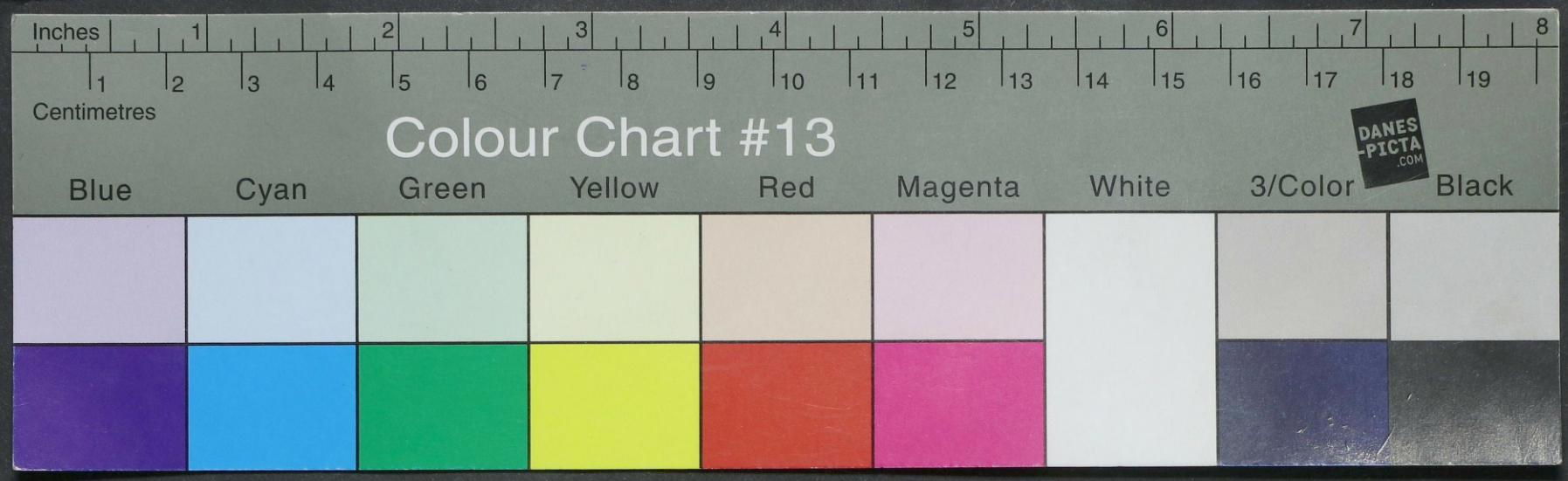

DANES-PICTA.COM
C M Y K
Grey Scale #13
19 18 17 B 15 14 13 12 11 10 9 8
R G B WH GR BL
A 1 2 3 4 5 6 M 8

Inches
1 2 3 4 5 6 7 8
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
Centimetres
Colour Chart #13
DANES-PICTA.COM
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

W. I. LENIN

Korespondencja wojenna (1917 — 1920)

W. I. LENIN

Korespondencja wojenna 1917·1920

WYDAWNICTWO MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ
WARSZAWA
1958

3KAL : 9(47)6 : 355.48(47)a

Obwolutę, okładkę i stronę tytułową
projektował
M. WIŚNIEWSKI

277724/2

OD WYDAWNICTWA

Publikowany Zbiór zawiera najważniejsze materiały z korespondencji wojennej Lenina. Do zbioru tego weszły poszczególne artykuły, wypowiedzi, telegramy, listy, pozdrowienia i notatki Lenina, jak również niektóre uchwały Rady Obrony Robotniczo-Chłopskiej, rezolucje i inne dokumenty.

Materiały opublikowane w niniejszym Zbiorze zostały sprawdzone z oryginałami i źródłami, przechowywanymi w Centralnym Archiwum Partyjnym Instytutu Marksizmu-Leninizmu przy Komitecie Centralnym Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego. Dużą część dokumentów drukuje się według czwartego wydania dzieł Lenina.

Materiały zostały ułożone w porządku chronologicznym. Od zasady tej nieznacznie odstąpiono jedynie w tych wypadkach, kiedy trzeba było zachować organiczną łączność między poszczególnymi dokumentami.

1917

1917

LIST DO CZŁONKÓW KC

Towarzysze!

Piszę te słowa wieczorem 24-go, sytuacja jest w najwyższym stopniu krytyczna. Jasne jak słońce, że teraz już naprawdę zwlekanie z powstaniem równa się śmierci.

Z całą mocą zapewniam towarzyszy, że teraz wszystko wisi na włosku, że na porządku dziennym stoją zagadnienia, których nie rozstrzygają narady ani zjazdy (choćby to nawet były zjazdy Rad), lecz wyłącznie lud, masy, walka uzbrojonych mas.

Burżuazyjne natarcie korniłowowców, usunięcie Wierchowskiego wskazuje, że czekać nie wolno. Trzeba za wszelką cenę dziś wieczorem, dziś w nocy aresztować rząd, rozbrajając (pokonując, jeśli będą stawiali opór) junkrów itd.

Czekać nie wolno!! Można stracić wszystko!!

Korzyść z natychmiastowego zdobycia władzy: obrona *ludu* (nie zjazdu, lecz ludu, armii i chłopów przede wszystkim) przed rządem korniłowowców, który przepędził Wierchowskiego i zorganizował drugi spisek korniłowowski.

Kto ma wziąć władzę?

To w tej chwili nie jest istotne: niech weźmie ją Komitet Wojenno-Rewolucyjny „lub inna instytucja", która oświadczy, że przekaże władzę tylko prawdziwym przedstawicielom interesów ludu, interesów armii (zaproponowanie pokoju natychmiast), interesów chłopów (ziemię trzeba wziąć natychmiast, znieść własność prywatną), interesów ludzi głodnych.

Trzeba, aby wszystkie dzielnice, wszystkie pułki, wszystkie siły zostały natychmiast zmobilizowane i aby niezwłocznie wysłały delegacje do Komitetu Wojenno-Rewolucyjnego, do KC bolszewików, żądając stanowczo: w żadnym wypadku nie pozostawiać władzy w rękach Kiereńskiego i ski do 25-go, pod żadnym warunkiem; rozstrzygnąć sprawę koniecznie dzisiaj wieczorem lub w nocy.

Historia nie wybaczy zwłoki rewolucjonistom, którzy mogli zwyciężyć dzisiaj (i na pewno zwyciężą dzisiaj), a ryzykują, że jutro stracą wiele, ryzykują, że stracą wszystko.

Biorąc władzę dzisiaj, bierzemy ją nie przeciw Radom, lecz dla nich.

Wzięcie władzy — to sprawa powstania; jego cel polityczny stanie się jasny po jej zdobyciu.

Zgubą albo formalistyką byłoby czekanie na chwiejne głosowanie 25 października; lud ma prawo i obowiązek rozstrzygać takie sprawy nie głosowaniami, lecz siłą; lud ma prawo i obowiązek w krytycznych momentach rewolucji kierować swymi przedstawicielami, nawet swymi najlepszymi przedstawicielami, a nie czekać na nich.

Dowiodły tego dzieje wszystkich rewolucji — i byłoby bezgraniczną zbrodnią ze strony rewolucjonistów, gdyby przeoczyli odpowiednią chwilę, wiedząc, że od nich zależy *ocalenie rewolucji*, zaproponowanie pokoju, ocalenie Pitra, uratowanie od głodu, przekazanie ziemi chłopom.

Rząd chwieje się. Trzeba go *dobić* za wszelką cenę!

Zwlekanie z wystąpieniem równa się śmierci.

Napisane 24 października (6 listopada) 1917 r.

Dzieła, t. 26, Warszawa 1956, str. 224—225.

ROZMOWA TELEGRAFICZNA Z HELSINGFORSEM PRZEZ BEZPOŚREDNIĄ LINIĘ 27 PAŹDZIERNIKA (9 LISTOPADA) 1917 r.

I

— Czy możecie mówić w imieniu obwodowego komitetu armii i floty?

— Oczywiście, mogę.

— Czy możecie niezwłocznie rzucić w kierunku Piotrogrodu możliwie największą liczbę torpedowców i innych okrętów wojennych?

— Zaraz wezwiemy przewodniczącego Centrobałtu*, gdyż sprawa ma charakter wybitnie morski. — Co nowego u was w Piotrogrodzie?

— Są wiadomości, że wojska Kiereńskiego zbliżyły się i zajęły Gatczynę, a ponieważ część wojsk piotrogrodzkich jest zmęczona, więc nagląco potrzebne są jak najszybsze i duże posiłki.

— I co jeszcze?

— Zamiast pytania „co jeszcze" spodziewałem się oświadczenia o gotowości wyruszenia i do walki.

— Zdaje się, że tego powtarzać nie trzeba: zakomunikowaliśmy naszą decyzję, więc wszystko będzie zrobione.

— Czy macie zapasy karabinów oraz karabiny maszynowe i w jakiej ilości?

— Jest tu przewodniczący obwodowego komitetu wydziału wojskowego, Michajłow. On powie wam o armii Finlandii.

---

* — Centralny Komitet Floty Bałtyckiej — organ wybrany przez marynarzy Floty Bałtyckiej w czasie rewolucji lutowej. Odegrał on poważną, rewolucyjną rolę w 1917 r. — *Red. przekł. polsk.*

II. ROZMOWA Z TOW. MICHAJŁOWEM

— Ile bagnetów potrzebujecie?

— Potrzebujemy maksimum bagnetów, lecz jedynie z ludźmi wiernymi i gotowymi do walki. Ilu macie takich ludzi?

— Blisko pięć tysięcy. Można wysłać niezwłocznie, będą się bić.

— Za ile godzin można ręczyć, że będą w Pitrze przy najszybszej ich wysyłce?

— Maksimum za 24 godziny od chwili obecnej.

— Drogą lądową?

— Koleją.

— A możecie zapewnić im dostawę żywności?

— Tak. Żywności jest dużo. Mamy również około 35 karabinów maszynowych; bez uszczerbku dla tutejszego położenia możemy również wysłać z obsługą niewielką ilość artylerii polowej.

— Usilnie proszę w imieniu rządu Republiki, aby niezwłocznie przystąpić do tej wysyłki, i proszę również, abyście odpowiedzieli, czy wiecie o utworzeniu nowego rządu i jak przyjęły to u was Rady?

— Tymczasem o rządzie tylko z gazet. Władzę, która przeszła w ręce Rad, przyjęto u nas z entuzjazmem.

— A więc wojska lądowe zostaną niezwłocznie wysłane i dowóz żywności będzie dla nich zapewniony?

— Tak. Natychmiast przystąpimy do wysyłki i zaopatrzymy w żywność. Przy aparacie zastępca przewodniczącego Centrobałtu, gdyż Dybenko wyjechał do Piotrogrodu dziś o godz. 10 wiecz.

III. ROZMOWA Z ZASTĘPCĄ PRZEWODNICZĄCEGO CENTROBAŁTU TOW. IZMAJŁOWEM

— Ile możecie wysłać torpedowców i innych okrętów wojennych?

— Można wysłać okręt liniowy „Republika" i dwa torpedowce.

— Czy i one będą zaopatrzone przez was w żywność?

— Nasza flota ma żywność, będą więc zaopatrzone w żywność. Wszystkie wysłane torpedowce i okręt liniowy „Republika" — mogę z pewnością oświadczyć — spełnią swoje zadanie obrony rewolucji. Co do wysyłki sił zbrojnych bądźcie spokojni. Bezwzględnie będzie wykonane.

— Za ile godzin?

— Maksimum za 18 godzin. Czy zachodzi konieczność, żeby wysłać natychmiast?

— Tak. Rząd jest absolutnie przeświadczony o konieczności niezwłocznego wysłania, z tym żeby okręt liniowy wszedł do Kanału Morskiego jak najbliżej brzegu.

— Ponieważ okręt liniowy to wielki statek z dwunastocalową artylerią, więc nie może stanąć przy brzegu: wówczas może być zdobyty po prostu gołymi rękami. Do wykonania tego zaś służą torpedowce z małą artylerią i karabinami maszynowymi; a co do okrętu liniowego, to powinien on stać mniej więcej na redzie lub obok krążownika „Aurora", gdyż artyleria jego strzela na 25 wiorst — w ogóle sprawę tę załatwią marynarze z dowództwem.

— Torpedowce winny wpłynąć na Newę koło wsi Rybackoje, aby bronić Kolei Nikołajewskiej i wszystkich dojść do niej.

— Dobrze, wszystko to będzie wykonane. Co jeszcze macie?

— Czy na „Republice" jest radiotelegraf i czy w czasie podróży może on utrzymywać łączność z Pitrem?

— Nie tylko na „Republice", lecz i na torpedowcach, które komunikują się z wieżą Eiffla. Słowem — zapewniamy, że wszystko zostanie dobrze wykonane.

— A więc możemy liczyć, że wszystkie wymienione okręty wyruszą niezwłocznie?

— Tak, możecie. Natychmiast wydamy pilne rozkazy, aby wymienione okręty były na czas w Piotrogrodzie.

— Czy posiadacie zapasy karabinów i naboi? Przyślijcie jak najwięcej.

— Mamy, ale w niewielkiej ilości na statkach — co mamy, wyślemy.

— Do widzenia. Cześć.

— Do widzenia. Czy to wyście mówili? Powiedzcie nazwisko?

— Lenin.

— Do widzenia. Przystępujemy do wykonania.

Dzieła, t. 26, Warszawa 1956, str. 257—260.

POLECENIE DLA MAGAZYNU MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH NA OCHTIE

Niezwłocznie wydać tow. Orłowowi, członkowi sztabu Gwardii Czerwonej i Rady dzielnicy wyborskiej, 300 sztuk granatów ręcznych i armatnich pocisków burzących (trotylowych).

Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych
Uljanow (Lenin)

Sekretarz *Podwojski*

29 października 1917 r.

W. I. Lenin, Iz epochi graždanskoj vojny, Partizdat 1934, str. 24.

KOMUNIKAT RADIOWY RADY KOMISARZY LUDOWYCH 30 PAŹDZIERNIKA (12 LISTOPADA) 1917 r.

Do wszystkich. Do wszystkich.

Ogólnorosyjski Zjazd Rad powołał nowy Rząd Radziecki. Rząd Kiereńskiego został obalony i aresztowany. Kiereński zbiegł. Wszystkie urzędy znajdują się w rękach Rządu Radzieckiego. 29 października rozpoczęło się powstanie junkrów zwolnionych 25 października na słowo honoru. Powstanie zostało tego samego dnia stłumione. Kiereński i Sawinkow wraz z junkrami i oddziałem kozaków podstępem przedostali się do Carskiego Sioła. Rząd Radziecki zmobilizował siły w celu zdławienia nowej wyprawy korniłowowskiej na Piotrogród. Do stolicy wezwano flotę z pancernikiem „Republika" na czele. Junkrzy i kozacy Kiereńskiego wahają się. Zgłaszają się do nas jeńcy z obozu Kiereńskiego z zapewnieniem, że kozacy zostali oszukani i jeżeli zrozumieją, o co chodzi, nie będą strzelać. Rząd Radziecki podejmuje wszelkie kroki, aby nie dopuścić do rozlewu krwi. Jeżeli nie uda się uniknąć rozlewu krwi, jeżeli oddziały Kiereńskiego mimo wszystko zaczną strzelać, Rząd Radziecki nie cofnie się przed bezwzględnymi środkami w celu zdławienia nowej wyprawy kiereńsko-korniłowowskiej.

Podajemy do wiadomości, że zjazd Rad*, który za-

---

* Mowa tu o Drugim Ogólnorosyjskim Zjeździe Rad Delegatów Robotniczych i Żołnierskich, który odbył się w Piotrogrodzie. Na zjeździe obecnych było 649 delegatów, w tym 390 bolszewików. Zjazd uchwalił dwa wymienione dekrety i powołał pierwszy rząd radziecki — Radę Komisarzy Ludowych. Przewodniczącym RKL wybrany został Lenin. — *Red.*

kończył już obrady, uchwalił dwa ważne dekrety: 1) o niezwłocznym przekazaniu całej ziemi obszarniczej komitetom chłopskim i 2) o zaproponowaniu demokratycznego pokoju.

Przewodniczący Rządu Radzieckiego
Włodzimierz Uljanow (Lenin)

Dzieła, t. 26, Warszawa 1956, str. 266—267.

ROZMOWA TELEGRAFICZNA RZĄDU Z KWATERĄ GŁÓWNĄ PRZEZ BEZPOŚREDNIĄ LINIĘ 9 (22) LISTOPADA 1917 r.

— Czy przy aparacie Naczelny Dowódca?

— Diterichs.

— Bądźcie uprzejmi poprosić p.o. Naczelnego Dowódcy. Jeżeli generał Duchonin nie pełni tych obowiązków, to zechciejcie poprosić osobę, która go obecnie zastępuje. O ile nam wiadomo, generał Duchonin nie przekazał jeszcze swoich obowiązków.

Kwatera główna odpowiada: — P.o. Naczelnego Dowódcy gen. Duchonin czekał na was do pierwszej w nocy, teraz śpi. Aparat nie działał, a potem był zajęty na linii łączącej kwaterę główną ze sztabem.

— Jeżeli możecie, to powiedzcie: czy otrzymaliście radiotelegram Rady Komisarzy Ludowych, wysłany o godzinie 4, i co zrobiono, aby wykonać zarządzenie Rady Komisarzy Ludowych?

Kwatera główna odpowiada: — Otrzymano telegram państwowej wagi, bez numeru i bez daty, wobec czego generał Duchonin zwrócił się do generała Manikowskiego o niezbędne gwarancje potwierdzające autentyczność telegramu.

— Cóż odpowiedział na to pytanie Manikowski oraz o której godzinie wysłano to zapytanie i jaką drogą: przez radio, przez telefon czy telegraf?

Kwatera główna odpowiada: — Odpowiedzi jeszcze nie otrzymano, a godzinę temu wysłano prośbę, aby przynaglić odpowiedź.

— Proszę podać dokładnie, o której godzinie i jaką mianowicie drogą wysłano pierwsze zapytanie? Czy nie można przyspieszyć?

Kwatera główna odpowiada: — Telegram wysłano do gene-

rała Manikowskiego przez aparat i przez radio — o której godzinie, zaraz powiedzą.

— Telegram nadano o godz. 19 min. 50.

— Dlaczego jednocześnie pytanie to nie zostało wysłane do mnie, jako komisarza ludowego spraw wojskowych, skoro Naczelnemu Dowódcy było z osobistej rozmowy ze mną wiadomo, że generał Manikowski jest osobą, do której obowiązków należy jedynie ciągłość technicznej pracy w zakresie wyposażenia i aprowizacji, podczas gdy polityczne kierownictwo działalnością ministerstwa spraw wojskowych i odpowiedzialność za nią spoczywa na mnie.

Kwatera główna odpowiada: — W tej kwestii nic odpowiedzieć nie mogę.

— Oświadczamy kategorycznie, że odpowiedzialnością za zwłokę w tak ważnej sprawie państwowej obarczamy całkowicie generała Duchonina i bezwarunkowo żądamy: po pierwsze, niezwłocznego wysłania parlamentariuszy i po drugie, osobistego stawienia się generała Duchonina przy aparacie jutro punktualnie o godz. 11 rano. Jeżeli zwłoka doprowadzi do głodu, rozkładu czy klęski albo do anarchicznych buntów, to całą winę ponosicie wy, o czym zostaną powiadomieni żołnierze.

Kwatera główna odpowiada: — Zameldуję o tym generałowi Duchoninowi.

— Kiedy zameldujecie? — Teraz? — Wobec tego czekamy na Duchonina.

Kwatera główna odpowiada: — Zaraz obudzę.

— Przy aparacie tymczasowo pełniący obowiązki Naczelnego Dowódcy, generał Duchonin.

— Komisarze ludowi przy aparacie, czekamy na waszą odpowiedź.

— Przekonawszy się z podanej mi właśnie taśmy z rozmową szefa sztabu z wami, że telegram do mnie został przez was wysłany wcześniej, niż powzięta została decyzja co do treści telegramu podpisanego przez komisarzy ludowych — Uljanowa-Lenina, Trockiego i Krylenkę, muszę koniecznie mieć następujące dane faktyczne: 1) czy Rada Komisarzy Ludowych ma jakąś odpowiedź na swoje orędzie z dekretem o pokoju do państw prowadzących wojnę; 2) jak zamierzano postąpić z armią rumuńską, która wchodzi w skład naszego frontu; 3) czy zamierza się prowadzić rokowania w sprawie odrębnego zawieszenia broni i z kim, czy tylko z Niemcami, czy z Turkami także, czy też będziemy prowadzić rokowania o ogólne zawieszenie broni?

— Tekst wysłanego do was telegramu był zupełnie ścisły i jasny, mowa w nim o niezwłocznym rozpoczęciu rokowań w sprawie zawieszenia broni ze wszystkimi prowadzącymi wojnę mocarstwami, i my stanowczo odmawiając prawa przewlekania tej sprawy państwowej wagi jakimikolwiek wstępnymi pytaniami, nalegamy na niezwłoczne wysłanie parlamentariuszy i informowanie nas co godzinę o przebiegu rokowań.

Kwatera główna odpowiada: — Pytania moje mają charakter czysto techniczny, bez odpowiedzi na nie niemożliwe jest prowadzenie rokowań.

— Nie możecie nie rozumieć, że podczas rokowań wyłania się wiele pytań technicznych, a raczej szczegółowych, na które damy wam odpowiedź w miarę tego, jak te pytania będą się wyłaniały lub będą stawiane przez nieprzyjaciela: dlatego jeszcze raz, i to ultymatywnie, żądamy, abyście niezwłocznie i bez wykrętów przystąpili do formalnych rokowań o zawieszenie broni, i to ze wszystkimi krajami biorącymi udział w wojnie, zarówno sprzymierzonymi, jak i tymi, które znajdują się z nami na stopie wojennej. Bądźcie uprzejmi dać konkretną odpowiedź.

— Mogę jedynie zrozumieć, że bezpośrednie rokowania z mocarstwami są dla nas niemożliwe. W jeszcze mniejszym stopniu są one możliwe dla mnie w waszym imieniu. Jedynie centralna władza państwowa, którą popiera armia i kraj, może mieć dostateczną wagę i znaczenie dla przeciwników, aby nadać tym rokowaniom potrzebny do osiągnięcia wyników autorytet. Ja również uważam, że w interesie Rosji leży zawarcie jak najszybszego powszechnego pokoju.

— Czy kategorycznie odmawiacie nam konkretnej odpowiedzi i wykonania wydanego przez nas zarządzenia?

— Konkretną odpowiedź o przyczynach, dla których nie mogę zastosować się do waszego telegramu, dałem już i powtarzam raz jeszcze, że niezbędny dla Rosji pokój może dać jedynie rząd centralny. *Duchonin.*

— W imieniu Rządu Republiki Rosyjskiej, z polecenia Rady Komisarzy Ludowych zwalniamy was z zajmowanego przez was stanowiska za niewykonanie zarządzeń rządu i za postępowanie, które przysparza niesłychanych cierpień masom pracującym wszystkich

krajów, a w szczególności armiom. Polecamy wam pod groźbą odpowiedzialności zgodnie z prawami okresu wojennego pełnić nadal swe obowiązki, dopóki do kwatery głównej nie przybędzie nowy Naczelny Dowódca lub osoba upoważniona przezeń do przejęcia od was spraw. Naczelnym Dowódcą zostaje mianowany chorąży Krylenko.

Lenin, Stalin, Krylenko

Dzieła, t. 26, Warszawa 1956, str. 307—310.

KOMUNIKAT RADIOWY DO WSZYSTKICH

Do wszystkich komitetów pułkowych, dywizyjnych, korpusów, armij i innych, do wszystkich żołnierzy rewolucyjnej armii i marynarzy rewolucyjnej floty

7 listopada w nocy Rada Komisarzy Ludowych wysłała do Naczelnego Dowódcy Duchonina radiotelegram, polecając mu, aby niezwłocznie i formalnie zaproponował zawieszenie broni wszystkim krajom prowadzącym wojnę, zarówno sprzymierzonym, jak i znajdującym się z nami na stopie wojennej.

Kwatera główna otrzymała ten telegram 8 listopada o godzinie 5 minut 5 rano. Duchoninowi polecono, aby bez przerwy meldował Radzie Komisarzy Ludowych o przebiegu rokowań i podpisał akt o zawieszeniu broni dopiero po zatwierdzeniu go przez Radę Komisarzy Ludowych. Jednocześnie taką samą propozycję zawarcia zawieszenia broni przekazano formalnie wszystkim pełnomocnym przedstawicielom krajów sprzymierzonych w Piotrogrodzie.

Nie otrzymawszy odpowiedzi od Duchonina do wieczora 8 listopada, Rada Komisarzy Ludowych upoważniła Lenina, Stalina i Krylenkę, aby w rozmowie telegraficznej przez bezpośrednią linię zapytali Duchonina o przyczyny zwłoki.

Rozmowy trwały od godz. 2 do 4 i pół rano 9 listopada. Duchonin czynił wiele prób uchylenia się od wytłumaczenia swojego postępowania i od udzielenia ścisłej odpowiedzi na zarządzenie rządu, kiedy jednak kategorycznie polecono mu rozpocząć niezwłocznie formalne rokowania o zawieszenie broni — odmówił po-

słuszeństwa. Wtedy w imieniu rządu Republiki Rosyjskiej i z polecenia Rady Komisarzy Ludowych oznajmiono Duchoninowi, że zostaje zwolniony z zajmowanego stanowiska za niepodporządkowanie się zarządzeniom rządu i za postępowanie, które przysparza niesłychanych cierpień masom pracującym wszystkich krajów, a w szczególności armiom. Zarazem polecono Duchoninowi, by nadal pełnił swoje obowiązki, dopóki nie przybędzie nowy Naczelny Dowódca bądź osoba przezeń upoważniona do przejęcia spraw od Duchonina. Nowym Naczelnym Dowódcą mianowany został chorąży Krylenko.

Żołnierze! Sprawa pokoju jest w waszych rękach. Nie pozwolicie kontrrewolucyjnym generałom zniweczyć wielkiej sprawy pokoju, otoczycie ich strażą, aby uniknąć niegodnych armii rewolucyjnej aktów samosądu i przeszkodzić tym generałom w uchyleniu się od czekającego ich sądu. Utrzymacie najsurowszy porządek rewolucyjny i wojenny.

Niechaj pułki znajdujące się na pozycjach natychmiast wybiorą pełnomocników dla rozpoczęcia formalnych rokowań z nieprzyjacielem w sprawie zawieszenia broni.

Rada Komisarzy Ludowych uprawnia was do tego.

O każdym kroku rokowań informujcie nas wszystkimi sposobami. Prawo do podpisania ostatecznego paktu o zawieszeniu broni ma jedynie Rada Komisarzy Ludowych.

Żołnierze! Sprawa pokoju jest w waszych rękach! Czujności, wytrwałości, energii, a sprawa pokoju zwycięży!

W imieniu rządu Republiki Rosyjskiej

Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych
W. Uljanow (Lenin)

Ludowy Komisarz Spr. Wojsk. i Naczelny Dowódca
N. Krylenko

Napisane 9 (22) listopada 1917 r.

Dzieła, t. 26, Warszawa 1956, str. 311—312.

POLECENIE DLA RAD TERENOWYCH 9 (22) LISTOPADA 1917 r.

Rada Komisarzy Ludowych zwraca uwagę wszystkich terenowych Rad Delegatów Robotniczych, Żołnierskich i Chłopskich na zarządzenie Rady Piotrogrodzkiej w sprawie rekwizycji ciepłej odzieży dla żołnierzy na froncie i poleca wszystkim Radom wydać analogiczne zarządzenia, zmieniając je w razie konieczności odpowiednio do warunków lokalnych, oraz poczynić wszelkie kroki, aby w jak najkrótszym czasie dekret ten został wykonany.

Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych
W. Uljanow (Lenin)

W. I. Lenin, Korespondencja wojenna 1917—1920, Ogiz-Gospolitizdat 1943, str. 10.

LIST DO KOMITETU FABRYCZNEGO TULSKIEJ FABRYKI BRONI W SPRAWIE ZAOPATRZENIA W BROŃ GWARDII CZERWONEJ OBWODU DOŃSKIEGO

25 listopada (8 grudnia) 1917 r.

Drodzy Towarzysze, Rada Komisarzy Ludowych prosi Was, abyście natychmiast zaopatrzyli Gwardię Czerwoną bokowskiego rejonu górniczego w obwodzie dońskim w karabiny, rewolwery, naboje itp. Broni potrzeba dla pięciuset ludzi.

Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych
Wł. Uljanow (Lenin)

Dokumienty po istorii graždanskoj wojny w SSSR, t. I, Ogiz-Gospolitizdat 1940, str. 38.

NOTATKA
DO N. I. PODWOJSKIEGO I W. A. ANTONOWA

26.XI.1917 r.

Do Sztabu (dla Podwojskiego lub Antonowa)

Doręczyciele niniejszego — to towarzysze kolejarze z Orenburga. Potrzebna jest *natychmiastowa* pomoc wojskowa przeciwko Dutowowi. Proszę, abyście rozważyli i jak najszybciej podjęli *konkretną* decyzję. Mnie zaś napiszcie, co postanowiliście.

Lenin

Dzieła, 4 wyd. ros., t. 36, str. 415.

POLECENIE DLA KOMISARZY KOLEJOWYCH

6 (19) grudnia 1917 r.

Poleca się wszystkim komisarzom kolejowym przepuszczać bez zwłoki transport z 1 Pułkiem Kaukaskim 5 Kaukaskiej Dywizji Kozackiej. Transport ten skierowany jest do walki z Kaledinem i Filimonowem, wobec czego zezwala mu się na wolny przejazd koleją przez Moskwę, Charków, Rostów do stanicy Kawkazskaja, Kubań, co podpisami i pieczęcią Rada Komisarzy Ludowych poświadcza, a zarazem prosi o okazywanie wymienionemu transportowi wszelkiej pomocy w jak najszybszym posuwaniu się na trasie.

Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych
W. Uljanow (Lenin)

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 9.

POLECENIE DLA NACZELNEGO DOWÓDCY

8 (21) grudnia 1917 r.

Towarzysz Antonow, wyjeżdżający do Moskwy, a stąd na południe w celu poprowadzenia działań wojennych przeciwko Kaledinowi, zobowiązany jest *codziennie* przez bezpośrednią linię (osobiście albo przez adiutanta) zawiadamiać Radę Komisarzy Ludowych o tym, *kogo* on albo inne władze wojskowe będą wyznaczać jako *odpowiedzialnych* za kierowanie poszczególnymi operacjami, zwłaszcza za ruchy i koncentrację wojsk oraz za dowodzenie.

Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych
W. Uljanow (Lenin)

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 10.

PROJEKT REZOLUCJI RADY KOMISARZY LUDOWYCH

1. Wzmożona agitacja przeciw aneksjonizmowi Niemców.
2. Wyasygnowanie dodatkowych środków na tę agitację.
3. Przeniesienie rokowań pokojowych do Sztokholmu.
4. Kontynuować rokowania pokojowe i przeciwdziałać forsowaniu ich przez Niemców.
5. Wzmożone środki reorganizacji armii z redukcją jej składu osobowego i wzmocnieniem jej zdolności obronnej.
6. Nadzwyczajne środki obrony wobec groźby przerwania frontu w kierunku Pitra.
7. Propaganda i agitacja na rzecz konieczności wojny rewolucyjnej.

Napisane 18 (31) grudnia 1917 r.

Dzieła, t. 26, Warszawa 1956, str. 399.

PYTANIA DO DELEGATÓW NA OGÓLNOWOJSKOWY ZJAZD W SPRAWIE DEMOBILIZACJI ARMII*

1) Czy możliwość rozpoczęcia w niedalekiej przyszłości ofensywy przez Niemców jest mała, czy duża:

a) z punktu widzenia fizycznych i technicznych możliwości ofensywy zimą;

b) z punktu widzenia nastrojów niemieckich mas żołnierskich; czy nastroje te są w stanie przeszkodzić ofensywie lub przynajmniej opóźnić ją?

2) Czy można przypuszczać, że w wypadku niezwłocznego zerwania przez nas rokowań pokojowych Niemcy, jeśli wojska ich niezwłocznie przejdą do natarcia, są w stanie zadać nam decydującą klęskę? Czy są w stanie zdobyć Piotrogród?

3) Czy należy mieć obawy, że wiadomość o zerwaniu rokowań pokojowych wywoła w armii nastrój masowej anarchii i ucieczkę z frontu, czy też można być pewnym, że armia nawet po takiej wiadomości będzie niezachwianie utrzymywała front?

4) Czy pod względem bojowym armia nasza jest w stanie oprzeć się ofensywie niemieckiej, jeżeli rozpocznie się ona 1 stycznia? Jeżeli nie, to po jakim czasie armia nasza mogłaby stawić opór ofensywie niemieckiej?

---

* Ogólnowojskowy zjazd w sprawie demobilizacji armii rozpoczął się w Piotrogrodzie 15 (28) grudnia 1917 r. i zakończył się 3 (16) stycznia 1918 r. W zjeździe uczestniczyło 272 delegatów, w tym 230 z głosem decydującym. Zjazd wysłuchał następujących referatów: 1) o chwili bieżącej i sytuacji międzynarodowej; 2) o zadaniach armii w przyszłości; 3) o demobilizacji wojsk. Lenin przesłał na zjazd list powitalny, który został odczytany na ostatnim posiedzeniu. — *Red.*

5) Czy w wypadku rychłej ofensywy niemieckiej armia nasza mogłaby się wycofywać zachowując porządek i ocalając artylerię, a jeżeli tak, to czy na długo można by w takim wypadku powstrzymać posuwanie się Niemców w głąb Rosji?

6) Ogólny wniosek: czy z punktu widzenia stanu armii należy postarać się o przeciągnięcie rokowań pokojowych, czy też rewolucyjnie ostre i niezwłoczne zerwanie rokowań pokojowych z powodu aneksjonizmu Niemców jest bardziej wskazane jako zdecydowane, stanowcze przejście przygotowujące grunt do ewentualnej wojny rewolucyjnej?

7) Czy należy niezwłocznie przejść do wzmożonej agitacji przeciw aneksjonizmowi Niemców i do agitacji za wojną rewolucyjną?

8) Czy można w ciągu bardzo krótkiego czasu (na przykład 5—10 dni) zasięgnąć opinii dość licznych jednostek armii czynnej, tak aby otrzymać bardziej zadowalające w formie i wyczerpujące odpowiedzi na postawione wyżej pytania?

9) Czy można się spodziewać, że na wiadomość o aneksjonizmie Niemców waśń z Ukraińcami osłabnie lub nawet przekształci się w zgodne zespolenie sił, czy też można oczekiwać, że Ukraińcy skorzystają z trudniejszego położenia Wielkorusów dla wzmożenia swej walki przeciwko Wielkorusom?

10) Gdyby armia mogła głosować, to czy wypowiedziałaby się za niezwłocznym pokojem na warunkach aneksjonistycznych (utrata wszystkich zajętych terytoriów) i pod względem ekonomicznym niesłychanie ciężkich dla Rosji, czy też wypowiedziałaby się za największym wytężeniem sił dla wojny rewolucyjnej, tj. za zorganizowaniem odporu Niemcom?

Napisane przed 18 (31) grudnia 1917 r.

Dzieła, t. 26, Warszawa 1956, str. 397—398.

LIST DO LUDOWEGO KOMISARZA SPRAW WOJSKOWYCH

20 grudnia 1917 r.

Na utrzymanie wojsk działających przeciwko Kaledinowi przekażcie dowódcy wymienionych wojsk Antonowowi pięć milionów rubli. Pieniądze należy wręczyć nadzwyczajnemu komisarzowi Ukrainy Sergo Ordżonikidzemu.

Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych
W. Uljanow (Lenin)

Dokumienty po istorii graždanskoj wojny w SSSR, t. I, Ogiz-Gospolitizdat 1940, str. 44.

1918

DO OGÓLNOWOJSKOWEGO ZJAZDU W SPRAWIE DEMOBILIZACJI ARMII

Drodzy Towarzysze!

Tow. Podwojski przekazał mi wasz wniosek, proszę mi jednak wybaczyć i nie brać za złe, że jestem zmuszony ograniczyć się do napisania do was listu. Gorąco witam waszą mocną wiarę, że *wielkie zadanie stworzenia armii socjalistycznej* w obliczu wszystkich trudności przeżywanej chwili i pomimo tych trudności *zostanie przez was pomyślnie wykonane*. Przeżywamy, być może, jeden z krytycznych okresów rewolucji, kiedy Władzy Radzieckiej zagraża zarówno wróg zewnętrzny — imperialiści niemieccy i imperialiści innych krajów — jak i wróg wewnętrzny — kontrrewolucja, która przyczaiła się między innymi za hasłem „cała władza w ręce Zgromadzenia Ustawodawczego".

Przezwyciężymy i ten kryzys. Nie ma co do tego ani cienia wątpliwości! Władza zdobyta przez Rady pozostanie w rękach Rad. Rewolucja socjalistyczna rozpoczęła się. Będzie się ona posuwała dalej aż do zwycięstwa zarówno w Rosji, jak i na całym świecie.

Z najlepszymi życzeniami powodzenia i zapału w pracy.

Wasz *Lenin*

(List został przyjęty hucznymi, długotrwałymi oklaskami).

Napisane 1—3 (14—16) stycznia 1918 r.

Dzieła, t. 26, Warszawa 1956, str. 434.

UCHWAŁA RADY KOMISARZY LUDOWYCH

1 (14) stycznia 1918 r.

Rada Komisarzy Ludowych wyraża swoje uznanie dla stanowczych posunięć tow. Antonowa w walce przeciw kaledinowcom i ich poplecznikom. Jednocześnie postanawia, że dowódca wojsk jest uprawniony do stosowania wobec kapitalistów-sabotażystów, grożących bezrobociem i głodem, wszelkich represji aż do skierowania winnych na roboty przymusowe do kopalń.

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 11.

TELEGRAM DO W. A. ANTONOWA-OWSIEJENKI

Charków
Sztab Antonowa. Dla Antonowa

Wyrażam najgorętsze uznanie dla waszej energicznej akcji, waszej bezlitosnej walki z kaledinowcami. Całkowicie popieram nieustępliwość wobec miejscowych pojednawców, którzy, zdaje się, zbili z tropu część bolszewików. Szczególnie aprobuję i wyrażam swoje uznanie za aresztowanie i zamknięcie w wagonie 1 i 2 klasy milionerów sabotażystów*. Radzę wysłać ich na pół roku na przymusowe roboty do kopalń. Raz jeszcze gratuluję Wam waszej stanowczości. Potępiam wahających się.

Lenin

Napisane między 21 a 28 grudnia 1917 r.
(3 a 10 stycznia 1918 r.)

Dzieła, 4 wyd. ros., t. 36, str. 420.

---

* Chodzi o następujący epizod: 3 stycznia 1918 roku (wg nowego kalendarza) robotnicy charkowskich fabryk wystąpili do W. A. Antonowa-Owsiejenki z prośbą o pomoc, a mianowicie chcieli, wobec zbliżających się świąt otrzymać od pracodawców pieniądze. Ponieważ miejscowy Komitet Rewolucyjny, do którego zwrócił się Antonow-Owsiejenko, nie zrobił nic w tej sprawie, ten ostatni wezwał do siebie na dworzec 15 wybitniejszych kapitalistów Charkowa i zażądał o dnich miliona rubli gotówką na wypłatę dla robotników. Gdy fabrykanci odmówili, zatrzymano ich w wagonie 2 klasy i uprzedzono, że jeśli nie dostarczą pieniędzy w terminie, „wagon zostanie wysłany do rejonu kopalń rudy". Groźba poskutkowała, pieniądze zostały zebrane i kapitaliści wypuszczeni na wolność. — *Red.*

DO KOMITETU REWOLUCYJNEGO FLOTY

15.I.1918 r.

Proszę przedsięwziąć natychmiastowe kroki dla niezwłocznego oddania do dyspozycji tow. Ter-Arutiunianca 2000 marynarzy w celu podjęcia działań wojennych przeciw burżuazyjnej Radzie*.

Lenin

Dzieła, 4 wyd. ros., t. 36, str. 430.

---

* Rada Centralna — burżuazyjna organizacja nacjonalistyczna utworzona w Kijowie w kwietniu 1917 roku na kongresie ukraińskich burżuazyjnych i drobnomieszczańskich partii i grup. Przewodniczącym Rady był M. Gruszewski, zastępcą zaś jego W. Winniczenko; w skład Rady wchodzili Petlura, Jefremow i in. nacjonaliści. Po zwycięstwie Rewolucji Październikowej Rada ogłosiła się najwyższą władzą „Ukraińskiej Republiki Ludowej" i wkroczyła na drogę otwartej walki z Władzą Radziecką. Niektóre spośród obcych państw usiłowały w oparciu o Radę stworzyć na Ukrainie ośrodek walki z rewolucją proletariacką. Francja zaofiarowała Radzie pożyczkę w wysokości 200 mln franków. Rada Centralna pomagała dońskim i kubańskim białogwardyjskim generałom w ich walce z Władzą Radziecką, rozbrajała oddziały radzieckie i Czerwoną Gwardię. Lenin w Manifeście Rady Komisarzy Ludowych do narodu ukraińskiego napisanym 3 (16) grudnia 1917 roku demaskuje kontrrewolucyjne, antyradzieckie poczynania Rady Centralnej (patrz Dzieła, t. 26, Warszawa 1956, str. 362—364). W wyniku zbrojnych powstań, jakie w grudniu 1917 roku i w styczniu 1918 roku wybuchły na całej Ukrainie przeciwko kontrrewolucyjnej Radzie, przywrócona została Władza Radziecka. W styczniu 1918 roku wojska radzieckie na Ukrainie przeszły do natarcia i 26 stycznia (8 lutego) zajęły Kijów, obalając burżuazyjną Radę. — ***Red.***

DO LUDOWEGO KOMISARIATU SPRAW WOJSKOWYCH

17 (30) stycznia 1918

Proszę wydać komisarzowi Kolei Fińskiej 25 000 karabinów i 30 karabinów maszynowych, niezbędnych dla obrony rosyjskich żołnierzy w Finlandii przed bestialstwami białogwardyjskich oddziałów burżuazyjnych.

Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych
W. Uljanow (Lenin)

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 14.

TELEGRAM DO W. A. ANTONOWA-OWSIEJENKI

Nikitowka
Do Ludowego Komisarza Antonowa

Po odbytej w Piotrogrodzie naradzie przedstawicieli wszystkich frontów, dowódców oraz Komisariatu Spraw Wojskowych demobilizacja roczników 1904—1906, wobec całkowitej jednomyślności uczestników narady, została zdecydowana. Utrzymajcie niezbędne kontyngenty w waszej armii, podnosząc żołd do 50 rubli miesięcznie i obiecując pełne zabezpieczenie rodzin przez państwo.

Lenin

Podwojski

Napisano w początkach lutego 1918 r.

W. I. Lenin, Iz epochi graždanskoj wojny, Partizdat 1934, str. 28.

TELEGRAM DO M. A. MURAWJOWA

Kijów
Dla Naczelnego Dowódcy Murawjowa

14.II.18

Jeśli nie będzie innej dyspozycji od Antonowa, działajcie na Rumuńskim Froncie możliwie jak najenergiczniej w porozumieniu z Rakowskim i jego komisją*.

Lenin

Dzieła, 4 wyd. ros., t. 36, str. 436.

---

* 26 stycznia 1918 roku wojska rumuńskie zajęły Kiszyniów. Powstało bezpośrednie niebezpieczeństwo dla Odessy. W celu walki z rumuńskimi okupantami zorganizowano w Odessie Najwyższe Kolegium do Spraw Rumuńskich. Na początku marca 1918 roku wojska radzieckie rozbiły wojska bojarskiej Rumunii pod Rybnicą nad Dniestrem. Rumunia wystąpiła o zawarcie pokoju. 5 marca 1918 roku podpisano protokół o likwidacji konfliktu rosyjsko-rumuńskiego. W końcu marca, w czasie austro-niemieckiej napaści na Ukrainę, Rumunia naruszyła porozumienie i zagarnęła Besarabię. — *Red.*

TELEGRAM DO PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU WOJENNO-REWOLUCYJNEGO OBWODU DOŃSKIEGO

Woroneż

Rządowy. Poufne

16 lutego 1918

Otrzymałem Wasz telegram z 31 stycznia o zdobyciu Szachtnej i Kamieniołomów. Witam sukcesy wojsk radzieckich. Szczególnie dziękuję za wiadomość o wysłaniu 60 wagonów węgla przez Carycyn. Usilnie proszę o telegraficzne podawanie numerów pociągów z węglem i zbożem oraz o dokładne godziny i daty wysłania. Niezwykle ważne. Posyłajcie więcej zboża. Listu aleksiejewskiego szpiega jeszcze nie otrzymaliśmy. Wyślijcie przy sposobności najpewniejszą drogą, po zrobieniu odbitki*.

Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych
Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 16—17.

---

* W oficjalnym komunikacie Dońskiego Komitetu Rewolucyjnego, opublikowanym 13 lutego w Woroneżu, podano, że „na Kolei Południowo-Wschodniej zatrzymany został szpieg, który wiózł list z Rostowa od generała Aleksiejewa do jednej z zagranicznych misji... List został dostarczony Radzie Komisarzy Ludowych i będzie opublikowany". — *Red.*

DO NACZELNEGO DOWÓDCY M. A. MURAWJOWA DO NAJWYŻSZEGO KOLEGIUM DO SPRAW RUMUŃSKICH DO SEKRETARIATU LUDOWEGO REPUBLIKI UKRAIŃSKIEJ DLA W. A. ANTONOWA

Centralny Komitet Wykonawczy Rad Frontu Rumuńskiego, Floty Czarnomorskiej i obwodu odeskiego, dla Judowskiego, aby przekazał Murawjowowi. Odessa, do Naczelnego Dowódcy Murawjowa, do Najwyższego Kolegium do Spraw Rumuńskich, do Sekretariatu Ludowego Republiki Ukraińskiej, dla Antonowa

W związku z poważną sytuacją na froncie rosyjsko-rumuńskim i koniecznością niezwłocznego poparcia oddziałów rewolucyjnych Besarabii, Dowódca Naczelny Murawjow i jego armia północna zostają oddane do dyspozycji Najwyższego Kolegium do Spraw Rumuńskich. Nie wątpimy ani przez chwilę, że waleczni bohaterowie, którzy wyzwolili Kijów, nie będą zwlekali ze spełnieniem swego rewolucyjnego obowiązku.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Napisane 17 lutego 1918 r.

Dzieła, 4 wyd. ros., t. 36, str. 437.

TELEGRAM DO RADY REWELSKIEJ

18 lutego 1918 r.

Polecam Radzie Rewelskiej, radzie fabrycznej i komisji ewakuacyjnej rejonu rewelskiego przedsięwziąć jak najbardziej energiczne środki w celu niezwłocznego przeprowadzenia całkowitej ewakuacji zakładów Towarzystwa Północno-Zachodniego z Rewla do Noworosyjska.

Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych
W. Uljanow (Lenin)

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 18.

PIERWOTNY PROJEKT RADIOGRAMU DO RZĄDU RZESZY NIEMIECKIEJ

Rada Komisarzy Ludowych wyraża protest w związku z tym, że rząd niemiecki skierował wojska przeciwko Rosyjskiej Republice Radzieckiej, która proklamowała przerwanie stanu wojny i rozpoczęła demobilizację armii na wszystkich frontach. Robotniczy i chłopski rząd Rosji nie mógł oczekiwać takiego kroku, tym bardziej że żadna ze stron, które zawarły rozejm, nie składała ani wprost, ani pośrednio, ani 10 lutego, ani w ogóle kiedykolwiek oświadczenia o zerwaniu rozejmu, do złożenia którego to oświadczenia obie strony zobowiązały się w umowie z 2 (15) grudnia 1917 r.

Rada Komisarzy Ludowych widzi się zmuszoną wobec zaistniałej sytuacji oświadczyć, że jest gotowa formalnie podpisać ten pokój na tych warunkach, których zażądał w Brześciu Litewskim rząd niemiecki.

Jednocześnie Rada Komisarzy Ludowych wyraża gotowość, jeżeli rząd niemiecki dokładnie sformułuje swe warunki pokoju, udzielenia nie później niż w ciągu 12 godzin odpowiedzi, czy warunki te są dla nas do przyjęcia.

Napisane w nocy z 18 na 19 lutego 1918 r.

Dzieła, t. 26, Warszawa 1956, str. 537.

TELEGRAM DO PRZEWODNICZĄCEGO RADY DELEGATÓW MIASTA DRYSSY*

Stawiajcie opór, gdzie się tylko da. Wywoźcie wszystkie rzeczy wartościowe oraz żywność. Wszystko pozostałe niszczcie. Wrogowi nie pozostawiajcie niczego. Rozbierajcie tory kolejowe — dwie wiorsty na każdych dziesięć. Wysadzajcie mosty.

Lenin

Napisane 19 lutego 1918 r.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 310.

---

* Telegram ten stanowi odpowiedź na zapytanie przewodniczącego Rady Delegatów miasta Dryssy, co należy czynić w wypadku zbliżenia się niemieckich wojsk do miasta. — *Red.*

ODPOWIEDZI LENINA RADZIE MOSKIEWSKIEJ PRZEZ BEZPOŚREDNIĄ LINIĘ

O godzinie 2 min. 15 po południu Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych tow. Lenin został wywołany do aparatu przez członka Komitetu Wykonawczego. Pełnomocnik frakcji bolszewików zadał tow. Leninowi następujące pytania:

1) Jakie fakty miały miejsce po depeszy z Berlina.

2) Jakie kroki zostały podjęte obecnie przez Radę Komisarzy Ludowych.

3) Czy oprócz depeszy Hoffmanna nie było odpowiedzi z Berlina.

Na pierwsze pytanie tow. Lenin odpowiedział:

Armii nie ma; Niemcy nacierają na całym froncie od Rygi. Zajęli Dźwińsk i Rzeżycę, nacierają na Łuck i Mińsk. Każdy, dla kogo ważna jest istota sprawy, a nie frazes, powinien zawrzeć pokój i kontynuować dzieło umocnienia i pogłębienia rewolucji wewnątrz kraju.

Na drugie pytanie:

Na razie działania ofensywne nie zostały przerwane, wydano rozkaz, aby tam, gdzie to jest możliwe, stawiać opór, niszczyć na całej drodze absolutnie wszystko, aż do ostatniego kawałka chleba.

Na trzecie pytanie:

Nie, nie było.

Rozmowa odbyła się 20 lutego 1918 r.

Dzieła, t. 26, Warszawa 1956, str. 538.

OJCZYZNA SOCJALISTYCZNA W NIEBEZPIECZEŃSTWIE!

Aby ocalić wycieńczony i znękany kraj przed nowymi przejściami wojennymi, zgodziliśmy się na największe ofiary i oświadczyliśmy Niemcom, że gotowi jesteśmy podpisać ich warunki pokoju. Nasi parlamentariusze wyjechali 20 (7) lutego wieczorem z Rzeżycy do Dźwińska *i dotychczas nie ma odpowiedzi.* Rząd niemiecki zwleka widocznie z odpowiedzią. Wyraźnie nie chce on pokoju. Spełniając wolę kapitalistów wszystkich krajów, militaryzm niemiecki *chce zdławić rosyjskich i ukraińskich robotników i chłopów, zwrócić ziemię obszarnikom, fabryki — bankierom, władzę — monarchii.* Generałowie niemieccy chcą wprowadzić swój „porządek" w Piotrogrodzie i w Kijowie. *Socjalistyczna Republika Rad znajduje się w największym niebezpieczeństwie.* Aż do chwili, kiedy powstanie i zwycięży proletariat Niemiec, świętym obowiązkiem robotników i chłopów Rosji jest ofiarna obrona Republiki Rad przed hordami burżuazyjno-imperialistycznych Niemiec. Rada Komisarzy Ludowych postanawia: 1) *Wszystkie siły i środki kraju oddaje się całkowicie dla sprawy rewolucyjnej obrony.* 2) *Zobowiązuje się wszystkie Rady i organizacje rewolucyjne do obrony każdej pozycji aż do ostatniej kropli krwi.* 3) Instytucje kolejowe i związane z nimi Rady obowiązane są wszelkimi siłami przeszkodzić wrogowi w korzystaniu z aparatu kolejnictwa; przy wycofywaniu się niszczyć tory, wysadzać w powietrze i palić budynki kolejowe; cały tabor ruchomy — wagony i parowozy — kierować natychmiast na wschód, w głąb kraju. 4) Wszystkie zapasy zboża i w ogóle żywności, jak również wszystko, co przedstawia wartość

majątkową, a może wpaść w ręce wroga, powinno ulec bezwarunkowemu zniszczeniu; dopilnowanie tego jest obowiązkiem Rad terenowych pod osobistą odpowiedzialnością przewodniczących tych Rad. 5) Robotnicy i chłopi Piotrogrodu, Kijowa oraz wszystkich miast, miasteczek, wsi i siół leżących wzdłuż linii nowego frontu powinni organizować bataliony dla kopania okopów pod kierownictwem specjalistów wojskowych. 6) *Do batalionów tych należy wcielić wszystkich zdolnych do pracy członków klasy burżuazyjnej, mężczyzn i kobiety, i nadzorować ich przez czerwonogwardzistów; opornych — rozstrzeliwać.* 7) Wszystkie wydawnictwa, które przeciwdziałają sprawie rewolucyjnej obrony i stają po stronie niemieckiej burżuazji, jak również te, które starają się wykorzystać najazd hord imperialistycznych dla obalenia Władzy Radzieckiej, zostają zamknięte; zdolni do pracy redaktorzy i współpracownicy tych wydawnictw zostają zmobilizowani do kopania okopów i do innych robót obronnych. 8) *Agenci nieprzyjaciela, spekulanci, bandyci, chuligani, agitatorzy kontrrewolucyjni, szpiedzy niemieccy winni być rozstrzeliwani na miejscu przestępstwa.*

Ojczyzna socjalistyczna w niebezpieczeństwie! Niech żyje ojczyzna socjalistyczna! Niech żyje międzynarodowa rewolucja socjalistyczna!

Rada Komisarzy Ludowych

21 lutego 1918 roku
Piotrogród

Dzieła, t. 27, Warszawa 1954, str. 15—16.

ROZMOWA Z W.N. PODBIELSKIM

22 lutego 1918 r.

Nowych sprawdzonych informacji nie mam, z wyjątkiem tego, że Niemcy, na ogół biorąc, posuwają się nieustannie naprzód, gdyż nie napotykają oporu. Uważam, że sytuacja jest nadzwyczaj powazna i najmniejsza choćby zwłoka z naszej strony jest niedopuszczalna. Co się tyczy wiadomości, że Austro-Węgry nie uczestniczą w wojnie, to ja osobiście, w odróżnieniu od Trockiego, nie uważam jej za sprawdzoną; mówią, że przechwycono komunikat radiowy i że były telegramy o tym ze Sztokholmu, ale i takich dokumentów nie widziałem.

W. I. Lenin

W. I. Lenin, Korespondencja wojenna 1917—1920, Ogiz-Gospolitizdat 1943, str. 17.

UZUPEŁNIENIE DO DEKRETU RADY KOMISARZY LUDOWYCH: „OJCZYZNA SOCJALISTYCZNA W NIEBEZPIECZEŃSTWIE!"

W celu właściwego i ścisłego wykonania dekretu Rady Komisarzy Ludowych z 21 lutego postanawia się:

(1) Każdy robotnik po przepracowaniu 8 godzin na dobę obowiązany jest pracować codziennie trzy godziny (albo $4^1/_2$ na dobę, przy trzecim dniu wolnym od pracy) dla wojska lub administracji.

(2) Każdy, kto należy do klasy bogaczy lub do zamożnych grup (dochód nie mniejszy niż 500 rb. miesięcznie albo posiadanie zapasu gotówki nie mniejszego niż 1500 rb.), winien niezwłocznie zaopatrzyć się *w książkę pracy*, by co tydzień odnotowywać w tej książce, czy wykonał odpowiednią część pracy dla wojska lub administracji. Adnotacji dokonuje związek zawodowy robotników, Rada Delegatów Robotniczych albo sztab miejscowego oddziału Czerwonej Gwardii, według kompetencji.

Zamożni otrzymują książki pracy za opłatą 50 rb.

(3) Nie-robotnicy, ale nie należący do klas zamożnych, winni również posiadać książkę pracy, którą wydaje się im za 5 rubli (lub za 1 rubla, po cenie kosztów własnych).

W książkach pracy dla zamożnych wprowadza się rubryki dla cotygodniowej rejestracji sumy dochodów i wydatków.

Nieposiadanie książki pracy lub niewłaściwe (a tym bardziej fałszywe) prowadzenie adnotacyj karane jest według praw stanu wojennego.

Wszyscy posiadający broń muszą otrzymać nowe zezwolenie (a) od swojego miejscowego komitetu domowe-

go; (b) od instytucji wymienionych w § 2. Posiadanie broni bez dwóch zezwoleń jest zabronione; kara za naruszenie tego przepisu — rozstrzelanie.

Ta sama kara grozi za ukrywanie zapasów żywności.

W celu właściwego zorganizowania aprowizacji *wszyscy* obywatele zobowiązani są zjednoczyć się w *stowarzyszenia spożywców*, domo...*

Napisane 21 lub 22 lutego 1918 r.

Dzieła, t. 27, Warszawa 1954, str. 17—18.

---

* Na tym rękopis urywa się. — *Red.*

TELEGRAM DO W. A. ANTONOWA-OWSIEJENKI

Doręczyć natychmiast w miejscu pobytu
Komisarza Ludowego Antonowa

Dziś jeszcze za wszelką cenę zdobyć Rostów*.

Lenin

Napisane 23 lutego 1918 r.

Dzieła, 4 wyd. ros., t. 36, str. 441.

---

* Wieczorem dnia 23 lutego 1918 roku Armia Czerwona wkroczyła na przedmieścia Rostowa, łamiąc przy porcie temernickim zaciekły opór białogwardzistów. 24 lutego Rostów zajęły czerwone wojska. — *Red.*

TELEGRAM
O NATARCIU NIEMCÓW NA PIOTROGRÓD*

27 lutego 1918 r.

Pokój nie został jeszcze zawarty, ale delegacja wyjechała do Brześcia Litewskiego, by podpisać przyjęte przez CIK** i Radę Komisarzy Ludowych warunki pokoju. Waszą rezolucję otrzymaliśmy. Niemieccy białogwardziści i kombinowane oddziały ich armii regularnej, połączywszy się z naszymi białogwardzistami, nacierają na Piotrogród z zuchwałością rabusiów. Są informacje o posuwaniu się dużych sił niemieckich tuż za oddziałami wysuniętymi. Większość naszych wojsk ucieka. Ojczyzna socjalistyczna w niebezpieczeństwie. Zajęte zostały Dźwińsk, Rewel, Wenden, Wolmar, Mińsk, Psków. Nastrój jest dobry. Robotnicy masowo ruszyli do obrony Republiki Radzieckiej. KC bolszewików jest za podpisaniem pokoju. KC „lewicowych" eserowców jest za świętą wojną.

Co się tyczy złota, radzimy płacić kopalniom według kosztów własnych wydobycia. Specjalnego dekretu w sprawie złota Rada Komisarzy Ludowych nie wydawała.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 19.

---

* Telegram jest bez adresu. Prawdopodobnie był on skierowany do Centralnego Komitetu Wykonawczego Rad Syberii (Centrosibir). — *Red.*

** Skrót słów: Centralnyj Ispołnitielnyj Komitiet — Centralny Komitet Wykonawczy (Rad). — *Red. przekł. polsk.*

OŚWIADCZENIE W SPRAWIE WOJNY REWOLUCYJNEJ

Gdybyśmy mieli tyle zdyscyplinowanych pułków, ile mamy rezolucji opowiadających się za wojną, moglibyśmy wojować z imperialistami całego świata*.

Napisane w lutym 1918 r.

W. I. Lenin, Korespondencja wojenna, 1917—1920, Ogiz-Gospolitizdat 1943, str. 18.

---

* Oświadczenie to Lenin uzupełnił w artykule „Na grunt realny", w którym czytamy: „Aby prowadzić wojnę *tak jak należy*, niezbędne jest mocne, zorganizowane zaplecze. Najlepsza armia, najbardziej oddani sprawie rewolucji ludzie zostaną natychmiast wycięci w pień przez przeciwnika, jeśli nie będą dostatecznie uzbrojeni, zaopatrzeni w żywność, wyszkoleni. Jest to tak jasne, że nie wymaga komentarzy.

W jakim stanie znajduje się zaplecze naszej rewolucyjnej armii? W najbardziej opłakanym — by nie powiedzieć więcej. Poprzednia wojna ostatecznie zdezorganizowała nasz transport, zachwiała wymianą towarową między miastem a wsią, czego naturalnym i bezpośrednim skutkiem jest głód w wielkich miastach.

Pod ciosami nieprzyjaciela armia nasza przebudowuje się od podstaw. Starej armii, obeznanej z wymogami prowadzenia wojny w warunkach współczesnych, nie ma. Wycieńczona do ostateczności poprzednią wojną, śmiertelnie wyczerpana siedzeniem w ciągu trzech i pół roku w okopach, jest ona pod względem wartości bojowej równa zeru. Armia Czerwona — to bezwarunkowo wspaniały bojowy materiał, ale materiał surowy, nieobrobiony. By nie stała się mięsem armatnim dla dział niemieckich, należy ją wyszkolić, zdyscyplinować". (Dzieła, t. 27, Warszawa 1954, str. 64—65). — *Red.*

ROZKAZ DO WSZYSTKICH RAD DELEGATÓW*

Do wszystkich Rad Delegatów
Do wszystkich, do wszystkich

Piotrogród, 1 marca (16 lutego) [1918 r.]

1 marca (16 lutego) o godzinie 8 wieczorem otrzymaliśmy z Brześcia Litewskiego następujący telegram:

„Piotrogród, Smolny, Rada Komisarzy Ludowych. Wyślijcie nam pociąg do Toroszyno (pod Pskowem) z dostateczną ochroną. W tej ostatniej sprawie porozumcie się z Krylenko. Podpis: Karachan".

Telegram ten oznacza, według wszelkiego prawdopodobieństwa, że Niemcy zerwali pertraktacje pokojowe. Trzeba być przygotowanym na niezwłoczne natarcie Niemców na Piter i w ogóle na wszystkich frontach. Koniecznie wszystkich postawić na nogi i wzmóc środki ochrony i [ostrożności] obrony.

Przewodniczący RKL
Lenin

Zbiór Leninowski XI, str. 31—32.

---

* Rozkaz ten Lenin napisał w związku z telegraficznym doniesieniem radzieckiej delegacji pokojowej w Brześciu, że Niemcy odmawiają przerwania działań wojennych przed podpisaniem traktatu pokojowego. — *Red.*

PROJEKT ROZKAZU DO WSZYSTKICH RAD DELEGATÓW

Przypuszczamy, że jutro, 3/III, zostanie podpisany pokój, jednakże meldunki naszych agentów w powiązaniu ze wszystkimi okolicznościami każą się spodziewać, że u Niemców weźmie w najbliższych dniach górę partia wojny z Rosją. Dlatego bezwarunkowy rozkaz: przewlekać demobilizację czerwonoarmistów; wzmóc przygotowania do wysadzenia w powietrze torów kolejowych, mostów i szos; gromadzić i uzbrajać oddziały; ewakuację kontynuować w przyśpieszonym tempie; broń wywozić w głąb kraju.

Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych
W. Uljanow (Lenin)

Napisane 2 marca 1918 r.

Dzieła, t. 27, Warszawa 1954, str. 67.

POLECENIE DLA GŁÓWNEGO KOMISARZA WSZYSTKICH UCZELNI WOJSKOWYCH

10 marca 1918 r.

Ponieważ likwidacja Akademii Wojskowej względnie przekształcenie jej w wyższą uczelnię o charakterze cywilnym zupełnie nie odpowiada ani zamierzeniom rządu, ani potrzebom chwili, proponujemy Wam natychmiast wstrzymać swoje zarządzenie z 9 marca br. nr 2735 skierowane do Komendanta Nikołajewskiej Akademii Wojskowej i uprzednio przedłożyć Radzie Komisarzy Ludowych Wasz projekt reorganizacji Nikołajewskiej Akademii Wojskowej.

O wykonaniu niniejszego poinformować Przewodniczącego Rady Komisarzy Ludowych.

Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych
W. Uljanow (Lenin)

Kierownik Biura Rady Komisarzy Ludowych
W. Boncz-Brujewicz

W. I. Lenin, Iz epochi graždanskoj vojny, Partizdat 1943, str. 31—32.

Z ROZMOWY PRZEZ BEZPOŚREDNIĄ LINIĘ Z JURJEWEM*

Przyjmijcie naszą odpowiedź: wydaje nam się, żeście troszeńkę wpadli, teraz trzeba się z tego wyplątać. **Obecność swoich wojsk w rejonie murmańskim i udzielone Murmańskowi faktyczne poparcie** mogą Anglicy wykorzystać przy dalszym skomplikowaniu się koniunktury międzynarodowej jako podstawę do okupacji. Jeżeli uzyskacie pisemne potwierdzenie oświadczenia Anglików i Francuzów z zaprzeczeniem możliwości okupacji, będzie to pierwszy krok do szybkiego zlikwidowania tej zagmatwanej sytuacji, która wytworzyła się, naszym zdaniem, wbrew waszej woli.

Lenin

Stalin

Rozmowa odbyła się w marcu 1918 r.

„Prawda", nr 51, 21 lutego 1935 r.

---

* A. M. Jurjew (pseudonim Aleksiejew) w 1918 roku stanął na czele Rady Murmańskiej, do której przedostało się sporo białogwardzistów, szpiegów i zdrajców (Wiesiełago i in.). 2 marca 1918 roku Jurjew zawarł z przedstawicielami Ententy tak zwane porozumienie werbalne. Na mocy tego porozumienia faktyczne kierownictwo wojskowe i gospodarcze Kraju Murmańskiego przechodziło w ręce obcych interwentów. — *Red.*

W SPRAWIE NAJWYŻSZEJ RADY WOJENNEJ (TELEGRAM DO N. I. PODWOJSKIEGO)

1 kwietnia 1918

Do kierowania sprawami obrony kraju powołuje się Najwyższą Radę Wojenną, do której zadań należy:

a) wytyczanie resortowi wojskowemu i resortowi marynarki wojennej podstawowych zadań w zakresie obrony państwa;

b) wytyczanie resortom obrony zadań w zakresie organizacji sił zbrojnych kraju (armii i floty);

c) koordynowanie działalności armii i floty oraz rozstrzyganie wszystkich zagadnień dotyczących zarówno resortu wojskowego, jak i resortu marynarki wojennej;

d) czuwanie nad wykonywaniem przez resorty obrony powierzonych im zadań i

e) systematyczne gromadzenie danych faktycznych o wszystkich wojskowych, którzy ze względu na swoją wiedzę i doświadczenie bojowe nadają się do objęcia wyższych stanowisk w dowództwie wojskowym.

W skład Najwyższej Rady Wojennej wchodzą:

1. W charakterze przewodniczącego — Ludowy Komisarz Spraw Wojskowych;

2. Ludowy Komisarz Spraw Morskich, członek kolegium Ludowego Komisariatu Spraw Wojskowych;

3. Dwaj specjaliści wojskowi, posiadający wiedzę wojskową i doświadczenie bojowe, oraz jeden specjalista w dziedzinie marynarki wojennej, również posiadający wiedzę wojskową i doświadczenie bojowe.

Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych
W. Uljanow (Lenin)

Zbiór Leninowski **XXXIV**, *str. 21.*

DWA TELEGRAMY DO CENTRALNEGO KOMITETU WYKONAWCZEGO RAD SYBERII W SPRAWIE PRZYGOTOWANIA SIĘ DO OBRONY PRZECIWKO OBCYM INTERWENTOM

1

5 kwietnia 1918

W pełni aprobuję rezolucję Centrosybiru*. Radzę przygotować magazyny produktów żywnościowych oraz innych artykułów, nawet w drodze rekwizycji, ażeby móc dobrze zorganizować obronę. Pertraktacje z posłami mają się u nas dziś rozpocząć. Rzecz jasna, że nie wolno teraz dawać wiary żadnym zapewnieniom i że jedyną poważną gwarancję stanowi solidne przygotowanie bojowe z naszej strony.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 22.

2

6 kwietnia 1918

Otrzymałem notatkę Jakowlewa**. Aprobuję plany przygotowań i mobilizacji. Jeżeli będą się posuwać na-

---

* Patrz przypis na str. 54. — *Red. przekł. polsk.*

** 5 kwietnia 1918 roku przewodniczący Centralnego Komitetu Wykonawczego Rad Syberii N.N. Jakowlew poinformował Lenina o krokach podjętych w celu zorganizowania oporu przeciwko interwentom. Wskazał on przy tym na duże znaczenie Amurskiej Flotylli Wojennej, której utrzymanie wymagało 3 milionów rubli rocznie. — *Red.*

przód, stawiajcie opór. Przekazałem Komisariatowi Spraw Wojskowych. Postaramy się dopomóc przez wysłanie pieniędzy, chociaż trudności mamy niezwykle duże.

Proszę częściej informować.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXV, str. 19.

DYREKTYWY DLA RADY WŁADYWOSTOCKIEJ

Do Irkucka (dla Władywostoku) należy telegrafować przez bezpośrednią linię:

Uważamy sytuację za nadzwyczaj poważną i w jak najbardziej kategoryczny sposób ostrzegamy towarzyszy. Nie róbcie sobie złudzeń: Japończycy na pewno rozpoczną ofensywę. Jest to nieuniknione. Dopomogą im prawdopodobnie wszyscy bez wyjątku alianci. Należy więc zacząć przygotowywać się bez najmniejszej zwłoki, i to przygotowywać się poważnie, przygotowywać się ze wszystkich sił. Najwięcej uwagi należy poświęcić sprawie należytego zorganizowania odwrotu, wycofania się, wywiezienia zapasów i materiałów kolejowych. Nie wyznaczajcie sobie niemożliwych do osiągnięcia celów. Przygotowujcie zrywanie i wysadzanie torów kolejowych, wywiezienie wagonów i lokomotyw, przygotowujcie zapory minowe w okolicach Irkucka lub w Kraju Zabajkalskim. Informujcie nas dokładnie dwa razy w tygodniu, ile mianowicie lokomotyw i wagonów wywieziono, ile pozostało. Bez tego niczemu nie wierzymy i nie będziemy wierzyć. Banknotów teraz nie mamy, ale począwszy od drugiej połowy kwietnia będziemy ich mieli dużo, pomoc naszą jednak uzależnimy od waszych praktycznych osiągnięć w wywożeniu z Władywostoku wagonów i parowozów, w przygotowaniach do wysadzenia mostów itp.

Lenin

7 kwietnia

Dzieła, t. 27, Warszawa 1954, str. 230.

TELEGRAM

Irkuck
Dla Jansona, kopia dla Centrosybiru*,
kopia dla Nikiforowa do Władywostoku

Pilne. Poza wszelką kolejnością. Rządowy

13 kwietnia 1918

W odpowiedzi na waszą notatkę o komisariacie spraw zagranicznych przy Centrosybirze i o samodzielności Syberii uważam za potrzebne zakomunikować, że zdaniem Rady Komisarzy Ludowych nie ma żadnej konieczności utworzenia komisariatu spraw zagranicznych przy Centrosybirze; tak zwana samodzielność Syberii tylko ułatwi od strony formalnej aneksję ze Wschodu; macie przykłady niezawisłej Ukrainy i Finlandii. Proponuję ograniczyć się do autonomii Syberii jako nierozerwalnej części Rosji i poprzestać na instytucji komisarzy przy Ludowym Komisariacie Spraw Zagranicznych, od którego będziecie otrzymywać dyrektywy i w którego imieniu będziecie działać.

Przewodniczący RKL
Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, *str.* 22.

---

* Patrz przypis na str. 54. — *Red. przekł. polsk.*

DO LUDOWEGO KOMISARIATU SPRAW WOJSKOWYCH

22 kwietnia 1918 r.

22 kwietnia o godz. 11 w nocy Rada Komisarzy Ludowych postanowiła: polecić Komisariatowi Spraw Wojskowych natychmiastowe podjęcie wszelkich zależnych od niego kroków w celu obrony wschodniej granicy guberni charkowskiej, szczególnie zaś stacji Czertkowo, którą usiłują zająć Niemcy i hajdamacy, aby przerwać łączność kolejową z Rostowem.

O szczegółach porozumieć się ze Stalinem.

Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych
W. Uljanow (Lenin)
wz. sekretarza Rady *L. Fotijewa*

Zbiór Leninowski XVIII, str. 63.

DYREKTYWY W SPRAWIE ZNISZCZENIA FLOTY CZARNOMORSKIEJ

1

Rezolucja na raporcie szefa sztabu generalnego Marynarki Wojennej

24 maja 1918 roku

Ponieważ sytuacja, jak udowodniły najwyższe autorytety wojskowe, jest bez wyjścia, natychmiast zniszczyć flotę.

Przewodniczący RKL *W. Uljanow (Lenin)*

„Morskoj sbornik", nr 6, 1938, str. 72.

2

Poufna dyrektywa do dowódcy Floty Czarnomorskiej i głównego komisarza Floty

28 maja 1918

Wobec tego, że Niemcy wyraźnie zmierzają do zagarnięcia okrętów Floty Czarnomorskiej, znajdujących się w Noworosyjsku, oraz wobec niemożności zabezpieczenia Noworosyjska od strony lądu lub translokacji okrętów do innego portu Rada Komisarzy Ludowych, na

wniosek Najwyższej Rady Wojennej, rozkazuje Wam z chwilą otrzymania niniejszego zniszczyć wszystkie okręty Floty Czarnomorskiej i statki handlowe, znajdujące się w Noworosyjsku.

Lenin

„Morskoj sbornik", nr 6, 1938, str. 73.

TELEGRAM DO III NADZWYCZAJNEGO ZJAZDU RAD REPUBLIKI KUBAŃSKO-CZARNOMORSKIEJ

Jekaterynodar
Do zjazdu frontowców

27 maja 1918 r.

Rada Komisarzy Ludowych przesyła braterskie pozdrowienia zjazdowi frontowców i wszystkim reprezentowanym na nim pułkom, bohatersko broniącym radzieckiej ojczyzny. Rada Komisarzy Ludowych nie wątpi, że w obliczu wrogów, zewnętrznych i wewnętrznych, przygotowujących kajdany dla mas pracujących, zjazd z honorem obroni jedność i zwartość rewolucyjnych sił Kraju Czarnomorskiego, Kubania i Donu. Mianując Ordżonikidzego naszym przedstawicielem na zjazd, polecamy mu przekazać nasze gorące pozdrowienia wszystkim okrytym chwałą bojownikom, którzy swą własną krwią utrwalają wolność i niezawisłość Rosji Radzieckiej.

Lenin

Stalin

I. Razgon, Ordżonikidze i Kirow i bor'ba za własť Sowietow na Siewiernom Kawkazie, 1941, str. 152.

ROZMOWA Z W. W. KUJBYSZEWEM PRZEZ BEZPOŚREDNIĄ LINIĘ

Przy aparacie Kujbyszew, przewodniczący Rady Samarskiej

Towarzyszu Lenin, w Orenburgu znowu podniosła głowę dutowszczyzna; otrzymaliśmy wiadomość, że 20 wiorst za Orenburgiem nacierają oddziały kozackie. Ileck jest okrążony przez kozaków, kozacy mobilizują wszystkie stanice, dopuszczają się straszliwych bestialstw, zabici zostali 3 członkowie komitetu wykonawczego i przewodniczący kozackiej sekcji Rady Zacharow. Burżuazja orenburska bierze w tym aktywny udział. Orenburg prosi Radę Komisarzy Ludowych, aby pomogła całkowicie zlikwidować awanturę Dutowa, w przeciwnym wypadku znowu powstanie zator, który spowoduje śmierć głodową 12 000 000 mieszkańców Kraju Turkiestańskiego. Oddział wysłany z Orenburga na Ileck został okrążony i wycięty w pień; przypuszcza się, że zginął komisarz rządowy Cwilling. Samara wytęży wszystkie swe siły, ażeby dopomóc Orenburgowi, ale do całkowitego zlikwidowania dutowszczyzny siły lokalne nie wystarczą, konieczna jest pomoc z centrum. Skończyłem, czekam na odpowiedź.

Odpowiedź Lenina:

Natychmiast podejmę wszelkie kroki w celu niezwłocznego zawiadomienia resortu wojskowego i udzielenia wam pomocy.

Lenin

Rozmowa odbyła się w końcu maja 1918 r.

„Prawda" nr 25, 26 stycznia 1935 r.

DO W. W. KURAJEWA PRZEZ BEZPOŚREDNIĄ LINIĘ

Ruzajewka

31 maja 1918 r.

Przed przyjazdem Miasnikowa i przekazaniem wszystkich spraw wyjazd jest niemożliwy i niedopuszczalny.

O której godzinie i od kogo mieliście ostatnie informacje z Penzy? Ile tysięcy Czechów tam jest i kiedy wyjechali oni do Samary? Gdy przyjedzie Miasnikow, [przyślijcie] przyprowadźcie go do aparatu na rozmowę ze mną. W czym gwarancja, że informacje o ekspedycji* są ścisłe?

Lenin

Zbiór Leninowski XVIII, str. 200.

---

* Mowa o państwowej wytwórni papierów wartościowych. — *Red. przekł. polsk.*

DO WSZYSTKICH GUBERNIALNYCH I POWIATOWYCH RAD DELEGATÓW

Jak postępować w wypadku najazdu nieprzyjaciela na Rosyjską Federacyjną Socjalistyczną Republikę Radziecką, która wykazała swoją niezłomną wolę pokoju.
(Instrukcja dla wszystkich terenowych Rad Delegatów i dla całej ludności)

2 czerwca 1918

Na Ukrainie nieraz bywało, że chłopi i robotnicy sprzeciwiali się wywiezieniu lub zniszczeniu mienia w nadziei, że zachowają je dla siebie. Spotkała ich okrutna kara. Obcy przybysze zagarnęli wszystko: zboże, bydło, węgiel, metale, maszyny, i wywieźli do siebie. Przykład Ukrainy powinien stanowić straszliwą lekcję dla całej Rosji.

Toteż gdyby wróg próbował przejść do natarcia, ludność miejscowa powinna pod kierownictwem swoich Rad jak najściślej zastosować się do następującego rozkazu:

W pierwszej kolejności wywozić sprzęt wojskowy. Wszystko, co nie zostanie wywiezione, należy podpalić i wysadzić w powietrze.

Zboże i mąkę wywozić albo zakopywać w ziemi. Czego nie można zakopać — zniszczyć.

Bydło uprowadzać.

Maszyny wywozić w całości albo częściami. Jeżeli nie można wywieźć — zniszczyć.

Nie wywiezione metale zakopywać w ziemi.

Parowozy i wagony wysłać naprzód.

Tory kolejowe rozbierać.

Mosty minować i wysadzać w powietrze.

Lasy i zasiewy na tyłach nieprzyjaciela palić.

Wszelkimi siłami i środkami utrudniać wrogom posuwanie się naprzód. Urządzać zasadzki. Walczyć bronią palną i białą.

Zabezpieczać sobie tyły. W tym celu tępić co do jednego szpiegów, prowokatorów, białogwardzistów, kontrrewolucyjnych zdrajców, którzy udzielają bezpośredniej lub pośredniej pomocy wrogowi.

Przewodniczący Ogólnorosyjskiego Centralnego
Komitetu Wykonawczego
J. Swierdłow

Rada Komisarzy Ludowych. Przewodniczący RKL
W. Uljanow (Lenin)

W. I. Lenin, Korespondencja wojenna 1917—1920, Ogiz-Gospolitizdat 1943, str. 23—24.

TELEGRAM DO RADY ARCHANGIELSKIEJ

7 czerwca 1918 r.

Rząd niemiecki oświadczył, że w razie opuszczenia przez Anglików i ich sprzymierzeńców wybrzeża murmańskiego i wód przybrzeżnych Morza Białego swoboda żeglugi rosyjskiej floty handlowej nie będzie kwestionowana. Są wiadomości, że należy obawiać się angielskiej wyprawy na Murmańsk i Archangielsk. Zgodnie z postanowieniem Traktatu Brzeskiego okręty wojenne Anglików i ich sprzymierzeńców nie powinny się pojawiać u naszych północnych wybrzeży. Desant sił zbrojnych jest sprzeczny z neutralnością Rosji. Nalegamy w sposób jak najbardziej kategoryczny, by Rada Archangielska przestrzegała warunków wynikających z neutralności Rosji. Popieranie i życzliwy stosunek do naruszających neutralność obcokrajowców byłyby przestępstwem i pogwałceniem Pokoju Brzeskiego.

Lenin

Cziczerin

W. I. Lenin. Iz epochi graždanskoj vojny, Partizdat 1934, str. 33.

TELEGRAM DO A. JURJEWA

Jeżeli dotychczas nie raczyliście zrozumieć polityki radzieckiej, równie wrogiej w stosunku do Anglików, jak do Niemców, to miejcie pretensje do siebie. Nazarenus wyjechał.

Z Anglikami będziemy się bili, jeśli w dalszym ciągu będą uprawiali politykę grabieży*.

Lenin

Napisane 26 czerwca 1918 r.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 317.

---

* Niniejszy telegram był ostatnim ostrzeżeniem Lenina dla przewodniczącego Murmańskiej Rady Delegatów Jurjewa (Aleksiejewa), który nie przestrzegał wykonania dyrektywy RKL i przyczynił się do okupowania przez angielskich imperialistów radzieckiej Północy w 1918 roku. — *Red.*

DYREKTYWY DLA PIOTROGRODZKICH ORGANIZACJI

1

Poza kolejnością

Piotrogród, Smolny, dla Zinowjewa*

11.VI.1918 r.

Usilnie radzę wykorzystać moment i jak najbardziej wzmóc i przyspieszyć wysłanie maksymalnej ilości oddziałów na Ural przez Wiatkę. Ciurupa się zgadza. Broń jest w Wołogdzie.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 26.

2

Piotrogród, Smolny, dla Zinowjewa

Mam nadzieję, że otrzymaliście moją prośbę o wysyłanie większej ilości oddziałów na Ural. Dodaję ponadto, że nader ważne jest, by wysłano tam więcej robotników do pracy agitacyjnej i kierowania elementem zacofanym. Odpowiedzcie natychmiast.

Lenin

14.VI.1918

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 26.

---

* Na oryginale znajduje się adnotacja Lenina: „Nadać *natychmiast* do Pitra i zawiadomić mnie, *kiedy* Piter przyjął. — *Red.*

3

Piotrogród, Smolny, dla Zinowjewa
Kopia dla Dżanboładowa, 2 Rożdiestwienskaja 12 m. 21

26 — 27 czerwca 1918

Wydajcie zarządzenie w sprawie niezwłocznego załadowania i wysłania do Baku samochodów pancernych według wykazu Ogólnorosyjskiego Kolegium Uzbrojenia. Wykaz znajduje się u Dżanboładowa.

Przedstawiciel bakińskiej Rady Komisarzy Ludowych Dżanboładow. Piotrogród, 2 Rożdiestwienskaja 12 m. 21, tel. 20727.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Kierownik Biura RKL *Wład. Boncz-Brujewicz*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 26.

4

Zinowjew, Łaszewicz i Stasowa

Trzeba koniecznie pchnąć *maksimum* robotników z Pitra:

(1) kilkudziesięciu „wodzów" (à la Kajurow)

(2) tysiące „szeregowych".

W przeciwnym razie *r u n i e m y,* sytuacja z Czechosłowakami jest bowiem **fatalna.**

Głupio jest w takiej sytacji „siedzieć" na „pomyślności" Pitra i „żałować" kogoś dać stamtąd: niechby nawet większość bolszewików w piterskiej Radzie Delegatów spadła z 98% (macie 98%?) do 51%! Nic w tym strasznego!

Nie zginiemy, jeśli *nawet* (nawet!) w Pitrze dojdzie do tego, że w Radzie Delegatów będzie 49% nie naszych (daleko jeszcze do tego). *Z g i n i e m y* jednak na pewno z powodu Czechosłowaków, jeśli nie uczynimy *roz-*

paczliwych wysiłków, by dać setki i tysiące robotników *aktywistów* na to, by galaretę przekształcić w coś stałego. Nie jest to przesada, lecz dokładne wyliczenie. *Wy* będziecie odpowiedzialni za zgubę, jeśli będziecie skąpili i oszczędzali „dla Pitra".

Pozdrowienia! *Wasz Lenin*

P. S. Odpowiedzcie!
20.VII.1918

Dzieła, t. 27, Warszawa 1954, str. 570.

5

Telegram

Piotrogród, do Komitetu Komunistów, kopia Smolny Komitet Wykonawczy Piotrogrodzkiej Rady Delegatów

Porozumieliśmy się z przybyłą tu agitacyjno-aprowizacyjną grupą dzielnicy wyborskiej. Tego rodzaju grupa jest niewątpliwie bardzo potrzebna i odegra wielką rolę w gubernii kazańskiej, dokąd się udaje.

Obecnie jednak istnieje niemniej palące zapotrzebowanie na pracowników partyjnych, którzy mogliby na froncie czechosłowackim uświadamiać i zespalać wojska radzieckie, wpajać im dyscyplinę. Zadanie aprowizacyjne nie może być rozwiązane bez zgniecenia buntu czesko-białogwardyjskiego. Trzeba tam teraz koniecznie skierować wielu aktywnych, bojowych pracowników partyjnych. Skarga Piotrogrodu, że go ogołacamy z ludzi jest nieuzasadniona. Gdzież brać dobrych agitatorów i organizatorów do rozwiązywania zadań ogólnopaństwowych, jeśli nie w Piotrogrodzie? Moskwa dała nam już około 200 agitatorów-komisarzy na front czechosłowacki. Piotrogród powinien dać niemniej. Pożądani są byli wojskowi, ale nie jest to konieczne: wystarczy być nieugiętym, oddanym rewolucjonistą, ażeby wyświadczyć nieocenione usługi sprawie walki przeciwko wołżańskiej i uralskiej kontrrewolucji.

Towarzysze, oczekujemy waszego energicznego i rychłego poparcia!

27 lipca

Z polecenia KC Komunistycznej Partii Rosji

Lenin, Swierdłow

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 27—28.

6

Przez bezpośrednią linię Piotrogród, Smolny, dla Zinowjewa

Otrzymano teraz wiadomości z Kubania, że Aleksiejew, z około 60 tysiącami, idzie na nas realizując plan połączonego natarcia Czechosłowaków, Anglików i aleksiejewskich kozaków. Ze względu na to i ze względu na oświadczenie przybyłych tutaj robotników piterskich, Kajurowa, Czugurina i innych, że Piter mógłby dać dziesięciokrotnie więcej, gdyby nie opozycja piterskiej części KC* — ze względu na to kategorycznie i ultymatywnie nalegam na zaprzestanie wszelkiej opozycji i na wysłanie z Pitra dziesięciokrotnie większej liczby robotników. Takie właśnie jest żądanie KC partii.

Kategorycznie uprzedzam, że sytuacja Republiki jest groźna i że piterczycy wstrzymując wysłanie robotników z Pitra na front czeski wezmą na siebie odpowiedzialność za ewentualny upadek całej sprawy.

Lenin

NB: Zwrócić mi ten dokument z adnotacją, o *której godzinie* został przekazany do Pitra do Smolnego.

Lenin

Napisane 27 lipca 1918 r.

Dzieła, t. 27, Warszawa 1954, str. 581.

---

* Mowa o grupie zinowjewowskiej, która krzewiła w organizacji piotrogrodzkiej nastroje i tendencje partykularne. — *Red.*

W SPRAWIE LIKWIDACJI BIAŁOGWARDYJSKIEGO BUNTU LEWICOWYCH ESEROWCÓW W MOSKWIE

1

Do wszystkich Komitetów Rejonowych RKP
Do wszystkich Rejonowych Rad Delegatów
Do wszystkich sztabów Armii Czerwonej

Telefonogram

Około godziny trzeciej po południu w ambasadzie niemieckiej rzucono dwie bomby, które ciężko zraniły Mirbacha*. Jest to wyraźnie robota monarchistów lub też tych prowokatorów, którzy chcą wciągnąć Rosję do wojny w interesie kapitalistów angielsko-francuskich, którzy przekupili również Czechosłowaków. Zmobilizować wszystkie siły, uruchomić niezwłocznie wszystko w celu schwytania przestępców. Zatrzymywać *wszystkie* samochody i nie wypuszczać bez potrójnej kontroli.

Przewodniczący RKL *W. Uljanow (Lenin)*

Napisane 6 lipca 1918 r.

Dzieła, t. 35. Warszawa 1957, str. 320.

---

* Prowokacyjne zamordowanie niemieckiego ambasadora Mirbacha stanowiło część składową ogólnego planu spisku „lewicowych" eserowców, mającego na celu obalenie Władzy Radzieckiej i wciągnięcie Rosji do wojny z Niemcami. W tym celu w lipcu 1918 roku „lewicowi" eserowcy urządzili bunt w Moskwie i próbowali zorganizować powstanie w wielu punktach kraju. Rząd radziecki szybko zlikwidował antyradziecką awanturę spiskowców, udaremnił prowokację kontrrewolucjonistów i zapobiegł wojnie. — *Red.*

2

Telefonogram do Rady Moskiewskiej

6 lipca 1918

Przekazać do wszystkich komisariatów miasta i przedmieść w promieniu 50 wiorst: Oprócz samochodów komisarzy ludowych przepuszczać tylko samochody oddziałów bojowych. Zatrzymywać wszystkie samochody Komisji Nadzwyczajnej do Walki z Kontrrewolucją, aresztować wszystkich lewicowych eserowców, członków tej komisji, zwłaszcza Zaksa i Aleksandrowicza. Ludzi budzących wątpliwości, do jakiej partii należą, przywozić na Kreml dla wyjaśnienia.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 30.

3

Telegram

7 lipca, godzina 1 w nocy

Carycyn. Komisarz Ludowy Stalin

Dziś około godziny 3-ej po południu lewicowy eserowiec zabił bombą Mirbacha. Zabójstwo to leży wyraźnie w interesie monarchistów albo angielsko-francuskich kapitalistów. Lewicowi eserowcy, nie chcąc wydać zabójcy, aresztowali Dzierżyńskiego i Łacisa i rozpoczęli przeciwko nam powstanie. Jeszcze dziś w nocy zlikwidujemy je w sposób nieubłagany i powiemy ludowi całą prawdę: jesteśmy o włos od wojny. Mamy w charakterze zakładników setki lewicowych eserowców. Wszędzie trzeba w sposób nieubłagany zgnieść tych nędznych i histerycznych awanturników, którzy stali się narzędziem w rękach kontrrewolucjonistów. Wszyscy, którzy są przeciwko wojnie, będą za nami.

Co się tyczy Baku, to rzecz najważniejsza, byście byli bez przerwy w kontakcie z Szaumianem i by Szaumian znał propozycję Niemców uczynioną ambasadorowi Joffe w Berlinie w sprawie tego, że Niemcy zgodziliby się powstrzymać ofesywę Turków na Baku, gdybyśmy zapewnili Niemcom część nafty. Oczywiście zgodzimy się. A zatem bądźcie nieubłagani w stosunku do lewicowych eserowców i przysyłajcie częściej wiadomości.

Lenin

Dzieła, t. 27, Warszawa 1954, str. 558.

4

Postanowienie
Telefonogram

7 lipca, o godzinie 1 po południu poleca się wszystkim dzielnicowym Radom Delegatów i organizacjom robotniczym niezwłocznie wysłać możliwie jak najwięcej uzbrojonych oddziałów, chociażby częściowo robotniczych, w celu schwytania rozbiegających się buntowników.

Zwrócić specjalną uwagę na rejon Dworca Kurskiego oraz na wszystkie inne dworce. Usilnie prosimy o zorganizowanie możliwie jak największej ilości oddziałów, ażeby nie przepuścić ani jednego z uciekających.

Aresztowanych przepuszczać dopiero po trzykrotnej kontroli i całkowitym upewnieniu się, że dana osoba nie uczestniczyła w buncie.

Lenin

„Prawda", wydanie nadzwyczajne, nr. 139, 8 lipca (25 czerwca) 1918 r.

5

Telefonogram do Rady Moskiewskiej

7 lipca 1918, godzina 1 minut 30

Przekazać niezwłocznie do Basmannej, Lefortowskiej i Sokolnickiej. W tym kierunku uciekają lewicowi ese-

rowcy w liczbie 100 ludzi z samochodem pancernym. Przedsięwziąć wszelkie środki, aby samochód ten zatrzymać.

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 30.

6

Telefonogram

Do Moskiewskiej Rady Delegatów

Przekazać wszystkim gminnym, wiejskim i powiatowym Radom Delegatów gubernii moskiewskiej.

Rozbite bandy lewicowych eserowców, którzy powstali przeciwko Władzy Radzieckiej, rozpraszają się po okolicy. Uciekają przywódcy całej tej awantury. Podjąć wszelkie kroki w celu schwytania i zatrzymania tych, którzy ośmielili się powstać przeciwko Władzy Radzieckiej. Zatrzymywać wszystkie samochody. Na szosach opuścić wszędzie szlabany. Zgrupować przy nich uzbrojone oddziały miejscowych robotników i chłopów. Mamy informacje, że jeden samochód pancerny, który był w rękach powstańców, przedarł się za miasto. Podjąć wszelkie środki w celu zatrzymania tego samochodu.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Napisane 7 lipca 1918 r.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 321.

7

Telegram

Do Rad Delegatów Robotniczych i Armii Czerwonej w miastach Bogorodsk, Pokrow, Pietuszki, Włodzimierz, Kirżacz, Pawłowskij Posad, Oriechowo, Czerkuszyno, Aleksandrow, Dmitrow, Oziery, Jegorjewsk, Bronnicy

8 lipca 1918 r.

Rozbite bandy zbuntowanych lewicowych socjalistów-rewolucjonistów w pojedynkę i małymi grupkami roz-

proszyły się po lasach, gdzie ukrywają się za dnia. Wobec zupełnego braku żywności głód zmusza ich do tego, że nocą — prośbami lub gwałtem — usiłują zabierać okolicznej ludności rozmaite produkty.

Wszystkie Rady Delegatów, komisariaty wojskowe, komitety robotnicze i wiejskie powinny natychmiast podjąć kroki w celu oczyszczenia swych rejonów z buntowników; trzeba więc jak najdokładniej spenetrować teren, zatrzymując wszystkie podejrzane osoby i ustalając w każdym poszczególnym wypadku, czy dana osoba należy, czy też nie należy do buntowników.

Wyjaśnić całej ludności, jak niebezpieczna jest dla niej obecność buntowników, organizować wszędzie samoobronę spośród oddanych władzy radzieckiej robotników i biednych chłopów.

O wszystkich aresztowanych meldować: Moskwa, Ludowy Komisariat Spraw Wojskowych oraz Ogólnorosyjska Komisja Nadzwyczajna do Walki z Kontrrewolucją.

Przewodniczący RKL *Lenin*

„Krasnyj archiw" nr 4(101), 1940, str. 115.

8

Telegram

Woroneż, dla Komisarza Iwanowa

Bunt lewicowych eserowców i zdrada Murawjowa zostały całkowicie zlikwidowane. Niezbędna jest wzmożona pomoc na froncie czechosłowackim*. Na froncie ku-

* Chodzi o kontrrewolucyjny bunt czechosłowackiego korpusu wojskowego zorganizowany przez imperialistów Ententy przy aktywnym udziale mieńszewików i eserowców.

Korpus czechosłowacki sformowany został z jeńców wojennych jeszcze przed Rewolucją Październikową. Z chwilą powstania Władzy Radzieckiej imperialiści Ententy i rosyjscy kontrrewolucjoniści wykorzystali kontrrewolucyjnie nastawionych oficerów korpusu do walki z Republiką Radziecką. Powstanie rozpoczęło się w maju 1918 roku w Czelabińsku. W początkach czerwca 1918 roku wojska czechosłowackie zajęły Omsk i Samarę (obecnie Kujbyszew), gdzie został zorganizowany Komi-

bańskim wszystkie siły skierować nie na posuwanie się naprzód, a na zorganizowanie całkowitej i pewnej osłony dróg ze stanicy Tichoreckiej do Carycyna i z Carycyna na północ*. Na froncie czechosłowackim dowództwo sprawują na razie Miechanoszyn, Koboziew i Błagonrawow.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Napisane 11 lipca 1918 r.

Dzieła, 4 wyd. ros., t. 36, str. 447.

---

tet Członków Zgromadzenia Ustawodawczego (Komucz), który ogłosił się władzą tymczasową na terytorium zajętym przez wojska buntownicze. 5 lipca, w przeddzień buntu lewicowych eserowców w Moskwie, Czechosłowacy zajęli Ufę. Pogorszenie się sytuacji na Froncie Wschodnim spowodowane było zdradą dowodzącego Frontem Wschodnim lewicowego eserowca M. A. Murawjowa, który 11 lipca usiłował zawrzeć porozumienie z Czechosłowakami i skierować wojska pod Moskwę celem udzielenia pomocy buntowi eserowców. Murawjow jednak na samym wstępie swej awantury został zabity.

Bunt korpusu czechosłowackiego został ostatecznie zlikwidowany w końcu 1918 roku wraz z rozgromieniem Kołczaka. — *Red.*

* Niniejsza dyrektywa Lenina co do przeprowadzenia wymienionych operacji wojskowych miała na celu zabezpieczenie przed nacierającymi wojskami białych, które posuwały się w kierunku stanicy Tichoreckiej, dróg łączących Tichorecką z Carycynem. Zajęcie stanicy Tichoreckiej mieściło się najprawdopodobniej w planie natarcia białych i 14 lipca stanica została przez nich zdobyta. Dalsze posuwanie się białych napotkało jednak silny opór Armii Czerwonej, która szybko przegrupowała swoje siły i zorganizowała, w myśl dyrektywy Lenina, pewną osłonę dróg wiodących do Carycyna. — *Red.*

TELEGRAM DO KOMISARZA NADZWYCZAJNEGO

Do Nazarenusa, Pietrozawodsk

7 lipca 1918

Zobowiązuje się Was do:

1. Podjęcia wszelkich kroków w celu radykalnego zniszczenia toru kolejowego na możliwie dużej przestrzeni.

2. Obcokrajowców, którzy bezpośrednio lub pośrednio pomagają imperialistom angielsko-francuskim w ich grabieżczej wyprawie, aresztować, w razie oporu — rozstrzeliwać.

3. Obywateli Republiki Radzieckiej, udzielających bezpośredniego lub pośredniego poparcia imperialistycznej grabieży — rozstrzeliwać.

Do Waszej dyspozycji przekazuje się dwa miliony rubli. O posyłanej Wam pomocy wojskowej zawiadomimy osobno.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 31

NOTATKA DO LUDOWEGO KOMISARIATU SPRAW MORSKICH

13 lipca 1918

Bardzo proszę o podjęcie wszelkich kroków w celu przyspieszenia wysyłki na Morze Kaspijskie okrętów wojennych wszystkich potrzebnych typów*.

Przewodniczący RKL *W. Uljanow (Lenin)*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 33.

---

* Notatkę napisał Lenin na liście kierownika biura zaopatrzeniowego północno-kaukaskiego okręgu wojskowego do kolegium morskiego. W liście tym kierownik biura prosił o dostarczenie na Morze Kaspijskie i na rzekę Kurę „8—10 statków typu kutrów »Nixon« lub kutrów dozorowych typu »Stationar« o napędzie spalinowym... Kutry powinny być zaopatrzone w działa 37 mm i 47 mm oraz karabiny maszynowe. Trzeba koniecznie — czytamy w liście — zaopatrzyć kutry w części zapasowe do silników, zwłaszcza części szybciej się zużywające i łamiące. Na Kurze zanurzenie statku nie może przewyższać 4 stóp... Statki należy wysłać bez zwłoki do dyspozycji wydziału marynarki wojennej bakińskiej Rady Komisarzy Ludowych". — *Red.*

W SPRAWIE ZORGANIZOWANIA KOMISJI NADZWYCZAJNEJ DO WALKI Z KONTRREWOLUCJĄ NA FRONCIE CZECHOSŁOWACKIM

(Uchwała Rady Komisarzy Ludowych, 16 lipca 1918 r.)

Dla skutecznej walki z przybierającą na sile, w związku z wystąpieniem Czechosłowaków, kontrrewolucją na Wschodnim Froncie wewnętrznym, Rada Komisarzy Ludowych poleca Łacisowi zorganizowanie przy Radzie Komisarzy Ludowych Komisji Nadzwyczajnej do Walki z Kontrrewolucją na froncie czechosłowackim.

Wszystkie komisje do walki z kontrrewolucją i sabotażem przy Radach strefy przyfrontowej zostają jej bezpośrednio podporządkowane.

Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych
W. Uljanow (Lenin)

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 33.

TELEGRAM DO PRZEWODNICZĄCEGO RADY KOMISARZY LUDOWYCH REPUBLIKI TURKIESTAŃSKIEJ

Taszkient

17 lipca 1918

Podejmujemy wszelkie możliwe kroki, aby wam dopomóc. Posyłamy pułk. Przeciwko Czechosłowakom podejmujemy energiczne kroki i nie wątpimy, że ich zgnieciemy. Nie wpadajcie w rozpacz, starajcie się ze wszystkich sił nawiązać stałą i trwałą łączność z Krasnowodskiem i Baku.

Przewodniczący RKL *Lenin*

W. I. Lenin, Korespondencja Wojenna 1917—1920, Ogiz-Gospolitizdat 1943, str. 29.

DO K. ZETKIN

26. VII. 1918 r.

Wielce Szanowna Towarzyszko Zetkin!

Serdeczne, gorące podziękowanie za Wasz list z 27/6, który przyniosła mi towarzyszka Gerta Gordon. Uczynię wszystko, by pomóc towarzyszce Gordon.

My wszyscy niezmiernie się cieszymy, że Wy, towarzysz Mehring i pozostali „towarzysze spartakusowcy"* w Niemczech „myślą i sercem jesteście z nami". Daje to nam pewność, że najlepsze elementy zachodnio-europejskiej klasy robotniczej — mimo wszelkich trudności — przyjdą nam jednak z pomocą.

Przeżywamy tu teraz chyba najtrudniejsze od początku rewolucji tygodnie. Walka klasowa i wojna domowa ogarnęły najszersze kręgi ludności: po wsiach wszędzie rozłam — biedota jest za nami, kułacy zaciekle przeciwko nam. Ententa kupiła Czechosłowaków, wre kontrrewolucyjne powstanie, cała burżuazja wytęża wszystkie siły, by nas obalić. Niemniej jednak wierzymy mocno, że unikniemy tego „zwykłego" (jak w latach 1794 i 1849) przebiegu rewolucji i pokonamy burżuazję.

Z wyrazami wielkiej wdzięczności, najlepszymi życzeniami i szczerym poważaniem

Wasz *Lenin*

---

* Spartakusowcy — członkowie „Związku Spartakusa", który powstał w okresie pierwszej wojny światowej, w styczniu 1916 roku. Spartakusowcy prowadzili propagandę rewolucyjną przeciwko wojnie imperialistycznej, demaskowali zaborczą politykę imperializmu niemieckiego oraz zdradę przywódców socjaldemokracji. — *Red.*

P.S. Moja żona prosi, by przekazać Wam pozdrowienia od niej osobiście. Towarzyszowi Hoschka (jego przemówienie, jak również Wasz artykuł przetłumaczyliśmy) i wszystkim, wszystkim przyjaciołom najserdeczniejsze pozdrowienia.

P.S. Przed chwilą przyniesiono mi nową pieczęć państwową. Oto odcisk. Napis brzmi: Rosyjska Federacyjna Socjalistyczna Republika Radziecka. Proletariusze wszystkim krajów, łączcie się!

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 323—324.

TELEGRAM DO S.G. SZAUMIANA

29. VII

Astrachań
Dla Szaumiana w Baku

Wszelkie poczynania dasznaków przeciwko uchwałom V Zjazdu Rad i przeciwko centralnej Władzy Radzieckiej traktowane będą jako powstanie i jako zdrada. W sprawie wysłania wojsk podejmiemy kroki, ale na pewno obiecać nie możemy.

Lenin

Napisane 29 lipca 1918 r.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 325.

ROZMOWA PRZEZ BEZPOŚREDNIĄ LINIĘ Z CZŁONKIEM ASTRACHAŃSKIEJ RADY WOJENNEJ

29 lipca 1918

Astrachań. Baku prosi o odpowiedź na wczorajszy telegram, który Wam dziś przekazałem. Będę osobiście mówił z Szaumianem bezpośrednio przez telegraf bez drutu.

Lenin. Za swoją odpowiedź uważam telegram, który dziś nadałem do Astrachania dla Szaumiana*. Czy macie pytania, na które nie odpowiedziałem?

Astrachań. Dziś o godzinie 12 według czasu piterskiego przez radiotelegraf łączący z Baku będzie się prowadziło rozmowy z Szaumianem bezpośrednio. Czy macie mu coś do przekazania oprócz telegramu?

Lenin. Nie. Nic więcej. Proszę tylko zakomunikować, czy prawdą jest, że w Baku Rada Komisarzy Ludowych podała się do dymisji? Jeszcze jedno pytanie. Jeżeli to nieprawda, to jak długo bolszewicy Baku spodziewają się utrzymać tam u władzy?

Astrachań. Kiedy Astrachań może się spodziewać pomocy dla Baku, w jakich rozmiarach, żeby przygotować szkuny i żywność?

Lenin. Nie możemy obiecywać na pewno, bo tu również brak wojsk.

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 35.

---

* Patrz dokument poprzedni. — *Red.*

PISMO DO PRZEWODNICZĄCEGO OGÓLNOROSYJSKIEGO CENTRALNEGO KOMITETU WYKONAWCZEGO J. M. SWIERDŁOWA

31 lipca 1918

Przesyłając Wam w załączeniu uchwałę Rady Komisarzy Ludowych z 30 lipca br. o przekazaniu Stoczni Paratskiej Ludowemu Komisariatowi Spraw Morskich*, podaję do Waszej wiadomości, że ponieważ z realizacją tej uchwały związane są niektóre operacje wojskowe, powinna ona być utrzymana w najściślejszej tajemnicy; tryb wprowadzenia tej uchwały w życie pozostawia się Ludowemu Komisariatowi Spraw Morskich.

Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych
W. Uljanow (Lenin)

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 35—36.

---

* W uchwale Rady Komisarzy Ludowych zostały nakreślone środki, zmierzające do założenia w Zalewie Paratskim (gubernia kazańska) bazy dla budowy wołżańskiej flotylli wojennej. Do robót miały tu przystąpić Zakłady Bałtyckie wraz ze Stocznią Paratską (patrz Zbiór Leninowski XX, str. 134). — *Red.*

DO MAS PRACUJĄCYCH FRANCJI, ANGLII, AMERYKI, WŁOCH I JAPONII

Robotnicy!

Jak zły pies, spuszczony z łańcucha, wyje cała kapitalistyczna prasa waszych krajów domagając się „ingerencji" waszych rządów w sprawy rosyjskie, wrzeszczy aż do ochrypnięcia: „teraz albo nigdy!" Ale nawet w tej chwili, gdy owi najmici waszych wyzyskiwaczy zrzucili z siebie wszystkie maski i otwarcie wrzeszczą o wyprawie przeciwko robotnikom i chłopom Rosji — nawet w tej chwili kłamią bezczelnie, bezwstydnie was oszukują. Albowiem w tej samej chwili, kiedy grożą „ingerencją" w sprawy rosyjskie — już prowadzą działania wojenne przeciw Robotniczo-Chłopskiej Rosji.

Angielscy i francuscy bandyci już rozstrzeliwują działaczy radzieckich na zdobytej przez siebie Kolei Murmańskiej. Na Uralu gromią Rady robotnicze, rozstrzeliwują ich przedstawicieli rękoma oddziałów czechosłowackich, utrzymywanych za pieniądze narodu francuskiego i dowodzonych przez francuskich oficerów. Na rozkaz waszych rządów odcinają naród rosyjski od zboża, aby zmusić robotników i chłopów do ponownego zaciśnięcia na swej szyi pętli giełdy paryskiej i londyńskiej. Obecny jawny napad kapitału francusko-angielskiego na robotników Rosji jest tylko uwieńczeniem od ośmiu już miesięcy prowadzonej walki podziemnej przeciw Rosji Radzieckiej. Od pierwszego dnia przewrotu październikowego, od chwili, gdy robotnicy i chłopi Rosji oświadczyli, że nie chcą więcej przelewać ani własnej, ani cudzej krwi w imię

interesów własnego i obcego kapitału, od pierwszego dnia, gdy rozprawili się ze swymi wyzyskiwaczami i wezwali was do pójścia za ich przykładem, do położenia kresu międzynarodowej rzezi, do położenia kresu wyzyskowi — od tej chwili wasi wyzyskiwacze poprzysięgli sobie, że skończą z tym krajem, którego klasa robotnicza ośmieliła się po raz pierwszy w dziejach ludzkości zrzucić jarzmo kapitalizmu, uwolnić się od pętli wojny. Wasze rządy popierały przeciwko robotnikom i chłopom Rosji tę samą Radę Ukraińską, która zaprzedała się niemieckiemu imperializmowi i wezwała na pomoc przeciwko ukraińskim chłopom i ukraińskim robotnikom niemieckie bagnety; popierały one oligarchię rumuńską, tę samą oligarchię, która atakami na nasz front południowo-zachodni pomogła złamać zdolność obronną Rosji. Agenci tych rządów kupowali za gotówkę tego samego generała Krasnowa, który teraz ramię w ramię z soldateską niemiecką usiłuje odciąć Rosję od donieckiego węgla i kubańskiego zboża, ażeby uczynić z niej bezbronną ofiarę niemieckiego i rosyjskiego kapitału. Rządy te pieniędzmi i moralnie popierały partię prawicowych eserowców, tę partię zdrajców rewolucji, która z bronią w ręku powstaje przeciwko władzy robotników i chłopów.

Gdy jednak wszystkie ich wysiłki spełzły na niczym, gdy okazało się, że najemni bandyci — to siła niewystarczająca, rządy te zdecydowały się poświęcić również waszą krew i otwarcie podejmują ofensywę przeciwko Rosji, posyłając na rzeź robotników i chłopów Francji i Anglii.

Wy, którzy w imię interesów kapitału przelewacie krew nad Marną i Aisne, na Bałkanach, w Syrii i Mezopotamii, macie jeszcze umierać w śniegach północnej Finlandii i w górach Uralu.

W interesie kapitału macie być katami rosyjskiej rewolucji robotniczej.

Aby zamaskować tę wyprawę krzyżową przeciwko rosyjskiej rewolucji robotniczej, wasi kapitaliści oświadczają wam, że podejmuje się tę wyprawę nie przeciwko rewolucji rosyjskiej, że

jest to walka przeciw niemieckiemu imperializmowi, któremu myśmy się rzekomo zaprzedali. Kłamliwość i obłuda tego twierdzenia staną się dla każdego z was jasne, jeżeli zestawicie sobie następujące fakty: 1) Właśnie dlatego byliśmy zmuszeni podpisać Pokój Brzeski, który rozczłonkowuje Rosję, że rządy wasze doskonale wiedząc, iż Rosja nie jest zdolna do dalszego prowadzenia wojny, nie zgodziły się na międzynarodowe rokowania pokojowe, w których siła tych rządów uratowałaby Rosję i dałaby wam możliwy do przyjęcia pokój. Nie Rosja spływająca krwią przez trzy i pół roku zdradziła waszą sprawę, lecz wasze rządy usiłowały rzucić Rosję do nóg niemieckiego imperializmu. 2) Gdy zmuszeni byliśmy zawrzeć Pokój Brzeski, ponieważ nasze masy ludowe nie mogły więcej walczyć, i gdy agenci waszych rządów ze wszystkich sił starali się znowu wciągnąć nas do wojny, przekonując nas, że Niemcy uniemożliwią utrzymanie pokoju między nami a nimi — prasa nasza odpowiadała: jeżeli Niemcy zerwą pokój, który okupiliśmy tak wielkimi ofiarami, jeżeli podniosą rękę na rewolucję rosyjską, będziemy się bronić. Jeżeli alianci chcą nam pomóc w naszej świętej sprawie obrony, niechaj pomogą nam naprawić nasze linie kolejowe, postawić na nogi naszą gospodarkę, bo słaba ekonomicznie Rosja nie potrafi stawić poważnego oporu. Ale alianci pomijali milczeniem te nasze apele. Myśleli oni tylko o tym, jakby wypompować z nas odsetki za stare pożyczki, których kapitał francuski udzielił caratowi, by wciągnąć go do wojny, i które naród rosyjski dawno już spłacił morzem krwi, stosami trupów. 3) Alianci nie tylko nie pomagali nam niczym w odzyskaniu naszej zdolności obronnej, ale, jak wykazaliśmy wyżej, starali się wszelkimi środkami zniszczyć zdolność obronną Rosji, potęgując wewnętrzne rozprzężenie, odcinając nas od ostatnich rezerw zboża. 4) Alianci ostrzegali nas, że Niemcy opanują Kolej Syberyjską i Murmańską, te dwie ostatnie, pozostające poza zasięgiem kontroli Niemców, bezpośrednie linie, które łączyły nas ze światem zewnętrznym. Ostatecznie jednak linie te opanowali nie Niemcy,

którzy nie mogli ich opanować, ponieważ znajdują się od nich zbyt daleko, linie te opanowali dzielni alianci. W okręgu murmańskim i na Syberii walczą oni nie z Niemcami, których tam nie ma, lecz z rosyjskimi robotnikami, rozbijając wszędzie ich Rady.

Wszystko, co prasa waszych kapitalistów i ich agenci mówią w obronie barbarzyńskiego najazdu na Rosję, wszystko to jest od początku do końca obłudą, która ma wam przesłonić istotę sprawy. W imię innych celów kapitaliści przygotowują swoją wyprawę na Rosję. Stawiają oni przed sobą trzy cele: pierwszym ich celem jest zagarnięcie możliwie jak największego terytorium Rosji, aby jej bogactwami, jej liniami kolejowymi zabezpieczyć odsetki z pożyczek kapitałowi francuskiemu i angielskiemu; drugim ich celem jest zdeptanie rewolucji robotniczej, aby nie była dla was natchnieniem, aby nie wskazała wam, jak można zrzucić jarzmo kapitalizmu; trzeci cel — to utworzenie nowego frontu wschodniego, odciągnięcie Niemców z frontu zachodniego na terytorium Rosji.

Agenci waszych kapitalistów oświadczają wam, że w ten sposób osłabia się nacisk hord niemieckich na was i przyspiesza się moment zwycięstwa nad imperializmem niemieckim. Kłamią: nie mogli oni pokonać Niemiec, gdy walczyła wielka armia rosyjska zapewniając aliantom przewagę liczebną, tym bardziej więc nie potrafią zwyciężyć na polu walki teraz, kiedy armia rosyjska dopiero się tworzy. Imperializm niemiecki może zostać pokonany dopiero wtedy, kiedy w wyniku wspólnego natarcia proletariatu światowego pokonany zostanie imperializm wszystkich państw. Droga do tego — to nie kontynuacja wojny, lecz jej zakończenie, które uwolni was i robotników niemieckich od strachu przed obcą burżuazją i jej zaborczymi celami; zakończenie wojny narodów, poprzez

powszechną wojnę domową, wojnę wyzyskiwanych przeciwko wyzyskiwaczom, która położy kres wszelkiej niesprawiedliwości, zarówno społecznej, jak i narodowościowej. Próby wciągnięcia Rosji do wojny nie uratują was od przelewu krwi; mogą one tylko posłać na stracenie rosyjskich robotników, rosyjską rewolucję robotniczo-chłopską, czego nikt nie pragnie usilniej niż wodzireje niemieckiej partii wojny, którzy, jako bliscy sąsiedzi rewolucji rosyjskiej, bardziej niż ktokolwiek inny obawiają się jej zapalających iskier. Stając się pokornym narzędziem waszych rządów w ich zbrodniczym spisku przeciwko Rosji, wy robotnicy Francji i Anglii, Ameryki i Włoch, stajecie się katami rewolucji robotniczej.

Potomkowie komunardów w roli pomocników Galliffetów — oto rola, którą wam, robotnicy Francji, wyznaczają wasi panowie.

Synowie angielskich robotników, którzy powstali jak jeden mąż, gdy angielscy magnaci przemysłu włókienniczego chcieli pójść na pomoc amerykańskim właścicielom niewolników — wy w roli katów Rewolucji Rosyjskiej — oto do jakiego poniżenia chcą was doprowadzić wasi władcy!

Wy, robotnicy Ameryki, którzyście zawsze nienawidzili despotyzmu carskiego, macie na rozkaz królów trustów pomagać w utworzeniu nowego caratu w Rosji — oto w czym rzecz.

Was, którzyście z entuzjazmem śledzili każdy przejaw wojny wyzwoleńczej proletariatu, was, robotnicy Włoch, chcą uczynić współuczestnikami kontrrewolucyjnej wyprawy przeciwko robotniczej Rosji!

Proletariusze krajów alianckich, robotnicza Rosja wyciąga do was dłoń!

Ludzie, których ręce zbrukane są krwią kiemskich, samarskich i tomskich robotników, rozstrzelanych na rozkaz dowódców murmańskiego desantu, inspiratorów czechosłowackiego buntu — ci ludzie lamentują, że to my na rozkaz Niemiec zrywamy więź z narodami Francji, Anglii, Włoch, Ameryki i Belgii.

Nazbyt już długo znosiliśmy spokojnie naigrawanie się przedstawicieli imperializmu krajów sojuszniczych z Rosji Radzieckiej, pozwalaliśmy tym, którzy niegdyś lizali buty caratowi, pozostawać w Rosji, chociaż nie uznali oni rządu robotników. Nie uciekaliśmy się do represji wobec nich, chociaż ich misje wojskowe maczały palce w każdym kontrrewolucyjnym spisku przeciwko nam. Nawet teraz, gdy na czele Czechosłowaków znaleźli się francuscy oficerowie, gdy w Murmańsku zapanowało bezprawie — nawet teraz ani jednym słowem nie protestowaliśmy przeciwko pobytowi waszych dyplomatów na terytorium nie uznanej przez nich Rosji Radzieckiej, żądając jedynie przeniesienia się ich z Wołogdy do Moskwy, abyśmy mogli ich bronić przed zamachami ludzi oburzonych do głębi ich występnymi sprawkami. Postępowaliśmy tak tylko dlatego, że nie chcieliśmy dopuścić, by mogli wam powiedzieć, że my zrywamy z wami. Również obecnie, po wyjeździe posłów* alianckich włos z głowy nie spadnie zamieszkałym u nas obywatelom waszych państw, którzy podporządkowują się ustawom robotniczo-chłopskiej Republiki. I jesteśmy przekonani, że jeżeli na każdy cios „sojuszników" — najeźdźców odpowiemy dwoma ciosami, to będziecie to traktowali nie tylko jako uzasadniony akt obrony, ale będziecie to traktowali również jako obronę waszych własnych interesów, gdyż ocalenie rewolucji rosyjskiej leży we wspólnym interesie proletariuszy wszystkich krajów. Jesteśmy przekonani, że wszelkie kroki podjęte przeciwko tym, którzy na ziemi rosyjskiej knują spiski przeciw rewolucji rosyjskiej, spotkają się z waszą głęboką sympatią, spiski te bowiem godzą zarówno w was, jak i w nas. Zmuszeni do walki z kapitałem alianckim, który prócz kajdan nałożonych na nas przez imperializm niemiecki chce nałożyć na nas nowe kajdany, zwracamy się do was z wezwaniem:

Niech żyje solidarność robotników całego świata!

---

* Mowa o przeniesieniu się zagranicznych ambasad i misji do Wołogdy, a następnie — 25 lipca 1918 roku — do Archangielska. — *Red.*

Niech żyje solidarność proletariatu francuskiego, angielskiego, amerykańskiego i włoskiego z proletariatem rosyjskim!

Precz z bandytami międzynarodowego imperializmu!

Niech żyje rewolucja międzynarodowa!

Niech żyje pokój między narodami!

W imieniu Rady Komisarzy Ludowych:

Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych
W. Uljanow (Lenin)

Ludowy Komisarz Spraw Zagranicznych
G. Cziczerin

„Prawda" nr 160, 1 sierpnia 1918 r.
„Izwiestija" nr 162, 1 sierpnia 1918 r.

LIST DO PRACOWNIKÓW FRONTU WSCHODNIEGO TOW. TOW. KOBOZIEWA, DANISZEWSKIEGO, MIECHANOSZYNA I RASKOLNIKOWA

1.VIII.1918 r.

Towarzysze!

Korzystam z okazji, by skreślić kilka słów.

Czy dowództwo wojskowe i Wacetis działają z dostateczną energią? Czy komisarze dobrze sprawują kontrolę nad nimi?

Jaka jest opinia o Błochinie? Czy to prawda, że jest doskonały? Jeśli tak, to czy daje mu się dostateczną swobodę działania?

Ja, oczywiście, patrząc z boku mogę się łatwo mylić. Obawiam się jednak, czy „sztaby" nie duszą żywej pracy na dole, wśród mas? Czy w sprawach wojskowych istnieje dostateczna więź z masami biedoty?

Czy robi się *wszystko*, aby *ją* poruszyć i przyciągnąć?

Obecnie los rewolucji postawiony został na *jedną* kartę: szybkie zwycięstwo nad Czechosłowakami na froncie Kazań — Ural — Samara.

Wszystko zależy od tego.

Czy dowództwo jest dostatecznie energiczne? Czy dostatecznie energiczna jest ofensywa?

Proszę mi odpowiedzieć choćby w paru słowach i telegraficznie, i przez okazje.

Pozdrawiam! *Lenin*

W. I Lenin, Iz epochi graždanskoj vojny, Partizdat 1934, str. 36—37.

TELEGRAMY DO WOŁOGODZKIEGO GUBERNIALNEGO KOMITETU WYKONAWCZEGO

1

Wołogda, Gubernialny Komitet Wykonawczy, dla Sammera i Eliawy

4.VIII

Proszę bacznie czuwać nad łącznością ze stacjami na linii do Archangielska i codziennie komunikować, z jaką ostatnią stacją macie łączność. Utrzymujcie jak najregularniej kontakt z nami i informujcie mnie dokładniej.

Lenin

2

Wołogda, Gubernialny Komitet Wykonawczy, dla Mietielewa, kopia dla Sammera i Eliawy

9.VIII

Jechać do Moskwy dla złożenia raportu nie należy. Trzeba pozostać w Wołogdzie i wytężyć wszystkie siły, aby niezwłocznie i bezlitośnie rozprawić się z białogwardzistami, którzy otwarcie szykują zdradę w Wołogdzie, oraz przygotować obronę.

Kłamstwo o Archangielsku dementujcie na piśmie.

Przewodniczący RKL *Lenin*

3

Wołogda, Gubernialny Komitet Wykonawczy
kopia dla Kiedrowa

11.VIII.1918

Trzeba niezwłocznie zmobilizować burżuazję do kopania rowów i w ogóle z maksymalną energią pchnąć naprzód roboty fortyfikacyjne. Telegrafujcie o wykonaniu. Szczegółowe dane i meldunki z przebiegu tych pilnych robót wyślijcie przez absolutnie zaufanego człowieka.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 36—37.

POLECENIE DLA NAJWYŻSZEJ RADY WOJENNEJ*

8 sierpnia 1918 r.

Niezwłocznie wydać to, o co proszą; dziś jeszcze wysłać z Moskwy; podać mi natychmiast *nazwiska* (i adresy) 6 generałów (byłych) oraz 12 oficerów sztabu generalnego (byłych), odpowiedzialnych za ścisłe i terminowe wykonanie tego rozkazu, uprzedziwszy ich, że zostaną rozstrzelani za sabotaż, jeżeli nie wykonają.

M. D. Boncz Brujewicz powinien natychmiast przesłać mi przez rowerzystę odpowiedź na piśmie.

Przewodniczący RKL *W. Uljanow (Lenin)*

„Prawda" nr 53, 23 lutego 1938 r.

---

* Polecenie dla Najwyższej Rady Wojennej napisał Lenin na raporcie dowódców Frontu Północnego, zawierającym wykaz ekwipunku i amunicji, nieodzownych dla potrzeb frontu. — *Red.*

TELEGRAM DO DOWÓDZTWA FLOTY BAŁTYCKIEJ

9 sierpnia 1918

Piotrogród
Dowódca Marynarki Wojennej
Dowódca Floty Bałtyckiej, kopie dla kierownika wojskowego* i komisarza wojskowego

Zagrodę minową postawić natychmiast, bez żadnej zwłoki**.

Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych *Lenin*

wz Ludowego Komisarza Spraw Morskich *Antonow*

W. I. Lenin. Korespondencja wojenna 1917—1920, Ogiz-Gospolitizdat 1943, str. 34.

---

* W oryginale: wojenruk (skrót słów: wojennyj rukowoditiel) od 1918 do 1919 roku kierownicze stanowisko w organach naczelnego dowództwa Armii Czerwonej i w komendach uzupełnień; od 1926 roku do Wielkiej Wojny Narodowej — instruktorzy kierujący przysposobieniem wojskowym studentów. — *Red. przekł. polsk.*

** Zgodnie z dyrektywą Lenina między 10 a 14 sierpnia na podejściach do Kronsztadtu postawiono zagrodę minową dla obrony Piotrogradu przed atakiem interwentów od strony morza. — *Red.*

Z LISTU DO NIŻNIEGO NOWGORODU

9 sierpnia 1918 r.

W Niżnim niewątpliwie szykuje się powstanie białogwardyjskie. Należy wytężyć wszystkie siły, mianować trójkę dyktatorów... wprowadzić *natychmiast* masowy terror, *rozstrzelać i wywieźć setki* rozpijających żołnierzy prostytutek, byłych oficerów itp. Ani chwili zwłoki... Należy działać pełną parą: masowe rewizje. Rozstrzeliwać za przechowywanie broni. Masowa deportacja mieńszewików i ludzi niepewnych. Zmiana ochrony magazynów, postawić ludzi pewnych.

Lenin

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 329.

TELEGRAM DO PRZEWODNICZĄCEGO ASTRACHAŃSKIEJ RADY DELEGATÓW

Astrachań
Dla Anisimowa

Sytuacja w Baku jest dla mnie wciąż jeszcze niejasna.

W czyim ręku jest władza?

Gdzie jest Szaumian?

Zapytajcie Stalina i działajcie uwzględniając wszystkie okoliczności; wiecie, że mam pełne zaufanie do Szaumiana. Stąd trudno się zorientować w sytuacji i nie ma możliwości szybkiego udzielenia pomocy.

Lenin

Napisane 9 sierpnia 1918 r.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 328.

NOTATKA I TELEGRAMY DO PENZEŃSKIEGO GUBERNIALNEGO KOMITETU WYKONAWCZEGO

1

Notatka dla Penzy

Doręczyć niezwłocznie Przewodniczącemu Gubernialnego Komitetu Wykonawczego.

11 sierpnia godz. 0 min. 10, 1918 r.

Tłumiąc powstanie pięciu gmin dołożyć jednocześnie wszelkich wysiłków i podjąć wszelkie kroki, aby skonfiskować posiadaczom absolutnie wszystkie nadwyżki zboża. W tym celu w każdej gminie wyznaczajcie (nie bierzcie, lecz wyznaczajcie) imiennie zakładników spośród kułaków, bogaczy i innych pijawek wiejskich i zobowiązujcie ich, by zebrali, przywieźli na określone stacje lub punkty zsypu i przekazali władzom absolutnie wszystkie nadwyżki zbożowe gminy.

Zakładnicy odpowiadają życiem za ścisłe spłacenie w najkrótszym terminie nałożonej kontrybucji. Ogólną ilość nadwyżek w gminie określa (Gubernialny Komitet Wykonawczy i G) przewodniczący Gubernialnego Komitetu Wykonawczego i gubernialny komisarz aprowizacji na podstawie danych o zbiorach 1918 r. i o nadwyżkach zboża ze zbiorów lat ubiegłych. Akcję tę należy przeprowadzić energicznie, szybko i w sposób bezwzględny; odpowiadacie za to Wy, gubernialny komisarz aprowizacji oraz komisarz wojskowy; w tym celu wymienione osoby otrzymują niniejszym odpowiednie pełnomocnictwa.

W toku akcji wydać odezwę do ludności, w której należy wyjaśnić znaczenie akcji i wskazać, że na zakładników odpowiedzialnych za jej wynik wyznacza się pijawki wiejskie, bogaczy, odwiecznych wrogów biedoty. Otrzymanie niniejszego potwierdźcie telegraficznie i komunikujcie regularnie o przebiegu operacji, nie rzadziej niż co drugi dzień.

Przewodniczący RKL *W. Uljanow (Lenin)*

Ludowy Komisarz Aprowizacji *A. Ciurupa*

Ludowy Komisarz Spraw Wojskowych *E. Sklański*

Zbiór Leninowski XVIII, str. 203.

2

Penza. Gubernialny Komitet Wykonawczy
Kopia dla Jewgenii Bogdanowny Bosz

Otrzymałem Wasz telegram. Trzeba zorganizować wzmocnioną ochronę ze szczególnie pewnych ludzi. Przeprowadzić akcję bezwzględnego masowego terroru przeciwko kułakom, popom i białogwardzistom, podejrzanych zamknąć w obozie koncentracyjnym za miastem. Ekspedycję uruchomić*.

Telegrafujcie o wykonaniu.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Napisane 9 sierpnia 1918 r. o godz. 17 min. 35

Dzieła, 4 wyd. ros., t. 36, str. 448.

3

Penza. Gubernialny Komitet Wykonawczy
Dla Kurajewa

10.VIII.1918 r.

Depeszę waszą otrzymałem, przekazałem Swierdłowowi i porozumiałem się z nim.

---

* Patrz przypis na str. 70. — *Red. przekł. polsk.*

Wszelkie środki zostaną podjęte.

Trzeba z największą energią, szybkością i bezwzględnością stłumić powstanie kułaków. Wziąć część wojska z Penzy, konfiskować cały majątek kułaków-powstańców i całe ich zboże. Telegrafujcie częściej, co zrobiono w tej sprawie.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 330.

4

12.VIII.1918 r.

Penza. Gubernialny Komitet Wykonawczy, Bosz

Otrzymałem wasz telegram. Dziwi mnie niezmiernie brak wiadomości o przebiegu i wyniku tłumienia powstania kułackiego w pięciu gminach. Nie dopuszczam nawet myśli, byście przejawili opieszałość albo słabość w akcji tłumienia powstania i wzorowym przeprowadzeniu konfiskaty całego mienia, a zwłaszcza zboża zbuntowanych kułaków.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Dzieła, 4 wyd. ros., t. 36, str. 449.

5

Penza. Gubernialny Komitet Wykonawczy
Dla Minkina

Otrzymałem wasz telegram o tłumieniu buntu kułaków. Trzeba kuć żelazo, póki gorące, i wykorzystać zwycięstwo nad kułakami w celu powszechnego bezwzględnego zdławienia spekulantów zbożem, w celu [zdławienia]; skonfiskowania zboża wielkim bogaczom oraz w celu masowej mobilizacji biedoty, której zboże przydzielono. Telegrafujcie o wykonaniu. Trzeba ostatecznie ugruntować władzę biedoty w pasie przyfrontowym.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Napisane 12 sierpnia 1918 r., godz. 19 min. 55

Zbiór Leninowski XVIII, str. 204—205.

6

Penza. Gubernialny Komitet Wykonawczy
Dla Kurajewa

Niezwykle ważne jest zebranie i opublikowanie faktów udziału lewicowych eserowców w powstaniu kułackim. Podajcie szczegółowo, jakie kroki zamierzacie podjąć przeciwko lewicowym eserowcom. O innych sprawach telegrafowałem Minkinowi i Bosz.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Napisane między 12 a 14 sierpnia 1918 r.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 330.

7

Dla Minkina

19 sierpnia 1918 r.

Przed chwilą przeczytałem wasz raport, powtarzam rozkaz: przybyli z ekspedycją* Łotysze mają na razie, aż do nowego zarządzenia, pozostać w Penzie.

Wyznaczcie najpewniejszych spośród waszych ośmiuset żołnierzy i działajcie bezlitośnie najpierw przeciw jednej gminie, doprowadzając sprawę do końca. Przyślijcie dokładny raport o Czembarach. Dotychczas wyraźnie brakło wam nie tylko sił, lecz i energii, bo mogliście przecież stłumić powstanie pięciu gmin, a więc moglibyście doprowadzić sprawę do końca przynajmniej w jednej gminie. Jeżeli zajdzie potrzeba, przyślemy jeszcze posiłki, telegrafujcie szczegółowiej i dokładniej, gdzie i ile sił macie zajętych, gdzie, dokąd i jaka pomoc jest potrzebna.

Lenin

Zbiór Leninowski XVIII, str. 207.

---

* Patrz przypis na str. 70. — *Red. przekł. polsk.*

8

Dla Minkina

Pytanie, czy ludowy komisarz finansów, i to tylko jednego obwodu, może anulować moje zarządzenie, jest głupie. Jeżeli zarządzenie to nie zostanie wykonane, oddam winnych pod sąd. Kompanię Łotyszów pozostawcie na razie w Penzie aż do uśmierzenia Czembar. Przekażcie wszystkim członkom komitetu wykonawczego i wszystkim komunistom, że obowiązkiem ich jest bezlitośnie dławić kułactwo i konfiskować całe zboże powstańców. Jestem oburzony waszą bezczynnością i słabością. Żądam dokładnych meldunków o wykonaniu wszystkich moich zarządzeń, a zwłaszcza o środkach podjętych w celu stłumienia i konfiskaty.

Lenin

Zbiór Leninowski XVIII, str. 208.

9

Penza. Gubernialny Komitet Wykonawczy
Kopia dla gubernialnego komitetu komunistów

29 sierpnia 1918 r.

Jestem do głębi oburzony, że nie ma od was absolutnie żadnych ścisłych wiadomości, jakie poważne kroki poczyniliście wreszcie dla bezwzględnego zdławienia kułactwa pięciu gmin i skonfiskowania im zboża. Wasza bezczynność jest zbrodnią. Trzeba wszystkie siły skierować na jedną gminę i oczyścić ją ze wszystkich nadwyżek zboża. Telegrafujcie o wykonaniu.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Zbiór Leninowski XVIII, str. 209.

POLECENIE DLA NAJWYŻSZEJ RADY WOJENNEJ*

Do Najwyższej Rady Wojennej

10 sierpnia 1918 r.

Uważam za konieczne wszelkimi sposobami umocnić Front Wschodni. Proponuję Najwyższej Radzie Wojennej opracować plan wycofania z Frontu Zachodniego *maksymalnej* ilości jednostek. Plan ten należy zrealizować jak najszybciej. Powinny pójść wszystkie zdolne do walki jednostki. Kolej otrzyma polecenie niezwłocznego przepuszczenia jednostek już zdążających na front i będzie pod każdym względem przygotowywać się do przyjęcia i przewiezienia nowych.

Polecam Najwyższej Radzie Wojennej czuwać nad należytym i szybkim wykonaniem zleceń przez kolej. Przewodniczący Rady obowiązany jest meldować mi o wypadkach zwłoki. Za jak najszybsze wykonanie planu czynię odpowiedzialną Najwyższą Radę Wojenną.

Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych
W. Uljanow (Lenin)

W. I. Lenin. Iz epochi graždanskoj vojny, Partizdat 1934, str. 40.

---

* Telegram napisany został z polecenia Lenina po omówieniu sytuacji na Froncie Wschodnim (czechosłowackim). — *Red.*

TELEGRAM

Saratów
Dla komisarza wojskowego Antonowa
Carycyn, dla Minina, kopia: Carycyn, dla Stalina, kopia:
Bałaszow, dla Podwojskiego

Pułk im. Lenina jest w drodze do Baku. Podejmijcie natychmiast kroki w celu przyśpieszenia marszu. Za wszelką zwłokę będziecie surowo odpowiadać.

O przybyciu, a także o czasie wyruszenia niezwłocznie zawiadomcie Oddział Operacyjny Ludowego Komisariatu Spraw Wojskowych.

Lenin

Napisane 12 sierpnia 1918 r.

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 39.

TELEGRAM DO M. S. KIEDROWA

Tajne

Wołogda
Gubernialny Komitet Wykonawczy, dla Kiedrowa

Nieobecność kierownika w chwili, kiedy Anglicy rozpoczęli posuwanie się wzdłuż Dźwiny, dowodzi, jak szkodliwy był Wasz wyjazd.

Obecnie musicie energicznie nadrabiać to, co zostało stracone, nawiązać kontakt z Kotlasem, wysłać tam niezwłocznie lotników i za wszelką cenę zorganizować obronę Kotlasu*.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Napisane 12 sierpnia 1918 r.
Dzieła, 4 wyd. ros., t. 36, str. 450.

---

* Chodzi o wyjazd Kiedrowa do Moskwy ze sprawozdaniem o sytuacji na Północy. Wyjazd ten zbiegł się w czasie z pojawieniem się na Morzu Białym eskadry angielskiej. Przybycie jej stanowiło początek działań wojsk interwencyjnych na Murmaniu. Wojska angielskie zajęły Murmańsk i zagrażały Archangielskowi i Wołogdzie.

Polecając „za wszelką cenę zorganizować obronę Kotlasu" — ponieważ w Kotlasie zgromadzone były wielkie zapasy materiałów wybuchowych — Lenin wysyła do Kotlasu grupę minerów w celu przeprowadzenia prac przygotowawczych do zaminowania kotlaskich składów amunicji, by w krytycznym momencie wysadzić je w powietrze. Jednocześnie Lenin wydaje rozkaz dowódcy wojsk Okręgu Moskiewskiego, aby odszukano wysłaną z Moskwy na Ural baterię artylerii ciężkiej i jak najprędzej przekazano ją do dyspozycji tow. Kiedrowa. „Odpowiadacie za to głową" — uprzedził Lenin dowódcę okręgu. Baterię skierowano do Kotlasu i oddziały czerwone obroniły miasto wraz ze znajdującymi się tam zapasami amunicji. Miało to olbrzymie znaczenie dla wyniku wojny domowej na Północy. — *Red.*

TELEGRAM

Saratów
Dla Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych
Smirnowa

(jeżeli wyjechał, to w ślad za nim do Urbachu)

16 sierpnia 1918 r.

Nalegam, abyście koniecznie doszli do porozumienia z Pajkiesem, który świetnie pracuje i słusznie domaga się usamodzielnienia dwóch powiatów. Bardzo się obawiam, że wy w Saratowie bawicie się w kolegia, kiedy sprawa wymaga energii i szybkości działania odpowiedzialnych kierowników na miejscu we wsiach, a nie w miastach.

Telegrafujcie do mnie po rozmowach z Pajkiesem.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Zbiór Leninowski XVIII str. 184—185.

TELEGRAM
DO ZADOŃSKIEGO KOMITETU WYKONAWCZEGO

17.VIII.1918 r.

Zadońsk
Komitet Wykonawczy, dla Bołdyriewa

Działajcie jak najenergiczniej przeciwko kułakom i lewicowo-eserowskiej kanalii, która się z nimi zwąchała. Napiszcie odezwy do biedoty. Organizujcie ją. Zażądajcie pomocy od Jelca. Trzeba bezlitośnie rozgromić kułaków-krwiopijców. Telegrafujcie.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 333.

POLECENIE DLA F. RASKOLNIKOWA O ZABEZPIECZENIU ZAOPATRZENIA FRONTU KAZAŃSKIEGO I O WALCE Z BIAŁOGWARDZISTAMI W NIŻNIM NOWGORODZIE

Niżni Nowgorod
Gubernialny Komitet Wykonawczy
Dla Raskolnikowa

19 sierpnia 1918 r., Moskwa

Czuwajcie ze wzmożoną po trzykroć uwagą nad zaopatrzeniem Frontu Kazańskiego, nad szybszym wysyłaniem tam odwodów oraz nad tym, by walkę z białogwardzistami w Niżnim rozpocząć niezwłocznie i przeprowadzić jak najbardziej stanowczo. Szczególnie czuwajcie nad ochroną sprzętu artyleryjskiego, telegrafujcie o wykonaniu.

Lenin

„Proletarskaja rewolucja" nr 3, 1934, str. 149.

TELEGRAM DO ZDOROWIECKIEGO KOMITETU WYKONAWCZEGO

Zdorowiec
Gub. orłowska
Dla Burowa, Perejasławcewa
Kopia dla Orłowskiej Gubernialnej Rady Delegatów

Należy połączyć bezlitosne stłumienie kułackiego powstania lewicowo-eserowskiego z konfiskatą całego zboża kułackiego, wzorowym ściągnięciem wszystkich nadwyżek zboża, bezpłatnym rozdaniem biedocie części zboża. Telegrafujcie o wykonaniu.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Napisane 19 sierpnia 1918 r.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 334.

TELEGRAM
DO LIWIEŃSKIEGO KOMITETU WYKONAWCZEGO

20.VIII.1918 r.

Liwny
Komitet Wykonawczy
Kopia dla komisarza wojskowego Siemaszki i organizacji komunistów

Witam z radością energiczne tłumienie kułaków i białogwardzistów w powiecie. Musicie kuć żelazo, póki gorące, i nie tracąc ani chwili organizować biedotę w powiecie, konfiskować całe zboże i całe mienie kułaków-powstańców, powiesić kułackich prowodyrów, zmobilizować i uzbroić biedotę pod dowództwem zaufanych ludzi z naszego oddziału, aresztować zakładników spośród bogaczy i trzymać ich, dopóki nie zostaną w ich gminie zebrane i zsypane wszystkie nadwyżki zboża. Telegrafujcie o wykonaniu. Część doborowego żelaznego pułku wyślijcie natychmiast do Penzy.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 335.

DO NAJWYŻSZEJ RADY WOJENNEJ

21 sierpnia 1918

Doręczyciele niniejszego — to przedstawiciele Turkiestańskiego C.I.K. Proszą o oddział 100—200 ludzi dla wyruszenia na Krasnowodsk (z Astrachania). Proszę rozważyć ich prośbę i pomóc im ze wszech miar, mnie zaś przekazać telefonicznie decyzję Najwyższej Rady Wojennej.

Przewodniczący RKL *W. Uljanow (Lenin)*

Zbiór Leninowski XXXV, str. 33.

TELEGRAM DO ASTRACHAŃSKIEGO GUBERNIALNEGO KOMITETU WYKONAWCZEGO

21.VIII.1918 r.

Astrachań
Gubernialny Komitet Wykonawczy
Kopia dla gubernialnej organizacji komunistów

Czy to prawda, że w Astrachaniu przebąkują już o ewakuacji?

Jeżeli to prawda, należy podjąć bezwzględne kroki przeciwko tchórzom i niezwłocznie wyznaczyć najpewniejszych i najbardziej stanowczych ludzi do zorganizowania obrony Astrachania oraz do przeprowadzenia jak najbardziej stanowczej polityki walki do ostatniej kropli krwi, o ile nastąpi ofensywa Anglików.

Szczegółową odpowiedź telegrafujcie.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Dzieła, t. 35, Warszawa, 1957, str. 336.

DO TOW. MIEDWIEDIEWA (KOMISARZA POLITYCZNEGO) (OD LENINA)

21.VIII.1918 r. Moskwa

Tow. Miedwiediew!

Towarzyszka Bosz opowiedziała mi o Waszym spotkaniu na froncie, o sytuacji na froncie i o Waszych wątpliwościach. Podobno byliście przekonani, że można i należy zdobyć Syzrań, *ale nie chcieliście do nas pisać.*

Jeżeli tak jest, to nie macie racji. Po to właśnie jest komisarz, aby się skarżył. Bezwzględnie piszcie (i telegrafujcie) do mnie *o wszystkim, i to jak najczęściej.*

A Wy przez cały czas ani słowa.

To niedobrze. Niepatryjne to i nie wypełniacie Waszego obowiązku wobec państwa! Doprawdy niedobrze.

Pozdrowienia! Wasz *Lenin*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 40—41.

DWA TELEGRAMY DO A. K. PAJKIESA DO SARATOWA O WALCE Z KUŁACTWEM

1

Saratów. Do Pajkiesa

Zaraz porozmawiam telefonicznie z wojskowymi o wszystkich waszych żądaniach. Na razie radzę mianować dowódców spośród swoich ludzi oraz rozstrzeliwać spiskowców i chwiejnych, nikogo nie pytając i nie dopuszczając do idiotycznej mitręgi, na odpowiedź zaś ode mnie bądź czekajcie przy telegrafie, bądź ustalcie dyżury, bądź też wyznaczcie termin: za godzinę lub dwie. Odpowiadajcie.

Lenin

Napisane 22 sierpnia 1918 r., godz. 12 min. 05.

2

Saratów. Do Pajkiesa

Przed chwilą porozumiałem się z Arałowem, już robi się wszystko, jak twierdzi, aby wysłać wam pociski. Załadunek zaczyna się dziś, tak że za 2—3 godziny powinien być zakończony. Działajcie energiczniej przeciwko kułakom.

Lenin

Napisane 22 sierpnia 1918 r., godz. 13 min. 40.

Zbiór Leninowski XVIII, str. 189.

POLECENIE DO RYBIŃSKA DLA KOMISARZA I DOWÓDCY GRUPY TORPEDOWCÓW*

23 sierpnia 1918 r.

Rozkazuję jak najszybciej zakończyć załadunek dział, pocisków i węgla i niezwłocznie wyruszyć do Niżniego. Pracę należy zakończyć w najkrótszym terminie. Miejscowa rada delegatów i instytucje radzieckie powinny udzielić całkowitego poparcia. Każda chwila zwłoki będzie brzemienna poważną odpowiedzialnością i pociągnie za sobą odpowiednie kroki w stosunku do winnych. Telegrafujcie o wykonaniu.

Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych
W. Uljanow (Lenin)

Dokumienty po istorii graždanskoj wojny w SSSR, t. I, 1940, str. 368.

---

* Z polecenia Lenina w pierwszych dniach sierpnia 1918 roku kanałami Maryjskiego Systemu Wodnego wyruszyła z Morza Bałtyckiego na Wołgę grupa torpedowców. Lenin domagał się szybszego posuwania się torpedowców. 27 sierpnia trzy torpedowce były już na froncie, weszły w skład Wołżańskiej Flotylli Wojennej i udzieliły wydatnej pomocy w walce z białogwardzistami. — *Red.*

TELEGRAM

Szlichter, Wiatka

23 sierpnia 1918 r.

Rozmawiałem telefonicznie z Komisariatem Aprowizacji i oni zgodzili się ze mną, że teraz byłoby bardzo ważne, żebyście pozostali w Wiatce, po pierwsze, aby pomóc w zorganizowaniu jak najbardziej energicznej obrony Kotlasu i sprawować nad nią nadzór oraz aby przygotować na wszelki wypadek materiały wybuchowe do całkowitego zniszczenia linii kolejowej Kotlas — Wiatka; po drugie zaś, i to jest najważniejsze, aby — korzystając z pomyślnego przebiegu akcji tłumienia powstań kułackich na południe od Wiatki, zmierzającej do bezlitosnego rozprawienia się z kułakami, skonfiskowania im całego zboża i dowiezienia go przez Wołogdę i Niżnij — przeprowadzić jak najenergiczniejsze operacje aprowizacyjne oraz dopomóc w zorganizowaniu biedoty.

Lenin

„Krasnaja Zwiezda" nr 19, 22 stycznia 1930 r.

NOTATKI DLA SZTABU MARYNARKI WOJENNEJ

1

28 sierpnia 1918

Jak przedstawia się sprawa wysłania łodzi podwodnych na Wołgę i Morze Kaspijskie?

Czy to prawda, że można wysłać *jedynie* stare łodzie?

Ile ich jest?

Kiedy wydano rozporządzenie w sprawie wysłania? *Co w ogóle zrobiono?*

2

29 sierpnia 1918

Nie wolno ograniczyć się do tak niewyraźnego stwierdzenia jak „szukamy" *(własnego mienia??* Koniecznie *jutro* podać mi *nazwiska* „szukających", *datę,* od kiedy szukają itd.).

„Wyjaśnia się możliwość wysłania" — również niesłychanie *nie* wyraźne.

Kiedy i *kto* kazał „wyjaśnić"? Proszę jutro (30/8) podać mi to dokładnie, oficjalnie.

Albowiem wysłanie łodzi podwodnych to sprawa nie cierpiąca ani chwili zwłoki.

Lenin

„Morskoj sbornik", nr 12, 1939, str. 35.

DO N. I. MURAŁOWA

29.VIII.1918 r.

Tow. Murałow!

Pomóżcie, proszę, doręczycielowi niniejszego, tow. Małyszewowi, który organizuje zaopatrzenie w materiał wybuchowy dla grupy udającej się do Kotlasu. *Sprawa jest arcypilna.*

Trzeba *bez straty czasu* ściągnąć środki wybuchowe z Wiaźmy (*dziś* jeszcze, ze zleceniem od Was, tow. Małyszew pojedzie do Wiaźmy).

Trzeba ponadto wysłać depeszę do Kurska w celu wezwania tow. *Sobolewa,* instruktora minerki.

Grupie minerów potrzebny jest jeden wagon (pospieszny) do Kotlasu.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Dzieła, 4 wyd. ros., t. 36, str. 451.

DO M. KIEDROWA

29.VIII.1918 r.

Tow. Kiedrow! Za mało podajecie materiału faktycznego. Przysyłajcie *przez każdą okazję* sprawozdania.

Ile wykonano prac fortyfikacyjnych?

Jakiego rodzaju?

Do jakich punktów kolejowych *już wyznaczono* minerów, abyśmy w przypadku posuwania się dużych sił angielsko-francuskich mogli wysadzić w powietrze i *poważnie* zniszczyć *taką a taką* ilość (jaką mianowicie i gdzie mianowicie — o tym należy złożyć sprawozdanie) mostów, wiorst torów kolejowych, przejść przez bagna itd. itp.

Czy dostatecznie zabezpieczono Wołogdę przed niebezpieczeństwem białogwardyjskim? Będzie rzeczą niewybaczalną, jeśli w tej sprawie wykażecie słabość lub niedbalstwo.

Pozdrowienia! *Lenin*

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 338.

TELEGRAM DO L. TROCKIEGO

Swijażsk, Trocki
Tajne. Szyfrem

(Przysłać mi kopię szyfru) (Oryginał mi zwrócić)

Jestem zdziwiony i zaniepokojony powolnością, z jaką prowadzi się obecnie operacje przeciw Kazaniowi, zwłaszcza jeżeli zgodne są z prawdą otrzymane przeze mnie informacje, że macie całkowitą możność zniszczenia przeciwnika za pomocą artylerii. Moim zdaniem, nie można oszczędzać miasta i zwlekać dłużej, bo konieczne jest bezwzględne zniszczenie go — jeśli tylko prawdą jest, że Kazań znajduje się w żelaznym pierścieniu.

Lenin

Napisane we wrześniu 1918 r.

W. I. Lenin, Iz epochi graždanskoj vojny, Partizdat 1934, str. 44.

TELEGRAM DO SZTABU V ARMII

Swijażsk
Do sztabu V armii

Dziękuję. Rekonwalescencja przebiega doskonale*. Jestem pewien, że stłumienie kazańskich Czechów i białogwardzistów, jak również kułaków-krwiopijców, którzy ich popierali, będzie przeprowadzone z przykładną bezwzględnością.

Najserdeczniejsze pozdrowienia

Lenin

Napisane 7 września 1918 r.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 339.

---

* Lenin mówi o swym wyleczeniu się z ran, zadanych mu przez eserowskich terrorystów podczas zamachu w dawnych zakładach Michelsona w dniu 30 sierpnia 1918 roku.
Niniejszy telegram jest odpowiedzią na telegram kierowników wydziału politycznego V armii, którzy życzyli Włodzimierzowi Iljiczowi powrotu do zdrowia. — *Red.*

POZDROWIENIA DLA ARMII CZERWONEJ Z OKAZJI ZDOBYCIA KAZANIA

Witam z radością świetne zwycięstwo Czerwonych Armii.

Niechaj będzie ono rękojmią tego, że sojusz robotników i rewolucyjnych chłopów rozgromi ostatecznie burżuazję, złamie wszelki opór wyzyskiwaczy i zapewni zwycięstwo światowego socjalizmu.

Niech żyje światowa rewolucja robotnicza!

Lenin

Napisane 11 września 1918 r.

Dzieła, t. 28, Warszawa 1954, str. 84.

TELEGRAM DO W. W. KUJBYSZEWA

Zdobycie Symbirska* — mojego rodzinnego miasta — jest najbardziej kojącym, najlepszym balsamem na moje rany. Czuję nadzwyczajny przypływ rzeźkości i sił. Gratuluję czerwonoarmistom zwycięstwa i w imieniu wszystkich ludzi pracy dziękuję za wszystkie poniesione przez nich ofiary.

Dzieła, t. 28, Warszawa 1954, str. 85.

---

* Miasto Symbirsk zdobyła Armia Czerwona 12 września 1918 roku. Niniejszy telegram W. I. Lenin skierował do W. W. Kujbyszewa dla żołnierzy I armii, którzy przysłali Leninowi telegram następującej treści: „Drogi Włodzimierzu Iljiczu! Zdobycie Waszego miasta rodzinnego — to odpowiedź na jedną Waszą ranę, za drugą zaś będzie Samara!" Tekst leninowskiego telegramu ogłoszono na zebraniu czerwonoarmistów i robotników Piotrogrodu. — *Red.*

TELEGRAM DO KURSÓW DOWÓDCÓW W PIOTROGRODZIE

18.IX.1918 r.

Piotrogród
Wyspa Wasiljewska. Linia Kadecka, 3
Do Komisarza Okręgowego

Pozdrawiam 400 towarzyszy robotników, którzy kończą dzisiaj kursy dowódców Armii Czerwonej i wstępują w jej szeregi jako kierownicy. Powodzenie rosyjskiej i światowej rewolucji socjalistycznej zależy od tego, z jaką energią robotnicy podejmą dzieło rządzenia państwem oraz dowodzenia armią ludu pracującego i wyzyskiwanego, walczącego o zrzucenie jarzma kapitału. Jestem więc przekonany, że za przykładem czterystu pójdzie jeszcze wiele, wiele tysięcy robotników, a z takimi administratorami i dowódcami zwycięstwo komunizmu będzie zapewnione.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Dzieła, t. 28, Warszawa 1954, str. 88.

TELEGRAM DO K. J. WOROSZYŁOWA

Carycyn
Rada Wojenna, dowódca frontu Woroszyłow
Dowódcy odcinków bojowych: Chudiakow, Charczenko, Kołpakow, Kowalow. Dowódca wołżańskiej flotylli wojennej Zołotariow

Przekażcie nasze braterskie pozdrowienia bohaterskiej załodze i wszystkim rewolucyjnym wojskom Frontu Carycyńskiego, walczącym ofiarnie o utrwalenie władzy robotników i chłopów. Powiedzcie im, że Rosja Radziecka jest pełna podziwu i uznania dla bohaterskich czynów komunistycznych i rewolucyjnych pułków Chudiakowa, Charczenki i Kołpakowa, kawalerii Dumienki i Bułatkina, pociągów pancernych Alabijewa i wołżańskiej flotylli wojennej Zołotariowa.

Trzymajcie wysoko czerwone sztandary, nieście je nieustraszenie naprzód, tępcie bezlitośnie obszarniczo-generalską i kułacką kontrrewolucję i wykażcie całemu światu, że Socjalistyczna Rosja jest niezwyciężona.

Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych
W. Uljanow — Lenin

Ludowy Komisarz i Przewodniczący
Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Południowego
J. Stalin

Moskwa, 19 września 1918 roku

W. I. Lenin, Iz epochi graždanskoj vojny, Partizdat 1934, str. 45

LIST DO CZERWONOARMISTÓW, KTÓRZY BRALI UDZIAŁ W ZDOBYCIU KAZANIA

Towarzysze! Wiadomo wam już, jak wielkie znaczenia nabrało dla całej rewolucji rosyjskiej zdobycie Kazania, które oznaczało przełom w nastrojach naszej armii, przejście jej do stanowczych, zdecydowanych zwycięskich działań. Ciężkie ofiary, poniesione przez was w walkach, służą dziełu ocalenia Republiki Rad. Od umocnienia armii zależy odporność Republiki w walce z imperialistami, zależy zwycięstwo socjalizmu w Rosji i na całym świecie. Z całego serca pozdrawiam bohaterskie wojska radzieckie, armię awangardy wyzyskiwanych mas, które walczą o obalenie wyzysku, i życzę dalszych sukcesów.

Z braterskim i komunistycznym pozdrowieniem

W. Uljanow (Lenin)

29 września 1918 r.

Dzieła, t. 28, Warszawa 1954, str. 92.

OKÓLNIK KOMITETU CENTRALNEGO DO WSZYSTKICH CZŁONKÓW PARTII KOMISARZY, DOWÓDCÓW I CZERWONOARMISTÓW

Komitet Centralny Komunistycznej Partii Rosji stwierdza zahamowanie, prawie całkowity zanik sukcesów wojennych na Froncie Wschodnim i jednocześnie szereg niepowodzeń na Froncie Południowym, zwłaszcza w rejonie działania IX i VIII armii.

Wrześniowe sukcesy wojenne na Froncie Wschodnim były wynikiem przede wszystkim owej energicznej, zdecydowanej i pełnej poświęcenia pracy, którą członkowie partii wykonywali na Froncie Wschodnim jako komisarze, dowódcy i szeregowi czerwonoarmiści. Źródłem siły wrześniowego zrywu było powszechne i zupełnie słuszne przekonanie, że bez sukcesów w walce z Czechosłowakami Republika Radziecka zostanie wcześniej czy później zlikwidowana. Należy przypuszczać, że wyraźne osłabienie energii działaczy partyjnych w strefie frontowej jest spowodowane pewnym samouspokojeniem po osiągniętych sukcesach i zupełnie fałszywą rachubą na to, że rozwijająca się na Zachodzie rewolucja pozwala nam poprzestać na biernej obronie. We wszystkich dotychczasowych uchwałach i oświadczeniach partii w tej sprawie stanowisko partii zostało sprecyzowane zupełnie wyraźnie: nigdy jeszcze Republika Radziecka nie stała w obliczu tak bezpośredniego i groźnego niebezpieczeństwa, jak w chwili obecnej. Właśnie w ciągu najbliższych tygodni armia nasza powinna rozwinąć z maksymalną energią natarcie na wszystkich frontach, przede wszystkim na Południowym. Tej energii w natarciu nie można osiągnąć bez odpowiedniej skoncentrowanej, ofiarnej pracy wszystkich członków partii na Froncie Południowym.

W obliczu faktu, że jednostki Armii Czerwonej na Froncie Południowym, a zwłaszcza Woroneskim, są w dalszym ciągu absolutnie niepewne, bezkarnie opuszczają pozycję, dowódcy nie wykonują rozkazów bojowych — Komitet Centralny kategorycznie poleca wszystkim członkom partii: komisarzom, dowódcom, czerwonoarmistom, aby wspólnym energicznym wysiłkiem spowodowali jak najszybciej konieczny przełom w nastrojach i zachowaniu się tych jednostek.

Trzeba żelazną ręką zmusić dowódców wszystkich szczebli do wykonywania rozkazów bojowych za wszelką cenę. Dla osiągnięcia tych wzniosłych zadań, które obecnie zostały powierzone Armii Czerwonej, zwłaszcza Frontowi Południowemu, nie cofać się przed żadnymi ofiarami.

Czerwony terror jest teraz bardziej konieczny na Froncie Południowym, niż gdziekolwiek i kiedykolwiek indziej — nie tylko w stosunku do jawnych zdrajców i sabotażystów, lecz także w stosunku do wszystkich tchórzów, sobków, wobec tych, którzy ich tolerują i kryją. Ani jedno wykroczenie przeciw dyscyplinie i rewolucyjnemu duchowi wojskowemu nie powinno ujść bezkarnie.

Wszystkie jednostki Armii Czerwonej muszą zrozumieć, że chodzi o życie lub śmierć klasy robotniczej i dlatego nie będzie żadnego pobłażania. Należy uświadomić każdego dowódcę, że ma do wyboru tylko jedno: zwycięstwo albo śmierć.

Komitet Centralny nakłada na wszystkich członków partii obowiązek ustanowienia na froncie prawdziwie rewolucyjnej dyktatury, odpowiedniej do rozmiarów niebezpieczeństwa zagrażającego socjalistycznej ojczyźnie.

Napisane jesienią 1918 r.

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 44—45.

DO J. M. SWIERDŁOWA*

1.X.1918

Do tow. Swierdłowa

Wydarzenia w Niemczech nabrały takiego „tempa", że i nam nie wolno pozostawać w tyle. A dziś już jesteśmy spóźnieni.

Trzeba zwołać *jutro* wspólne zebranie CIK, Rady Moskiewskiej, Rad dzielnicowych, Związków Zawodowych i tak dalej, i tak dalej.

Wygłosić **szereg** referatów *o początku rewolucji w Niemczech.*

(Zwycięstwo *naszej* taktyki walki z imperializmem niemieckim. Itd.).

Uchwalić rezolucję.

Rewolucja międzynarodowa zbliżyła się *w ciągu tygodnia* tak znacznie, że należy się z nią liczyć jako z wydarzeniem *najbliższych dni.*

Żadnych sojuszów ani z rządem Wilhelma, ani z rządem Wilhelma II + Ebert i inni szubrawcy.

Ale dla niemieckich mas robotniczych, dla milionów ludzi pracy w Niemczech, gdy zrodził się w nich duch

---

* Podstawowe tezy, które Lenin podaje w niniejszym liście, zostały w pełni uwzględnione w rezolucji, uchwalonej 3 października 1918 roku na wspólnym posiedzeniu Centralnego Komitetu Wykonawczego, Rady Moskiewskiej i organizacji robotniczych (patrz „Prawda" nr 213, 4 października 1918 r.). Nie mogąc uczestniczyć w tym posiedzeniu Lenin przysłał list (patrz dokument następny) — *Red.*

buntu (na razie jeszcze *tylko* duch) — bratni sojusz, **zboże**, pomoc wojskową *zaczynamy przygotowywać*.

Wszyscy oddamy życie, by pomóc robotnikom niemieckim w pchnięciu naprzód rewolucji, która rozpoczęła się w Niemczech.

Wniosek: 1) dziesięciokrotnie wzmóc wysiłki w celu zdobycia zboża (zebrać *wszystkie* zapasy zarówno dla nas, *jak i dla niemieckich* robotników).

2) dziesięćkroć więcej *zgłoszeń* do wojska.

Na wiosnę powinniśmy mieć 3-milionową armię, by dopomóc międzynarodowej rewolucji robotniczej.

We środę w nocy rezolucja ta powinna pójść telegraficznie na cały świat.

Wyznaczcie zebranie na środę na 2 godz. Zaczniemy o 4, mnie dajcie głos na kwadrans zagajenia, przyjadę i wyjadę z powrotem. Jutro rano przyślijcie po mnie samochód (a przez telefon powiedzcie tylko: *zgoda*).

Pozdrowienia! *Lenin*

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 344—345.

LIST DO WSPÓLNEGO POSIEDZENIA WCIK I RADY MOSKIEWSKIEJ Z UDZIAŁEM PRZEDSTAWICIELI KOMITETÓW FABRYCZNYCH I ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH 3 PAŹDZIERNIKA 1918 r.

W Niemczech wybuchł kryzys polityczny. Paniczne zamieszanie, które ogarnęło zarówno rząd, jak i w ogóle wszystkie klasy wyzyskujące, stało się widoczne dla całego narodu. Natychmiast stała się jasna beznadziejność sytuacji wojennej oraz brak jakiegokolwiek poparcia dla klas panujących ze strony mas pracujących. Kryzys ten oznacza albo początek rewolucji, albo w każdym bądź razie to, że masy przekonały się teraz naocznie o jej nieuchronności i bliskości.

Moralnie rząd podał się do dymisji i miota się histerycznie między dyktaturą wojskową a gabinetem koalicyjnym. Ale dyktatura wojskowa w istocie rzeczy była stosowana już od początku wojny i właśnie teraz dalsze jej sprawowanie stało się niemożliwe, ponieważ armia stała się niepewna. Wprowadzenie zaś Scheidemannów i ski do rządu przyśpieszy tylko wybuch rewolucyjny, spowoduje, że będzie on szerszy, bardziej świadomy, bardziej nieugięty i stanowczy, gdy ostatecznie ujawni się cała żałosna bezsilność tych lokajów burżuazji, tych sprzedajnych kreatur — takich samych jak nasi mieńszewicy i eserowcy, jak Hendersonowie i Sydneyowie Webbowie w Anglii, Albertowie Thomasowie i Renaudelowie we Francji itp.

Kryzys w Niemczech dopiero się rozpoczął. Zakończy się on nieuchronnie przejściem władzy politycznej w ręce niemieckiego proletariatu. Proletariat Rosji śledzi wydarzenia z ogromną uwagą i radością. Teraz nawet najbardziej zaślepieni robotnicy różnych krajów zobaczą, do jakiego stopnia mieli rację bolszewicy, którzy budowali całą swą taktykę na poparciu światowej rewo-

lucji robotniczej i nie bali się ponosić rozmaitych niezwykle ciężkich ofiar. Teraz nawet najciemniejsi zrozumieją, jak niezmiernie podłej zdrady socjalizmu dopuszczali się mieńszewicy i eserowcy, decydując się na sojusz z grabieżczą burżuazją angielsko-francuską, rzekomo po to, by anulować Pokój Brzeski. A jeśli idzie o Władzę Radziecką, rzecz jasna, nawet na myśl jej nie przyjdzie pomagać imperialistom niemieckim próbami naruszenia Pokoju Brzeskiego, zerwania go w takiej chwili, kiedy wewnętrzne siły antyimperialistyczne Niemiec zaczynają wrzeć i burzyć się — w takiej chwili, kiedy przedstawiciele niemieckiej burżuazji zaczynają tłumaczyć się przed swym narodem z powodu zawarcia takiego pokoju, zaczynają szukać środków „zmiany" polityki.

Ale proletariat Rosji nie tylko śledzi z uwagą i radością wydarzenia. Stawia on sprawę wytężenia wszystkich sił *celem przyjścia z pomocą robotnikom niemieckim*, których czekają niezwykle ciężkie próby, niezwykle uciążliwa droga od niewoli do wolności, niezwykle zacięta *walka zarówno z własnym, jak i z angielskim imperializmem*. Klęska imperializmu niemieckiego oznaczać będzie na pewien czas również spotęgowanie zuchwalstwa, zezwierzęcenia, reakcyjności i zaborczych prób ze strony imperializmu angielsko-francuskiego.

Bolszewicka klasa robotnicza Rosji zawsze zajmowała stanowisko internacjonalistyczne nie w słowach, lecz w czynach, w odróżnieniu od tych łotrów — bohaterów i wodzów II Międzynarodówki, którzy bądź otwarcie zdradzali, zawierając sojusz z własną burżuazją, bądź też usiłowali wymigiwać się frazesami, wymyślając (jak Kautsky, Otto Bauer i ska) preteksty, by wyrzec się rewolucji, występując przeciwko wszelkim śmiałym, wielkim działaniom rewolucyjnym, przeciwko wszelkiemu poświęcaniu ciasnych interesów narodowych w imię marszu naprzód rewolucji proletariackiej.

Proletariat Rosji zrozumie, że będzie musiał już wkrótce ponieść olbrzymie ofiary na rzecz internacjonalizmu. Zbliża się czas, kiedy okoliczności mogą zażądać od nas udzielenia pomocy wyzwalającemu się od własnego imperializmu narodowi niemieckiemu w jego

walce przeciwko imperializmowi angielsko-francuskiemu.

Zacznijmy się więc niezwłocznie przygotowywać. Udowodnijmy, że robotnik rosyjski potrafi o wiele energiczniej pracować, o wiele ofiarniej walczyć i umierać wówczas, gdy chodzi nie tylko o samą rosyjską, ale i o międzynarodową rewolucję robotniczą.

Przede wszystkim wzmóżmy dziesięciokrotnie swe wysiłki w zakresie gromadzenia zapasów zboża. Postanówmy, że w każdym dużym elewatorze tworzymy zapas zboża celem niesienia pomocy robotnikom niemieckim, jeżeli okoliczności postawią ich w trudnej sytuacji w ich walce o uwolnienie się od potworów i bestyj imperializmu. Niechaj każda organizacja partyjna, każdy związek zawodowy, każda fabryka, warsztat itd. nawiąże specjalnie łączność z kilkoma wybranymi przez siebie gminami, aby umacniać sojusz z chłopami, aby nieść im pomoc, aby uświadamiać ich, aby odnieść zwycięstwo nad kułakami, aby wydobyć wszystkie bez wyjątku nadwyżki zboża.

Niechaj w ten sam sposób dziesięciokrotnie wzmoże się nasza praca nad utworzeniem proletariackiej Armii Czerwonej. Przełom nastąpił — wszyscy o tym wiemy, widzimy to i odczuwamy. Robotnicy i pracujący chłopi odetchnęli od okropności rzezi imperialistycznej, zrozumieli i z własnego doświadczenia przekonali się o konieczności wojny z ciemiężcami w obronie zdobyczy swej rewolucji, rewolucji ludu pracującego, swej władzy, Władzy Radzieckiej. Tworzy się armia, Czerwona Armia, robotników i biednych chłopów, gotowych do wszelkich ofiar w obronie socjalizmu. Armia krzepnie i hartuje się w bitwach z Czechosłowakami i białogwardzistami. Założono trwały fundament, trzeba się spieszyć ze wzniesieniem samego gmachu.

Postanowiliśmy, że na wiosnę armia nasza będzie liczyła 1 000 000 ludzi, teraz potrzebna jest nam armia licząca trzy miliony ludzi. Możemy mieć taką armię. *I będziemy ją mieli.*

Dzieje świata w ostatnich dniach niezwykle przyśpieszyły swój bieg ku światowej rewolucji robotniczej. Możliwe są niezwykle szybkie zmiany, możliwe są pró-

by zawarcia sojuszu imperializmu niemieckiego i angielsko-francuskiego przeciwko Władzy Radzieckiej.

My również powinniśmy przyspieszyć pracę przygotowawczą. Wzmóżmy więc dziesięciokrotnie nasze wysiłki.

Niechaj stanie się to hasłem rocznicy Wielkiej Październikowej Rewolucji proletariatu!

Niechaj stanie się to rękojmią przyszłych zwycięstw światowej rewolucji proletariackiej.

N. Lenin

Dzieła, t. 28. Warszawa 1954, str. 93—96.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI W SPRAWIE UDZIELENIA POMOCY CARYCYNOWI

15 października 1918 r.

Polecamy niezwłocznie podjąć kroki w celu udzielenia pomocy Carycynowi, o wykonaniu zawiadomić.

Lenin

Swierdłow

Dokumienty po istorii graždanskoj wojny w SSSR, t. I, 1940, str. 392.

TELEGRAM DO NACZELNEGO DOWÓDCY

20.X.1918 r.

Arzamas
Dla Wacetisa

Jesteśmy ogromnie zdziwieni i zaniepokojeni zwłoką w zdobyciu zakładów Iżewskich i Wotkinskich*. Prosimy podjąć najenergiczniejsze kroki w celu przyspieszenia. Telegrafujcie, co konkretnie przedsięwzięto.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Przewodniczący WCIK *Swierdłow*

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 352.

---

* Mowa o stłumieniu buntu eserowsko-mienszewickiego w zakładach Iżewskich i Wotkinskich (gubernia wiacka). Buntownicy zdobyli Iżewsk i Wotkinsk w sierpniu 1918 roku. Armia Czerwona wyzwoliła te miasta w listopadzie 1918 roku (8 i 11 listopada). — *Red.*

TELEGRAM DO M. KOZŁOWA DLA DOWÓDCY FRONTU POŁUDNIOWEGO W SPRAWIE ZASILENIA BRONIĄ FRONTU CARYCYŃSKIEGO

29 października 1918 r.

Otrzymujemy rozpaczliwe telegramy od Woroszyłowa, że mimo wielokrotnych żądań i nalegań nie otrzymał pocisków ani nabojów.

Polecamy sprawdzić to niezwłocznie i podjąć najbardziej energiczne kroki w celu załatwienia. Zawiadomić nas, co zrobiono. Podać, kto odpowiada za wykonanie.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Przewodniczący WCIK *Swierdłow*

Dokumienty po istorii graždanskoj wojny w SSSR, t. I, 1940, str. 39.

TELEGRAM DO DOWÓDCY II ARMII

7 listopada 1918 r.

Gratuluję bohaterskim wojskom Armii Czerwonej zdobycia Iżewska. Pozdrawiam z okazji rocznicy rewolucji. Niech żyje Socjalistyczna Armia Czerwona!

Lenin

Dokumienty po istorii graždanskoj wojny w SSSR, t. I. 1940, str. 332.

TELEGRAM DO LUDOWEGO KOMISARZA SZLAPNIKOWA

Astrachań

12 listopada 1918

Robi się wszystko, co możliwe. Połóżcie nacisk na zgodną współpracę, na uzdrowienie Rady i związków zawodowych w Astrachaniu. Wraz z Saksem poświęcajcie jak najwięcej sił działaniom wojennym oraz sprawie opanowania rejonu Morza Kaspijskiego, pomagając jednocześnie Armii Północno-Kaukaskiej. Bez zezwolenia stąd nie myślcie nawet o wyjeździe.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 49.

TELEGRAM DO ORŁOWSKIEGO GUBERNIALNEGO KOMITETU PARTII

13.XI.1918 r.

Orzeł

Komitet Gubernialny Ros. Kom. Partii bolszewików, dla Ukraińców

Przed chwilą otrzymałem z Unieczy pozdrowienia od rewolucyjnych żołnierzy niemieckich. Uważam za rzecz niezwykle ważną, byście wszystkie punkty na granicy ukraińskiej zawiadomili o tym telegraficznie. Dziękując w moim imieniu za pozdrowienia od rewolucyjnych żołnierzy niemieckich, zwróćcie się do nich z prośbą, by szybką i zdecydowaną akcją pomogli w wyzwoleniu Ukrainy. Niechaj rewolucyjni żołnierze niemieccy uwieńczą rozpoczętą przez nich wspaniałą rewolucję niemiecką aresztowaniem białogwardzistów na Ukrainie i wyzwoleniem Ukrainy.

Niech żyją rewolucyjni żołnierze niemieccy na Ukrainie!

Niech żyje braterski sojusz Niemieckiej Republiki Radzieckiej z Ukraińską Republiką Radziecką!

Przewodniczący RKL *Lenin*

Dzieła, t. 35. Warszawa 1957, str. 357.

TELEGRAM DO PRZEWODNICZĄCEGO UNIECZAŃSKIEJ ORGANIZACJI RKP (b)

13.XI.1918 r.

Uniecza
Przewodniczący unieczańskiej RKP Iwanow

Dziękuję wszystkim za pozdrowienia. Szczególnie wzruszyły mnie pozdrowienia od rewolucyjnych żołnierzy niemieckich. Obecnie niezwykle ważne jest, by rewolucyjni żołnierze niemieccy wzięli niezwłocznie czynny udział w wyzwoleniu Ukrainy. W tym celu niezbędne jest, po pierwsze, aresztowanie białogwardzistów i władz ukraińskich, po drugie, wysłanie delegatów rewolucyjnych wojsk niemieckich do wszystkich niemieckich jednostek wojskowych na Ukrainie, aby szybko i wspólnie podjąć akcję na rzecz wyzwolenia Ukrainy. Czas nagli. Nie wolno tracić ani godziny. Telegrafujcie natychmiast, czy rewolucyjni żołnierze niemieccy przyjmują tę propozycję.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Pilne

Poza wszelką kolejnością.
Zawiadomić mnie, o której godzinie
przyjęła Uniecza.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 356.

DO NACZELNEGO DOWÓDCY I REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI

Sierpuchow

Pilne *Poza wszelką kolejnością*

15 listopada 1918

Proszę o podjęcie przychylnej decyzji w sprawie projektu Centralnego Biura krajów okupowanych* odnośnie uformowania batalionów szturmowych: polskiego i litewskiego, a zwłaszcza w sprawie zachodniej brygady na Froncie Południowym. Przypominam Rewolucyjnej Radzie Wojennej naszą uchwałę.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 50—51.

---

* W październiku 1918 roku na konferencji w Moskwie utworzono przy KC RKP(b) Centralne Biuro komunistycznych organizacji terenów Ukrainy, Białorusi, Litwy, Łotwy, Estonii, Polski i Finlandii okupowanych przez interwentów austro-niemieckich. — *Red.*

PRZEMÓWIENIE W „DNIU CZERWONEGO OFICERA" 24 LISTOPADA 1918 r.*

(Huczne oklaski, śpiew „Międzynarodówki"). Witam was w imieniu Komisarzy Ludowych — mówi Lenin. — Gdy myślę o zadaniach naszej armii i czerwonych oficerów, przypominam sobie pewne zdarzenie, którego świadkiem byłem nie tak dawno w wagonie Kolei Finlandzkiej.

Widziałem, że pasażerowie z jakiegoś powodu uśmiechają się słuchając pewnej staruszki, i poprosiłem, by przetłumaczono mi jej słowa. Finka, porównując dawnych żołnierzy z rewolucyjnymi, mówiła, że pierwsi bronili interesów burżuazji i obszarników, drudzy zaś — biedoty. „Dawniej biedak okrutnie pokutował za każde wzięte bez zezwolenia polano, teraz zaś, jeżeli spotkasz w lesie, mówiła staruszka, żołnierza, to jeszcze pomoże ci nieść wiązkę drzewa". „Teraz już nie trzeba więcej, mówiła, bać się człowieka z karabinem".

Sądzę — kontynuuje Lenin — że trudno wyobrazić sobie lepszą nagrodę dla Armii Czerwonej.

Następnie Lenin mówi, że dawny korpus oficerski składał się przeważnie z rozpieszczonych i zdegenerowanych synalków kapitalistów, którzy nie mieli nic

---

* „Dzień Czerwonego Oficera" zorganizowano w celu zwrócenia uwagi szerokich mas pracujących na sprawę stworzenia i wychowania kadr dowódców radzieckich. 24 listopada 1918 roku o godzinie 2 po południu odbyła się na Placu Czerwonym defilada słuchaczy kursów wojskowych. Po defiladzie słuchacze kursów udali się na Plac Radziecki, gdzie z balkonu budynku Rady Moskiewskiej Lenin wygłosił przemówienie powitalne. — *Red.*

wspólnego z prostym żołnierzem. Dlatego też obecnie, budując nową armię, powinniśmy brać dowódców tylko z ludu. Tylko czerwoni oficerowie będą mieli wśród żołnierzy autorytet i potrafią ugruntować w naszej armii socjalizm. Taka armia będzie niezwyciężona.

Dzieła, t. 28, Warszawa 1954, str. 192.

NOTATKA PRZEZ BEZPOŚREDNIĄ LINIĘ I TELEGRAM DLA PRZEWODNICZĄCEGO ORŁOWSKIEGO GUBERNIALNEGO KOMITETU WYKONAWCZEGO

1

16 listopada 1918

Nie wiem nic o tym zjeździe*. Radzę natychmiast nawiązać kontakt z ukraińskimi komunistami i z ich KC za pośrednictwem Kurska. Trzeba ściśle sprawdzić wiadomość o tym, że większość niemieckich Rad jest po stronie bolszewików. Jeżeli tak nie jest, to trzeba wystąpić na zjeździe z gruntownym i dobrze uargumentowanym pryncypialnym przemówieniem o bolszewizmie i jego zadaniach. Jeżeli zaś żołnierze niemieccy już są bolszewikami lub spartakusowcami**, wówczas koniecznie należy zaproponować im niezwłoczny sojusz z nami w celu szybszego przywrócenia Władzy Radzieckiej na Ukrainie i w celu aresztowania nie tylko białogwardzistów, lecz także radowców***. W każdym razie trzeba na zjazd posłać ludzi, którzy potrafią później jak najdokładniej zreferować całą dyskusję i uchwały.

Jeżeli jest już za późno, by posłać na zjazd nowych przedstawicieli, to postarajcie się przekazać telegraficznie moje słowa tym, których już posłaliście.

Oczekuję odpowiedzi.

Lenin

Zbiór Leninowski, XXXIV, str. 52.

---

* Mowa o przygotowaniach do zjazdu Rad Delegatów Żołnierskich armii niemieckiej na Ukrainie, który odbył się w Kijowie 12 grudnia 1918 roku. — *Red.*

** Patrz przypis na str. 89. — *Red. przekł. polsk.*

*** Członkowie ukraińskiej burżuazyjno-nacjonalistycznej Rady Centralnej. — *Red. przekł. polsk.*

2

29 listopada 1918

Bardzo się cieszę, że posyłacie przedstawicieli. Mam nadzieję, że jesteście zadowoleni z moich rad. Zorganizujcie informację dla mnie z każdego dnia zjazdu.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 52.

TELEGRAM DO NACZELNEGO DOWÓDCY

Do Sierpuchowa

29/XI

Wraz z posuwaniem się naszych wojsk na zachód i na Ukrainę powstają terytorialne tymczasowe rządy radzieckie, powołane do umocnienia Rad w terenie. Okoliczność ta ma tę dobrą stronę, że pozbawia szowinistów Ukrainy, Litwy, Łotwy, Estonii możliwości traktowania ruchu naszych oddziałów jako okupacji i stwarza sprzyjającą atmosferę do dalszego posuwania się naszych wojsk. Gdyby nie ta okoliczność, wojska nasze znalazłyby się na terenach dotąd okupowanych w sytuacji nie do zniesienia i ludność nie witałaby ich jako wyzwolicieli. Wobec tego prosimy o wydanie kadrze oficerskiej odnośnych jednostek wojskowych dyrektywy, ażeby wojska nasze udzielały wszechstronnego poparcia tymczasowym rządom radzieckim Łotwy, Estonii, Ukrainy i Litwy, ale, rzecz oczywista, tylko rządom radzieckim.

Lenin

Napisane 29 listopada 1918 r.

Dzieła, t. 28, Warszawa 1954, str. 226.

TELEGRAM DO UKRAIŃCÓW GUBERNI SAMARSKIEJ

Samara
Gubernialny komitet wojenny
Dla Ukraińców guberni samarskiej

W odpowiedzi na telegram Ukraińców guberni samarskiej uważamy za konieczne zakomunikować, że wskutek napływu ochotników ukraińskich oraz wskutek wielkiej ilości zmobilizowanych na samej Ukrainie, którzy nie otrzymali jeszcze broni, robotniczo-chłopski rząd Ukrainy nie uważa za rzecz konieczną formowania oddziałów ukraińskich w Rosji i wysyłania ich na Ukrainę. Komunikując powyższe, polecamy w imieniu Rady Komisarzy Ludowych zaprzestać wysyłania oddziałów ukraińskich na Ukrainę.

Lenin. Stalin

Napisane 16 lub 17 grudnia 1918 r.

Dzieła, t. 28, Warszawa 1954, str. 376.

ADNOTACJE NA TELEGRAMIE NACZELNEGO DOWÓDCY W SPRAWIE ZAOPATRZENIA NOWO FORMUJĄCYCH SIĘ DYWIZJI

7/XII. 1918 r.

POTRZEBNA JEST:

1) żywność,
2) odzież. *Narada przy CUSsie**,
3) agitacja polityczna { *Podwojski* / *Swierdłow* / *Stalin* }
4) uzbrojenie,
5) mieszkania.

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 59.

* Centralnoje Uprawlenije Snabżenija — Centralny Urząd do Spraw Zaopatrzenia. — *Red.*

LIST DO TOW. SZLAPNIKOWA, LUDOWEGO KOMISARZA

(Od Lenina)

Tajne

12 grudnia 1918

Drogi towarzyszu Szlapnikow!

Korzystam z okazji, aby przesłać Wam pozdrowienia oraz materiały do śledztwa. Dobrze przemyślcie zawczasu, omówcie z 2—3 *najpewniejszymi* członkami Komisji Nadzwyczajnej i *koniecznie* schwytajcie wymienionych tu łotrów *. Dołóżcie wszystkich sił, aby schwytać i rozstrzelać astrachańskich spekulantów i łapowników. Z tymi szubrawcami trzeba rozprawić się tak aby wszyscy zapamiętali *na całe lata.*

W sprawie Waszych próśb i poleceń telefonowałem, prosiłem i powtarzałem**. Spodziewam się, że część — i to najbardziej istotna — zostanie wykonana. Wykonanie wszystkiego jest oczywiście ponad siły.

---

* W Moskwie otrzymano od pewnej prywatnej osoby materiały o szajce spekulantów i łapowników, którzy przedostali się do instytucji radzieckich w Astrachaniu i paraliżowali zaopatrzenie Armii Czerwonej. — *Red.*

** Rewolucyjna Rada Wojenna frontu prosiła o przyspieszenie wysyłki uzbrojenia i ekwipunku do Astrachania. W depeszach adresowanych do Lenina donoszono, że interwenci angielscy i białogwardziści usiłują się umocnić w południowej części Morza Kaspijskiego, w Baku i Krasnowodsku. Zdobyte statki rosyjskie wyposażyli oni w dużą ilość dział okrętowych. Rewolucyjna Rada Wojenna wskazywała na niezadowalający stan radzieckiej Flotylli Astrachańskiej. Łodzie podwodne i torpedowce stały bezczynnie z powodu braku torped, których nie dostarczono w porę. — *Red.*

Telegrafujcie, co z niewykonanego jest szczególnie pilne.

Starajcie się ze wszystkich sił o naprawę i zwiększenie przepustowości Kolei Astrachańskiej.

Co uzyskano na morzu? Z naszą flotą? Z bazą w pobliżu Kizlara?

Materiały, jak mi powiedziano, pochodzą od *uczciwego* kupca, który tu pozostał.

Piszcie!

Pozdrowienia! Wasz *Lenin*

Zbiór Leninowski **XXXIV**, *str.* 65.

NOTATKA DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI

13.XII.1918 r.

Nader niepokojące wiadomości spod Permu. Jest zagrożony. Obawiam się, że zapomnieliśmy o Uralu. Koniecznie naciskajcie na Wacetisa i sprawdzajcie, czy dość energicznie wysyła posiłki dla Permu i Uralu.

Lenin

„Prawda" nr 53, 23 lutego 1938 r.

TELEGRAM DO PRZEWODNICZĄCEGO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI

13 grudnia 1918

Perm jest zagrożony. Uważam za konieczne wysłanie posiłków. Piter może dać pułki biedoty radzieckiej — są tam dwa — albo inne, według zarządzenia Rewolucyjnej Rady Wojennej. Polecamy Wam wydać jak najszybciej odpowiednie dyrektywy. Polecamy zwrócić uwagę Rewolucyjnej Radzie Wojennej na ogromne znaczenie kizielowskiego rejonu Permu, zaopatrującego w węgiel zakłady przemysłowe i całą kolej. Jeżeli stracimy Kizieł, wszystko stanie.

Lenin

Swierdłow

Zbiór Leninowski XXXIV, *str.* 66.

Z UCHWAŁ RADY OBRONY

18 grudnia 1918 r.

O ustaleniu liczebności armii odpowiednio do zasobów kraju

Rada Obrony zatwierdza na najbliższy czas plan sformowania armii w sile półtora miliona ludzi i 300 tysięcy koni.

Przewodniczący Rady Obrony

W. Uljanow (Lenin)

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 70.

NOTATKA PRZEZ BEZPOŚREDNIĄ LINIĘ

Dźwińsk

18 grudnia 1918, godz. 23 min. 55

Wiadomość przyjęta. Wszyscy bardzo się cieszymy z informacyj. Przyjmijcie pozdrowienia. Wyzwalajcie szybciej Wilno*.

Lenin

Stalin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 69.

---

* 18 grudnia nadeszła z Dźwińska wiadomość, że wojska niemieckie rozpoczęły ewakuację Wilna i że organizuje się tam Rada Delegatów Robotniczych. — *Red.*

TELEFONOGRAM DO NACZELNEGO DOWÓDCY

Sierpuchow
Naczelny Dowódca — Wacetis

Rada Obrony zapytuje:

1) Czy to prawda, że w walkach w rejonie Bałaszowa przed dwoma tygodniami oddziały nasze w ciągu dwu-trzech dni oddały nieprzyjacielowi 25 — 30 dział, a jeśli prawda, to co zrobiliście, by pociągnąć winnych do odpowiedzialności i zapobiec podobnym zjawiskom?

2) Czy to prawda, że przed dwoma tygodniami wydaliście rozkaz zajęcia Orenburga, a jeśli prawda, to dlaczego rozkazu się nie wykonuje?

3) Co uczyniono, by w rejonie Permu umocnić pozycję naszych oddziałów, które domagają się od Moskwy niezwłocznej pomocy?

Rada Obrony oczekuje od Was odpowiedzi na te pytania.

Przewodniczący Rady Obrony

W. Uljanow (Lenin)

Napisane 23 grudnia 1918 r.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 358.

1919

TELEGRAM DO PRZEWODNICZĄCEGO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI

Pilne

Kursk, miejsce postoju
Przewodniczący
Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki
Trocki

Z meldunku operacyjnego nr 4873 szefa sztabu Frontu Kaukaskiego wynika, że wojska Krasnowa zajęły Rajgorod nad Wołgą, na południe od Sarepty, zagrażając, po pierwsze, naszym transportom wojskowym, które idą z Władimirowki do Carycyna, a po drugie, bezpieczeństwu linii Astrachań — Saratów. Proszę podjąć odpowiednie kroki. Z tegoż meldunku operacyjnego wynika, że flota angielska w sile czterech okrętów ostrzeliwała miejscowość Starotieriecznaja, na południe od Astrachania, podpaliła dwie nasze barki i nie ponosząc żadnych strat odpłynęła na morze, zagarniając nasz statek szpitalny „Alesker" wraz z personelem sanitarnym. Gdzie nasza flota i co ona robi?

Przewodniczący RKL *Lenin*

Napisane 2 lub 3 stycznia 1919 r.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 360.

DO PRZEWODNICZĄCEGO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI

Woroneż lub w miejscu postoju

3 stycznia 1919

Jestem bardzo zaniepokojony, czy nie poświęciliście zbyt wiele uwagi Ukrainie ze szkodą dla ogólnego zadania strategicznego, którego wykonania domaga się Naczelny Dowódca, a które polega na szybkim, zdecydowanym i ogólnym natarciu na Krasnowa. Niezmiernie się boję, że spóźniamy się z tym i że ostatnie sukcesy krasnowowców pod Carycynem znowu spowodują odroczenie naszego natarcia i zaprzepaszczenie właściwego momentu. Inicjatywa poważnych działań wypada nam z rąk i pod Astrachaniem, i na Morzu Kaspijskim, i pod Carycynem, i na wschodzie. Naczelny Dowódca jest za szybkim, ogólnym natarciem na Krasnowa, ale jak widać, nie jest on w stanie przezwyciężyć mitręgi i separatyzmu Ukraińców i innych partykularystów. Czy nie powinniście dołożyć wszelkich sił, aby przyspieszyć i doprowadzić do końca ogólne natarcie na Krasnowa?

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 80.

TELEGRAM
DO J. W. STALINA i F. DZIERŻYŃSKIEGO

14.I.1919 r.

Głazow lub w miejscu postoju
Dla Stalina i Dzierżyńskiego

Otrzymałem i przeczytałem pierwszą szyfrowaną depeszę. Bardzo proszę was obu o osobiste kierowanie na miejscu wykonaniem zaplanowanych posunięć, inaczej bowiem nie ma gwarancji powodzenia.

Lenin

Dzieła, t. 28, Warszawa 1954, str. 402.

TELEGRAM DO PRZEWODNICZĄCEGO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI

Kozłow lub w miejscu postoju

24 stycznia 1919

Wilson proponuje zawieszenie broni i wzywa na konferencję wszystkie rządy Rosji*. Obawiam się, że chce zatrzymać w swoich rękach Syberię i część Południa, nie mając nadziei, aby w inny sposób mógł utrzymać cokolwiek. Okoliczność ta w związku ze zdobyciem Orenburga, Ługańska i Czertkowa zmusza nas, moim zdaniem, do wytężenia wszystkich sił, aby w ciągu miesiąca zdobyć i Rostów, i Czelabińsk, i Omsk. To ostatnie wiąże się z naszą rozmową. Przeanalizujcie specjalnie strategię Wacetisa po zdobyciu Orenburga, zakomunikujcie swoje zdanie. Do Wilsona wypadnie pojechać chyba Wam.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 95.

---

* Mowa o planowanej konferencji pokojowej na Wyspach Książęcych z udziałem przedstawicieli Rządu Radzieckiego, rządów Ententy i białogwardyjskich „rządów" utworzonych przez interwentów na przejściowo zagarniętych terytoriach Rosji Radzieckiej. Autorem projektu odezwy do uczestników konferencji był prezydent USA Wilson. Konferencja nie doszła do skutku. — *Red.*

ZAPYTANIE DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI* DLA SKLAŃSKIEGO

25 stycznia 1919

Dlaczego te *tajemnice* idą przez *Rosta*? Gdzie *gwarancje* tajemnicy??

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 95.

---

* Lenin napisał te słowa na „Biuletynie wojskowym" Rosyjskiej Agencji Telegraficznej (Rosta) z dnia 25 stycznia 1919 roku. Biuletyn zawierał nie podlegające opublikowaniu informacje o sytuacji na poszczególnych frontach. — *Red.*

TELEGRAM DO ROBOTNIKÓW ZAKŁADÓW IŻEWSKICH

27 stycznia 1919 r.

Rada Obrony Robotniczo-Chłopskiej, po wysłuchaniu informacji komisji nadzwyczajnej o doprowadzeniu dziennej produkcji karabinów w Zakładach Iżewskich do tysiąca, postanowiła: wyrazić podziękowanie robotnikom i pracownikom umysłowym Zakładów Iżewskich w imieniu Rządu Robotniczo-Chłopskiego za cenne poparcie okazywane przez nich Armii Czerwonej*.

Przewodniczący Rady Obrony Robotniczo-Chłopskiej

Lenin

„Krasnyj archiw" nr 1 (86), 1938, str. 22.

---

* 30 stycznia 1919 r. robotnicy Zakładów Iżewskich odpowiedzieli na telegram Lenina depeszą następującej treści: „My, robotnicy Zakładów Iżewskich, zebrani na wiecu w dniu 29 stycznia, po wysłuchaniu telegramu przewodniczącego Rady Obronv Robotniczo-Chłopskiej, towarzysza Lenina, z 27 stycznia, nr 142, oświadczamy, że dołożymy wszystkich sił, żeby maksymalnie zwiększyć produkcję karabinów niezbędnych do walki o sprawę światowego proletariatu, o socjalizm. Obiecujemy, że od 1 lutego będziemy produkowali dziennie co najmniej 1100 karabinów. Ślubujemy, że jeśli nasz rząd robotniczo-chłopski zażąda naszych sił dla odparcia i rozgromienia wrogów rewolucji, weźmiemy do rąk produkowane przez siebie karabiny i będziemy się bili do ostatniej kropli krwi". — *Red.*

TELEGRAM DO UFIMSKIEGO GUBERNIALNEGO KOMITETU REWOLUCYJNEGO

Ufa
Przewodniczący gub. komitetu rewolucyjnego

Polecamy nie odtrącać Chalikowa, zgodzić się na amnestię pod warunkiem utworzenia przeciw Kołczakowi wspólnego frontu z pułkami baszkirskimi. Ze strony Władzy Radzieckiej gwarancja wolności narodowej Baszkirów jest całkowita. Oczywiście, należy jednocześnie bezwzględnie odgrodzić kontrrewolucyjne elementy ludności baszkirskiej oraz osiągnąć faktyczną kontrolę nad wiernością wojsk baszkirskich sprawie proletariackiej.

Lenin. Stalin

Napisane 5 lub 6 lutego 1919 r.

Dzieła, t. 28, Warszawa 1954, str. 462.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU KASPIJSKO-KAUKASKIEGO

Astrachań
Dla Szlapnikowa

12 lutego 1919

Otrzymałem wasz telegram o sprawach* bakińskich. Spodziewam się, że rozumiecie ogromną doniosłość problemu i podejmiecie najenergiczniejsze kroki, ażeby wykorzystać nastroje bakińczyków do przeprowadzenia szybkich i decydujących działań. Gwarantujcie bezpieczeństwo przechodzącym na naszą stronę. Telegrafujcie bardziej szczegółowo.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 99.

---

* 6 lutego 1919 roku w notatce przez bezpośrednią linię Rewolucyjna Rada Wojenna frontu przekazała Leninowi otrzymane z Baku wiadomości, że stosunek robotników bakińskich zakładów pracy oraz marynarzy wobec angielskich okupantów jest wrogi, że statki, na których pozostali jeszcze rosyjscy marynarze, gotowe są przejść na stronę Władzy Radzieckiej, a robotnicy bakińscy w razie natarcia Armii Czerwonej wzniecą powstanie. — *Red.*

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU WSCHODNIEGO

14 lutego 1919

Bardzo mnie niepokoi odwrót 2 armii. Mówiłem z Wacetisem, który wkrótce jedzie do Wiatki. Proszę Was o zakomunikowanie mi, jakie kroki podejmujecie i jak przedstawia się sprawa nadejścia stu kompanii. Po drugie. Mam nadzieję, że w sprawie żywności zrobicie maksimum tego, co można, i przydzielicie Centralnej Komisji do Spraw Zaopatrzenia Armii Czerwonej dobre siły wojskowe. Najważniejsze — to uniknąć tarć z nimi. Zakomunikujcie, czy dobrze ułożyła się współpraca. Po trzecie. Jak przedstawia się owa konspiracyjna sprawa, o której pisał mi Gusiew w liście przysłanym przez specjalnego gońca?

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 100.

TELEGRAM DO KOMISARZA ŁUGAŃSKIEJ FABRYKI AMUNICJI

Pilne

15 lutego 1919 r.

Ługańsk
Fabryka amunicji, dla komisarza Mieniajły

Natychmiast depeszujcie, jakie mianowicie materiały i w jakiej ilości konieczne są do maksymalnego rozwinięcia produkcji nabojów. Czy obecna liczebność załogi wystarczy do prowadzenia produkcji; jakich i ilu specjalistów fabryka jeszcze potrzebuje. Czy możecie zwerbować tylu robotników, ilu potrzeba do zwiększenia produkcji do półtora miliona dziennie. Przyślijcie na piśmie szczegółowe sprawozdanie o posiadanych materiałach i gotowej produkcji.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Zbiór Leninowski XXXV, *str.* 55.

W SPRAWIE ZWIĘKSZENIA RACJI CZERWONOARMISTOM W ROCZNICĘ ARMII CZERWONEJ

(Uchwała Rady Obrony, 17 lutego 1919)

W tym dniu dać lepsze wyżywienie Armii Czerwonej, zwiększając porcje strawy gorącej i cukru w miarę możności półtorakrotnie.

Przewodniczący Rady Obrony

W. Uljanow (Lenin)

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 102.

O ZAOPATRZENIU MATERIAŁOWYM ARMII

25 lutego 1919

Tego rodzaju informacje są nieciekawe, bo nic nie zawierają. Czy nie można otrzymać na przykład takich

1) nr dywizji (1, 2, 7...)
2) miejsce jej postoju
3) ilość bagnetów
4) „ szabel
5) „ dział
6) „ nabojów
7) „ pocisków do dział
8) „ koni
9) % pokrycia niezbędnego zaopatrzenia
10) kiedy będzie całkowicie gotowa
11) *ilość komórek komunistycznych*
12) ile rozprowadzono literatury w ciągu *takiego a takiego* czasu.

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 105—106.

TELEGRAM

Poufne. Bardzo pilne

27 marca 1919

5 Czerwona Armia
Dla Kajurowa

Otrzymałem wasz zdumiewająco optymistyczny telegram; bardzo się boję, że podobny optymizm, który już dużo szkody wyrządził na Wschodzie, zaszkodzi nam również teraz. Zawiadomcie, czy podaliście waszą opinię Trockiemu i jakie kroki podjęto, aby nowym posiłkom dodać otuchy, podnieść ich świadomość i ulepszyć wśród nich pracę polityczną.

Przewodniczący RKL *Lenin*

„Proletarskaja Rewolucja" nr 3, 1924, str. 49.

PRZEMÓWIENIE UTRWALONE NA PŁYCIE GRAMOFONOWEJ

Odezwa do Armii Czerwonej

Towarzysze-czerwonoarmiści! Kapitaliści Anglii, Ameryki, Francji prowadzą wojnę przeciwko Rosji. Mszczą się oni na robotniczej i chłopskiej republice radzieckiej za to, że obaliła władzę obszarników i kapitalistów i dała tym przykład wszystkim narodom na całej kuli ziemskiej. Kapitaliści Anglii, Francji i Ameryki pomagają pieniędzmi i sprzętem wojskowym rosyjskim obszarnikom, którzy z Syberii, znad Donu, z Północnego Kaukazu prowadzą swe wojska przeciwko Władzy Radzieckiej, chcąc przywrócić władzę cara, władzę obszarników, władzę kapitalistów. Nigdy! Niedoczekanie ich! Armia Czerwona zwarła swe szeregi, ruszyła i odegnała od Wołgi wojska obszarnicze i oficerów białogwardyjskich, odbiła Rygę, odbiła niemal całą Ukrainę, zbliża się do Odessy i do Rostowa. Jeszcze trochę wysiłku, jeszcze kilka miesięcy walki z wrogiem, a zwycięstwo będzie nasze. Siłę Armii Czerwonej stanowi to, że świadomie i solidarnie idzie w bój za chłopską ziemię, za władzę robotników i chłopów, za Władzę Radziecką.

Armia Czerwona jest niezwyciężona, gdyż zespoliła miliony pracujących chłopów z robotnikami, którzy nauczyli się teraz walczyć, nauczyli się koleżeńskiej dyscypliny, nie upadają na duchu, nabierają hartu po niewielkich porażkach, coraz śmielej idą na wroga, wiedząc, że bliska jest jego zupełna klęska.

Towarzysze-czerwonoarmiści! Sojusz robotników i chłopów — żołnierzy Armii Czerwonej jest trwały, zwarty, nierozerwalny. Kułacy i bardzo bogaci chłopi

usiłują organizować powstania przeciw Władzy Radzieckiej, stanowią oni jednak znikomą mniejszość. Rzadko i nie na długo udaje im się oszukać chłopów. Chłopi wiedzą, że tylko w sojuszu z robotnikami pokonają obszarnika. Po wsiach nazywają siebie komunistami nieraz najgorsi wrogowie ludu pracującego, ludzie, którzy stosują przemoc, którzy uczepili się władzy, aby ciągnąć z tego zyski, którzy działają za pomocą oszustwa i pozwalają sobie na niesprawiedliwości i krzywdy w stosunku do średniego chłopa. Rząd robotniczo-chłopski zdecydowanie postanowił walczyć z takimi ludźmi i oczyścić od nich wieś. Średni chłop nie jest wrogiem, lecz przyjacielem robotnika, przyjacielem Władzy Radzieckiej. Średniego chłopa świadomi robotnicy i prawdziwi ludzie radzieccy traktują jak towarzysza. Średni chłop nie wyzyskuje cudzej pracy, nie bogaci się cudzym kosztem jak kułacy, średni chłop pracuje sam, żyje z własnej pracy. Władza Radziecka zdusi kułaków, oczyści wieś z tych, którzy niesprawiedliwie traktują średnich chłopów, za wszelką cenę urzeczywistni sojusz robotników z całym pracującym chłopstwem — zarówno biednym, jak średnim.

Sojusz ten rośnie w siłę na całym świecie. Rewolucja zbliża się, narasta wszędzie. W tych dniach zwyciężyła ona na Węgrzech. Na Węgrzech ustanowiono Władzę Radziecką — rząd robotniczy. Dojdą do tego niezawodnie wszystkie narody.

Towarzysze-czerwonoarmiści! Walczcie mężnie, wytrwale i zgodnie! Śmiało naprzód na wroga! Zwycięstwo będzie nasze. Władza obszarników i kapitalistów, obalona w Rosji, zostanie pokonana na całym świecie!

29/III

Dzieła, t. 29, Warszawa 1956, str. 234—235.

TELEFONOGRAM DO OGÓLNOROSYJSKIEJ KOMISJI NADZWYCZAJNEJ 1 KWIETNIA 1919 r.

Jak donosi Ogólnorosyjska Komisja Nadzwyczajna, otrzymano z Piotrogrodu wiadomości, że agenci Kołczaka, Denikina i aliantów usiłowali wysadzić w powietrze piotrogrodzką stację pomp. W piwnicy znaleziono materiały wybuchowe oraz machinę piekielną, którą specjalny oddział zabrał, aby ją zniszczyć, jednakże wskutek przedwczesnego wybuchu zabity został dowódca oddziału, a 10 czerwonoarmistów odniosło rany.

W poszczególnych punktach czynione są próby wysadzania mostów oraz próby przerwania ruchu kolejowego.

Czynione są próby zrywania torów kolejowych, aby pozbawić żywności czerwoną Moskwę i Piotrogród.

Socjaliści-rewolucjoniści i mieńszewicy biorą czynny udział w nawoływaniu do strajków, w nawoływaniu do obalenia Władzy Radzieckiej.

Wobec otrzymanych wiadomości Rada Obrony poleca przedsięwziąć natychmiastowe kroki w celu zduszenia wszelkich prób zamachów bombowych, uszkadzania linii kolejowych i nawoływania do strajków.

Rada Obrony poleca wezwać wszystkich pracowników Komisji Nadzwyczajnych do wzmożenia czujności, a o przedsięwziętych krokach donieść Radzie Obrony.

Przewodniczący Rady Obrony

W. Uljanow (Lenin)

Dzieła, t. 29, Warszawa 1956, str. 244.

NOTATKI DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI

3 kwietnia 1919

1

Dla Sklańskiego

12 francuskich jeńców *marznie. Odziać* + wikt.

2

Dajcie mi nazwisko, adres i telefon tego komisarza*.

Zbiór Leninowski XXXIV, *str. 107—108.*

---

* Słowa te skreślił Lenin na podanej przez zastępcę przewodniczącego Rewolucyjnej Rady Wojennej notatce, następującej treści: „Francuskich jeńców mamy, zdaje się, około 40. Otrzymują *czerwonoarmijską* rację i żołnierskie umundurowanie. Mają komisarza, wyznaczonego za zgodą Ludowego Komisariatu Spraw Zagranicznych. Żyją w przyzwoitych warunkach. Co można jeszcze zrobić?" — *Red.*

TELEGRAM DO KOMISARZA WOJSKOWEGO VI ARMII KUŹMINA*

Wołogda lub Plesieckaja, w miejscu postoju

8 kwietnia 1919

Z Waszych telegramów odnoszę wrażenie, że jest to oszustwo ze strony Anglików. Dlatego, nie przesądzając bynajmniej zarządzeń Waszego dowództwa wojskowego, proszę ze swej strony o maksymalne wzmożenie ochrony i czujności, a także o dołożenie starań, by wzmóc nasze natarcie.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 110.

---

* Komisarz wojskowy VI armii w telegramie z dnia 5 kwietnia donosił: „Nasi zwiadowcy znaleźli pod wsią Maksimowskaja, 60 wiorst na północ od Szenkurska, kartkę następującej treści: «Towarzysze, prosimy Was nie nacierać i nie strzelać, ponieważ jesteśmy zmobilizowani i pod jarzmem, jak za dawnych czasów... Przejść nie można, bo temu, kto przeszedł, zabierają wszystko i przez niego cierpi rodzina». Proszę podać te słowa do powszechnej wiadomości i złożyć protest. Po zdobyciu Szenkurska wypuściłem około 200 wziętych do niewoli zmobilizowanych, żadnych represji nie było..."

Na tym telegramie znajduje się zapytanie Lenina do Ludowego Komisariatu Spraw Zagranicznych: „Dla Cziczerina! Co zrobiliście? Czy daliście do Rosta?" (Patrz Zbiór Leninowski XXXIV, str. 110.). — *Red.*

LIST DO ROBOTNIKÓW PIOTROGRODZKICH W SPRAWIE POMOCY DLA FRONTU WSCHODNIEGO

Do towarzyszy robotników piotrogrodzkich

Towarzysze! Sytuacja na Froncie Wschodnim niesłychanie się pogorszyła. W dniu dzisiejszym Kołczak zajął Zakłady Wotkinskie, Bugulma jest w przededniu upadku; wygląda na to, że Kołczak posunie się jeszcze dalej naprzód.

Niebezpieczeństwo jest groźne.

W Radzie Komisarzy Ludowych podejmujemy dzisiaj szereg nadzwyczajnych kroków w celu udzielenia pomocy Frontowi Wschodniemu, rozpoczynamy wzmożoną agitację.

Prosimy robotników piterskich, *by postawili wszystko na nogi, by zmobilizowali wszystkie siły* dla niesienia pomocy Frontowi Wschodniemu.

Tam żołnierze-robotnicy sami będą mieli lepsze wyżywienie i paczkami żywnościowymi pomogą swym rodzinom. A co najważniejsze — tam rozstrzygają się losy rewolucji.

Jeśli tam zwyciężymy — *zakończymy wojnę*, gdyż *z zagranicy biali już pomocy nie otrzymają*. Na Południu jesteśmy bliscy zwycięstwa. Zabierać sił z Południa nie wolno, dopóki nie zwyciężymy tam całkowicie.

Dlatego — *na pomoc Frontowi Wschodniemu!*

Zarówno Rada Delegatów, jak i związki zawodowe powinny wytężyć wszystkie siły, wszystko postawić na nogi, wszelkimi sposobami pomóc Frontowi Wschodniemu.

Jestem przekonany, towarzysze, że robotnicy piterscy dadzą przykład całej Rosji.

Z komunistycznym pozdrowieniem

Lenin

Moskwa, 10 kwietnia 1919 r.

Dzieła, t. 29, Warszawa 1956, str. 266—267.

TEZY KC RKP(b) W ZWIĄZKU Z SYTUACJĄ NA FRONCIE WSCHODNIM

Niezwykle groźne niebezpieczeństwo zawisło nad Republiką Radziecką z powodu zwycięstw Kołczaka na Froncie Wschodnim. Trzeba wytężyć siły do ostatnich granic, aby rozbić Kołczaka.

Komitet Centralny poleca w związku z tym wszystkim organizacjom partyjnym, by skupiły wszystkie swoje wysiłki przede wszystkim na przeprowadzeniu następujących posunięć, które powinny być realizowane zarówno przez organizacje partyjne, jak w szczególności przez związki zawodowe w celu wciągnięcia bardziej szerokich warstw klasy robotniczej do czynnego udziału w obronie kraju.

1. Wszechstronne poparcie mobilizacji ogłoszonej 11 kwietnia 1919 r.

Należy niezwłocznie zmobilizować wszystkie siły partii i związków zawodowych, aby w ciągu najbliższych właśnie dni, bez najmniejszej zwłoki, jak najenergiczniej pomóc w przeprowadzeniu mobilizacji zarządzonej dekretem Rady Komisarzy Ludowych z 10 kwietnia 1919 r.

Należy od razu dopiąć tego, by ludzie podlegający mobilizacji widzieli, że związki zawodowe biorą tu czynny udział, i czuli, że popiera ich klasa robotnicza.

W szczególności należy postarać się o to, aby każdy bez wyjątku mobilizowany uświadomił sobie, że niezwłoczne wysłanie go na front zapewni mu poprawę jego sytuacji aprowizacyjnej, po pierwsze, dzięki lepszemu zaprowiantowaniu żołnierzy w bogatej w zboże strefie przyfrontowej; po drugie, dzięki temu, że zboże przywożone do głodujących guberni będzie dzielone

między mniejszą liczbę osób; po trzecie, dzięki zorganizowaniu na szeroką skalę akcji wysyłania paczek żywnościowych z okolic przyfrontowych do domu dla rodzin czerwonoarmistów.

Od każdej organizacji partyjnej czy zawodowej Komitet Centralny domaga się cotygodniowego, choćby najkrótszego, sprawozdania o tym, co zrobiła w sprawie pomocy mobilizacji i mobilizowanym.

2. W miejscowościach przyfrontowych, zwłaszcza na Powołżu, należy przeprowadzić powszechne uzbrojenie wszystkich członków związków zawodowych, a w razie braku broni — powszechną ich mobilizację do wszelkiego rodzaju służby pomocniczej dla Armii Czerwonej, do zastąpienia tych, którzy ubywają z szeregów itp.

Przykład takich miast, jak Pokrowsk, gdzie związki zawodowe z własnej inicjatywy uchwaliły natychmiastowe zmobilizowanie 50% ogółu swoich członków, winien nam posłużyć za wzór. Stolice i większe ośrodki przemysłowe nie powinny pozostawać w tyle za Pokrowskiem.

Związki zawodowe powinny wszędzie własnymi siłami i środkami przeprowadzić kontrolną rejestrację swoich członków w celu wysłania wszystkich, którzy nie są absolutnie niezbędni na miejscu, do walki o Wołgę i Kraj Uralski.

3. Należy zwrócić jak największą uwagę na wzmożenie agitacji, zwłaszcza wśród osób podlegających mobilizacji, zmobilizowanych i czerwonoarmistów. Nie ograniczać się do zwykłych metod agitacji, odczytów, wieców itp., rozwinąć wśród czerwonoarmistów agitację prowadzoną przez grupy i pojedynczych robotników; przydzielić takim grupom szeregowych robotników — członków związku zawodowego, koszary, jednostki Armii Czerwonej, fabryki. Związki zawodowe powinny zorganizować kontrolę nad tym, żeby każdy członek związku brał udział w obchodzeniu mieszkań i prowadzeniu tam agitacji, w kolportowaniu odezw i w indywidualnych rozmowach.

4. Zastąpić wszystkich urzędników mężczyzn kobietami. Przeprowadzić w tym celu ponowną rejestrację zarówno partyjną, jak i związkową.

Wprowadzić dla wszystkich członków związków za-

wodowych i wszystkich pracowników umysłowych specjalne karty ewidencyjne, na których odnotowywano by osobisty udział w niesieniu pomocy Armii Czerwonej.

5. Utworzyć natychmiast za pośrednictwem związków zawodowych, komitetów fabrycznych, organizacji partyjnych, spółdzielni itp. zarówno terenowe, jak centralne *biura pomocy* lub *komitety współpracy*. Adresy ich należy ogłosić. Należy jak najszerzej powiadomić o nich ludność. Każdy, kto podlega mobilizacji, każdy czerwonoarmista, każdy, kto chce wyjechać na południe, nad Don, na Ukrainę, aby pracować w aprowizacji, powinien wiedzieć, że w takim bliskim i dostępnym dla robotnika i chłopa biurze pomocy lub komitecie współpracy znajdzie radę, otrzyma wskazówki, że ułatwią mu kontakt z instytucjami wojskowymi itd.

Specjalnym zadaniem takich biur powinna być pomoc *w zaopatrzeniu Armii Czerwonej*. Będziemy mogli bardzo wydatnie powiększyć naszą armię, jeśli polepszymy jej zaopatrzenie w broń, odzież itp. Wśród ludności zaś jest jeszcze niemało broni ukrytej lub nie wykorzystanej dla potrzeb armii. Niemało jest w fabrykach zapasów wszelkiego sprzętu niezbędnego dla armii; należy szybko ten sprzęt odnaleźć i jej przekazać. Instytucje wojskowe kierujące zaopatrzeniem armii powinny otrzymać natychmiastową, wszechstronną, czynną pomoc ze strony samej ludności. Do wykonania tego zadania trzeba zabrać się z całą energią.

6. Za pośrednictwem związków zawodowych należy przeprowadzić szeroką akcję wciągnięcia chłopów, zwłaszcza młodzieży chłopskiej z nierolniczych guberni, do szeregów Armii Czerwonej oraz do formowania oddziałów aprowizacyjnych i armii aprowizacyjnej nad Donem i na Ukrainie.

Akcję tę można i należy wielokrotnie rozszerzyć, służy ona jednocześnie sprawie pomocy głodującej ludności stolic i nierolniczych guberni, jak i sprawie wzmocnienia Armii Czerwonej.

7. W stosunku do mienszewików i eserowców linia partii w obecnej sytuacji jest następująca: do więzienia tych, którzy świadomie czy nieświadomie pomagają Kołczakowi. Nie będziemy tolerowali w naszej Repu-

blice ludu pracującego tych, którzy nie pomagają nam czynnie w walce z Kołczakiem. Wśród mieńszewików i eserowców są jednak ludzie, którzy chcieliby nam udzielić takiej pomocy. Ludzi tych trzeba zachęcać, powierzając im konkretną pracę głównie w dziedzinie technicznej pomocy dla Armii Czerwonej na tyłach, przy jednoczesnej ścisłej kontroli tej pracy.

Komitet Centralny zwraca się do wszystkich organizacji partyjnych i do wszystkich związków zawodowych z prośbą, by przeszły na rewolucyjny styl pracy i nie poprzestawały na starych szablonach.

Możemy pokonać Kołczaka. Możemy go pokonać szybko i ostatecznie, albowiem nasze zwycięstwa na południu i polepszająca się z każdym dniem, zmieniająca się na naszą korzyść sytuacja międzynarodowa są rękojmią naszego ostatecznego triumfu.

Trzeba wytężyć wszystkie siły, rozwinąć energię rewolucyjną, a Kołczak zostanie szybko rozgromiony. Wołga, Ural, Syberia mogą i muszą być obronione i odzyskane.

KC RKP (b)

Napisane 11 kwietnia 1919 r.
Dzieła, t. 29, Warszawa, 1956, str. 268—271.

TELEGRAM DO W. Ł. PANIUSZKINA

Piotrogród
Poziern, dla Paniuszkina

12.IV.1919

Wasze zwlekanie z załadunkiem i wysyłką staje się niezrozumiałe. Zrozumcie, że najmniejsza zwłoka jest przestępstwem. Żadne braki w zaopatrzeniu nie usprawiedliwiają. Wyjeżdżajcie i za wszelką cenę natychmiast wywieźcie waszą jednostkę wojskową.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Zbiór Leninowski XXIV, str. 9.

UCHWAŁA RADY OBRONY

16 kwietnia 1919 r.

Wydać wszystkim czerwonoarmistom na pierwszy i drugi dzień Wielkanocy półtorakrotną rację strawy gorącej i cukru.

Przewodniczący Rady Obrony Robotniczo-Chłopskiej
W. Uljanow (Lenin)

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 113.

PRZEMÓWIENIE O WALCE Z KOŁCZAKIEM WYGŁOSZONE NA KONFERENCJI KOMITETÓW FABRYCZNYCH I ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH MOSKWY 17 KWIETNIA 1919 r.

SPRAWOZDANIE PRASOWE

Lenin w porywającym przemówieniu wzywa moskiewski proletariat do wzięcia bezpośredniego udziału w walce z Kołczakiem. Ostatnia ofensywa Kołczaka była, według słów Lenina, niewątpliwie inspirowana przez imperialistyczne mocarstwa koalicji. — O tym, że właśnie Ententa kieruje wszystkimi białogwardyjskimi ruchami na kresach, świadczy telegram otrzymany wczoraj od tow. Stuczki: okazuje się, że w Kurlandii Niemcy wstrzymali ofensywę, ale radziecki rząd Łotwy nie ma możności zawarcia z nimi układu pokojowego, gdyż Francja, Anglia i Ameryka żądają od Niemców, żeby pozostali w Kurlandii i prowadzili dalej wojnę; generałowie gotowi są usłuchać rozkazu zwycięzców, żołnierze jednak stanowczo odmawiają dalszej walki. Alianci przegrali ostatnią stawkę. Zwycięstwa na południu wykazały, że brak im sił do prowadzenia z nami wojny, albo raczej że utracili oni władzę nad swoimi siłami zbrojnymi. Awantura aliantów na południu zakończyła się najbardziej haniebnym aktem grabieży w czasie ucieczki z Odessy. „Kulturalni" alianci, którzy oskarżają nas o grabieże i gwałty, uprowadzili z Odessy bez żadnego prawa i bez żadnej podstawy całą naszą flotę handlową, skazując w ten sposób na głód spokojną ludność. Był to akt zemsty za rozbite plany imperializmu. Zlikwidowaliśmy Front Południowy oraz Krymski i jesteśmy w przededniu likwidacji Frontu Dońskiego. Według ostatnich wiadomości znajdujemy się w odległości 40 wiorst od Nowoczerkaska. Zwycięstwo nasze jest zapewnione.

Inspirowana przez aliantów ofensywa Kołczaka ma

na celu odciągnięcie naszych sił z Frontu Południowego, aby pozwolić przyjść do siebie resztkom południowych oddziałów białogwardyjskich i petlurowcom, ale to im się nie uda. Nie ściągniemy z Frontu Południowego ani jednego pułku, ani jednej kompanii.

Dla Frontu Wschodniego sformujemy nowe armie i w tym celu ogłosiliśmy mobilizację. Będzie to ostatnia mobilizacja, pozwoli nam ona skończyć z Kołczakiem, tzn. zakończyć wojnę — i tym razem na zawsze.

Ogłoszona teraz mobilizacja obejmuje nierolnicze, wyłącznie przemysłowe gubernie. Przy opracowywaniu jej planu wzięto pod uwagę nie tylko potrzeby wojskowe, ale także potrzeby rolnictwa i aprowizacji. Bierzemy ludzi z głodujących guberni i przerzucamy ich w okolice bogate w zboże. Mobilizacja ta w znacznym stopniu polepszy sytuację aprowizacyjną w stolicach i w guberniach północnych. Przyznając wszystkim zmobilizowanym prawo wysłania do swoich rodzin dwóch paczek żywnościowych miesięcznie, umożliwiamy ludności robotniczej otrzymywanie zboża od swoich krewnych powołanych na front. Według informacji komisarza poczt, paczki żywnościowe w znacznym stopniu ułatwiają zaopatrzenie miast, w ciągu jednego dnia nadeszło 37 wagonów paczek żywnościowych. Rezultaty tego posunięcia będą niewątpliwie bardziej istotne, bardziej odczuwalne niż rezultaty zeszłorocznego eksperymentu z „półtorapudówkami".

Mobilizacja została pomyślana i opracowana w sposób właściwy, po to jednak, żeby się udała, należy ją przeprowadzić w sposób nie biurokratyczny. Należy pamiętać, że mobilizacja ta odgrywa decydującą rolę, i trzeba wytężyć wszystkie siły, aby ją przeprowadzić. Każdy świadomy robotnik i każda świadoma robotnica powinni wziąć w niej bezpośredni udział. Nie wystarczą zebrania i wiece, potrzebna jest agitacja indywidualna, trzeba odwiedzać tych, którzy podlegają mobilizacji, trzeba wpoić w każdego z osobna przekonanie, że od jego męstwa, zdecydowania i oddania sprawie zależy zakończenie wojny.

Rewolucja proletariacka ogarnia wszystkie kraje świata; jeśli alianci faktycznie zrezygnowali z jawnej

interwencji zbrojnej w sprawy Rosji, to dlatego, że nie mogą opanować sytuacji we własnych armiach, które instynktownie wyczuły, co to jest rewolucja rosyjska. Boją się oni własnych żołnierzy i robotników, chronią ich przed wpływem rewolucji rosyjskiej. Ostatnio w krajach koalicji nie pozwala się nawet na podawanie w gazetach wiadomości o sukcesach bolszewizmu. We Włoszech stworzono kordon, przez który nie przechodzą nawet prywatne listy z Rosji. Lenin informuje, że w tych dniach otrzymał list od znanego socjalisty włoskiego Morgariego, który na konferencji w Ziemmerwaldzie należał do bardzo umiarkowanych. List ten przesłany został drogą tajną, napisany na maleńkich skrawkach papieru, tak jak to robiono w korespondencji partyjnej za czasów carskich. W tym konspiracyjnym liście Morgari pisze: „W imieniu partii włoskiej przesyłam najgorętsze pozdrowienia towarzyszom rosyjskim i Władzy Radzieckiej". (Burzliwe oklaski). Na Węgrzech, jak wiadomo, rząd burżuazyjny dobrowolnie podał się do dymisji, dobrowolnie zwolnił z więzienia Bélę Kuna, węgierskiego oficera-komunistę, który przebywał w niewoli rosyjskiej, czynnie walczył w szeregach komunistów rosyjskich i brał udział w stłumieniu powstania lewicowych eserowców w lipcu ubiegłego roku. Ten prześladowany, maltretowany i obrzucany oszczerstwami węgierski bolszewik jest teraz faktycznym szefem Węgierskiego Rządu Radzieckiego. W porównaniu z Rosją Węgry są małym krajem, ale rewolucja węgierska odegra chyba większą rolę w historii niż rewolucja rosyjska. W tym kulturalnym kraju uwzględnia się całe doświadczenie rewolucji rosyjskiej, nieugięcie przeprowadza się socjalizację i dzięki lepiej przygotowanemu gruntowi bardziej planowo i skutecznie wznosi się gmach socjalizmu.

I oto w chwili, kiedy z całą pewnością możemy powiedzieć, że międzynarodowy imperializm przegrał sprawę na zawsze, nadciąga ku nam niebezpieczeństwo ze wschodu, ze strony rozwścieczonych i gotowych na wszystko białogwardyjskich band Kołczaka. Trzeba z tym skończyć. Kończąc z Kołczakiem, kończymy wojnę na zawsze. Konieczne jest wytężenie wszystkich sił, powszechny udział świadomego proletariatu w mobili-

zacji. Każdy wolny dzień, każda wolna godzina świadomego robotnika i świadomej robotnicy powinny być wykorzystane na indywidualną agitację. Ten wysiłek potrzebny nam jest nie na długo, na kilka miesięcy, może na kilka tygodni, a będzie to wysiłek ostatni i ostateczny, bo zwycięstwo nasze jest niewątpliwe.

Dzieła, t. 29, Warszawa 1956, str. 313-316.

TELEGRAM DO PIOTROGRODZKIEGO KOMITETU PARTII

18.IV.1919 r.

Otrzymałem Wasz telegram o tym, z jakim zapałem piterscy robotnicy przyjęli mobilizację*. Miałem dziś szczegółowe sprawozdanie Naczelnego Dowódcy i widzę wyraźnie, że konieczne jest niesłabnące napięcie sił i nader szybkie tempo. Skorzystajcie z pobytu Kalinina, aby wzmóc i przyśpieszyć transportowanie zmobilizowanych z Pitra. W miarę możliwości wyślijcie jak najwięcej ludzi również z Kalininem.

Lenin

„Prawda" nr 53, 23 lutego 1938 r., str. 76.

---

* 10 kwietnia opublikowany został dekret RKL o poborze do czynnej służby wojskowej w Armii Czerwonej wszystkich robotników i chłopów nie wyzyskujących cudzej pracy, urodzonych w latach 1890—1899. Dekret dotyczył Piotrogrodu i Moskwy oraz guberni: piotrogrodzkiej, moskiewskiej, twerskiej, jarosławskiej, włodzimierskiej, niżegorodzkiej, kostromskiej, iwanowowozniesienskiej i riazańskiej.

13 kwietnia na nadzwyczajnym posiedzeniu prezydium Ogólnorosyjskiej Centralnej Rady Związków Zawodowych (WCSPS) powzięto uchwałę o masowej mobilizacji członków związków zawodowych na Front Wschodni. 14 kwietnia została opublikowana odezwa WCSPS „Do robotników Rosji Radzieckiej", w której wzywano do „niezwłocznego zorganizowania obrony kraju, do energicznego poparcia ogłoszonej 10 kwietnia na mocy dekretu RKL mobilizacji oraz do wzmocnienia dyscypliny organizacyjnej w szeregach proletariatu". — *Red.*

TELEGRAM

Kijów, dla Rakowskiego
Lud. Kom. Spraw Wojskowych, dla Podwojskiego
Dowództwo frontu, dla Antonowa

Do skutecznego nieprzerwanego natarcia na Kołczaka niezbędne są środki przewozowe. Zbieramy u siebie wszystko, co możliwe. Na Ukrainie jest duża ilość sprzętu samochodowego. Prosimy niezwłocznie wysłać 100—75 samochodów ciężarowych. Kołczak ma prawie trzykrotną przewagę w artylerii. Według meldunków operacyjnych armia ukraińska zdobyła ogromną ilość artylerii. Prosimy o sformowanie w trybie nadzwyczajnym kilku baterii dla Frontu Wschodniego.
20/IV

Lenin

Sklański

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 114.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU POŁUDNIOWEGO

Dla Sokolnikowa

Jestem ogromnie zaniepokojony zahamowaniem operacyj przeciw Zagłębiu Donieckiemu i Rostowowi. Przyspieszenie jest konieczne, ale, oczywiście, musicie mieć poważne siły. Opracujcie w tym celu konkretne dyrektywy, a my przez KC przeprowadzimy je dla Ukraińców, jak również dla naszych. To największy skandal, że stłumienie powstania kozaków przewleka się*. Odpowiedzcie bardziej szczegółowo.

Napisane 20 kwietnia 1919 r.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 361.

Lenin

---

* Lenin ma na myśli białogwardyjskie powstanie kozaków nad Donem, w rejonie stanicy Wieszenskaja, na tyłach Frontu Południowego. W szeregu dyrektyw dla Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki oraz dowództwa Frontu Południowego Lenin niejednokrotnie zwracał uwagę na niebezpieczeństwo połączenia się powstańców z nacierającymi wojskami Denikina i podkreślał znaczenie szybkiego stłumienia powstania. — *Red.*

NOTATKA DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI

20 kwietnia 1919

Udzielić nagany autorowi telegramu za gadatliwość*.

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 114.

---

* Słowa te zostały napisane na blankiecie obszernego telegramu komisarza wojskowego zarządu łączności VIII armii o przyczynach zatrzymania się transportów wojskowych na odcinku Liski — Jewstratowka. — *Red.*

PROJEKT DYREKTYWY DLA KOMISARIATÓW CENTRALNYCH I TERENOWYCH

Zamknąć na 3 miesiące albo bardzo poważnie zredukować te wydziały w komisariatach centralnych i terenowych, które nie są absolutnie konieczne i mogą dać armii i zapleczu pożytecznych ludzi do pracy dla frontu, zaopatrzenia, agitacji itp.

Napisane nie później niż 21 kwietnia 1919 r.

Zbiór Leninowski XXIV, str. 10.

TELEGRAM
DO DOWÓDCY FRONTU UKRAIŃSKIEGO

Kijów, dla Antonowa
Kopie dla Podwojskiego i Rakowskiego

Sokolnikow telegrafuje mi, że Denikin w Zagłębiu Donieckim świetnie wykorzystał zwłokę, umocnił się i zebrał siły świeższe od naszych. Niebezpieczeństwo jest ogromne. Ukraina musi uznać front Zagłębia Donieckiego za bezwarunkowo najważniejszy front ukraiński i za wszelką cenę niezwłocznie wykonać rozkaz Naczelnego Dowódcy: wysłać poważne posiłki na odcinek Zagłębie Donieckie — Mariupol. Z materiałów Podwojskiego widzę, że na Ukrainie, nawet nie licząc Odessy, sprzętu wojennego jest mnóstwo. Nie należy go gromadzić, lecz natychmiast formować zarówno robotników donieckich, jak i nowe jednostki w celu zdobycia Taganrogu i Rostowa. Czy zmobilizowaliście wszystkich oficerów na Ukrainie? Za wszelką cenę trzeba szybko i znacznie zwiększyć siły przeciwko Denikinowi. Telegrafujcie bardziej szczegółowo i każcie swoim szyfrantom szyfrować porządniej, by wszystko można było zrozumieć.

22.IV.1919. *Lenin*

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 362.

DYREKTYWY DLA REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI

23 kwietnia 1919 roku

Tow. Sklański!

Dotyczy to właśnie tego, co zostało wczoraj postanowione.

Trzeba *bardzo prędko, natychmiast:*

1) ułożyć *tekst* dyrektywy KC do wszystkich „nacjonałów" o *jedności* (fuzji) wojskowej;

2) dać ją *również* do prasy dla szeregu artykułów;

3) o *powszechnym przysposobieniu wojskowym* (wziąć 100% a nie 75%) *natychmiast,* jeszcze dziś przygotować projekt dekretu;

4) obliczyć: 24 000 dowódców. Jeżeli wziąć po 1 na 10, to można utworzyć armię liczącą *240 000.*

Sprawdzić i przyjąć niezwłocznie jako normę dla *CUSu* zarówno Rosji, jak i Ukrainy.

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 118—119.

PROJEKT DYREKTYWY KC W SPRAWIE JEDNOŚCI WOJSKOWEJ

Zważywszy:

1) że RFSRR zmuszona jest w sojuszu z bratnimi Republikami Radzieckimi Ukrainy, Łotwy, Estonii, Litwy i Białorusi prowadzić walkę obronną przeciwko wspólnemu wrogowi — światowemu imperializmowi oraz popieranej przezeń czarnosecinnej i białogwardyjskiej kontrrewolucji;

2) że koniecznym warunkiem zwycięskiego zakończenia tej wojny jest jednolite dowództwo nad wszystkimi oddziałami Armii Czerwonej i jak najściślejsza centralizacja w dysponowaniu wszystkimi siłami i zasobami republik socjalistycznych, a w szczególności całym aparatem zaopatrzenia wojskowego oraz transportem kolejowym, jako nadzwyczaj ważnym materialnym czynnikiem wojny, który ma pierwszorzędne znaczenie nie tylko dla wykonania operacji wojennych, lecz także dla zaopatrzenia Armii Czerwonej w sprzęt wojenny, ekwipunek i żywność.

KC RKP uchwalił:

1) uznać za rzecz bezwarunkowo konieczną na cały okres socjalistycznej wojny obronnej scalenie całego zaopatrzenia Armii Czerwonej pod jednolitym kierownictwem Rady Obrony i innych centralnych instytucji RFSRR;

2) uznać za rzecz bezwarunkowo konieczną na cały okres socjalistycznej wojny obronnej scalenie aparatu zarządzania transportem kolejowym i całą siecią kolejową na obszarze bratnich republik socjalistycznych w rękach Ludowego Komisariatu Komunikacji RFSRR;

3) uznać za rzecz nie dającą się pogodzić z interesami obrony istnienie w bratnich Republikach Radzieckich odrębnych organów zaopatrzenia Armii Czerwonej i odrębnych komisariatów komunikacji oraz domagać się przekształcenia ich na czas wojny w oddziały organów zaopatrzenia Armii Czerwonej RFSRR i Ludowego Komisariatu Komunikacji RFSRR, pozostające pod bezpośrednim kierownictwem i całkowicie podporządkowane centralnym organom zaopatrzenia Armii Czerwonej RFSRR i Ludowego Komisariatu Komunikacji RFSRR;

4) uznać za podlegające uchyleniu wszystkie dekrety o zaopatrzeniu Armii Czerwonej i transporcie kolejowym względnie administracji siecią kolejową, o ile są one sprzeczne z uchwałami i dekretami regulującymi zaopatrzenie Armii Czerwonej RFSRR oraz regulującymi zarząd transportem kolejowym i siecią kolejową RFSRR.

Lenin

Stalin

Napisane w maju 1919 r.

Dzieła, t. 29, Warszawa 1956, str. 398-399.

NOTATKA DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI

23 kwietnia 1919

Trzeba jeszcze porozumieć się z Dzierżyńskim, żeby dał *najbardziej* energicznych ludzi. I czy nie posłać jeszcze sił (jednostek) wojskowych?*

Trzeba jeszcze, jeżeli tam jest krucho, uciec się do *wybiegu.*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 121.

---

* Mowa o krokach podjętych przeciwko białogwardyjskiemu powstaniu kozaków w rejonie stanicy Wieszenskaja, na tyłach wojsk Frontu Południowego. — *Red.*

TELEGRAM DO UKRAIŃSKIEGO RZĄDU RADZIECKIEGO

Kijów

Za wszelką cenę, wytężając wszystkie siły, jak najszybciej pomóżcie nam dobić kozaków i zająć Rostów, choćby nawet za cenę chwilowego osłabienia na zachodzie Ukrainy, inaczej bowiem grozi zagłada.

Lenin

Napisane 24 kwietnia 1919 r.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 364.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ IX ARMII DLA SOKOLNIKOWA

24 kwietnia 1919

Trzeba za wszelką cenę szybko zlikwidować powstanie, i to całkowicie. Z ramienia KC wydelegowano Biełoborodowa. Obawiam się, że popełniacie błąd nie stosując surowych środków, ale jeżeli jesteście absolutnie przekonani, że brak sił do okrutnego i bezlitosnego rozprawienia się, telegrafujcie niezwłocznie i szczegółowo. Czy nie można obiecać amnestii, i za tę cenę rozbroić całkowicie? Odpowiedzcie natychmiast. Posyłamy jeszcze dwa kursy dowódców.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 122.

TELEGRAM DO NACZELNEGO DOWÓDCY I REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU ZACHODNIEGO

Sierpuchow
Naczelny Dowódca
Rada Rewolucyjna Frontu Zachodniego

Utrata Wilna jeszcze bardziej rozzuchwaliła Ententę. Należy działać z największą szybkością w celu odzyskania w jak najkrótszym czasie Wilna, by nie dać białym możności ściągnięcia sił i umocnienia się. Przyspieszcie przemarsz idących posiłków i działajcie energiczniej. Sztab polowy ma jak najpilniej czuwać nad operacją na tym kierunku.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Napisane 24 kwietnia 1919 r.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 365.

NOTATKA DO E. M. SKLAŃSKIEGO

Dziś jeszcze wysłać, zarówno do sztabu głównego jak Dowódcy Frontu Zachodniego, *wściekły* telegram z Waszym i moim podpisem, iż *zobowiązuje się* ich, aby rozwinęli *maksimum* energii i *jak najszybciej* zdobyli Wilno.

Napisane 24 kwietnia 1919 r.

Dzieła, 4 wyd. ros., t. 36, str. 465.

TELEGRAM DO ASTRACHAŃSKIEJ REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ

24.IV.1919 r.

Wojskowy
poza kolejnością
Astrachań
Dla Miechanoszyna

Bardzo dziwne, że wysyłacie jedynie chełpliwe telegramy o przyszłych zwycięstwach. Rozważcie niezwłocznie:

po pierwsze — czy nie można przyspieszyć zajęcia Pietrowska, by wywieźć ropę naftową z miasta Groznyj;

po drugie — czy nie można zdobyć ujścia Uralu i Gurjewa, by zabrać stamtąd ropę, potrzebna jest gwałtownie.

Wszystkie wysiłki skierujcie na najszybsze uzyskanie ropy naftowej i telegrafujcie szczegółowo.

Lenin

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 363.

TELEGRAM
DO DOWÓDCY FRONTU UKRAIŃSKIEGO

Kijów
Dla Antonowa, kopia dla Rakowskiego, Podwojskiego, Kamieniewa

Otrzymałem szyfrówkę, jak również wasz projekt podziału Frontu Południowego i Ukraińskiego. Za pierwsze dziękuję, za drugie klnę, bo to zabawa w samostijnost'*. Trzeba natychmiast i za wszelką cenę przerzucić wojska ukraińskie w celu zdobycia Taganrogu. Telegrafujcie.

Lenin

Napisane 25 kwietnia 1919 r.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 366.

---

* (Samostijnost' — po ukraińsku: niezależność). Dowódca Frontu Ukraińskiego tow. Antonow-Owsiejenko przedstawił Leninowi projekt podziału frontów, na podstawie którego kierunki Gryszyński i Taganroski miały być przekazane dowództwu Frontu Ukraińskiego. Lenin projekt ten odrzucił. — *Red.*

NOTATKA DO ZASTĘPCY PRZEWODNICZĄCEGO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ

26 kwietnia 1919

Powinniście: 1) nadać *dziś* telegramy do Rewolucyjnej Rady Wojennej *Frontu Wschodniego* i *6 armii* w sprawie nadzwyczajnych środków pomocy dla Czystopola; 2) sami porozmawiać dziś przez bezpośrednią linię z Frontem Wschodnim.

Lepiej będzie, jeżeli zaraz napiszecie telegram do Gusiewa.

Czy mówiliście z Rudzutakiem?

Lenin

W. I. Lenin, Korespondencja wojenna 1917—1920, Ogiz-Gospolitizdat 1943, str. 58.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU WSCHODNIEGO DLA GUSIEWA

26.IV.1919 r.

Trzeba podjąć nadzwyczajne środki, aby pomóc Czystopolowi. Czy zwróciliście na to dostateczną uwagę? Czy wyczerpaliście wszystkie możliwości? Telegrafujcie.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 124.

LIST DO ORGANIZACJI PIOTROGRODZKICH

Kwiecień 1919

Miałem szczegółowe sprawozdanie Wacetisa i szefa sztabu. Wnioski niewesołe. — Konieczne jest energiczne wytężenie sił. Nie wolno dopuścić do ostygnięcia obecnego zapału, trzeba podtrzymać go minimum 2 miesiące, a nawet jeszcze wzmóc. W przeciwnym razie nie zakończymy wojny, a zakończyć ją trzeba za wszelką cenę, coraz częściej bowiem występują oznaki zmęczenia mas (100 000 dezerterów).

Omówiłem z przewodniczącym Rewolucyjnej Rady Wojennej następujące kroki:

1) Wysłać nad Don ze 3 tysiące robotników piterskich, niezdolnych do służby frontowej i nieuzbrojonych. Cel — zorganizować pracę, osłabić kozaków, rozbić ich szeregi od wewnątrz, osiedlić się wśród nich, utworzyć grupy we wsiach itd.

2) Wszelkimi środkami i siłami — nieustannie — przygotowywać flotyllę na Wołgę. Szczególnie remont.

3) To samo dotyczy artylerii (nie wycofując z linii karelskiej). Trzeba jeszcze i jeszcze raz sprawdzić z wojskowymi, czy nie można pomóc Wschodowi artylerią.

4) Zbierać karabiny, zwłaszcza złamane (w Tule mogą naprawiać po 800 dziennie; nie mają roboty).

5) Kontynuować mobilizację robotników w Pitrze zarówno na Ukrainę jak i nad Don.

Dziś otrzymałem telegram od Zinowjewa o tym, że w Pitrze stanęło kilka fabryk, dużych, z powodu braku ropy naftowej. Krasina nie mogłem telefonicznie zna-

leźć. Gdy znajdę, zawiadomię. Ale myślę, że ropy nie ma i nie będzie. Radzę rzucić tych wszystkich robotników na 3 miesiące na Ukrainę, nad Don, na Wschód. Głupotą jest głodować i ginąć w Pitrze, skoro można zdobyć zboże i węgiel.

6) Kontynuować także mobilizację działaczy partyjnych, zwłaszcza w miejscowościach przyfrontowych.

Trzeba wciąż jeszcze „ogałacać Piter", tzn. brać zeń ludzi, w przeciwnym bowiem razie nie uratujemy ani Pitra, ani Rosji.

Rozmaite dziedziny administracji i pracy kulturalno-oświatowej w Pitrze można i należy osłabić na 3 miesiące *dziesięciokrotnie*.

Wówczas uratujemy i Rosję, i Piter.

Innych robotników na poziomie piterskich nie mamy.

Pozdrowienia! *Lenin*

W. I. Lenin, Korespondencja wojenna 1917—1920, Ogiz-Gospolitizdat 1943, str. 59.

TELEGRAM DO MIECHANOSZYNA

Astrachań
Rewolucyjna Rada Wojenna XI armii

26 kwietnia 1919

Z meldunku z 23 kwietnia wynika, że „Ardagan" i „Kars" przeszły bezkarnie z Baku do Gurjewa. Tak więc Astrachańczycy chełpliwie obiecują wielkie zwycięstwa na przyszłość, a jednocześnie przepuszczają nieprzyjaciela do Gurjewa. To jest oburzające i nasuwa nawet podejrzenie zdrady bądź świadomego sabotażu. Domagamy się od Was najsurowszej kontroli, osobistego wglądu w sprawy, najstaranniejszego nadzoru, bezwzględnej czujności*.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 123.

---

* W odpowiedzi Rewolucyjna Rada Wojenna XI armii doniosła telegraficznie Leninowi 4 maja: „Wasz telegram został przyjęty i zastosujemy się do niego ściśle i dokładnie". Na tym telegramie Lenin napisał: „Rewolucyjna Rada Wojenna Republiki, do wiadomości". — *Red.*

DO SZTABU 2 UKRAIŃSKIEJ ARMII RADZIECKIEJ I DO WSZYSTKICH TOWARZYSZY WALCZĄCYCH W JEJ SZEREGACH

2.V.1919 r.

Wyrażam towarzyszom z Drugiej Ukraińskiej Armii Radzieckiej najserdeczniejsze podziękowanie i wdzięczność za przysłany w podarunku czołg*.

Podarunek ten jest drogi nam wszystkim, drogi rosyjskim robotnikom i chłopom, jako dowód bohaterstwa braci ukraińskich, drogi również dlatego, że świadczy o całkowitym bankructwie Ententy, która wydawała się tak silna.

Najserdeczniejsze pozdrowienia i najgorętsze życzenia sukcesów dla robotników i chłopów ukraińskich i Ukraińskiej Armii Czerwonej.

Przewodniczący Rady Obrony *W. Uljanow (Lenin)*

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 368.

---

* Wśród trofeów wojennych, które Armia Czerwona zdobyła u denikinowców na Froncie Południowym, znajdowało się kilka czołgów. Jeden z nich Druga Ukraińska Armia Radziecka przysłała w podarunku Leninowi. — *Red.*

TELEGRAM

Mińsk
Dla gubernialnego komisarza wojskowego
Kopia dla gubernialnego komitetu bolszewików

3 maja 1919

Pilot-obserwator z 38 oddziału lotniczego Fiodor Aleksandrowicz Armand jest mi osobiście znany, zasługuje na zaufanie, mimo że to były oficer i nie komunista. Proszę towarzyszy czerwonoarmistów i komisarzy, aby go nie podejrzewali. Depeszujcie o przekazaniu niniejszego telegramu odnośnemu oddziałowi wojskowemu.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 128.

TELEGRAM DO L. B. KAMIENIEWA*

Kijów
Przewodniczący RKL Rakowski, dla Kamieniewa
Doręczyć komisarzowi dyżurującemu przy telegrafie

Jest absolutnie konieczne, abyście osobiście, jeśli trzeba, z pomocą Joffiego, nie tylko dopilnowali i przyspieszyli, ale również sami doprowadzili posiłki do Ługańska i w ogóle do Zagłębia Donieckiego, w przeciwnym bowiem razie nie ulega wątpliwości, że nastąpi olbrzymia katastrofa, bodajże nie do naprawienia. Weźcie sobie, jeśli trzeba, pełnomocnictwo z Kijowskiej Rady Obrony. *Jeżeli w najbliższym czasie nie oczyścimy całkowicie Zagłębia Donieckiego* — niechybnie zginiemy. Z wojskami Machny na razie, dopóki nie zostanie zdobyty Rostów, trzeba postępować dyplomatycznie, skierować tam Antonowa i jego osobiście obarczyć odpowiedzialnością za wojska Machny**.

Telegrafujcie szczegółową odpowiedź.

Lenin

Napisane 7 maja 1919 r.

Dzieła, 4 wyd. ros., t. 36, str. 467.

---

* Niniejszy telegram wysłany został przez Lenina w związku z wiadomością o stracie Ługańska, który 4 maja 1919 roku został zajęty przez białych. Jednocześnie Lenin dał dyrektywę W. A. Antonowowi-Owsiejence, aby natychmiast rozpocząć natarcie na Zagłębie Donieckie w celu całkowitego wyparcia stamtąd białych. — *Red.*

** 7 maja 1919 roku Kamieniew odbył w Hulaj-Polu naradę z Machną i jego sztabem. Machno, który zawarł porozumienie z przedstawicielami Naczelnego Dowództwa Armii Czerwonej, otrzymał nominację na dowódcę 3 brygady Zadnieprowskiej Dywizji Radzieckiej i toczył na czele swych wojsk walkę z białymi — nie cieszył się jednak całkowitym zaufaniem. Powyższy telegram Lenina jest odpowiedzią na informację Kamieniewa o pertraktacjach z Machną. — *Red.*

TELEGRAM DO UKRAIŃSKIEGO RZĄDU RADZIECKIEGO

5.V.1919 r.

Kijów
Dla Rakowskiego,
Antonowa i Podwojskiego

Nie ma od was dotychczas ani jednej ścisłej, konkretnej odpowiedzi, jakie jednostki skierowano do Zagłębia Donieckiego, ile bagnetów, szabel, luf, na jakiej stacji są pierwsze transporty. Zdobycie Ługańska dowodzi, że słuszność mają ci, którzy zarzucają wam samostijnost' i ciągoty w stronę Rumunii. Zrozumcie, że będziecie sprawcami katastrofy, jeśli spóźnicie się z poważną pomocą dla Zagłębia Donieckiego.

Lenin

Proszę o zwrot z adnotacją: wysłano szyfrem — godzina — minut.

P i l n e

5.V. *Lenin*

Dzieła, t. 35, *Warszawa 1957, str. 369.*

TELEGRAM DO PEŁNOMOCNIKA RADY OBRONY BIEŁOBORODOWA

Kozłow
Do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Południowego, niezwłocznie przekazać do sztabu IX armii dla Biełoborodowa — Pełnomocnika Rady Obrony lub w miejscu postoju

6 maja 1919

Jestem niezmiernie zdziwiony, że również w drugim Waszym telegramie nie ma ani słowa o tym, jak przebiega wykonanie poruczonej Wam sprawy*. Przyspieszenie jest absolutnie konieczne. Spieszcie się i popędzajcie wszystkich. Odpowiedzcie bardziej szczegółowo.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 131.

---

* Mowa o stłumieniu białogwardyjskiego buntu kozaków nad Donem, w rejonie stanicy Wieszenskaja. — *Red.*

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU POŁUDNIOWEGO

6.V.1919 r.

Kozłow
Rewolucyjna Rada Wojenna Frontu Południowego
Dla Sokolnikowa i Kolegajewa

Zwłoka w tłumieniu powstania jest po prostu oburzająca. Dziś widziałem meldunek, że nie ma postępów w tłumieniu. Należy przedsięwziąć jak najenergiczniejsze środki i wytępić z korzeniami opieszałość. Może posłać jeszcze dodatkowe siły czekistów? Telegrafujcie bardziej szczegółowo. Zwłoka w sprawie powstania jest niedopuszczalna.

Lenin

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 370.

TELEGRAM

Kijów
Dla Rakowskiego, kopia dla Antonowa,
Podwojskiego, Kamieniewa i Joffego

KC partii, po rozpatrzeniu krytycznej, niemal katastrofalnej sytuacji w Zagłębiu Donieckim i na Manyczu, poleca stanowczo Kijowskiej Radzie Obrony wytężyć wszystkie siły, aby przyspieszyć i wzmóc pomoc wojskową dla Zagłębia Donieckiego, poleca wyznaczyć szereg najlepszych towarzyszy do nieprzerwanego, codziennego nadzoru nad wykonaniem tego polecenia, a zwłaszcza nad przeprowadzeniem niezwłocznej i powszechnej mobilizacji robotników Odessy, Jekaterynosławia, Nikołajewa, Charkowa i Sewastopola w celu dostarczenia posiłków Frontowi Południowemu, i wreszcie poleca uczynić Podwojskiego i Antonowa osobiście odpowiedzialnymi za grupę Rostowa. Zrozumcie, że jeśli nie weźmiemy szybko Rostowa, zguba rewolucji jest nieunikniona.

W imieniu KC

Lenin. Stalin

Napisane 8 maja 1919 r.

Dzieła, t. 29, Warszawa 1956, str. 376.

TELEGRAM DO M. W. FRUNZEGO

12 maja 1919 r.

Dowódca Grupy Południowej Frontu Wschodniego
Frunze

Czy wiecie o ciężkiej sytuacji Orenburga? Dziś otrzymałem wiadomość, że kolejarze, którzy rozmawiali przez bezpośrednią linię, przekazali rozpaczliwą prośbę orenburżan, aby przysłać im 2 pułki piechoty i 2 kawalerii lub przynajmniej na początek 1000 piechoty i kilka szwadronów. Niezwłocznie dajcie znać, coście przedsięwzięli i co zamierzacie zrobić. Rzecz jasna, nie traktujcie mego telegramu jako czegoś, co narusza rozkazy wojskowe.

Lenin

„Proletarskaja rewolucja" nr 3, 1934, str. 151.

TELEGRAM
DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ V ARMII

12.V.1919 r.

Czy możecie ręczyć, że pochodzące ponoć od was informacje o rozkładzie wśród kołczakowców i ich masowym przechodzeniu do nas nie są przesadzone? Jeżeli tak, to jakie środki podjęto, po pierwsze, w celu przyspieszenia ofensywy i ugruntowania zwycięstwa, po drugie, w celu rozesłania do wszystkich jednostek zarówno Frontu Wschodniego, jak i Południowego zbiegów od Kołczaka, którzy doświadczyli jego bestialstw i mogą podnieść ducha naszej armii?

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 371.

TELEGRAM
DO DYREKCJI FABRYKI AMUNICJI

Symbirsk
Kopia dla miejscowego komitetu wykonawczego,
kopia dla towarzysza Orłowa

12.V.19

Towarzysz Kiryłł Orłow — komisarz nadzwyczajny fabryki tulskiej jest delegowany przez Radę Obrony do Symbirskiej Fabryki Amunicji w celu wszechstronnego zbadania jej pracy i podjęcia środków dla natychmiastowego zwiększenia produkcji nabojów. Dyrekcji fabryki oraz wszystkim radzieckim instytucjom, związkom zawodowym, władzom wojskowym i kolejowym poleca się udzielać towarzyszowi Orłowowi wszelakiej pomocy.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 133.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU POŁUDNIOWEGO

14 maja 1919

Otrzymaliśmy od pełnomocnika Rady Obrony następujące telegramy, pierwszy: „Front nad Dońcem przerwany" itd., i drugi: „Trzeba koniecznie wypędzić z szeregów Armii Czerwonej" itd. Oprócz tego mamy doniesienie o rozkładzie w naszych jednostkach i o zupełnym braku energii miejscowego dowództwa. Jak z tego wynika, likwidacja powstania coraz to bardziej się odwleka. Tymczasem groźba połączenia się powstańców z denikinowcami wzrasta.

Czy dość uwagi poświęcacie operacjom? Czy nie trzeba dodać oddziałów z odwodów Frontu Południowego? Ilu wykorzystaliście w tym celu komunistów spośród 214, których szef PURu* posłał w kwietniu i maju na Południe? Jakie podjęto nowe kroki, aby rzeczywiście skończyć z powstaniem i kiedy można się spodziewać jego likwidacji? Czy odbywa się mobilizacja chłopów na południe od rejonu powstania? Wypadek z członkiem sztabu generalnego Karpowem trzeba zbadać. Oczekujemy odpowiedzi.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 137.

---

* PUR — skrót słów: Politiczeskoje Uprawlenije pri Rewwojensowietie Respubliki — Zarząd Polityczny przy Rewolucyjnej Radzie Wojennej Republiki. — *Red. przekł. polsk.*

TELEGRAM
DO KOMITETU OBRONY PIOTROGRODU

Piotrogród
Komitet Obrony, dla Zinowjewa

W celu zapoznania się ze stanem rzeczy w Piotrogrodzie, Rada Obrony poleca udzielić wyczerpującej odpowiedzi: z jakich względów postanowiono ewakuować niektóre zakłady z Piotrogrodu i okolic, kto i dlaczego dał rozkaz zatopienia statków, ilu robotników zmobilizowano i ilu pozostało w zakładach, czy istotnie wszystkich zmobilizowanych wykorzystuje się dla potrzeb obrony, jakie są przyczyny mianowania komisarzy na zakłady państwowe, czy pobór obywateli do wojska był powszechny, czy też stosowano się do zarządzenia władzy centralnej. Rada Obrony utrzymuje na razie w mocy stan oblężenia w Piotrogrodzie i zawiadamia, że posunięcia Komitetu Obrony Piotrogrodu powinny być realizowane za wiedzą, a w określonych przypadkach — za zgodą władzy centralnej*.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Napisane 14 maja 1919 r.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 372.

---

* Po otrzymaniu wiadomości o podjęciu przez Komitet Obrony Piotrogrodu decyzji o ewakuacji piotrogrodzkich zakładów przemysłowych Lenin uważał za konieczne, aby sprawę obrony Piotrogrodu oddać pod bezpośrednią kontrolę Rady Obrony Republiki. Rada Obrony postanowiła nie przeprowadzać ogólnej ewakuacji Piotrogrodu. — *Red.*

DO PRZEWODNICZĄCEGO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI (FRONT POŁUDNIOWY)

Przez bezpośrednią linię
Podkreślone — zaszyfrować

15.V.1919 r.

Bardzo mnie cieszą energiczne kroki podjęte dla stłumienia powstania, a zwłaszcza wyznaczenie do tego 33 dywizji*; moim zdaniem, trzeba zrobić wszystko, żeby zapał zrodzony w walce przeciwko Grigorjewowi wykorzystać do jak najsilniejszego i jak najszybszego natarcia na Zagłębie Donieckie; *bez szybkiego zdobycia Rostowa nie sprostamy pozostałym trudnościom.*

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 138.

---

* 33 dywizja została przerzucona z Astrachania dla stłumienia powstania. — *Red.*

DO L. B. KAMIENIEWA

Charków, Główny Komitet Przemysłu Węglowego, dla Giecowa, kopia dla Bażanowa, kopia — Charków, dla Przewodniczącego Nadzwyczajnego Komitetu do Spraw Zaopatrzenia Bogdatjana albo Sieriebrowskiego, kopia — Kijów, dla Przewodniczącego Nadzwyczajnego Komitetu do Spraw Zaopatrzenia Bogdatjana, kopia — Ludowy Komisariat Spraw Wojskowych, dla Podwojskiego, Kijów — kopia dla Trockiego, Kamieniew, w miejscu postoju

Ogólne odwołanie mobilizacji robotników Zagłębia Donieckiego w obecnej sytuacji na froncie jest absolutnie niedopuszczalne*. Rada Obrony bierze pod uwagę wyjątkowe znaczenie Zagłębia Donieckiego i dlatego postanowiła zwolnić od mobilizacji wyłącznie rębaczy, nawet w tych kopalniach, które z takich czy innych przyczyn w danej chwili nie wydobywają węgla. Zatrzymanie rębaczy ratuje w każdym razie przemysł wę-

* W związku z pogorszeniem się sytuacji na Froncie Południowym w wyniku wzmożonej operatywności białogwardzistów i powstania atamana Grigorjewa Komitet Centralny RKP(b) podjął w początkach maja 1919 roku uchwałę o zmobilizowaniu na Ukrainie przynajmniej 20 000 robotników dla uzupełnienia stanu wojsk czerwonych Frontu Południowego. 9 maja wysłana została drogą telegraficzną na Front Południowy do pełnomocnika Rady Obrony dyrektywa KC, aby przeprowadzić mobilizację robotników, sformować nowe jednostki i wcielić je do najlepszych oddziałów Południowego Frontu.

Dyrektywa głosiła: „KC uważa, że liczba 20 000 — to minimum, dwa tygodnie zaś — to maksimum tego, na co możemy sobie pozwolić, jeśli mamy uratować sytuację na Froncie Południowym. Działać trzeba wyjątkowo energicznie. Natychmiast

głowy przed katastrofą i z chwilą gdy wyjątkowa sytuacja zostanie opanowana, pozwoli na ponowne rozpoczęcie wydobycia węgla. Żadne inne ulgi przy poborze nie są możliwe.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Napisane 16 maja 1919 r.

Dzieła, 4 wyd. ros., t. 36, str. 469.

---

informujcie o wszystkich podjętych przez was krokach. Co trzy dni depeszujcie do KC o tym, coście już zrobili".

16 maja 1919 roku Główny Komitet Przemysłu Węglowego w Charkowie, omijając instancje miejscowe, zwrócił się bezpośrednio do Lenina z prośbą o zwolnienie od mobilizacji wszystkich górników. W odpowiedzi Lenin tego samego dnia wysłał do L. B. Kamieniewa, znajdującego się na Froncie Południowym, niniejszy telegram. — *Red.*

TELEGRAM

Kozłow
Rewolucyjna Rada Wojenna Frontu Południowego
Dla Kolegajewa, kopia dla Sokolnikowa

17.V.1919 r.

Biełoborodow jest od dawna na miejscu i wielokrotnie telegrafował do mnie z Morozowskiej. Dziwi mnie bezczynność Frontu Południowego i jego nieznajomość sytuacji. Nie rozumiem, dlaczego nie sprowadzacie więcej robotników i przesiedleńców nad Don*. Informujcie dwa razy tygodniowo, czy z należytą energią prowadzona jest akcja ściągania przesiedleńców oraz tłumienia powstania.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 138.

---

* Mowa o wykonaniu dekretu z 24 kwietnia 1919 roku, który przewidywał przesiedlenie robotników i chłopów do obwodu dońskiego. — *Red.*

TELEGRAM DO CENTRALNEJ KOMISJI ODROCZENIOWEJ W MOSKWIE*

17 maja 1919

Wobec twierdzenia briańskich organizacji robotniczych, że mobilizacja związkowa w Zakładach Briańskich (Bieżeckich) nie odbije się w poważniejszym stopniu na wydajności pracy, wobec potwierdzenia tego przez orłowskie organizacje robotnicze, Rada Obrony, uchylając swoją uchwałę z 12 maja br. i uchwałę Centralnej Komisji Odroczeniowej, postanawia zezwolić na przeprowadzenie mobilizacji 10% robotników Zakładów Briańskich (Bieżeckich).

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

„Krasnyj archiw" nr 1(86), 1938, str. 81.

---

* Telegram adresowany był także do sztabu Orłowskiego Gubernialnego Okręgu Wojskowego, do Orłowskiego Gubernialnego Komitetu Wykonawczego, do Orłowskiego Gubernialnego Komisariatu Wojskowego i szefa Ogólnorosyjskiego Sztabu Głównego.
Na mocy uchwały Rady Obrony z 12 maja 1919 roku robotnicy zatrudnieni w zakładach przemysłu obronnego byli zwolnieni od mobilizacji związkowych. Robotnicy Zakładów Briańskich (Bieżeckich), mimo że pracowali na potrzeby obrony, powzięli uchwałę stwierdzającą, że w zakładach tych można przeprowadzić mobilizację na Front Wschodni. — *Red.*

TELEGRAM

Do dowódcy 10 armii
Kopia dla RRW Frontu Południowego

Jesteśmy bardzo zaniepokojeni utratą miejscowości Torgowoje i Kisielow oraz nieprzerwaną ofensywą przeciwnika. Jakie podejmujecie kroki i czy są one wystarczające? Natychmiast zawiadomcie.

Lenin

Sklański

18/V 19

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 139.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ XI ARMII ASTRACHAŃ

Szyfrem

Jesteśmy bardzo zaniepokojeni upadkiem miejscowości Czornyj Rynok. Dlaczego nie ma wiadomości? Gdzie Miechanoszyn?

Lenin

Sklański

18/V 19

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 139.

Z TELEGRAMU DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU ZACHODNIEGO

18 maja 1919 r.

Staraja Russa
Rewolucyjna Rada Wojenna Frontu Zachodniego

Rada Obrony postanawia: ogólnej ewakuacji Piotrogrodu i rejonu piotrogrodzkiego nie ogłaszać i nie przeprowadzać. Niezwłocznie powołać specjalną komisję do kierowania wywozem z Piotrogrodu i rejonu piotrogrodzkiego najniezbędniejszego mienia... Komisja ta ma prawo ustalania, jakie mienie podlega wywozowi, oraz trybu wywozu, decydowania o wszystkich niezbędnych krokach i wydawania odpowiednich rozporządzeń. Postanowienia komisji powinny być bezwarunkowo wykonywane przez wszystkie władze cywilne i wojskowe...

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Dokumienty o gieroiczeskoj oboronie Pietrograda w 1919 godu, 1941, str. 15.

TELEGRAM
DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU POŁUDNIOWEGO

Pilne

Boguczar
Członek Rewolucyjnej Rady Wojennej
Frontu Południowego
Sokolnikow

Ofensywa na Piotrogród dziesięciokrotnie wzmaga niebezpieczeństwo i palącą konieczność stłumienia powstania niezwłocznie i za wszelką cenę. Telegrafujcie, jak sprawa się posuwa — czy przystąpiła już wreszcie do akcji przybyła do was dywizja, czy przybywają wysłani do was komuniści z Tambowa i Woroneża, czy nie potrzeba dalszych posiłków i jakich mianowicie — dokładniej i częściej. Każda zwłoka jest niezwykle niebezpieczna.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Napisane 19 maja 1919 r.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 373.

UCHWAŁA RADY OBRONY O ŚRODKACH STŁUMIENIA POWSTAŃ NAD DONEM

20 maja 1919 r.

(Sklański)

Polecić tow. Sklańskiemu, aby w poniedziałek 26.V.br. przedstawił Radzie Obrony raport o przybyciu do rejonu powstania i o przystąpieniu do akcji 33 dywizji oraz 1080 słuchaczy kursów wojskowych.

Przewodniczący Rady Obrony

W. Uljanow (Lenin)

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 143.

TELEGRAM DO J. W. STALINA

20.V.1919 r.

Piotrogród
Smolny, Stalin

Obie notatki otrzymałem. Umówiłem się szczegółowo ze Sklańskim co do nieprzerwanego nadzoru nad wykonaniem. Mam nadzieję, że powszechna mobilizacja mieszkańców Piotrogrodu doprowadzi do ofensywy, a nie do siedzenia w koszarach.

Lenin

Dzieła, t. 29, Warszawa 1956, str. 379.

LIST DO G. SOKOLNIKOWA

20 maja 1919 r.

Do tow. Sokolnikowa

Korzystam z okazji, aby porozmawiać bardziej szczegółowo o powstaniu. Wasz telegram z 17 (nr 189/VIII) bardzo mnie gnębi: mówicie tylko o „rozkładzie" „wojsk ekspedycyjnych" i *ani słowa* o dywizji (34, zdaje się), która przybyła w celu stłumienia powstania! Ani słowa!

Po natarciu na Piter stłumienie powstania — najbardziej bezlitosne, niezwłoczne coûte que coûte*, jest dla nas absolutną koniecznością. Bardzo proszę nie odrywać się od tego i zawiadamiać szyfrem 2 razy tygodniowo — będę się domagał wysłania wam tego, czego żądacie, jak wymogłem również dziś dodatkowy telegram w sprawie *(trzykrotnie już zarządzonego)* wysłania do Was komunistów z guberni woroneskiej i tambowskiej.

Za wszelką cenę likwidujcie szybciej powstanie!

Wasz *Lenin*

Zabierzemy się także jak najenergiczniej do przesiedlenia nad Don ludzi z terenów nierolniczych, aby zajęli chutory, stworzyli respective** umocnili zaplecze i in.

Słuchaczy kursów również poślemy: wczoraj uzgodniłem ze Sklańskim.

„Proletarskaja rewolucja", nr 3, 1934, str. 151—152.

---

* — za wszelką cenę. — *Red.*

** — względnie. — *Red.*

TELEGRAM

Boguczar
Dla członka Rewolucyjnej Rady Wojennej
Frontu Południowego Sokolnikowa,
kopia dla Biełoborodowa, kopia dla dowódcy wojsk
ekspedycyjnych Chwiesina, kopia do Kozłowa
dla Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Południowego

20 maja 1919 r.

Spodziewam się, że doszliście do porozumienia z Biełoborodowem? Moim zdaniem, powinien on pozostać, ażeby za wszelką cenę dopomóc w przyśpieszeniu likwidacji powstania. Dziwi mnie Wasze milczenie o dywizji, która przybyła Wam z pomocą. Wszystkie Wasze prośby zostaną spełnione. Informujcie częściej*.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 143—144.

---

* Wobec groźby połączenia się wojsk Denikina z białogwardyjskimi powstańcami nad Donem Lenin domagał się kategorycznie, aby wszelkimi środkami zlikwidować powstanie i za wszelką cenę umocnić się w Zagłębiu Donieckim. Śledząc z niesłabnącą uwagą przebieg likwidacji powstania Lenin żądał regularnego informowania, stanowczych działań, czuwał nad przybywaniem do rejonu powstania posiłków, zwłaszcza jednostek 33 dywizji z Astrachania. — *Red.*

TELEGRAM DO ZARZĄDU CYWILNEGO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU POŁUDNIOWEGO

Kozłow

21 maja 1919

Przeprowadźcie jak najszybsze przygotowania do rozmieszczenia nad Donem około dwudziestu tysięcy przesiedleńców, których się skieruje w najbliższych dniach. Odpowiedzialnymi za wykonanie tego polecenia czyni się Zarząd Cywilny Frontu Południowego oraz działającą przy nim organizację przesiedleńczą. O wszystkich przedsięwziętych krokach proszę natychmiast telegrafować.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Ludowy Komisarz Rolnictwa *Sierieda*

Zbiór Leninowski XXXIV, *str.* 145.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU POŁUDNIOWEGO

21.V.1919 r.

Kozłow
Rewolucyjna Rada Wojenna Frontu Południowego,
dla Kolegajewa
Kopia: Boguczar, dla członka Rewolucyjnej Rady
Wojennej Sokolnikowa
Kopia: Sztab Dowództwa Wojsk Ekspedycyjnych,
dla Chwiesina i Biełoborodowa

Z telegramu Biełoborodowa z 20-go dowiaduję się potwornych rzeczy: że rozkazy dla jednostek dochodzą jakoby po upływie kilku dni, a samochody pancerne nie mają paliwa. Stawiam ostro sprawę tutaj, stawiajcie ostro u siebie. Komendant wojskowy Tambowa telegrafuje, że wysłał wam 669 komunistów do Boguczaru i Ust'miedwiedickiej. Dziwię się, że mając ich, plus 2000 elewów szkół wojskowych, plus dywizja, zwlekacie z energicznymi działaniami w celu stłumienia powstania, co musi nastąpić natychmiast. Telegrafujcie bardziej szczegółowo.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Dzieła, t. 35, Warszawa, 1957, str. 374.

TELEGRAM DO M. W. FRUNZEGO

22 maja 1919 r.

Na mój telegram z dwunastego maja w sprawie Orenburga dotąd nie ma od was odpowiedzi. Co oznacza Wasze milczenie? Tymczasem z Orenburga w dalszym ciągu napływają skargi i prośby o pomoc. Proszę na przyszłość bardziej skrupulatnie odpowiadać na moje telegramy. Czekam na odpowiedź *.

Lenin

M. W. Frunze na frontach graždanskoj wojny. Zbiór dokumentów, 1941, str. 163—164.

---

* W odpowiedzi Frunze telegraficznie zakomunikował Leninowi: „Jeśli idzie o meritum Waszego żądania w sprawie Orenburga, to zrobiono wszystko, na co tylko pozwalały środki, które miałem do swej dyspozycji". — *Red.*

DO PRZEWODNICZĄCEGO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI

Przez bezpośrednią linię

Front Południowy

22 maja 1919

Dopiero co dowiedzieliśmy się o przełamaniu naszego frontu pod Rygą*. Ryga, jak widać, jest stracona. Bardzo prawdopodobna jest zdrada burżuazyjnych oficerów łotewskich. Możliwe jest także, że przygotowuje się ogólne zdecydowane natarcie na całym Froncie Zachodnim, Wszystko to zobowiązuje nas do udziesięciokrotnienia siły ataku na Zagłębie Donieckie i do niezwłocznego zlikwidowania za wszelką cenę powstania nad Donem. Oprócz wysłanego wczoraj tysiąca słuchaczy kursów wojskowych skierujemy tam ze Sklańskim jeszcze tysiąc. Radzę Wam poświęcić wszystkie wasze siły likwidacji powstania.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 148.

---

* 22 maja 1919 roku Ryga została zajęta przez niemieckie wojska generała von der Holza, którym pomogli burżuazyjni oficerowie garnizonu ryskiego. — *Red.*

TELEGRAM DO DYREKTORA I KOMISARZA POLITYCZNEGO ŁUGAŃSKIEJ FABRYKI AMUNICJI

22 maja 1919

Rada Obrony Robotniczo-Chłopskiej RFSRR niniejszym komunikuje, że skierowanych do Ługańskiej Fabryki Amunicji naczelnego dyrektora i komisarza czyni się całkowicie odpowiedzialnymi bezpośrednio wobec Rady Obrony Robotniczo-Chłopskiej za niezwłoczne, szybkie wznowienie pracy fabryki i uruchomienie produkcji nabojów. Na naczelnego dyrektora i komisarza fabryki nakłada się obowiązek, aby dwa razy w tygodniu, w czwartki i niedziele, na godzinę 12 w południe przesyłali do Moskwy — do Rady Obrony, krótkie telegraficzne sprawozdanie: o pracy fabryki w ciągu minionych dni, ilości robotników w fabryce, ilości wyprodukowanych nabojów, o zapasach surowców, półfabrykatów i paliwa oraz o wszystkim, co przeszkadza w dalszym zwiększeniu wydajności fabryki. Potwierdzić odbiór niniejszego telegramu.

Przewodniczący Rady Obrony Robotniczo-Chłopskiej
W. Uljanow (Lenin)

Zbiór Leninowski XXXIV, *str.* 146.

DO PRZEWODNICZĄCEGO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI

22 maja 1919

Z meldunków Rewolucyjnej Rady Wojennej XI armii* niewątpliwie wynika absolutna konieczność niezwłocznego położenia kresu powstaniu, w przeciwnym bowiem razie nie potrafimy nawet obronić Astrachania. Dlatego raz jeszcze nalegam, abyście koniecznie pojechali po raz drugi do Boguczaru i doprowadzili sprawę do końca, Sokolnikowowi bowiem wyraźnie robota nie idzie.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 147.

---

* Rewolucyjna Rada Wojenna XI armii doniosła o bardzo niepokojącej sytuacji w rejonie Astrachania. — *Red.*

TELEGRAM DO RAKOWSKIEGO

24 maja 1919

Gratuluję zdobycia Aleksandrii i Znamienki *. Usilnie proszę o skierowanie zwalniających się sił do Zagłębia Donieckiego.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 148

---

* Aleksandria i Znamienka — ośrodki kontrrewolucyjnego powstania atamana Grigorjewa. W stłumieniu buntu grigorjewskiego brały udział wojska charkowskiego, kijowskiego i odeskiego okręgu wojskowego pod dowództwem Woroszyłowa. — *Red.*

DO PRZEWODNICZĄCEGO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI

22 maja 1919

Z meldunków Rewolucyjnej Rady Wojennej XI armii* niewątpliwie wynika absolutna konieczność niezwłocznego położenia kresu powstaniu, w przeciwnym bowiem razie nie potrafimy nawet obronić Astrachania. Dlatego raz jeszcze nalegam, abyście koniecznie pojechali po raz drugi do Boguczaru i doprowadzili sprawę do końca, Sokolnikowowi bowiem wyraźnie robota nie idzie.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 147.

---

* Rewolucyjna Rada Wojenna XI armii doniosła o bardzo niepokojącej sytuacji w rejonie Astrachania. — *Red.*

TELEGRAM DO RAKOWSKIEGO

24 maja 1919

Gratuluję zdobycia Aleksandrii i Znamienki *. Usilnie proszę o skierowanie zwalniających się sił do Zagłębia Donieckiego.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 148

---

* Aleksandria i Znamienka — ośrodki kontrrewolucyjnego powstania atamana Grigorjewa. W stłumieniu buntu grigorjewskiego brały udział wojska charkowskiego, kijowskiego i odeskiego okręgu wojskowego pod dowództwem Woroszyłowa. — *Red.*

TELEGRAM

Poza wszelką kolejnością
Pilne

Do tambowskiego gub. komisarza wojskowego, kopia dla Gubernialnego Komitetu Wykonawczego

24 maja 1919

Zawiadomiliście mnie o wysłaniu na front Południowy 669 komunistów i że 22-go posyłacie 200. Tymczasem przybyło tylko trzystu; sprawdźcie i natychmiast odpowiedzcie. Trzeba jak najbardziej energicznie przyspieszyć wysyłanie ludzi.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 149.

W SPRAWIE PACZEK ŻYWNOŚCIOWYCH CZERWONOARMISTÓW

(Uchwała Rady Obrony, 24 maja 1919 r).

Spełniając życzenia czerwonoarmistów z oddziałów frontowych działających w bogatych okręgach zbożowych, pragnąc umożliwić im, bez odrywania się od wykonywania bezpośrednich obowiązków wojskowych, wysyłanie swoim rodzinom w głodujących rejonach pewnej ilości mąki lub zboża, jak również takich produktów, których wysyłanie dozwolone jest innym obywatelom — Rada Obrony Robotniczo-Chłopskiej, rozszerzając punkt 4 dekretu z dnia 24 kwietnia br., postanowiła:

1. Zobowiązać Główny Zarząd Aprowizacyjny Armii Czerwonej, aby w tym celu stworzył na Froncie Wschodnim i Południowym specjalny fundusz zbożowy przez odliczenie nie więcej niż 50% z frontowych zapasów zbożowych Głównego Zarządu Aprowizacyjnego Armii Czerwonej, gromadzonych w myśl dekretu z 7 marca br.

2. Polecić Głównemu Zarządowi Aprowizacyjnemu Armii Czerwonej, aby w porozumieniu z podległymi sobie resortami i instytucjami centralnymi bez zwłoki przystąpił do opracowania i zrealizowania konkretnych posunięć:

a) zorganizowania, w ramach utworzonego funduszu, sprzedaży wyżej wymienionych produktów zbożowych czerwonoarmistom Frontu Wschodniego i Południowego za pośrednictwem kantyn żołnierskich, przewidzianych dekretem z 16 listopada 1918 roku i b) udzielania za pośrednictwem tychże kantyn żołnierskich i innych

organizacji pomocy oddziałom wojskowym w organizowaniu wysyłania żołnierskich paczek żywnościowych pocztą lub innymi drogami.

3. Produkty zbożowe przydziela kantynom żołnierskim ze specjalnego funduszu zbożowego wschodnia i południowa komisja frontowa Głównego Zarządu Aprowizacyjnego (Specjalna Komisja Aprowizacyjna Wschodnia i Specjalna Komisja Aprowizacyjna Południowa) oraz ich armijne i dywizyjne specjalne komisje aprowizacyjne — z tym, aby nie podważyć planowego zaopatrzenia w żywność samych oddziałów wojskowych jako konsumentów.

4. Upoważnić Główny Zarząd Aprowizacyjny Armii Czerwonej i jego terenowe organy na Froncie Wschodnim i Południowym do natychmiastowego wzmocnienia swego aparatu zaopatrzeniowego przez włączenie w jego skład przedstawicieli zainteresowanych jednostek wojskowych i przyciągnięcie do pracy organizacji spółdzielczych i związkowych.

5. Polecić Głównemu Zarządowi Aprowizacyjnemu Armii Czerwonej, opracowanie i przedłożenie Radzie Obrony nie później niż 1 czerwca projektu szczegółowej instrukcji, określającej wzajemne stosunki i tryb działalności wszystkich instytucji i organizacji, uczestniczących w realizacji niniejszej uchwały.

Przewodniczący Rady Obrony

W. Uljanow (Lenin)

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 149—150.

TELEGRAM

Woroneż
Rejonowy Zarząd Transportu Wodnego,
kopia: Moskwa, Główny Zarząd Transportu Wodnego

Zgodnie z uchwałą Rady Obrony Republiki wydano rozkaz przekazania parowca „Woroneż" Dońskiej Flotylli Wojennej. Jeżeli do tej pory nie zostało to wykonane, przekażcie statek bez najmniejszej zwłoki dowódcy flotylli i zameldujcie.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Zbiór Leninowski XXXIV. str. 150.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU WSCHODNIEGO

Symbirsk
Rewolucyjna Rada Wojenna Frontu Wschodniego
Dla Gusiewa, Łaszewicza, Jureniewa

25/V-1919 r.

Jeżeli do zimy nie zdobędziemy Uralu, uważam zgubę rewolucji za nieuniknioną; wytężcie wszystkie siły; pilnujcie uważnie sprawy posiłków; mobilizujcie całą bez wyjątku ludność przyfrontową; czuwajcie nad pracą polityczną; co tydzień telegrafujcie mi szyfrem wyniki; przeczytajcie ten telegram Murałowowi, Smirnowowi, Rozenholcowi oraz wszystkim aktywistom-komunistom i robotnikom piterskim; potwierdźcie odbiór; zwróćcie szczególną uwagę na mobilizację orenburskich kozaków; Wy odpowiadacie za to, by oddziały nie zaczęły się demoralizować i tracić ducha bojowego.

Lenin

W. I. Lenin, Iz epochi graždanskoj vojny, Partizdat 1934, str. 52.

TELEGRAM DO WORONESKIEGO GUBERNIALNEGO KOMISARZA WOJSKOWEGO

26 maja 1919 r.

Woroneż
Do gubernialnego komisarza wojskowego
Kopia dla Gubernialnego Komitetu Partii

Niezwłocznie zawiadomcie, ilu komunistów wysłaliście dla Frontu Południowego.

Przewodniczący RKL *Lenin*

„Prawda" nr 53, 23 lutego 1938 r.

TELEGRAM
DO RADY KOMISARZY LUDOWYCH UKRAINY

26. V. 1919 r.

Ponawiam swoją prośbę, by telegrafować mi dwa razy w tygodniu o konkretnej pomocy dla Zagłębia Donieckiego. Domagam się spełnienia tej prośby. Wykorzystajcie moment zwycięstwa nad Grigorjewem, nie zwalniajcie ani jednego żołnierza spośród walczących przeciwko Grigorjewowi. Zarządźcie i przeprowadźcie całkowite rozbrojenie ludności, bezlitośnie rozstrzeliwujcie na miejscu za każdy ukryty karabin. Najistotniejsze w tej chwili: szybkie zwycięstwo w Zagłębiu Donieckim, wycofanie ze wsi wszystkich karabinów, stworzenie mocnej armii. Skoncentrujcie wszystkie siły na tym zadaniu, nie osłabiajcie energii, mobilizujcie wszystkich robotników, co do jednego. Przeczytajcie ten telegram wszystkim aktywnym działaczom bolszewickim.

Lenin

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 375.

TELEGRAM

Szyfrem

Charków
Do zastępcy ludowego komisarza spraw wojskowych
Ukrainy, tow. Mieżłauka

28 maja 1919

Rada Obrony dwudziestego szóstego maja postanowiła niezwłocznie wszystkich bez wyjątku robotników skierować z *Charkowa* na obronę Ługańska. Postanowienie to powinniście wykonać w najkrótszym terminie, nie cofając się przed najbardziej krańcowymi, bezwzględnymi środkami, stosując najwyższy wymiar kary wobec opornych, opieszałych i nieskrupulatnych. Wasz telegram o wysłaniu 3853 zdumiewa nikłością liczby. Przy takim tempie nie można zwyciężyć. Wzmóżcie pracę. Odpowiedzcie niezwłocznie. Jeżeli wyjedziecie, zawiadomcie, kto was zastępuje.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 152.

DYREKTYWA KC

Szyfrem

Kijów
Dla Rakowskiego

Skoncentrować wszystkie siły na Zagłębiu Donieckim, wycofać z Frontu Zachodniego co tylko można, redukując do minimum wszystkie aktywne działania na Waszym Froncie Zachodnim, wysłać Piatakowa i Bubnowa do Charkowa i Jekaterynosławia, aby pod osobistą odpowiedzialnością przeprowadzili w sposób jak najbardziej energiczny absolutnie powszechną mobilizację robotników dla Frontu Południowego.

Lenin

Napisane w maju 1919 r.

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 152.

TELEGRAM

Nadać przez bezpośrednią linię
Szyfrem

Kijów
Do Przewodniczącego Rady Komisarzy Ludowych
Rakowskiego, kopie dla Podwojskiego i Antonowa

Według meldunków Frontu Południowego, z tego wszystkiego, co miał dać Antonow na rozkaz Naczelnego Dowódcy, przybyły faktycznie dwa pułki, i to niezdolne do walki. Obiecani przez Podwojskiego zmobilizowani robotnicy nie przybywają. Tymczasem Machno szybko się cofa na zachód i obnaża skrzydło i tyły 13 armii, otwierając wolną drogę denikinowcom; w kierunku na Millerowo przeciwnik gromadzi siły, ażeby połączyć się ze zbuntowanymi kozakami. Jesteśmy zmuszeni do heroicznych wprost posunięć, musimy nawet masowo wysyłać na południe kursy dowódców, co może w najbliższym czasie pozbawić Armię Czerwoną czerwonych dowódców, a tymczasem Antonow i Podwojski zbywają nas czczymi i chełpliwymi telegramami, które pozostają niewykonane.

Wobec powyższego KC RKP postanawia: każdą chwilę zwłoki w udzieleniu przez Ukrainę pomocy wojskowej dla Frontu Południowego traktować jako przestępstwo, za które ponoszą całkowitą odpowiedzialność Antonow i Podwojski. Skoncentrować wszystkie siły na Zagłębiu Donieckim, wycofać z Frontu Zachodniego co tylko można, redukując do minimum wszystkie aktywne działania na Waszym Froncie Zachodnim, wysłać Piatakowa i Bubnowa do Charkowa i Jekaterynosławia, aby przeprowadzili

w sposób jak najbardziej energiczny absolutnie powszechną mobilizację robotników dla Frontu Południowego, obarczając ich osobistą odpowiedzialnością. Antonow zobowiązany jest w ciągu trzech dni dać Frontowi Południowemu wszystkie posiłki, których zażądał od niego sztab polowy. Wysyłkę transportów należy rozpocząć nie później niż w 24 godziny po otrzymaniu w Kijowie tego zarządzenia, przy czym powinny one odchodzić jeden za drugim bez zwłoki, w pierwszej kolejności przed wszelkimi innymi transportami i pociągami. Zarządzenie to dotyczy także Podwojskiego w zakresie uzupełnień i posiłków, które ma dostarczyć Ludowy Komisariat Spraw Wojskowych Ukrainy. Odpowiedzialnym za szybkość posuwania się transportów czyni się osobiście ludowego komisarza komunikacji Ukrainy. Antonow i Podwojski powinni codziennie drogą telegraficzną przekazywać najbardziej dokładne informacje o posyłanych przez siebie posiłkach i uzupełnieniach Rewolucyjnej Radzie Wojennej Republiki w Moskwie, sztabowi polowemu w Sierpuchowie i Rewolucyjnej Radzie Wojennej Frontu Południowego. Informacje te muszą bezwarunkowo zawierać dane o miejscu postoju transportów w drodze. Uchylanie się pod jakimkolwiek pozorem od wykonania tego zarządzenia jest niedopuszczalne.

Lenin

Napisane 28 maja 1919 r.

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 153.

NOTATKA DLA REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI DLA SKLAŃSKIEGO

28 maja 1919

Bezwarunkowo zarządźcie śledztwo. Kto podaje kłamliwe panikarskie wiadomości? Sprawa arcypodejrzana*.

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 154.

---

* W radiotelegraficznych komunikatach Rosta podano fałszywą wiadomość o opuszczaniu przez Armię Czerwoną stacji Mołodeczno.
Członek Rady Obrony tow. Unszlicht nadesłał telegram, w którym zdementował tę wiadomość. — *Red.*

TELEGRAM DO J. W. STALINA

Piotrogród
Smolny, dla Stalina

Okoliczności, w których przebiega białogwardyjska ofensywa na Piotrogród, każą przypuszczać, że na naszym zapleczu, a może nawet na samym froncie, mamy do czynienia ze zorganizowaną zdradą. Jedynie tym można wytłumaczyć przeprowadzenie ataku stosunkowo niewielkimi siłami, szybkie posuwanie się naprzód, jak również niejednokrotne wysadzanie mostów na wiodących do Piotrogrodu magistralach. Wygląda na to, że wróg jest całkowicie pewny, iż brak nam jako tako zorganizowanej siły wojskowej do stawienia oporu, a prócz tego liczy na pomoc z zaplecza (pożar arsenału artyleryjskiego w Nowo-Sokolnikach, wysadzanie mostów, dzisiejsza wiadomość o buncie na Oriedieży). Prosiłbym o zwrócenie pilnej uwagi na te okoliczności i przedsięwzięcie niezwłocznych kroków w celu wykrycia spisków.

Lenin

Napisane 29 maja 1919 r.

Dzieła, t. 29, Warszawa 1956, str. 396.

TELEGRAM

Szyfrem

Kijów
Do Antonowa i Podwojskiego,
kopia dla Rakowskiego

Na skutek braku pomocy dla Zagłębia Donieckiego Bachmut i Sławiansk są zagrożone. Znowu polecam Wam nie zwlekać ani chwili i wysłać faktycznie wszystko, czego od was żądano tak, aby to dotarło na miejsce przeznaczenia. W razie zwłoki żadne usprawiedliwienia nie zostaną uwzględnione.

29 maja

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 155.

TELEGRAM DO RADY KOMISARZY LUDOWYCH UKRAINY DLA PEŁNOMOCNIKA RADY OBRONY

Szyfrem

Kijów
Rada Komisarzy Ludowych Ukrainy
Do Rakowskiego, dla Joffego

29.V.1919 r.

Przeczytajcie ten telegram Rakowskiemu, Mieżłaukowi, Woroszyłowowi, Piatakowowi, Bubnowowi, Kwiringowi i innym odpowiedzialnym działaczom.

Uważam, iż przestępstwem było z waszej strony, że namówiliście przewodniczącego Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki do pozostawienia Podwojskiego.

Żadna obietnica nie zostaje dotrzymana; posiłków dla Zagłębia Donieckiego nie ma; mobilizacja robotników przebiega haniebnie ospale. Ponosicie osobistą odpowiedzialność za nieuchronną katastrofę. Trzeba zdjąć wszystkich odpowiedzialnych działaczy i skierować do Charkowa i Jekaterynosławia dla przeprowadzenia powszechnej mobilizacji robotników; następnie do każdej jednostki wojskowej posłać takiego działacza w celu przyspieszenia jej marszu na Zagłębie Donieckie; następnie zmobilizować wszystko, co się da, w celu kompletnego wywiezienia z magazynów umundurowania. Zguba rewolucji jest absolutnie nieunikniona bez szybkiego zwycięstwa w Zagłębiu Donieckim, i dlatego trzeba bezwzględnie skończyć z rutyniarstwem na Ukrainie, pracować w sposób rewolucyjny, zmobilizować absolutnie wszystko, co się da, czuwać

osobiście nad każdą jednostką wojskową, nad każdym krokiem w pracy, wszystko, wszystko odsunąć na bok, oprócz sprawy Zagłębia Donieckiego, na jeden karabin dać trzech żołnierzy. Od was nie ma ani jednego rzeczowego sprawozdania.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, *str.* 155.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU WSCHODNIEGO

29.V.1919 r.

Symbirsk
Rewolucyjna Rada Wojenna Frontu Wschodniego
Dla Gusiewa, Łaszewicza, Jureniewa

Zgodnie z waszym żądaniem mianowano z powrotem Kamieniewa*. Jeżeli do zimy nie zdobędziemy Uralu, uważam klęskę rewolucji za nieuniknioną. Wytężcie wszystkie siły. O każdym zatargu Kamieniewa ze sztabem telegrafujcie mi na czas szyfrem. Zwracajcie baczniejszą uwagę na posiłki; mobilizujcie całą bez wyjątku ludność przyfrontową; czuwajcie nad pracą polityczną. Telegrafujcie co tydzień szyfrem o wynikach. Odczytajcie ten telegram wszystkim aktywistom partyjnym i robotnikom piterskim. Zawiadomcie o otrzymaniu. Zwróćcie szczególną uwagę na mobilizację kozaków orenburskich. Odpowiadacie za to, by w jednostkach nie rozpoczął się rozkład i nie nastąpił upadek ducha. Nie pasjonujcie się zbytnio stroną operacyjną.

Lenin

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 376.

---

* *Siergiej Siergiejewicz Kamieniew* (1881—1936) — b. pułkownik armii carskiej. Od pierwszych dni rewolucji stanął po stronie Władzy Rad. Jeden z głównych organizatorów Armii Czerwonej, zajmował w niej wybitne stanowiska do ostatnich swoich dni. — *Red. przekł. polsk.*

TELEGRAM
DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ X ARMII

30.V.1919 r.

Rewolucyjna Rada Wojenna 10
Dla Jefremowa

Natychmiast wyznaczcie grupę najbardziej odpowiedzialnych i energicznych działaczy carycyńskich, którzy brali udział w realizacji posunięć zarządzonych przez Stalina podczas obrony Carycyna, i polećcie im, by przystąpili do realizacji wszystkich tych posunięć z taką samą energią. Nazwiska odpowiedzialnych przetelegrafujcie.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 377

TELEGRAM DO PRZEWODNICZĄCEGO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI

30 maja 1919 r.

Jestem niezmiernie zdumiony Waszym milczeniem w momencie, kiedy według informacji, chociażby nawet niezupełnie sprawdzonych, przełamanie na kierunku millerowskim rozrosło się i nabrało rozmiarów katastrofy prawie zupełnie nie do naprawienia*. A jakie kroki podjęto, aby przeszkodzić przeciwnikowi w połączeniu się z powstańcami?

Lenin

„Bolszewik" nr 2, 1938, str. 72.

---

* W maju 1919 roku pod Millerowem front Armii Czerwonej został przełamany, co spowodowało odwrót wojsk Frontu Południowego i połączenie się „ochotniczej" armii Denikina z białogwardyjskimi powstańcami, którzy prowadzili działania w rejonie stanicy Wieszenskaja. Latem sytuacja na Froncie Południowym stała się jeszcze bardziej ciężka. Odwrót wojsk Frontu Południowego trwał do połowy października 1919 roku. Białogwardyjskie wojska Denikina zdobyły Orzeł i zbliżały się do Tuły. — *Red.*

TELEGRAM

Charków
Do tow. Mieżłauka i tow. Woroszyłowa

Odpowiedzi nie można dać przed porozumieniem się z Rewolucyjną Radą Wojenną Republiki, którą Sklański informuje telegraficznie.

Potwierdzam, że trzeba dawać uzupełnienia dla Frontu Południowego, nie czekając ani na umundurowanie, ani na broń, o to bowiem zatroszczy się nasz Front Południowy. Wiele razy wskazywałem na pośpiech konieczny w tej grożącej katastrofą sprawie, ale dokładnych informacji o ilości uzupełnień, faktycznie dostarczonych przez Was na Front Południowy, nie otrzymałem.

Lenin

30/V

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 156.

NOTATKA DO OGÓLNOROSYJSKIEGO SZTABU GŁÓWNEGO

31 maja 1919

Okazicielka to Jewgenija Bogdanowna Bosz, członek Rady Obrony Republiki Litewsko-Białoruskiej.

Potrzebne są karabiny i in. broń oraz instruktorzy wojskowi do zorganizowania batalionów robotniczych w Mińsku.

Mówi się, że z powodu biurokratycznej mitręgi itp. sprawa ulega zwłoce.

Proszę Was *ustalić jak najdokładniej i jak najszybciej,* co można i należy dać, oraz zatelefonować do Sklańskiego i do mnie.

Przewodniczący Rady Obrony

W. Uljanow (Lenin)

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 156.

TELEGRAM DO N. I. PODWOJSKIEGO

31 maja 1919

Dotychczas nie daliście obiecanych od kilku tygodni 2500 koni. 500 z nich wysłaliście w taki sposób, że do tej pory nie wiadomo, gdzie one są. Półtora tysiąca koni dla Pitra nie otrzymano. Naciśnijcie na cały aparat, ażeby dać wszystkie cztery tysiące koni w ciągu siedmiu dni i wysłać je wyznaczając specjalne marszruty. Dajcie czołgi. Są bardzo potrzebne. Przyślijcie do Moskwy. Gdzie uzupełnienia robotnicze dla Frontu Południowego? Do tej pory nie nadeszły. Posyłajcie natychmiast tabory. Depeszujcie, ile dacie taborów w ciągu najbliższych 7 dni i w następnym tygodniu. Mniej obietnic, więcej czynów. Kontrola rzeczywistego wykoniania rozkazów — oto główne zadanie; zawiadamiajcie o tym, co zostało faktycznie dostarczone na miejsce przeznaczenia.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 156—157.

OD RADY OBRONY ROBOTNICZO-CHŁOPSKIEJ

31 maja 1919 r.

Strzeżcie się szpiegów!

Śmierć szpiegom!

Ofensywa białogwardzistów na Piotrogród wykazała naocznie, że w całym pasie przyfrontowym, w każdym dużym mieście biali dysponują rozgałęzioną organizacją zajmującą się szpiegostwem, zdradą, wysadzaniem mostów, organizowaniem powstań na tyłach, mordowaniem komunistów i wybitnych członków organizacji robotniczych.

Wszyscy powinni być na straży.

Wszędzie należy podwoić czujność, obmyślić i jak najściślej przeprowadzić szereg posunięć zmierzających do wykrycia szpiegów i białych spiskowców oraz ich ujęcia.

Kolejarze oraz pracownicy polityczni wszystkich bez wyjątku jednostek wojskowych są szczególnie zobowiązani podwoić środki ostrożności.

Wszyscy świadomi robotnicy i chłopi muszą własną piersią bronić Władzy Radzieckiej, muszą stanąć do walki ze szpiegami i białogwardyjskimi zdrajcami. Niech każdy stoi na straży, utrzymując nieustanną, po wojskowemu zorganizowaną łączność z komitetami partii, z Cz. K., z najbardziej pewnymi i doświadczonymi towarzyszami spośród pracowników aparatu radzieckiego.

Przewodniczący Rady Obrony Robotniczo-Chłopskiej
W. Uljanow (Lenin)
Komisarz Ludowy Spraw Wewnętrznych
F. Dzierżyński

Dzieła, t. 29, Warszawa 1956, str. 397.

TELEGRAM

Charków
Dla K. J. Woroszyłowa
Kopia dla F. A. Artioma

1 czerwca 1919

Biuro Polityczne KC zebrało się 1 czerwca i całkowicie zgadzając się z Rewolucyjną Radą Wojenną Republiki stanowczo odrzuca plan Ukraińców polegający na połączeniu II, VIII i XIII armii i utworzeniu odrębnego zgrupowania donieckiego*.

Żądamy, aby Woroszyłow i ludowy komisarz spraw wojskowych Ukrainy wykonywali swoje bezpośrednie zadanie — utworzenie silnej armii ukraińskiej. Informujcie dokładniej, częściej i ściśle według faktów, coście zrobili, i osobno o tym, ile sprzętu wojskowego Woroszyłow zdobył na Grigorjewie i gdzie indziej.

Z polecenia Biura Politycznego KC

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 157.

---

* 31 maja pełnomocnik Rady Obrony z Charkowa przedstawił telegraficznie Leninowi plan ukraińskich działaczy wojskowych, aby z II Ukraińskiej, VIII i XII armii utworzyć tymczasową Rewolucyjną Radę Wojenną Frontu Dońskiego, która miałaby być podporządkowana Frontowi Południowemu. — *Red.*

TELEGRAM

Charków
Dla Mieżłauka, Woroszyłowa, Mielniczańskiego, Artioma i Kamińskiego

Trzeba za wszelką cenę natychmiast skończyc z wiecowaniem, dostosować całą bez wyjątku pracę do stanu wojennego, bezwzględnie wyznaczyć konkretnych ludzi, odpowiedzialnych za wykonanie ściśle określonej pracy. Wszędzie powinna panować dyscyplina wojskowa. Dowódca II armii i jej Rewolucyjna Rada Wojenna powinni uzgadniać wszystko ze swoim bezpośrednim zwierzchnictwem, to znaczy z dowódcą Frontu Południowego; porzucić wszelką projektomanię zmierzającą do tworzenia odrębnych grup i temu podobne próby przywrócenia w sposób zawoalowany Ukraińskiego Frontu. Zarówno Ukrainie, jak i dowódcy Frontu Południowego wystarczy i umundurowania, i broni; jeżeli zlikwidować chaos, wiecowanie i spory o pierwszeństwo, można dostać wszystko. Dokładnie informujcie o przebiegu wykonywania określonych zadań, to jest o przybyciu jednostek wojskowych na miejsce przeznaczenia, o gromadzeniu broni i in.

Lenin

1 czerwca

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 158.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU POŁUDNIOWEGO

3 czerwca 1919

Komitet Rewolucyjny rejonu kotielnikowskiego, obwód doński, rozkazem nr 27 znosi nazwę „stanica" wprowadzając nazwę „gmina"* i stosownie do tego dzieli rejon kotielnikowski na gminy.

W różnych rejonach obwodu miejscowe władze zabraniają noszenia lampasów i znoszą słowo „kozak".

W IX armii Rogaczew wszędzie rekwiruje u pracujących kozaków zaprzęgi konne z wozami.

W wielu miejscowościach obwodu zakazuje się lokalnych targów artykułami używanymi przez wieś. Na komisarzy stanic wyznacza się austriackich jeńców wojennych.

Zwracamy uwagę na konieczność szczególnie oględnego traktowania sprawy łamania tego rodzaju mało istotnych obyczajów związanych z życiem codziennym, nie mających zupełnie znaczenia w ogólnej polityce, a wywołujących rozjątrzenie wśród ludności. Mocno trzymajcie się wytkniętej linii w sprawach zasadniczych i idźcie na ustępstwa, bądźcie pobłażliwi, gdy chodzi o zakorzenione od wieków wśród ludności przeżytki.

Odpowiedzcie telegraficznie.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 158—159.

---

* — w oryginale „wołost" — *Red. przekł. polsk.*

TELEGRAM DO J. W. STALINA

Piotrogród

Akułow zwraca uwagę na brak więzi między VII armią a Rewolucyjną Radą Wojenną Frontu Zachodniego, co wprowadza zamęt i zwalnia z odpowiedzialności działaczy tego frontu, paraliżuje ich energię. Okręg piotrogrodzki podporządkowany Frontowi Zachodniemu oddaje wszystkie swoje zasoby VII armii nie pozostawiając nic na potrzeby frontu ani dla pozostałych armii. Pozern przesiaduje cały czas w Pitrze, ma słabą łączność z Radą Frontu, tworzy równoległe organy zaopatrzeniowe, zamiast wykorzystać te, które już istnieją na froncie. Akułow proponuje albo całkowite podporządkowanie VII armii dowództwu frontu, albo wydzielenie jej na specjalnych prawach z bezpośrednim podporządkowaniem Kwaterze Głównej.

Znając niezmienną skłonność Pitra do samostijności sądzę, że powinniście dopomóc Rewolucyjnej Radzie Wojennej frontu w zespoleniu wszystkich armii. Należy koniecznie zatroszczyć się również o inne armie zachodnie, nie tylko o VII. Zakomunikujcie, co zrobicie.

Trzeba, aby nie rozrósł się konflikt z Akułowem. Obmyślcie dobrze, bo po prostu odwołać go nie można.

Dziś dowiedziałem się, że jeszcze jeden pułk piterski przeszedł na stronę wroga i że dwa pułki odmówiły pójścia do natarcia. Trzeba wzmóc nadzór i zwiększyć dopływ robotników.

Lenin

Napisane w początkach czerwca 1919 r.

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 159.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU WSCHODNIEGO

3 czerwca 1919 r.

Symbirsk
Rewolucyjna Rada Wojenna Frontu Wschodniego:
Gusiew, Łaszewicz, Jureniew

Sklański konkretnie obiecał dać dziesięć tysięcy karabinów w pierwszej połowie czerwca. Zwróćcie szczególną uwagę na orienburskich kozaków i na Baszkirów, albowiem podczas poprzedniego natarcia narobiliśmy głupstw, przegapiliśmy i nie wykorzystaliśmy tych sił. Mobilizujcie ich w szybkim tempie, poślijcie tam zaradnego, opanowanego, znającego się na rzeczy, doświadczonego człowieka, z największą uwagą czuwajcie nad tym oraz nie dopuśćcie do osłabienia powszechnej mobilizacji całej strefy przyfrontowej. Czuwajcie nad zbiórką karabinów wśród ludności.

Lenin

„Proletarskaja rewolucja" nr 3, 1934, str. 152.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU WSCHODNIEGO

S z y f r e m

Symbirsk
Rewolucyjna Rada Wojenna Frontu Wschodniego:
Gusiew, Łaszewicz

4 czerwca 1919

Jestem niezwykle zaniepokojony utratą Agryza, a zwłaszcza Głazowa. Czy podjęliście środki nadzwyczajne? Czy wyjaśniliście przyczyny? Przewodniczący Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki był zachwycony III armią; co się z nią stało?

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 161.

TELEGRAM DO J. W. STALINA

Piotrogród, Smolny

4 czerwca 1919

Uważałbym za konieczne skierować Nazarenusa na Ukrainę, gdzie ogromnie potrzeba pracowników, wy zaś macie ich w nadmiarze.

Następnie proszę Was, abyście pojechali na Front Zachodni, który jest straszliwie osłabiony, jeśli idzie o komisarzy. Zachodzi absolutna konieczność wsparcia całego frontu w ogóle.

Materiały z Waszym listem otrzymałem, zacząłem zapoznawać się.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 162.

TELEGRAM DO J. W. STALINA

Piotrogród
Smolny, Stalin

Jeśli sytuacja na Froncie Piotrogrodzkim jest pomyślna, należy wytężyć wszystkie siły, aby przeprowadzić szybkie i decydujące uderzenie, gdyż wojska są niezmiernie potrzebne na innych odcinkach.

Lenin

Napisane 4 czerwca 1919 r.

Dzieła, t. 29, *Warszawa 1956, str. 400.*

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU POŁUDNIOWEGO

5 czerwca 1919

Jeszcze nie jesteśmy w pełni poinformowani o sytuacji na Froncie Południowym, ale jedyna możliwość uratowania lewego skrzydła Frontu Południowego — to oczywiście szybkie stłumienie powstania*.

Telegrafujcie, jakie kroki podejmujecie. Wczoraj wysłano Wam z okręgu zachodniego pięciuset słuchaczy kursów, z Moskwy baterię. Numery transportów otrzymacie dodatkowo.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 163.

---

* Na lewym skrzydle Frontu Południowego białogwardyjskie wojska Denikina zaczęły się posuwać w kierunku linii kolejowej Lichaja—Carycyn i w kierunku Millerowa. Po zdobyciu Millerowa wojska Denikina ruszyły ku stacji Kazanskaja, aby połączyć się z białogwardyjskimi kozakami, którzy wszczęli powstanie nad Donem. — *Red.*

TELEGRAM DO A. BUBNOWA

5 czerwca 1919 r.

Charków
Do Zastępcy Ludowego Komisarza Spraw Wojskowych
Mieżłauka dla Bubnowa

Dziękuję za szczegółowe wiadomości i za energię, ale trzeba sprawę doprowadzić do końca. Nie polegajcie na nikim i pozostańcie osobiście, dopóki nie zostaną dowiezione do miejsca przeznaczenia w pełni gotowe oddziały albo dopóki nie zostaną one wcielone do oddziałów frontowych.

Lenin

Do Sklańskiego

Bubnow depeszuje 4/VI, że wyjeżdża do Jekaterynosławia. Jeżeli znacie jego adres, odwołajcie ten wyjazd.

„Proletarskaja rewolucja" nr 3, 1934, str. 153.

DO PRZEWODNICZĄCEGO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI

6 czerwca 1919

Byli u mnie przedstawiciele Baszkirów; proszą o skierowanie ich wojsk na Wschód, a nie na Południe. Na Wschodzie, w swoim kraju, mogą oni, jak powiadają, pomóc szybciej zdobyć Czelabińsk, pójdą bowiem z nimi również Kirgizi; na Południu zaś są bezsilni i obawiają się, że nic nie zdziałają. Bardzo proszę rozważyć te argumenty, moim zdaniem są one poważne.

Przynaglajcie Sokolnikowa z likwidacją powstania. Nazarenusa posyłamy na Południe. Podbielski dobrze pracuje w guberni tambowskiej, postawił na nogi Wydział Zaopatrzenia Wojskowego i przygotowuje 20 000 par butów.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 167.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU POŁUDNIOWEGO

6 czerwca 1919

Kozłow
Rewolucyjna Rada Wojenna Frontu Południowego

Ze wszystkich sił przyspieszajcie likwidację powstania, w przeciwnym bowiem razie wobec przełamania frontu na południu niebezpieczeństwo katastrofy jest olbrzymie. Słuchaczy kursów i baterię wysłano. Informujcie częściej.

Lenin

„Prawda" nr 53, 23 lutego 1938 r.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU WSCHODNIEGO

Symbirsk
Rewolucyjna Rada Wojenna Frontu Wschodniego:
Gusiew, Łaszewicz

6 czerwca 1919

Sytuacja na południu jest tak ciężka, że wątpię, czy uda nam się dać wam uzupełnienia. Będziecie musieli wytężyć wszystkie siły i przeprowadzić mobilizację, niekiedy nawet powszechną, w strefie przyfrontowej, zorgarnizować na miejscu dostawy dla wojska oraz zbiórkę karabinów wśród ludności. Rozstrzeliwujcie za ukrywanie karabinów [Wasze milczenie na zapytanie co do Głazowa jest zdumiewające i niedopuszczalne]. Uważam za bardzo wielkie niebezpieczeństwo ewentualny marsz Kołczaka na Wiatkę w celu przedarcia się na Piter. Zwróćcie na to jak najpilniej uwagę, informujcie częściej o froncie pod Głazowem*. Wysyłamy tam ze Sklańskim uzupełnienia, chociaż Murałow dziwnie milczy i sam o uzupełnienia nie prosi.

Lenin

Zbiór Leninowski XXIV, str. 12.

---

* Głazow leży na drodze z miasta Perm do Kirowa. Marsz białogwardyjskiej armii Gajdy na Głazow zakończył się niepowodzeniem. Armia Gajdy, podobnie jak pozostałe armie Kołczaka, zmuszona była kontynuować odwrót pod naporem czerwonych wojsk Frontu Wschodniego. 9 czerwca grupa południowa wojsk Frontu Wschodniego pod dowództwem Frunzego wyzwoliła Ufę, wojska zaś północnego skrzydła frontu 30 czerwca zdobyły Perm. — *Red.*

NOTATKA DO E. SKLAŃSKIEGO

8 czerwca, godz. 2.30 w nocy

Tow. Sklański! Dopiero co otrzymałem telegram Stalina i Zinowjewa. Mam nadzieję, że wydaliście już rozporządzenie (k o n i e c z n e ! ostateczność!) $^1/_2$ lub $^2/_3$, tj. 2 pułki z Frontu A r c h a n g i e l s k i e g o, 1 ze W s c h o d n i e g o, i j u ż o d p o w i e d z i e l i ś c i e Zinowjewowi. Jeżeli nie, zatelegrafujcie do niego.

Zdobycie wsi Iżewskoje pozwala nam wziąć więcej ze Wschodu (oczywiście od p o ł u d n i o w e j grupy Wschodu).

Dajcie mi odpowiedź.

Trzeba więcej brać zakładników spośród burżuazji i rodzin oficerów — wobec coraz częstszych wypadków zdrady. Porozumcie się z Dzierżyńskim.

Do M i e l n i c z a ń s k i e g o dajcie (z moim podpisem) telegram, że hańbą byłoby wahać się i nie rozstrzeliwać za niestawiennictwo.

Do B i e ł o b o r o d o w a (także), że trzeba nie „zepchnąć", lecz z n i s z c z y ć przeciwnika oraz dokładnie odpowiedzieć, gdzie i ile zdobyto, jakie stanice, co i jak oczyszczono.

Wasz *Lenin*

„Proletarskaja rewolucja" nr 3, 1934, str. 153.

NOTATKA DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI

9 czerwca 1919

Posyłam telegram na Front Wschodni*. Kopię przekażcie do Komitetu Centralnego.

Trzeba konieczne dopomóc Pitrowi z Frontu Wschodniego.

Przyjadę jutro.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 168.

---

* Patrz następny telegram. — *Red.*

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU WSCHODNIEGO

Poza wszelką kolejnością. Komisarz dopilnuje wykonania.

Rewolucyjna Rada Wojenna Frontu Wschodniego.

Znaczne pogorszenie pod Pitrem i przerwanie frontu na południu zmuszają nas wciąż do zabierania wojsk z waszego frontu. Inaczej nie możemy. Musicie przestawić się na bardziej rewolucyjną pracę wojenną, zrywając z utartymi metodami. Mobilizujcie w strefie przyfrontowej wszystkich od 18 do 45 lat, dajcie im zadanie zdobycia najbliższych wielkich zakładów, takich jak Motowilicha, Minjar, obiecując zwolnienie po zdobyciu. Przydzielając jeden karabin na dwie — trzy osoby, wzywając do przepędzenia Kołczaka z Uralu, zmobilizujcie 75 procent członków partii i związków zawodowych. Innego wyjścia nie ma, trzeba przestawić się na rewolucyjny styl pracy. Omówcie, po części razem z Kamieniewem, jak to przeprowadzić, i odpowiedzcie, jakie kroki podejmujecie.

Lenin

Napisane 9 czerwca 1919 r.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 378.

TELEGRAM DO MIELNICZAŃSKIEGO

Charków

9 czerwca 1919

Otrzymałem Wasz list z 5 czerwca. Podejmijcie wszelkie kroki, ażeby liczby, o których piszecie, nie pozostały tylko na papierze. Postarajcie się je powiększyć. Przekonajcie wszystkich, którzy przeprowadzają mobilizację, że nie wolno zatrzymać się w połowie drogi. Byłoby hańbą nie rozstrzeliwać za niestawiennictwo i uchylanie się od mobilizacji. Częściej komunikujcie o wynikach.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, *str. 168.*

DO PEŁNOMOCNIKA RADY OBRONY NA FRONCIE POŁUDNIOWYM

Przeciwnika nie spychać trzeba, lecz niszczyć. Nie ograniczajcie się do półśrodków. Zawiadomcie dokładnie, gdzie i ile zdobyto, jakie stanice, co i jak oczyszczono.

10 czerwca 1919 r.

Lenin

„Prawda" nr 54, 23 lutego 1942 r.

DO E. SKLAŃSKIEGO

Tow. Sklański!

1) Bezwzględnie natychmiast zarządzić (i doprowadzić do końca) śledztwo, *k t o* wprowadził Was w błąd, *pomniejszając* klęskę. To przecież *zdrada*.

2) Należy podjąć *wszelkie* kroki i *szczególnie czuwać* nad szybkością posuwania się 6 pułków z Frontu Wschodniego.

Przecież w rzeczywistości *okazało się, że to Wy, tow. Sklański, ponosicie winę za zwłokę*!!*

Odpowiedzcie mi, *c o m i a n o w i c i e z r o b i l i ś c i e* w obu sprawach.

Lenin

Napisane 10 czerwca 1919 r.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 379

---

* Mowa o zwlekaniu z wykonaniem zarządzenia Lenina w sprawie natychmiastowego skierowania na Front Piotrogrodzki posiłków bojowych. — *Red.*

TELEGRAMY DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU WSCHODNIEGO

Symbirsk

11 czerwca 1919

1

Zwróćcie szczególną uwagę na powstanie w rejonie orenburskim i uralskim. Nie zaniedbujcie, zmobilizujcie wszystkich w całej okolicy, rozważcie, czy nie można rozgromić powstańców za pomocą samolotów. Konieczna jest likwidacja natychmiastowa i całkowita. Dlaczego Gusiew nie jedzie, nie wolno zwlekać.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 169.

2

Znowu zwracam Waszą uwagę, że pułki skierowane do Pitra muszą być absolutnie pewne — i żołnierze, i dowódcy. Przypilnujcie tego sami. Musicie wziąć na siebie pełną odpowiedzialność za to, że pułki te nie zdradzą.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 169.

3

Dywizję trzeba zabrać ze względu na złą, niemal katastrofalną sytuację pod Pitrem i na Południu. Nie ma rady. Miejmy nadzieję, że w związku z zajęciem Ufy

piąta armia będzie mogła oddać dywizję, nie oddając rzeki Biełaja, i że wzmagając dziesięciokrotnie wysiłek partyjny my wraz z wami podołamy zadaniu niedopuszczenia do klęski na Froncie Wschodnim.

Lenin

Napisane 11 czerwca 1919 r.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 380.

4

Doskonale rozumiejąc waszą trudną sytuację, jesteśmy jednak absolutnie zmuszeni ustawicznie brać od was*. Dlatego też trzeba, abyście bezwzględnie wytężyli wszystkie siły w celu przyśpieszenia swej pracy nad formowaniem nowych jednostek u was i w waszych okręgach. Telegrafujcie o wykonaniu.

Lenin

Dokumienty o gieroiczeskoj oborone Pietrograda w 1919 godu, 1941, str. 28.

---

* Dyrektywy Lenina w sprawie przerzucenia wojsk z Frontu Wschodniego na Front Piotrogrodzki zostały wydane na podstawie projektu uchwały KC RKP(b) z 10 czerwca 1919 r. W uchwale tej czytamy:

„1. Uznać Front Piotrogrodzki za najbardziej ważny. Kierować się tym przy dysponowaniu wojskami itd.

2. Z dywizji ściąganej z Frontu Wschodniego dać 2/3 Piotrogrodowi, 1/3 Frontowi Południowemu.

3. Polecić Biuru Organizacyjnemu podjęcie szeregu jak najbardziej energicznych i nadzwyczajnych środków w celu wzmożenia akcji przesuwania komunistów z pracy w organach radzieckich (centralnych i terenowych) do pracy w wojsku, zwłaszcza na dalekim zapleczu, jak również w okolicach najbardziej zbliżonych do frontu (walka z dezercją, dostawy dla wojska, magazyny, przyśpieszenie mobilizacji itd.).

4. Takie samo polecenie wydaje się Radzie Obrony i Radzie Komisarzy Ludowych". (Patrz: Dzieła, t. 29, Warszawa 1956, str. 401). — *Red.*

TELEGRAM DO PRZEWODNICZĄCEGO RADY JEKATERYNOSŁAWSKIEJ

13 czerwca 1919

Trzeba wytężyć wszystkie siły i przeprowadzić mobilizację robotników w Jekaterynosławiu; jesteście nie dość energiczni. Telegrafujcie natychmiast, jakie powzięliście kroki, komunikujcie konkretne wyniki.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 171.

TELEGRAM

Kijów
Rada Komisarzy Ludowych, dla Rakowskiego, Ludowy Komisariat Aprowizacji, dla Szlichtera, Ludowy Komisariat Spraw Wojskowych, dla Podwojskiego, kopia dla przewodniczącego delegacji Frontu Zachodniego Orłowa

14/6

Ze względu na całkowite wyczerpanie zasobów Centrum i w związku z tym absolutną niemożność zaopatrzenia Frontu Zachodniego i Północnego w żywność — cały ciężar tego ogólnopaństwowej wagi zadania spada naturalnie na delegację Centralnej Komisji do Spraw Zaopatrzenia Armii Czerwonej, kierowaną przez Orłowa, której działalność, zgodnie z rozkazem Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki, obejmuje całą armię. Trzeba natychmiast podjąć konkretne kroki w celu usunięcia wszelkich przeszkód i udzielenia delegacji wszelkiego realnego poparcia w jej pracy, ażeby mogła niezwłocznie wysłać ładunki żywności dla armij Zachodu i Północy. Szczególnie nalegam na to, by jak najbardziej energicznej pomocy udzielił delegacji ludowy komisarz spraw wojskowych. Sprawa zasilenia delegacji nowymi ludźmi i nadania dalszej jej działalności należytych form prawnych została w trybie doraźnym postawiona na porządku dziennym. Wyniki zostaną zakomunikowane. Proszę każdego adresata, aby koniecznie dał szczegółową odpowiedź, co zrobiono.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 171.

TELEGRAM
DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ X ARMII

14.VI.1919 r.

Carycyn
Rewolucyjna Rada Wojenna 10

Utrzymać Carycyn musimy, miasto nieraz wytrzymało oblężenie. Wytężajcie wszystkie siły, informujcie bardziej szczegółowo, częściej, my podejmujemy kroki. Przyspieszcie wywóz zbędnego mienia. Mobilizujcie wszystkich bez wyjątku. Nie osłabiajcie pracy politycznej. Dbajcie o łączność z nami.

Lenin

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 381.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU POŁUDNIOWEGO*

14.VI.1919 r.

Kozłow
Rewolucyjna Rada Wojenna Frontu Południowego

Czy podejmujecie wszelkie kroki, by pomóc Carycynowi? Proszą stamtąd o 15 000 piechoty i 4000 kawalerii. Utrzymać Carycyn musimy. Zawiadomcie, co zrobiono i co się robi.

Lenin

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 382.

---

* Na marginesach znajdują się notatki o dwukrotnym, powtórnym nadaniu telegramu, 15 i 17 czerwca — *Red.*

TELEGRAM DO M. W. FRUNZEGO I SZ. Z. ELIAWY

Poza wszelką kolejnością

16.VI.1919 r.

Samara, miejsce postoju
Sztab grupy południowej
Dowódca grupy południowej Frunze-Michajłow
Członek Rewolucyjnej Rady Wojennej Eliawa

Proszę przekazać ode mnie towarzyszom uralskim gorące pozdrowienia dla bohaterów pięćdziesięciodniowej obrony oblężonego Uralska, prośbę, by nie upadali na duchu i przetrwali jeszcze niewiele tygodni. Bohaterska obrona Uralska uwieńczona będzie powodzeniem*.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 383.

---

* Blokada Uralska została przerwana przez oddziały Armii Czerwonej, które przybyły z pomocą i w dniu 11 lipca 1919 roku wkroczyły do miasta. — *Red.*

DO BIURA ORGANIZACYJNEGO KC I REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI

16 czerwca 1919

Bardzo proszę rozpatrzyć, w miarę możności jak najszybciej, plany tow. Iw. Iw. Uljanowa, aby można było bez zwłoki rozstrzygnąć kwestię.

Iwan Iwanowicz Uljanow, były przewodniczący Uralskiego Komitetu Rewolucyjnego, członek Ogólnorosyjskiego Centralnego Komitetu Wykonawczego (od października 1917) nalega na konieczność utworzenia dywizji z proletariackich mas kozackich w rejonie Saratowa i Pokrowska i skierowania jej do działań na tyłach przeciwnika, w stepach za Uralem.

On, Uljanow, Chaustow (przewodniczący egzekutywy Jaickiego Komitetu Rewolucyjnego w Pokrowsku), dwaj bracia Iw. Iw. Uljanowa i jeszcze paru innych, których on podejmuje się dobrać, chcieliby podjąć się formowania specjalnego oddziału.

Do tego potrzebne są:

1) specjalne pełnomocnictwa;
2) uzbrojenie i zaopatrzenie;
3) pieniądze.

Przewodniczący Rady Obrony

W. Uljanow (Lenin)

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 172.

TELEGRAM DO KOMITETÓW WYKONAWCZYCH REJONÓW PRZYFRONTOWYCH

16.VI.1919 r.

Woroneż, Gubernialny Komitet Wykonawczy
Nowochopersk, Woroneska, Pow. Kom. Wykonawczy
Borisoglebsk, Tambowska, Pow. Kom. Wykonawczy
Bałaszow, Saratowska, Pow. Kom. Wykonawczy
Atkarsk, Saratowska, Pow. Kom. Wykonawczy
Kamyszyn, Saratowska, Pow. Kom. Wykonawczy
Tambów, Gubernialny Komitet Wykonawczy
Saratów, Gubernialny Komitet Wykonawczy

Niezwłocznie podejmijcie wszelkie kroki w celu przymusowego skierowania całej zdolnej do pracy ludności oraz podwód do prac fortyfikacyjnych, wykonywanych przez frontowe jednostki wojskowo-inżynierskie. Na każdy odcinek wyznaczyć po jednym członku komitetu wykonawczego, który osobiście odpowiada za wykonanie zleconych ludności zadań. Niezwłocznie pod odpowiedzialnością wojskową telegrafujcie o wykonaniu. Wymieńcie nazwiska wszystkich odpowiedzialnych członków komitetów wykonawczych. Gubernialne komitety wykonawcze odpowiadają za niezwłoczne wykonanie.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Dzieła, t. 35. Warszawa 1957, str. 384.

TELEGRAM DO PRZEWODNICZĄCEGO GUBERNIALNEGO KOMITETU APROWIZACYJNEGO

Pokrowsk

17 czerwca 1919 r.

Problem utrzymania Astrachania i jego okolic jest nierozłącznie związany z ilością żywności, której zapasy są tam w chwili obecnej zupełnie znikome. W celu zaopatrzenia w żywność oddziałów wojskowych, ludności, robotników i rybaków polecamy — pod osobistą odpowiedzialnością wszystkich członków Gubernialnego Komitetu Aprowizacyjnego, a w szczególności jego przewodniczącego tow. Tretjakowa — niezwłocznie, nie tracąc ani jednej godziny, załadować w powiatach pugaczowskim i nowouzieńskim i wysłać jako transport frontowy koleją do Astrachania na adres Rewolucyjnej Rady Wojennej — w tysiącach pudów: mąki 100, kaszy 12, siana 75. Aż do całkowitego wykonania niniejszego rozporządzenia absolutnie przerwijcie wydawanie komukolwiek i czegokolwiek z waszych zapasów. 21 czerwca o godzinie 2 po południu wywołajcie przez bezpośrednią linię Moskwę — Centrala Zboża i Paszy, Sienina i zdajcie mu sprawę z wszystkiego, co zrobiono zgodnie z niniejszym poleceniem.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*
Ludowy Komisarz Aprowizacji *Ciurupa*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 173.

TELEGRAM DO J. W. STALINA

Piotrogród, Smolny

Szyfrówkę otrzymałem.

Cieszy mnie, że to, co mi doniesiono, okazało się nieprawdą. Informujcie możliwie częściej szyfrem i przez wszelkie okazje. Przyślijcie przez zaufanego człowieka mapę frontu.

Wszystkie poselstwa i wszystkich obcokrajowców trzeba wysiedlić. Czy pułk, który ostatnio przybył, jest dobry?

Lenin

Napisane przed 18 czerwca 1919 r.

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 174.

NOTATKA DO J. W. STALINA

Co się tyczy obcokrajowców, radzę nie spieszyć się z deportacją. Czy nielepiej do obozu koncentracyjnego, żeby potem *wymienić*?

Napisane w czerwcu 1919 r.

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 174.

TELEGRAM
DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ X ARMII

18.VI.1919 r.

Carycyn
Rewolucyjna Rada Wojenna 10
Przewodniczący Gubernialnego Komitetu
Wykonawczego
Kopia: Kozłow
Rewolucyjna Rada Wojenna Frontu Południowego

Z radością śledziłem bohaterską walkę dziesiątej armii i proletariatu carycyńskiego w obronie Carycyna. Jestem przekonany, że czerwony Carycyn, który przetrwał wielomiesięczne oblężenie zimowe, wytrzyma i teraz wszystkie próby. Pozdrowienia dla obrońców czerwonego Carycyna! Obiecane posiłki w drodze.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 385.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU WSCHODNIEGO

Symbirsk
Dla Łaszewicza

18 czerwca 1919

Dowiedziałem się od Smiłgi o powstaniu w Kustanaju i marszu powstańców na Czelabińsk*. Jeżeli to są Węgrzy i ich przyjaciele, to nadszedł najbardziej krytyczny moment. Trzeba wytężyć wszystkie siły w celu połączenia się. Co zamierzacie? Czy posyłacie do nich samolot? Jeżeli nie ma mieszanki samolotowej, to chyba, jak się specjalnie naciśnie, uda się ją zdobyć. Telegrafujcie bardziej szczegółowo**.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 174.

---

* Mowa o powstaniu na tyłach armii Kołczaka. — *Red.*

** Na oryginale znajduje się uwaga Lenina: „Szyfrem *specjalnym* «radzieckim», znanym tylko członkom Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki, absolutnie nie znany innym wojskowym". — *Red.*

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU POŁUDNIOWEGO

Dopiero co dowiedziałem się od kolejarzy, że od 18-go nie ma łączności kolejowej z Carycynem. Twierdzą, że stacją najbardziej wysuniętą jest Łog. Czy to prawda? Jeżeli tak, to dlaczego ukrywaliście i nie zawiadamiali? Jakie podjęto kroki w celu przywrócenia poprzedniego stanu? Czy daliście X armii dość uzupełnień, nabojów i pocisków? Jeżeli nie, to czy dajecie teraz i jaką drogą? X armia skarży się na braki. Znowu zwracam waszą uwagę na szczególnie ważne znaczenie Carycyna. Czy wydana została dyrektywa o niepoddawaniu Carycyna, czy w pełni podtrzymujecie ją, czy też istnieje inny pogląd? Odpowiedzcie dokładnie i szybko.

Lenin

Napisane po 18 czerwca 1919 r.

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 175.

TELEGRAM
DO DOWÓDCY FLOTYLLI KASPIJSKIEJ

Astrachań
Dowódca flotylli, Raskolnikow

19 czerwca 1919

Rada Obrony zgadza się na przekazanie statków spalinowych „Filosof Płaton" i „Pietronij" Flotylli Kaspijskiej oraz poleca użyć je do obrony Carycyna, zgodnie z prośbą Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Południowego. Wykorzystać na Morzu Kaspijskim jedynie w tym wypadku, jeżeli pod Carycynem znajduje się dostateczna ilość środków obrony od strony rzeki.

Lenin

Sklański

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 177.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU WSCHODNIEGO

20.VI.1919 r.

Symbirsk
Rewolucyjna Rada Wojenna Frontu Wschodniego
Łaszewicz, Jureniew

Występują oznaki, po pierwsze — poważnego zmniejszania się w armiach Frontu Wschodniego liczby pracowników politycznych, którzy przechodzą do pracy w terenowych organach radzieckich w miejscowościach wyzwalanych od nieprzyjaciela; po drugie — zmęczenia niektórych dywizji. Należy zwrócić na to szczególnie wnikliwą uwagę. Bezwzględnie zabronić pracownikom politycznym i komukolwiek opuszczania armii przed zdobyciem Uralu i przed zastąpieniem ich przez podwójną ilość robotników uralskich; następnie zaś za wszelką cenę *przeprowadzić* powszechną mobilizację w strefie przyfrontowej i zastąpić zmęczonych — chociażby dla chwilowego wypoczynku — świeżymi siłami, gdyż *ofensywy* na Ural nie wolno osłabić, należy ją bezwzględnie wzmóc, przyspieszyć, wzmocnić posiłkami. *Telegrafujcie, jakie kroki podejmujecie. Zwróćcie uwagę* na powstanie pod Samarą i nad Irgizem*. Wasze milczenie w tej sprawie jest podejrzane.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 386.

---

* Lenin ma na myśli kułackie powstania, które wybuchły w szeregu rejonów przyfrontowych (gubernia samarska i orenburska, obwód uralski) w czasie decydujących działań ofensywnych południowej grupy wojsk Frontu Wschodniego przeciwko Kołczakowi. —*Red.*

PROJEKT UCHWAŁY RADY OBRONY*

21 czerwca 1919

W ostatnich walkach z bandami kołczakowców szczególne męstwo i energię przejawiły nasza piąta i druga armia oraz Armia Turkiestańska. Pobiwszy nieprzyjaciela na głowę i prowadząc energiczny, nieprzerwany pościg armie te zajęły szereg szczególnie ważnych punktów strategicznych i miast. Z uwagi na wyjątkowe męstwo czerwonoarmistów i dowódców tych armii i w nagrodę za ich szczególnie cenne zasługi wobec rewolucji

Rada Obrony postanowiła:

1. Wyrazić specjalne podziękowanie czerwonoarmistom i dowódcom piątej i drugiej armii oraz Armii Turkiestańskiej.

2. Wobec tego, że posuwając się nieodparcie naprzód oddziały odchodziły daleko od swych baz zaopatrzeniowych i czerwonoarmiści oraz dowódcy zmuszeni byli nabywać żywność na własny koszt — wypłacić wszystkim jednostkom armii, które uczestniczyły w walkach, nagrodę pieniężną:

a) jednostkom liniowym — w wysokości miesięcznych poborów,

b) jednostkom nieliniowym — w wysokości dwutygodniowych poborów.

Przewodniczący Rady Obrony

W. Uljanow (Lenin)

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 178.

---

* Oryginał został podpisany przez Lenina. Rada Obrony zatwierdziła projekt uchwały dnia 25 czerwca 1919 r. (protokół Rady Obrony nr 50, § 6). — *Red.*

TELEGRAM
DO SZEFA ZAOPATRZENIA FRONTU WSCHODNIEGO, REWOLUCYJNA RADA WOJENNA FRONTU WSCHODNIEGO
GUBERNIALNY KOMITET APROWIZACYJNY

Samara

21 czerwca 1919

Wyodrębnienie resortu zaopatrzenia południowej grupy Frontu Wschodniego w samodzielną jednostkę, przy istnieniu wspólnego frontu, zostało uznane za niedopuszczalne, ponieważ uniemożliwiłoby to regulowanie zaopatrzenia całego frontu. Pogorszyłoby to sytuację północnej części frontu, zaopatrzenie zaś południowej grupy byłoby pod każdym względem gorsze, z wyjątkiem zaopatrzenia w umundurowanie i żywność. Zaopatrzenie całego Frontu Wschodniego powinno pozostać jednolite, z jednym ośrodkiem administracyjno-gospodarczym dla całego frontu.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Krasin

Sklański

Ciurupa

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 178—179.

PYTANIE DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI*

24 czerwca 1919

Czy to prawda? Gdzie owe 33 tysiące?

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 180.

---

* Słowa te Lenin napisał na meldunku iudowego komisarza spraw wojskowych Ukrainy o wynikach mobilizacji robotników i oficerów. W meldunku była mowa o 33 tysiącach zmobilizowanych robotników, ale bez wskazania, kiedy i dokąd zostali oni skierowani. — *Red.*

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU WSCHODNIEGO

Szyfrem

Łaszewicz, Jureniew

27 czerwca 1919

Sukcesy powstańców-kozaków w rejonie Nikołajewska są ogromnie niepokojące. Zwróćcie specjalną uwagę. Telegrafujcie, co robicie. Następnie rozważcie, czy nie można tu przysłać spośród Sybiraków, którzy przeszli do nas od Kołczaka, około tuzina rannych i w ogóle niezdatnych na front, nadających się tu do pomocy w agitacji za wojną przeciwko Kołczakowi i Denikinowi.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 187—188.

TELEGRAM DO J. W. STALINA

Piotrogród, Smolny

Jekaterynosław padł. Sytuacja z amunicją na Południu jest rozpaczliwa. W związku z tym po otrzymaniu trzech milionów sztuk oraz zapasów widlickich* powinniście ze wszystkich sił oszczędzać naboje i wszelką amunicję w ogóle.

Lenin

Napisane 30 czerwca 1919 r.

Dzieła, t. 29, Warszawa 1956, str. 430.

---

* Mowa o składach amunicji, sprzętu i żywności, zdobytych przez oddziały Armii Czerwonej dzięki zajęciu dnia 27 czerwca 1919 roku stacji Widlica, leżącej na wschodnim brzegu jeziora Ładoga, oraz Zakładów Widlickich — głównej bazy białej armii fińskiej działającej na ołonieckim odcinku frontu piotrogrodzkiego. — *Red.*

DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI

Znam pewnego towarzysza *doskonale* jako człowieka *zgoła wyjątkowo wręcz* oddanego, *odważnego* i energicznego (szczególnie, jeśli idzie o akcje bombowe i śmiałe napady)*.

Proponuję

(1) dać mu możność uczenia się sztuki dowodzenia (podjąć wszelkie kroki w celu przyśpieszenia, chodzi zwłaszcza o wykłady i in.),

co można zrobić?

(2) poruczyć mu zorganizowanie specjalnego oddziału dla akcji dywersyjnej etc. *na tyłach* przeciwnika.

Napisane latem 1919 r.

Zbiór Leninowski XXXV, str. 73.

---

* Mowa o znanym rewolucjoniście bolszewiku Kamo (S. A. Ter-Petrosjan). — *Red.*

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU WSCHODNIEGO

1.VII.1919 r.

Symbirsk
Rewolucyjna Rada Wojenna Frontu Wschodniego
Kopia: sztab 3 armii

Gratuluję bohaterskim wojskom czerwonym, które zdobyły Perm i Kungur. Gorące pozdrowienia dla wyzwolicieli Uralu. Za wszelką cenę trzeba szybko doprowadzić to dzieło do zwycięskiego końca. Absolutnie niezbędna jest niezwłoczna i powszechna mobilizacja robotników wyzwalanych zakładów uralskich. Trzeba znaleźć nowe, rewolucyjne sposoby niezwłocznego wcielania tych robotników do wojska, by umożliwić zmęczonym odpoczynek i wyjazd na południe. Pierwszą część telegramu podajcie do wiadomości pułków.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 387.

TELEGRAM DO M. W. FRUNZEGO

1 lipca 1919 r.

Wzrastające sukcesy przeciwnika w rejonie Nikołajewska budzą wielki niepokój. Informujcie dokładnie, czy dosyć uwagi poświęciliście temu rejonowi? Jakie koncentrujecie siły i dlaczego nie przyspieszacie koncentracji? Natychmiast zakomunikujcie o wszystkich krokach, jakie podejmujecie*.

Lenin

M. W. Frunze na frontach graždanskoj wojny. Zbiór dokumentów, 1941, str. 181.

---

* Tego samego dnia Frunze odpowiadając telegraficznie Leninowi pisał: „Operacje przeciwnika na Froncie Uralskim, w szczególności w rejonie Nikołajewska, śledziłem i śledzę z największą uwagą wobec oczywistego niebezpieczeństwa połączenia się frontu kołczakowsko-denikinowskiego nad Wołgą". Następnie Frunze poinformował Lenina o poczynionych krokach i zapewnił, że „nie później niż za 10—14 dni Uralsk i cała północna część obwodu zostaną oczyszczone z białogwardzistów". 11 lipca 1919 roku oddziały Armii Czerwonej wyzwoliły Uralsk. — *Red.*

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ IV ARMII, DO SARATOWSKIEGO GUBERNIALNEGO KOMITETU WYKONAWCZEGO I GUBERNIALNEGO KOMITETU PARTII

2.VII.1919 r.

Saratów

Członek Rewolucyjnej Rady Wojennej 4 Kurajew Przewodniczący Gubernialnego Komitetu Wykonawczego Zieńkowicz

Przewodniczący Gubernialnego Komitetu Płaksin

Całą uwagę poświęcić oczyszczeniu garnizonu i wzmocnieniu zaplecza. Wytępcie bezlitośnie białogwardzistów w mieście i na wsi. Skontrolować osobiście pracę polityczną i organizacyjną w garnizonie. Wszyscy do pracy dla armii! Zmuście wszystkich do większej operatywności i karności. Telegrafujcie o wynikach. Wzmocnijcie zwłaszcza Rtiszczewo.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 388.

WSZYSCY DO WALKI Z DENIKINEM! LIST KC RKP (BOLSZEWIKÓW) DO ORGANIZACJI PARTYJNYCH

Towarzysze! Nadeszła jedna z najbardziej krytycznych, a według wszelkiego prawdopodobieństwa nawet najbardziej krytyczna chwila rewolucji socjalistycznej. Obrońcy wyzyskiwaczy, obszarników i kapitalistów, tak rosyjscy, jak i zagraniczni (w pierwszym rzędzie angielscy i francuscy), podejmują rozpaczliwą próbę przywrócenia w Rosji władzy złodziei pracy ludu — obszarników i wyzyskiwaczy, aby wzmocnić swą upadającą na całym świecie władzę. Fiaskiem zakończył się plan angielskich i francuskich kapitalistów zdobycia Ukrainy swoimi własnymi wojskami; fiaskiem zakończyło się poparcie, którego udzielili Kołczakowi na Syberii; Armia Czerwona, wspierana przez powstających jak jeden mąż robotników uralskich, posuwając się na Uralu bohatersko naprzód zbliża się do Syberii, aby wyzwolić ją od niesłychanego jarzma i bestialstw, których dopuszczają się tamtejsi władcy, kapitaliści. Fiaskiem wreszcie zakończył się również plan angielskich i francuskich kapitalistów zdobycia Piotrogrodu w drodze kontrrewolucyjnego spisku, w którym uczestniczyli rosyjscy monarchiści, kadeci, mieńszewicy i eserowcy, nie wyłączając także lewicowych eserowców.

Obecnie kapitaliści zagraniczni podejmują rozpaczliwą próbę przywrócenia jarzma kapitału organizując najazd Denikina, któremu, jak niegdyś Kołczakowi, udzielili pomocy dostarczając oficerów, zaopatrzenia, amunicji, czołgów itd. itp.

Robotnicy i chłopi muszą wytężyć wszystkie swe siły, Republika Radziecka musi wytężyć wszystkie swe siły, aby odeprzeć najazd Denikina i pokonać go, nie zatrzy-

mując zwycięskiej ofensywy Armii Czerwonej na Ural i Syberię. Na tym polega

PODSTAWOWE ZADANIE CHWILI

Wszyscy komuniści przede wszystkim i w pierwszym rzędzie, wszyscy ich sympatycy, wszyscy uczciwi robotnicy i chłopi, wszyscy pracownicy radzieccy powinni *wziąć się do roboty po wojskowemu*, poświęcając *maksimum swojej pracy*, swoich wysiłków i starań *zadaniom bezpośrednio związanym z wojną*, sprawie szybkiego odparcia najazdu Denikina, redukując i przebudowując stosownie do tego zadania całą swoją pozostałą działalność.

Republika Radziecka jest osaczona przez wroga. Powinna ona stać się *jednym wielkim obozem wojskowym* nie w słowach, lecz w czynach.

Trzeba całą pracę wszystkich instytucji przystosować do potrzeb wojny i przestawić na inny ład!

Kolegialność jest niezbędna do rozstrzygania spraw państwa robotników i chłopów. Wszelka jednak przesada w stosowaniu zasady kolegialności, wszelkie wypaczanie jej prowadzące do przewlekania spraw i braku odpowiedzialności, wszelkie przekształcanie instytucji kolegialnych w przybytki gadulstwa jest największym złem i z tym złem trzeba za wszelką cenę jak najprędzej skończyć, nie cofając się przed niczym.

Kolegialność nie powinna wykraczać poza absolutnie niezbędne minimum. Chodzi tu nie tylko o liczbę członków kolegiów, ale i o rzeczowe prowadzenie spraw, zakaz „przemówień", maksymalną oszczędność czasu przy wymianie poglądów, sprowadzenie jej do informacji i sprecyzowanych wniosków praktycznych.

Zawsze, kiedy istnieje po temu choćby najmniejsza możliwość, należy kolegialność sprowadzić do jak najkrótszego omówienia najważniejszych tylko zagadnień w jak najmniej szerokim kolegium, natomiast *praktyczne kierowanie* instytucją, przedsiębiorstwem, sprawą, zadaniem należy powierzać *jednemu towarzyszowi*, znanemu ze swej nieugiętości, stanowczości, odwagi i umiejętności prowadzenia praktycznej roboty, cieszą-

cemu się największym zaufaniem. W każdym wypadku i we wszystkich bez wyjątku okolicznościach kolegialność powinna łączyć się z jak najściślejszym ustaleniem osobistej odpowiedzialności *każdego* członka kolegium za *ściśle* określoną sprawę. Brak odpowiedzialności pod pokrywką kolegialności jest najbardziej niebezpiecznym złem, które zagraża każdemu, kto nie posiada bardzo dużego doświadczenia w praktycznej pracy kolegialnej, a które w sprawach wojskowych prowadzi na każdym kroku nieuchronnie do katastrofy, chaosu, paniki, wielowładztwa i klęski.

Niemniej niebezpiecznym złem jest jałowa gorączka organizacyjna czy organizacyjna projektomania. Reorganizacja pracy nieodzowna dla potrzeb wojny nie powinna w żadnym wypadku prowadzić do reorganizacji instytucji, a tym bardziej do tworzenia naprędce nowych instytucji. Jest to absolutnie niedopuszczalne, prowadzi to tylko do chaosu. Reorganizacja pracy powinna polegać na wstrzymaniu na pewien czas pracy tych instytucji, które nie są absolutnie niezbędne, albo na pewnym ograniczeniu ich działalności. Jednakże cała praca dla potrzeb wojny winna być prowadzona *całkowicie i wyłącznie p o p r z e z istniejące już* instytucje wojskowe, w drodze ich usprawniania, wzmacniania, rozszerzania, popierania. Tworzenie specjalnych „komitetów obrony" albo „rewkomów" (rewolucyjnych lub wojskowo-rewolucyjnych komitetów) jest dopuszczalne jedynie w drodze wyjątku — to po pierwsze; po drugie — nie inaczej, jak na zasadzie zatwierdzenia przez właściwą władzę wojskową lub wyższe organy Władzy Radzieckiej; po trzecie — przy bezwzględnym wypełnieniu wskazanego wyżej warunku.

WYJAŚNIANIE LUDOWI PRAWDY O KOŁCZAKU I DENIKINIE

Kołczak i Denikin — to główni i jedyni poważni wrogowie Republiki Radzieckiej. Gdyby nie pomoc ze strony Ententy (Anglia, Francja, Ameryka), już dawno nastąpiłby ich upadek. Tylko pomoc Ententy czyni z nich siłę. Ale mimo to są oni zmuszeni oszukiwać lud, udawać od czasu do czasu zwolenników „demo-

kracji", „Zgromadzenia Ustawodawczego", „ludowładztwa" itp. Mieńszewicy i eserowcy chętnie pozwalają się oszukiwać.

Obecnie prawda o Kołczaku (Denikin — to jego sobowtór) wyszła całkowicie na jaw. Rozstrzeliwanie *dziesiątków tysięcy* robotników. Rozstrzeliwanie nawet mieńszewików i eserowców. Chłostanie chłopów całych powiatów. Publiczna chłosta kobiet. Absolutne rozwydrzenie władzy oficerów, obszarniczych synalków. Ustawiczna grabież. Taka jest prawda o Kołczaku i Denikinie. Nawet wśród mieńszewików i eserowców, którzy sami byli zdrajcami robotników, którzy stali po stronie Kołczaka i Denikina, coraz więcej jest ludzi zmuszonych uznać tę prawdę.

Informowanie ludu o tych faktach należy uczynić centralnym punktem całej agitacji i propagandy. Trzeba wyjaśnić, że: albo Kołczak z Denikinem, albo Władza Radziecka, władza (dyktatura) robotników; pośredniej drogi nie ma; pośredniej drogi być nie może. Należy wykorzystać zwłaszcza wypowiedzi świadków nie-bolszewików: mieńszewików, eserowców i bezpartyjnych, którzy *byli* u Kołczaka lub u Denikina. Niechaj każdy robotnik i chłop wie, o co toczy się walka, co go czeka w razie zwycięstwa Kołczaka lub Denikina.

PRACA WŚRÓD MOBILIZOWANYCH

Jednym z głównych przedmiotów troski powinna stać się teraz praca wśród tych, którzy podlegają mobilizacji, pomoc w przeprowadzaniu mobilizacji, praca wśród zmobilizowanych. We wszystkich miejscowościach, gdzie skupieni są zmobilizowani lub znajdują się garnizony, a zwłaszcza bataliony zapasowe itp., należy postawić na nogi wszystkich bez wyjątku komunistów i ich sympatyków. Wszyscy oni bez wyjątku powinni się połączyć i pracować, jedni codziennie, inni, powiedzmy, 4 lub 8 godzin tygodniowo, pomagając w przeprowadzaniu mobilizacji, pracując wśród zmobilizowanych, wśród żołnierzy miejscowego garnizonu — rzecz jasna, w sposób ściśle zorganizowany, na zasadzie przydzielenia każdego do odpowiedniej pracy przez miejscową organizację partyjną i władzę wojskową.

Ludność bezpartyjna lub należąca do partii niekomunistycznej nie może oczywiście ideowo pracować przeciw Denikinowi lub Kołczakowi. Ale zwalnianie jej z tego powodu od wszelkiej pracy jest niedopuszczalne. Należy szukać wszelkich możliwych sposobów, aby cała bez wyjątku ludność (a przede wszystkim *bardziej majętna*, zarówno w mieście, jak na wsi) była zobowiązana w ten lub inny sposób pomóc mobilizacji lub zmobilizowanym.

Wśród środków pomocy odrębną kategorię stanowić powinno współdziałanie w jak najszybszym i jak najlepszym wyszkoleniu zmobilizowanych. Władza Radziecka powołuje wszystkich byłych oficerów, podoficerów itd. Partia komunistyczna, a w ślad za nią wszyscy sympatycy i wszyscy robotnicy powinni przyjść z pomocą państwu robotniczo-chłopskiemu, po pierwsze, współdziałając wszelkimi sposobami w wyławianiu uchylających się od stawiennictwa byłych oficerów, podoficerów itd., po drugie, tworząc pod kontrolą organizacji partyjnej i przy niej grupy ludzi, którzy otrzymali (np. uczestnicząc w wojnie imperialistycznej) teoretyczne lub praktyczne wyszkolenie wojskowe i mogą przynieść jakiś pożytek.

PRACA WŚRÓD DEZERTERÓW

Ostatnio nastąpił wyraźny przełom w walce z dezercją. W szeregu guberni dezerterzy zaczęli masowo powracać do armii, dezerter — bez przesady — ruszył ławą do Armii Czerwonej. Przyczyną tego jest, po pierwsze, bardziej umiejętna i systematyczna praca towarzyszy partyjnych, po drugie, wzrastająca wśród chłopów świadomość, że Kołczak i Denikin — to przywrócenie porządków jeszcze gorszych niż carskie, to przywrócenie *niewoli* robotników i chłopów, chłosty, grabieży, to pastwienie się oficerów i paniczyków nad robotnikami i chłopami.

Dlatego też należy wszędzie i *ze wszystkich sił* wzmóc pracę wśród dezerterów oraz pracę nad ich powrotem do armii. Jest to jedna z najważniejszych i najbardziej palących spraw.

Nawiasem mówiąc, możliwość oddziaływania na dezerterów przez przekonywanie i *dodatnie wyniki* takiego oddziaływania świadczą o *szczególnym* stosunku państwa robotniczego do chłopstwa w odróżnieniu od państwa obszarniczego i kapitalistycznego. Przymus pałki lub przymus głodu — oto jedyne dla tych dwóch ostatnich typów państwa źródło dyscypliny. Dla państwa robotniczego, czyli dla dyktatury proletariatu, możliwe jest *inne* źródło dyscypliny: przekonywanie chłopów przez robotników, ich bratni sojusz. Kiedy słyszymy opowiadania naocznych świadków, że w takiej a takiej guberni (na przykład riazańskiej) wiele tysięcy dezerterów powraca dobrowolnie, że zwracanie się na wiecach do „towarzyszy dezerterów" spotyka się niekiedy z niedającym się opisać aplauzem, wówczas zaczynamy zdawać sobie sprawę, ile nie wykorzystanej jeszcze przez nas *siły* kryje się w tym bratnim sojuszu robotników i chłopów. Chłop ma *przesądy*, które ciągną go w stronę kapitalisty, eserowca, „wolności handlu", ale ma również *rozsądek*, który coraz bardziej doprowadza go do sojuszu z robotnikiem.

BEZPOŚREDNIA POMOC DLA ARMII

Naszej armii potrzebne jest przede wszystkim *zaopatrzenie:* odzież, obuwie, broń, amunicja. W kraju zrujnowanym zaspokojenie tych potrzeb armii wymaga ogromnych wysiłków; jedynie pomoc, której rozbójnicy-kapitaliści — angielscy, francuscy i amerykańscy — szczodrze udzielają Kołczakowi i Denikinowi, ratuje ich od nieuchronnego bankructwa z powodu niedostatecznego zaopatrzenia.

Aczkolwiek Rosja jest ogromnie zrujnowana, posiada jednak jeszcze bardzo wiele zasobów, których dotąd nie wykorzystaliśmy, częstokroć *nie potrafiliśmy* wykorzystać. Istnieje jeszcze wiele nie odnalezionych lub nie skontrolowanych składów sprzętu wojskowego, wiele możliwości produkcyjnych, pomijanych częściowo wskutek świadomego sabotażu ze strony urzędników, częściowo wskutek przewlekania spraw, biurokratyzmu, bałaganu i niedołęstwa — wszystkich tych „grzechów przeszłości", które tak nieuchronnie i tak okrutnie cią-

żą nad każdą rewolucją dokonywającą „skoku" do nowego ustroju społecznego.

Bezpośrednia pomoc dla armii jest pod tym względem szczególnie ważna. Instytucjom, które się nią zajmują, szczególnie potrzebny jest „świeży powiew", poparcie z zewnątrz, dobrowolna, energiczna i bohaterska *inicjatywa* robotników i chłopów w terenie.

Należy w jak najszerszym zakresie wezwać wszystkich świadomych robotników i chłopów, wszystkich działaczy radzieckich do wykazania takiej inicjatywy, należy pod tym względem wypróbować w rozmaitych miejscowościach i rozmaitych dziedzinach pracy *różnorodne* formy pomocy dla armii. „Rewolucyjny styl pracy" stosowany jest tutaj w o wiele mniejszym stopniu aniżeli w innych dziedzinach, a tymczasem potrzeba „rewolucyjnego stylu pracy" jest tutaj *o wiele większa.*

Zbieranie broni wśród ludności — to jeden ze składowych elementów tej pracy. To, że w kraju, który przeżył cztery lata wojny imperialistycznej, a następnie dwie rewolucje ludowe, jest bardzo wiele ukrytej broni u chłopów i u burżuazji, jest rzeczą zrozumiałą, było to nieuniknione. Obecnie jednak, w obliczu groźnego najazdu Denikina, trzeba z tym walczyć *ze wszystkich sił.* Kto ukrywa lub pomaga ukrywać broń, popełnia największą zbrodnię wobec robotników i chłopów, zasługuje na rozstrzelanie, jest bowiem sprawcą śmierci wielu tysięcy najlepszych czerwonoarmistów, ginących często wyłącznie wskutek braku broni na froncie.

Towarzysze z Pitra potrafili znaleźć wiele tysięcy karabinów, kiedy przeprowadzili — w sposób ściśle zorganizowany — masowe rewizje. Trzeba, żeby reszta Rosji nie pozostawała w tyle za Pitrem, lecz za wszelką cenę dogoniła go i prześcignęła.

Z drugiej strony nie ulega wątpliwości, że najwięcej karabinów ukrywają chłopi, i to częstokroć bez jakiejś złej woli, lecz po prostu z powodu zakorzenionej nieufności do wszelkiej „państwowości" itp. Jeśli *przekonywaniem,* umiejętną agitacją, właściwym podejściem do sprawy potrafiliśmy zrobić bardzo wiele (w najlepszych guberniach) w sprawie dobrowolnego powrotu dezerterów do Armii Czerwonej, to nie ulega wątpliwości, że

tak samo wiele, jeśli nie więcej, można i powinno się zrobić w sprawie dobrowolnego zwracania broni.

Robotnicy i chłopi! Szukajcie ukrytych karabinów i dostarczajcie je armii! Uratujecie się dzięki temu od bicia, rozstrzeliwań, masowej chłosty i grabieży ze strony Kołczaka i Denikina!

REDUKCJA PRACY NIE ZWIĄZANEJ Z WOJNĄ

Do wykonania nawet części tych zadań, które zostały wyżej pokrótce nakreślone, potrzebni są coraz to nowi pracownicy, i to spośród najbardziej pewnych, oddanych i energicznych komunistów. A skąd ich wziąć, skoro wszędzie słyszy się skargi na brak takich pracowników i ich przeciążenie pracą?

Nie ulega wątpliwości, że pod wieloma względami skargi te są słuszne. Gdyby ktoś obliczył dokładnie, jak cienka warstwa przodujących robotników i komunistów, ciesząc się poparciem i sympatią mas robotniczych i chłopskich, rządziła Rosją w ciągu ostatnich 20 miesięcy, wydałoby się to po prostu nieprawdopodobne. A rządziliśmy z ogromnym powodzeniem, budując socjalizm, przezwyciężając niesłychane trudności, pokonując powstających przeciwko nam zewsząd wrogów, związanych bezpośrednio lub pośrednio z burżuazją. I pokonaliśmy już wszystkich wrogów, prócz jednego: prócz Ententy, prócz najpotężniejszej na świecie imperialistycznej burżuazji Anglii, Francji, Ameryki, przy czym i temu wrogowi złamaliśmy już jedną rękę — Kołczaka; grozi nam tylko druga jego ręka — Denikin.

Nowe kadry robotnicze do rządzenia państwem, do realizowania zadań dyktatury proletariatu rosną szybko w postaci tej młodzieży robotniczej i chłopskiej, która najbardziej szczerze, z zapałem i ofiarnością uczy się, przetrawia świeże wrażenia, jakich dostarcza jej nowy ustrój, zrzuca z siebie powłokę dawnych, kapitalistycznych i burżuazyjno-demokratycznych uprzedzeń, wykuwa z siebie komunistów jeszcze bardziej nieugiętych niż stare ich pokolenie.

Ale jakkolwiek ta nowa warstwa rośnie bardzo szybko, jakkolwiek bardzo szybko uczy się i dojrzewa w og-

niu wojny domowej i zaciekłego oporu burużazji — to jednak w ciągu najbliższych miesięcy nie może ona nam dać pracowników *przygotowanych* do rządzenia państwem. Tu zaś chodzi właśnie o najbliższe miesiące, o lato i jesień 1919 roku, *rozstrzygnięcie* bowiem walki z Denikinem jest konieczne *natychmiast* i musi nastąpić *natychmiast*.

Aby uzyskać wielką liczbę przygotowanych pracowników dla wzmożenia pracy na potrzeby wojenne, należy *zredukować* szereg nie pracujących dla wojny lub raczej nie bezpośrednio dla wojny pracujących instytucji i dziedzin pracy radzieckiej, trzeba zreorganizować w tym kierunku (tj. w kierunku zredukowania) wszystkie instytucje i przedsiębiorstwa, które *nie są absolutnie niezbędne*.

Weźmy dla przykładu wydział naukowo-techniczny Najwyższej Rady Gospodarki Narodowej. Jest to instytucja bardzo pożyteczna, niezbędna dla całkowitego zbudowania socjalizmu, dla prawidłowej ewidencji i prawidłowego rozmieszczenia wszystkich sił naukowo-technicznych. Ale czy taka instytucja jest absolutnie niezbędna? Oczywiście, że nie. Byłoby po prostu przestępstwem oddawać jej w obecnej chwili ludzi, którzy mogą i powinni być natychmiast wykorzystani do palącej i na gwałt koniecznej pracy komunistycznej *w armii* i *bezpośrednio* dla armii.

Tego rodzaju instytucyj i oddziałów instytucyj mamy w centrum i w terenie wcale niemało. Dążąc do całkowitego zrealizowania socjalizmu nie mogliśmy nie przystąpić od razu do tworzenia tego rodzaju instytucji. Ale będziemy głupcami lub przestępcami, jeśli w obliczu groźnego najazdu Denikina nie potrafimy *przegrupować szeregów* w taki sposób, żeby *wszystko*, co nie jest bezwzględnie konieczne, *wstrzymać* i *zredukować*.

Nie ulegając panice i nie wpadając w jałową gorączkę organizacyjną, nie powinniśmy ani reorganizować żadnych instytucji, ani likwidować ich całkowicie, ani — co jest szczególnie szkodliwe przy pracy w pośpiechu — zaczynać tworzyć nowych instytucji. Powinniśmy w centrum i w terenie *wstrzymać* na trzy, cztery, pięć miesięcy pracę *wszystkich* instytucji i tych oddziałów instytucyj, które nie są absolutnie niezbędne, lub

jeśli nie można wstrzymać ich pracy całkowicie, *zredukować* je na taki sam (w przybliżeniu) okres, zredukować w możliwie największym zakresie, tj. pozostawić tylko minimum pracy absolutnie niezbędnej.

Ponieważ głównym naszym celem jest uzyskanie od razu dużej liczby przygotowanych, doświadczonych, oddanych i wypróbowanych komunistów lub sympatyków socjalizmu do pracy związanej z wojną, to możemy zdecydować się na takie ryzyko, by wiele instytucji (lub ich oddziałów) podlegających poważnej redukcji pozostawić chwilowo *bez żadnego komunisty*, przekazując je w ręce pracowników wyłącznie burżuazyjnych. Ryzyko to jest niewielkie, ponieważ chodzi tylko o instytucje, które nie są absolutnie niezbędne; pewną szkodę, wskutek osłabienia ich (zredukowanej do połowy) działalności poniesiemy, ale będzie ona niewielka i w żadnym wypadku nie doprowadzi nas do zguby. Natomiast brak energii w kierunku wzmożenia pracy dla potrzeb wojennych, jej niezwłocznego i znacznego wzmożenia, może doprowadzić nas do zguby. Trzeba to jasno zrozumieć i wyciągnąć stąd wszystkie wnioski.

Jeśli każdy kierownik urzędu lub jego oddziału w guberni, powiecie itp., jeśli każda komórka komunistów, nie tracąc ani chwili, zada sobie pytanie: czy absolutnie niezbędna jest taka a taka instytucja? Taki a taki oddział? Czy zginiemy, jeśli wstrzymamy jego działalność lub zredukujemy tę działalność o 9/10, pozostawiając instytucję całkowicie bez komunistów? — Jeśli po zadaniu sobie takiego pytania nastąpi szybkie i stanowcze zredukowanie pracy i wycofanie komunistów (wraz z ich absolutnie pewnymi pomocnikami spośród sympatyków lub bezpartyjnych), wówczas w najkrótszym czasie zdołamy uzyskać wiele setek osób do pracy w wydziałach politycznych armii, na stanowiskach komisarzy itp. I wówczas mamy poważne szanse pokonania Denikina, podobnie jak pokonaliśmy silniejszego odeń Kołczaka.

PRACA W STREFIE PRZYFRONTOWEJ

Strefa przyfrontowa w Rosyjskiej Federacyjnej Socjalistycznej Republice Radzieckiej ogromnie się w ostat-

nich tygodniach rozrosła i niezwykle szybko zmieniła. Zjawisko to zwiastuje decydujący moment w wojnie, zbliżające się jej zakończenie albo temu zakończeniu towarzyszy.

Z jednej strony ogromna strefa przyfrontowa na Poduralu i na Uralu stała się naszą strefą przyfrontową w następstwie zwycięstw Armii Czerwonej i rozkładu w szeregach Kołczaka oraz postępów rewolucji na terenach zajętych przez Kołczaka. Z drugiej strony *jeszcze większa* strefa przyfrontowa pod Piotrogrodem i na południu stała się przyfrontową wskutek strat poniesionych przez nas, wskutek znacznego przybliżenia się wroga do Piotrogrodu oraz najazdu z południa na Ukrainę i centrum Rosji.

Praca w strefie przyfrontowej nabiera szczególnie ważnego znaczenia.

Na Poduralu, gdzie Armia Czerwona szybko posuwa się naprzód, wśród pracowników armii, komisarzy, członków wydziału politycznego itd., a także wśród miejscowych robotników i chłopów powstaje naturalne pragnienie osiedlenia się w nowozdobytej miejscowości w celu prowadzenia twórczej pracy radzieckiej; pragnienie tym bardziej naturalne, im większe jest wyczerpanie spowodowane wojną, im bardziej ponury jest obraz zniszczeń dokonanych przez Kołczaka. Ale nie ma nic bardziej niebezpiecznego niż spełnienie takiego pragnienia. Grozi to osłabieniem ofensywy, zahamowaniem jej, wzrostem szans Kołczaka, iż stanie jeszcze na nogi. Byłoby to z naszej strony po prostu zbrodnią wobec rewolucji.

W żadnym wypadku nie brać niepotrzebnie ani jednego pracownika z armii wschodniej do pracy miejscowej!* W żadnym wypadku nie osłabiać ofensywy! Jedyna szansa całkowitego zwycięstwa — to powszechny udział ludności poduralskiej i uralskiej, która doświadczyła na sobie okropności kołczakowskiej „demokracji", to dalsza ofensywa na Syberię aż do *całkowitego zwycięstwa* rewolucji na Syberii.

To nic, że budownictwo na Poduralu i Uralu opóźni

---

* Bez najbardziej koniecznej potrzeby nie brać ich w ogóle, lecz przenosić z centralnych guberni!

się, to nic, że przy pomocy wyłącznie miejscowych, młodych, niedoświadczonych i słabych sił postępować ono będzie wolniej. To nas nie doprowadzi do zguby. *Zgubi nas osłabienie* ofensywy na Ural i Syberię, musimy *wzmóc* tę ofensywę w oparciu o siły powstających na Uralu robotników, w oparciu o siły chłopów poduralskich, którzy na własnej skórze odczuli teraz, co znaczą „uczrediłowskie" obiecanki mieńszewika Majskiego i eserowca Czernowa i co oznacza istotna treść tych obiecanek, *mianowicie Kołczak.*

Osłabić ofensywę na Ural i na Syberię znaczyłoby zdradzić rewolucję, zdradzić sprawę wyzwolenia robotników i chłopów spod jarzma Kołczaka.

Pracując w przyfrontowej, dopiero co wyzwolonej strefie trzeba pamiętać, że podstawowym zadaniem jest tam zdobycie zaufania nie tylko robotników, ale i chłopów do Władzy Radzieckiej, wyjaśnienie im w praktyce istoty Władzy Radzieckiej jako władzy robotników i chłopów, obranie od razu słusznego kursu, tego kursu, który partia przyswoiła sobie na podstawie doświadczenia dwudziestomiesięcznej pracy. Nie powinniśmy powtarzać na Uralu błędów, które popełnione były niekiedy w Wielkorosji i których szybko się wyzbywamy.

W strefie przyfrontowej pod Piotrogrodem i w tej ogromnej strefie przyfrontowej, która tak szybko i tak groźnie rozrosła się na Ukrainie i na południu, trzeba absolutnie wszystko przestawić na stopę wojenną i całą pracę, wszystkie wysiłki, wszystkie myśli całkowicie podporządkować sprawie wojny i tylko wojny. Inaczej najazdu Denikina odeprzeć nie można. To jest jasne. I trzeba to jasno zrozumieć, i całkowicie wprowadzić w życie.

Nawiasem mówiąc — specyficzną właściwością armii denikinowskiej jest wielka w tej armii liczba oficerów i kozaków. Jest to właśnie ten element, który bez oparcia o zmasowaną siłę nadaje się wyjątkowo dobrze do szybkich wypadów, do awantur, zuchwałych przedsięwzięć w celu szerzenia paniki, w celu niszczenia gwoli niszczenia.

W walce przeciw takiemu wrogowi konieczna jest dyscyplina wojskowa i czujność wojskowa doprowadzona do najwyższych granic. Przeoczyć coś lub poddać się

panice — znaczy to stracić wszystko. Każdy odpowiedzialny pracownik partyjny czy radziecki powinien o tym pamiętać.

Dyscyplina wojskowa zarówno w sprawach wojskowych, jak i we wszystkich innych!

Czujność wojskowa i rygor, stanowczość w stosowaniu wszelkich środków ostrożności!

STOSUNEK DO SPECJALISTÓW („SPECÓW") WOJSKOWYCH

Wielki spisek, który wybuchł w forcie Krasnaja Gorka i miał na celu oddanie Piotrogrodu, postawił znów szczególnie ostro kwestię speców wojskowych i walki z kontrrewolucją na tyłach. Nie ulega wątpliwości, że pogorszenie się sytuacji żywnościowej i wojennej nieuchronnie wywołuje i będzie wywoływać w najbliższej przyszłości wzmożenie prób kontrrewolucjonistów (w spisku piterskim uczestniczył i „Związek Odrodzenia", i kadeci, i mieńszewicy, i prawicowi eserowcy; osobno uczestniczyli, ale jednak uczestniczyli również lewicowi eserowcy). Nie ulega też wątpliwości, że wśród speców wojskowych zwiększy się w najbliższym czasie odsetek zdrajców, tak jest wśród kułaków, burżuazyjnych inteligentów, mieńszewików i eserowców.

Byłoby jednak błędem nie do naprawienia i przejawem niewybaczalnego braku charakteru wysuwać z tego powodu kwestię zmiany zasad naszej polityki wojskowej. Zdradzają nas i będą zdradzać setki speców wojskowych, będziemy ich wyłapywać i rozstrzeliwać, ale systematycznie i od dłuższego czasu pracują u nas tysiące i dziesiątki tysięcy speców wojskowych, bez których nie mogłaby powstać ta Armia Czerwona, która wyzbyła się przeklętej pamięci metod partyzanckich i potrafiła odnieść wspaniałe zwycięstwa na wschodzie. Ludzie doświadczeni i stojący na czele naszego resortu wojskowego słusznie wskazują, że tam, gdzie najbardziej rygorystycznie przeprowadzona została polityka partii w sprawie speców wojskowych i wykorzenienia metod partyzanckich, tam, gdzie istnieje najsurowsza dyscyplina, gdzie jak najstaranniej prowadzona jest pra-

ca polityczna w wojsku i praca komisarzy — tam wśród speców wojskowych znajduje się na ogół najmniej amatorów zdrady, tam tego rodzaju amatorzy mają najmniejsze możliwości urzeczywistnienia swych zamiarów, tam nie ma bałaganu w armii, tam jej postawa i duch są lepsze, tam jest więcej zwycięstw. Partyzanckie metody, ich ślady, ich pozostałości, ich przeżytki sprowadziły zarówno na naszą, jak i na ukraińską armię bez porównania więcej nieszczęść, spowodowały bez porównania więcej rozkładu, porażek, katastrof, strat w ludziach i sprzęcie wojskowym niż wszystkie zdrady speców wojskowych.

Nasz program partyjny określił zupełnie ściśle politykę partii komunistycznej zarówno w ogólnej kwestii burżuazyjnych specjalistów, jak i w kwestii szczególnej, dotyczącej jednej z ich odmian, w kwestii speców wojskowych. Nasza partia walczy i będzie „bezwzględnie walczyć z pseudoradykalnym, a w gruncie rzeczy płynącym z ignorancji i zarozumialstwa poglądem, jakoby masy pracujące mogły pokonać kapitalizm i ustrój burżuazyjny, nie ucząc się od burżuazyjnych specjalistów, nie wykorzystując ich, nie przechodząc *długotrwałej szkoły* wspólnej z nimi pracy".

Rzecz jasna, że jednocześnie partia nie czyni „najmniejszego ustępstwa politycznego na rzecz tej burżuazyjnej warstwy", partia tłumi i będzie „bezwzględnie tłumić wszelkie jej kontrrewolucyjne zakusy". Zrozumiałe, że kiedy tego rodzaju „zakusy" występują lub zarysowują się z mniejszym czy większym stopniem prawdopodobieństwa, to „bezwzględne tłumienie" ich wymaga innych cech niż powolność i oględna postawa człowieka uczącego się, innych cech niż te, których wymaga „długotrwała szkoła" i które wyrabia ona w ludziach. Sprzeczność między postawą ludzi zajętych „długotrwałą szkołą wspólnej pracy" ze specami wojskowymi a postawą ludzi pochłoniętych bezpośrednim zadaniem „bezwzględnego tłumienia kontrrewolucyjnych zakusów" speców wojskowych może łatwo doprowadzić i doprowadza do tarć i konfliktów. To samo dotyczy niezbędnych przesunięć personalnych i przerzucania niekiedy dużej liczby speców wojskowych, spowodowanego przez ten lub inny wypadek kontr-

rewolucyjnych „zakusów", a tym bardziej wielkich spisków.

Te tarcia i konflikty rozstrzygamy i będziemy rozstrzygali w drodze partyjnej, żądając tego samego od wszystkich organizacji partii i nalegając na to, by nie dopuszczać najmniejszego uszczerbku w pracy praktycznej, do najmniejszej zwłoki w podejmowaniu niezbędnych kroków, do cienia wahań w realizacji ustalonych zasad naszej polityki wojskowej.

Jeśli niektóre organy partyjne przybierają niewłaściwy ton wobec speców wojskowych (jak to zdarzyło się niedawno w Piotrogrodzie) lub jeśli w poszczególnych wypadkach „krytyka" speców wojskowych wyradza się w bezpośrednią przeszkodę w systematycznej i uporczywej pracy nad ich wykorzystaniem, to partia natychmiast te błędy naprawia i będzie naprawiała.

Główny i podstawowy środek ich naprawy — to wzmożenie pracy politycznej w armii i wśród mobilizowanych, usprawnienie pracy komisarzy w armii, ulepszenie ich składu osobowego, podniesienie ich poziomu, realizowanie przez nich *w praktyce* tego, czego wymaga program partyjny, a co zbyt często wykonuje się w stopniu nader niedostatecznym, a mianowicie: „skupienie *wszechstronnej* kontroli nad kadrą dowódców (armii) w rękach klasy robotniczej". Krytykowanie speców wojskowych przez osoby niepowołane, próby naprawienia sprawy metodą „szturmową" — to rzecz zbyt łatwa i dlatego beznadziejna i szkodliwa. Każdy, kto jest świadom swojej odpowiedzialności politycznej, kogo bolą braki naszej armii, niechaj wstępuje w jej szeregi jako czerwonoarmista lub dowódca, jako pracownik polityczny lub komisarz, niech każdy pracuje — każdy członek partii znajdzie dla siebie miejsce według swych zdolności — w ramach samej organizacji wojskowej w celu jej usprawnienia.

Władza Radziecka od dawna poświęca bardzo dużo uwagi temu, by robotnicy, a następnie chłopi, w szczególności zaś komuniści, mogli poważnie uczyć się sztuki wojennej. Czyni się to już w szeregu zakładów i instytucji, na kursach, ale czyni się jeszcze w stopniu bardzo a bardzo niedostatecznym. Inicjatywa osobista,

energia osobista powinny tu jeszcze wiele zdziałać. Szczególnie komuniści powinni pilnie uczyć się sztuki obchodzenia się z karabinem maszynowym, z bronią artyleryjską, pancerną itp., w tej bowiem dziedzinie nasze zacofanie daje się najbardziej we znaki, w tej dziedzinie przeciwnik dysponujący wielką liczbą oficerów posiada znaczną przewagę, niepewny spec wojskowy może tu wyrządzić wielką szkodę i rola komunisty jest tu w najwyższym stopniu doniosła.

WALKA Z KONTRREWOLUCJĄ W ZAPLECZU

Podobnie jak w lipcu ubiegłego roku, kontrrewolucja w naszym zapleczu, pośród nas, podnosi głowę.

Kontrrewolucja została pokonana, ale bynajmniej nie zlikwidowana i, rzecz jasna, wykorzystuje zwycięstwa Denikina i zaostrzenie się trudności aprowizacyjnych. A za jawną i otwartą kontrrewolucją, za czarną sotnią i kadetami, których siłę stanowi ich kapitał, ich bezpośrednia więź z imperializmem Ententy, ich zrozumienie nieuchronności dyktatury i umiejętność jej sprawowania (po kołczakowsku) — za nimi, jak zawsze, wloką się chwiejni, pozbawieni charakteru, upiększający frazesami swoje czyny mieńszewicy, prawicowi i lewicowi eserowcy.

Nie miejmy co do tego żadnych złudzeń! Znamy ową „życiodajną glebę", która rodzi kontrrewolucyjne akcje, wybuchy, spiski itp., znamy ją bardzo dobrze. Jest nią środowisko burżuazji i bużuazyjnej inteligencji, na wsi — środowisko kułaków, wszędzie — „bezpartyjne" elementy, a następnie środowisko eserowców i mieńszewików. Należy potroić i udziesięciokrotnić nadzór nad tym środowiskiem. Należy udziesięciokrotnić czujność, ponieważ kontrrewolucyjne zakusy z tej strony są absolutnie nieuniknione właśnie w obecnej chwili i w najbliższej przyszłości. Na tym gruncie naturalne są także ponowne próby wysadzania mostów, organizowania strajków, wszelkiego rodzaju wyczynów szpiegowskich itp. Niezbędne są wszelkie środki ostrożności, najbardziej wzmożone, systematyczne, ciągle ponawiane, masowe i nagłe, we wszystkich bez wyjątku

ośrodkach, w których „życiodajna gleba" kontrrewolucji ma choćby najmniejszą możliwość „zagnieżdżenia się".

Jeśli idzie o mieńszewików oraz prawicowych i lewicowych eserowców, to trzeba uwzględnić ostatnie doświadczenia. Wśród ich „peryferii", wśród ciążących ku nim elementów zachodzi niewątpliwie zwrot od Kołczaka i Denikina w kierunku zbliżenia się do Władzy Radzieckiej. Zwrot ten uwzględniliśmy i za każdym razem, kiedy tylko przejawiał się on w jakiejś realnej postaci, robiliśmy odpowiedni przychylny krok z naszej strony. Tej naszej polityki w żadnym wypadku nie zmienimy i, ogólnie mówiąc, będzie niewątpliwie wzrastała liczba „przelotów" od mieńszewizmu i eserowszczyzny skłaniających się ku Kołczakowi i Denikinowi do mieńszewizmu i eserowszczyzny skłaniających się ku Władzy Radzieckiej.

Ale w danej chwili demokracja drobnomieszczańska z eserowcami i mieńszewikami na czele, pozbawiona charakteru i chwiejna jak zawsze, nasłuchuje, skąd wiatr wieje, i skłania się w stronę zwycięzcy, Denikina. Jest to szczególnie słuszne w stosunku do „przywódców politycznych" lewicowych eserowców, mieńszewików (w rodzaju Martowa i ski) prawicowych eserowców (w rodzaju Czernowa i ski) i w ogóle w stosunku do ich „grup publicystycznych", których członkowie, pomijając wszystko inne, czują się szczególnie pokrzywdzeni swoim zupełnym bankructwem politycznym i dlatego mają bodajże nieuleczalny „pociąg" do awantur *przeciw* Władzy Radzieckiej.

Nie dajmy się zwieść słowom ideologii ich przywódców, ich osobistej uczciwości lub obłudzie. Ma to znaczenie dla biografii każdego z nich. Ale nie ma to znaczenia z politycznego punktu widzenia, tzn. z punktu widzenia stosunku między klasami, stosunku między milionami ludzi. Martow i ska „w imieniu KC" uroczyście potępiają swoich „aktywistów" i grożą (wiecznie grożą!) wykluczeniem ich z partii. To bynajmniej nie zmienia faktu, że „aktywiści" są najsilniejsi wśród mieńszewików, że kryją się za ich plecami i prowadzą swoją kołczakowsko-denikinowską robotę. Wolski i ska potępiają Awksentiewa, Czernowa i skę, ale nie przesz-

kadza to bynajmniej temu, że ci są silniejsi niż Wolski, nie przeszkadza Czernowowi mówić: „Jeśli nie my i jeśli nie teraz, to kto i kiedy może obalić bolszewików". Lewicowi eserowcy mogą sobie „pracować" „samodzielnie", nie wchodząc w żadną zmowę z reakcją, z Czernowami, ale w rzeczywistości są oni takimi samymi sojusznikami Denikina i pionkami w *jego* grze, jak nieboszczyk lewicowy eserowiec Murawjow, były Dowódca Naczelny, który z „ideowych" pobudek otworzył front Czechosłowakom i Kołczakowi.

Martow, Wolski i ska wyobrażają sobie, że stoją „ponad" obu walczącymi stronami, wyobrażają sobie, że zdolni są stworzyć „trzecią stronę".

Pragnienie to, choćby nawet było szczere, pozostaje złudzeniem drobnomieszczańskiego demokraty, który i teraz jeszcze, po upływie 70 lat od 1848 roku, nie nauczył się abecadła, a mianowicie tego, że w środowisku kapitalistycznym możliwa jest albo dyktatura burżazji, albo dyktatura proletariatu i że nic trzeciego nie może istnieć. Martowowie i ska widocznie umrą z tym swoim złudzeniem. To ich sprawa. A naszą sprawą jest pamiętać, że w praktyce nieuniknione są wahania tego rodzaju publiki, dzisiaj ku Denikinowi, jutro ku bolszewikom. I dzisiaj należy czynić to, czego wymaga dzień *dzisiejszy*.

Naszą sprawą jest stawiać kwestię wprost. Co jest lepsze? Czy wyłapać i osadzić w więzieniu, niekiedy nawet rozstrzelać setki zdrajców spośród kadetów, bezpartyjnych, mieńszewików, eserowców „występujących" (jeden z bronią w ręku, drugi organizując spiski, trzeci agitując przeciw mobilizacji, jak mieńszewiccy drukarze lub kolejarze itp.) *przeciw* Władzy Radzieckiej, *czyli za Denikinem*? Czy też doprowadzić do tego, by pozwolić Kołczakowi i Denikinowi wymordować, wystrzelać, zachłostać na śmierć dziesiątki tysięcy robotników i chłopów? Wybór nie jest trudny.

Tak stoi sprawa i tylko tak.

Kto tego dotychczas nie zrozumiał, kto może utyskiwać na „niesprawiedliwość" takiej decyzji, na tego trzeba machnąć ręką, tego trzeba publicznie wyśmiać i napiętnować.

POWSZECHNA MOBILIZACJA LUDNOŚCI DLA POTRZEB WOJNY

Republika Radziecka jest twierdzą oblężoną przez światowy kapitał. Prawo korzystania z tej twierdzy jako azylu przed Kołczakiem i w ogóle prawo przebywania w niej możemy przyznać tylko temu, kto bierze czynny udział w wojnie i pod każdym względem nam pomaga. Stąd wynika nasze prawo i nasz obowiązek zmobilizowania całej ludności dla potrzeb wojny, jednych do pracy wojskowej w ścisłym tego słowa znaczeniu, innych do wszelkiego rodzaju pracy pomocniczej związanej z wojną.

Całkowite zrealizowanie tego zadania wymaga idealnej organizacji. A ponieważ nasza organizacja państwowa jest bardzo daleka od doskonałości (co wcale nie jest dziwne, jeśli się zważy, że jest młoda, nowa i rozwija się w wyjątkowo trudnych warunkach), to od razu i na szeroką skalę przystępować do realizacji czegokolwiek w tej dziedzinie w pełnym lub chociażby nawet w bardzo szerokim zakresie byłoby najszkodliwszą organizacyjną projektomanią.

Można jednak — aby zbliżyć się do ideału — dokonać w tej dziedzinie wielu częściowych posunięć, ale inicjatywa naszych działaczy partyjnych, naszych pracowników radzieckich jest pod tym względem bardzo a bardzo niedostateczna.

Tutaj wystarczy zagadnienie to postawić i zwrócic na nie uwagę towarzyszy. Nie ma potrzeby dawać tu jakichkolwiek konkretnych wskazówek lub propozycji.

Zaznaczymy tylko, że najbardziej zbliżeni do Władzy Radzieckiej drobnomieszczańscy demokraci, mieniący się jak zwykle socjalistami, na przykład niektórzy „lewicowi" mieńszewicy itp., szczególnie lubią oburzać się na „barbarzyński", ich zdaniem, system brania zakładników.

Niech się oburzają, lecz wojny bez tego prowadzić nie można, a kiedy niebezpieczeństwo się wzmaga, należy środek ten w każdej postaci stosować szerzej i częściej. Często na przykład mieńszewicy lub żółci drukarze, kolejarze spośród urzędników „dyrekcyjnych" oraz cichych spekulantów, kułacy, zamożna część miejskiej

(i wiejskiej) ludności i tym podobne elementy ustosunkowują się do sprawy obrony przed Kołczakiem i Denikinem z niebywale zbrodniczą i niesłychanie bezczelną obojętnością, przechodzącą w sabotaż. Należy sporządzać listy tego rodzaju grup (lub zmuszać ich, by sami tworzyli grupy zbiorowo odpowiedzialne) i nie tylko posyłać je do pracy przy okopach, jak to się niekiedy praktykuje, ale również nakładać na nie obowiązek niesienia najróżnorodniejszej i wszechstronnej materialnej pomocy dla Armii Czerwonej.

Jeżeli system ten stosować będziemy szerzej, bardziej wszechstronnie i bardziej umiejętnie — lepiej będą uprawione pola czerwonoarmistów, lepiej będzie zorganizowane zaopatrzenie czerwonoarmistów w żywność, machorkę oraz inne niezbędne przedmioty, zmniejszy się znacznie niebezpieczeństwo zagłady wielu tysięcy robotników i chłopów z powodu jakiegoś poszczególnego spisku itp.

„REWOLUCYJNY STYL PRACY"

Reasumując to, co powiedzieliśmy, dochodzimy do prostego wniosku: każdy komunista, każdy świadomy chłop i robotnik, każdy, kto nie chce dopuścić do zwycięstwa Kołczaka i Denikina, musi już teraz i w ciągu najbliższych miesięcy niebywale wzmóc swą energię, musi wykazać się „rewolucyjnym stylem pracy".

Jeśli głodni, wyczerpani i wymęczeni kolejarze moskiewscy, zarówno robotnicy wykwalifikowani, jak i niewykwalifikowani, mogli w imię zwycięstwa nad Kołczakiem i aż do całkowitego zwycięstwa nad nim wprowadzić „komunistyczne subotniki", jeśli mogli pracować bezpłatnie po kilka godzin w tygodniu i osiągnąć przy tym niespotykaną, wielokrotnie wyższą niż zwykle wydajność pracy, to jest to dowodem, że bardzo wielu rzeczy można tu jeszcze dokonać.

I tych wielu rzeczy dokonać musimy.

Wówczas zwyciężymy.

KC RKP (bolszewików)

Napisane nie później niż 3 lipca 1919 r.

Dzieła, t. 29, Warszawa 1956, str. 431—451.

NOTATKA DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI

5/VII 19

Tow. Sklański!

Piterczycy mówią, że w Pitrze mnóstwo:
(1) pocisków,
(2) dział na starych okrętach (gdyby tak dla Wołgi!),
(3) dział *polowych* około 300.

Trzeba szybko przedsięwziąć *szczególnie ostre* środki i zreferować w *Radzie Obrony* sprawę maksymalnego przyspieszenia transportu — głównie drogą wodną (zbrodnia, że nie wywieziono do tej pory. Uratowalibyśmy Carycyn).*

Pozdrowienia! *Lenin*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 190.

---

* Oddziały Armii Czerwonej opuściły Carycyn 1 lipca; do miasta wkroczyły wojska denikinowskie. — *Red.*

TELEGRAM DO SARATOWSKIEGO GUBERNIALNEGO KOMITETU WYKONAWCZEGO

8.VII.1919 r.

Saratów

Telegrafujcie dokładniej, jeśli trzeba — szyfrem, jakie macie konkretne osiągnięcia, czy nastąpił przełom w garnizonie. Trzeba, by specjalne oddziały dokonały objazdu i przeprowadziły robotę we wszystkich gminach strefy przyfrontowej, organizując biedotę, usuwając kułaków, biorąc spośród nich zakładników, tłumiąc opór zielonych, ściągając z powrotem dezerterów. Szczególną uwagę zwrócić na powiat atkarski i Rtiszczewo. Oczekuję szczegółowej konkretnej odpowiedzi.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 389.

TELEGRAM

Kozłow
Rewolucyjna Rada Wojenna Frontu Południowego

Poza wszelką kolejnością

Ogólnorosyjski Sztab Główny dostarczył mi dokładnej informacji, sprawdzonej przez Kurskiego, że od 15 maja do lipca wykonano dla Frontu Południowego zleceń mobilizacyjnych na siedemdziesiąt tysięcy osób, a od pierwszego do siódmego lipca na dwadzieścia dwa tysiące. Jeżeli nie otrzymaliście, podejmijcie nie zwlekając specjalne kroki i zawiadomcie mnie natychmiast, czy obstajecie mimo wszystko przy poborze osiemnastoletnich, czy na razie lepiej może wziąć innych.

8 lipca 1919 r.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

„Proletarskaja rewolucja" nr 1, 1940, str. 151.

TELEGRAM
DO ZJAZDU METALOWCÓW W TULE

Tuła
Prezydium Zjazdu Metalowców

Witam z całego serca uchwałę tulskiego zjazdu metalowców w sprawie udziesięciokrotnienia produkcji broni itp. Proszę zawiadamiać mnie co miesiąc pocztą lub przez okazję, jakie mianowicie konkretne sukcesy osiągacie w wykonaniu wszystkich waszych uchwał.

Lenin

Napisane 11 lipca 1919 r.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 390.

TELEGRAM DO KOMISARIATU ORŁOWSKIEGO OKRĘGU WOJSKOWEGO

12 lipca 1919

Orzeł

Komisariat okręgu wojskowego, kopia dla Komitetu Wykonawczego, kopia dla Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Południowego

Na mocy uchwały Rady Obrony z 12 lipca należy wszystkie samochody sanitarne, znajdujące się w Orle i nie obsługujące transportu wojskowego, przesłać niezwłocznie Orłowskiemu OWIU*, aby przekazane zostały dla potrzeb wojskowo-sanitarnych. O wykonaniu zawiadomcie.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

„Proletarskaja rewolucja" nr 1, 1940, str. 152.

---

* OWIU — Okružnoje wojenno-inżeniernoje uprawlenije — Okręgowy Zarząd Wojskowo-Inżynieryjny. — *Red. przekł. polsk.*

TELEGRAM DO KOMISARZA WOJSKOWEGO 25 DYWIZJI*

16 lipca 1919

W odpowiedzi na telegram komisarza wojskowego 3 brygady zezwala się na mocy uchwały Rady Obrony z dnia 16 lipca na zorganizowanie w danym wypadku sprzętu zbóż z tym, że nie przyniesie to szkody interesom miejscowych chłopów oraz w najmniejszym stopniu nie zahamuje operacji wojskowych. Zebrane zboże należy wysłać do armii Frontu Zachodniego. O wykonaniu zawiadomcie.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 193.

---

* 25 dywizja znajdowała się wówczas na terytorium obwodu uralskiego. — *Red.*

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU WSCHODNIEGO

17.VII.1919 r.

Symbirsk
Rewolucyjna Rada Wojenna Frontu Wschodniego,
do Łaszewicza i Jureniewa

Winszuję zwycięstwa.*

Należy podjąć specjalne kroki: po pierwsze, by robotnicy uralscy nie pozabierali broni każdy sobie, by nie rozwinęła się wśród nich zgubna partyzantka; po drugie, by partyzantka syberyjska nie zdemoralizowała naszych wojsk.

Telegrafujcie, co o tym myślicie, zarazem dajcie znać, *czy dobrze układa się współpraca z nowym dowódcą frontu*** i dokładniej o sprawach baszkirskich.

Lenin

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 391.

---

* Lenin ma na myśli decydujące zwycięstwa w walce o oczyszczenie Uralu z wojsk białogwardyjskich, zajęcie przez Armię Czerwoną miast Złatoust (13 lipca 1919 roku) i Jekaterynburg, obecnie Swierdłowsk (14 lipca 1919 roku). — *Red.*

** Mowa o M. W. Frunzem; pod jego bezpośrednim dowództwem oddziały Armii Czerwonej zadały decydujący cios Kołczakowi. — *Red.*

TELEGRAM DO J. W. STALINA

Rewolucyjna Rada Wojenna Frontu Zachodniego

18 lipca 1919

Waszą prośbę rozpatrzy Rewolucyjna Rada Wojenna Republiki. Sklański twierdzi, że jeżeli brać jeszcze z Frontu Wschodniego, to na Front Południowy. Jutro przyjedzie szef PUR'u i Dowódca Naczelny z Frontu Południowego.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 195.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU POŁUDNIOWEGO

Na mocy uchwały Rady Obrony z 18 czerwca zezwala się na wydawanie racji tyłowej ludziom pracującym przy budowie umocnień i okopów [w] umocnionych rejonach Frontu Południowego.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Napisane 19 lipca 1919 r.
Zbiór Leninowski XXXIV, str. 14.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU WSCHODNIEGO

19.VII.1919

Symbirsk

Proszę w moim imieniu pogratulować 2 i 5 armii z okazji ich zwycięstw. Trzeba szczegółowo omówić z pracownikami politycznymi i przedsięwziąć konkretne środki przeciwko partyzanckim metodom. O wynikach zakomunikujcie.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

„Prawda" nr 53, 23 lutego 1938 r.

UCHWAŁA RADY OBRONY
23 LIPCA 1919 r.

W uporczywej walce o władzę robotniczo-chłopską waleczne oddziały IV armii, okrążone ze wszystkich stron przez rozwścieczonego wroga, wytrzymały w m. Uralsku dwumiesięczne oblężenie. Znosząc wszelki niedostatek, nieustannie narażając swoje życie obrońcy Uralska dali przykład prawdziwej wierności sprawie rewolucji.

Za okazane rewolucyjne męstwo bojowe Rada Obrony wyraża jednostkom wojskowym IV armii, czerwonoarmistom i dowódcom specjalne podziękowanie.

Ponadto, biorąc pod uwagę, że obrońcy Uralska, okrążeni ze wszystkich stron przez wroga, przez dwa miesiące nie otrzymywali należnego im zaopatrzenia i żywności, ani też poborów, i znosili wszelki niedostatek, Rada Obrony postanawia:

Czerwonoarmistom i dowódcom jednostek IV armii, które wytrzymały w m. Uralsku dwumiesięczne oblężenie, wypłacić trzymiesięczne pobory za każdy miesiąc oblężenia.

Przewodniczący Rady Obrony
W. Uljanow (Lenin)

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 199—200.

TELEGRAM DO M. W. FRUNZEGO

Symbirsk

25 lipca 1919 r.

Nasze niepowodzenia oraz to, że zatrzymaliśmy się na południe od Buzułuku, pod Uralskiem i Carewem, wydają mi się nadzwyczaj niepokojące. Proszę o zwrócenie szczególnie bacznej uwagi. Informujcie mnie dokładniej. Odbudowa drogi do Uralska jest absolutnie konieczna.

Przewodniczący Rady Obrony *(Lenin)*

M. W. Frunze na frontach graždanskoj wojny.

Zbiór dokumentów, 1941, str. 192.

TELEGRAM
DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ VII ARMII

Rewolucyjna Rada Wojenna 7

Czy przedsięwzięto wszystkie środki, by za wszelką cenę utrzymać Piter? Obiecane wam posiłki przyspieszamy, ale ich przybycie wymaga czasu. Zdobądźcie się na wyjątkowy wysiłek.

Lenin

Napisane 1 sierpnia 1919 r.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 398.

W SPRAWIE DOSTARCZENIA SIŁY ROBOCZEJ FABRYKOM AMUNICJI

(Uchwała Rady Obrony, powzięta na podstawie referatu Lenina 1 sierpnia 1919 r.)

Polecić Komitetowi Centralnemu metalowców oraz Wydziałowi Ewidencji i Rozmieszczenia Kadr Komisariatu Pracy, aby niezwłocznie dostarczyły fabrykom amunicji Symbirska, Kowrowa i Podolska niezbędną ilość robotników, czyniąc te instytucje jednocześnie odpowiedzialnymi za wykonanie.

Polecić Nadzwyczajnemu Pełnomocnikowi do Spraw Zaopatrzenia Armii Czerwonej i Floty, aby do środy 6 sierpnia zreferował Radzie Obrony sprawę wykonania uchwały; na posiedzenie zaprosić przedstawiciela KC metalowców oraz Wydziału Ewidencji i Rozmieszczenia Kadr Komisariatu Pracy.

Przewodniczący Rady Obrony W. *Uljanow (Lenin)*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 202—203.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ PIĄTEJ ARMII

Kopia: Ufa, dla Jakubowa
Kopia: Czelabińsk, dla Jakubowa

2 sierpnia 1919

Natychmiast zawiadomcie, czym załadowano trzy tysiące zdobytych wagonów, również rodzaje i typy maszyn. Całe zdobyte zboże odeślijcie niezwłocznie koleją do Moskwy na adres Ludowego Komisariatu Aprowizacji. Osobne wysyłki zboża według uznania władz wojskowych są niedopuszczalne. Z Moskwy zboże zostanie rozesłane — w zależności od potrzeb armii — według zleceń Ludowego Komisariatu Aprowizacji. Po pieniądze zwróćcie się do ekspedycji* Jakubowa, która jest w drodze. O wykonaniu niezwłocznie telegrafujcie do ludowego komisarza aprowizacji Ciurupy.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Ludowy Komisarz Aprowizacji *Ciurupa*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 203.

---

* Patrz przypis na str. 70. — *Red. przekł. polsk.*

W SPRAWIE SKIEROWANIA ROBOTNIKÓW DO FABRYK AMUNICJI SYMBIRSKA, KOWROWA I PODOLSKA

(Uchwała Rady Obrony, 6 sierpnia 1919 r.)

Rada piotrogrodzkiego rejonu umocnionego, jak też wszystkie pozostałe instytucje radzieckie i organizacje związkowe Piotrogrodu, zobowiązują się skierować z Piotrogrodu niezwłocznie tylu robotników, ilu potrzeba do pracy w fabrykach amunicji, ponieważ bez amunicji niemożliwa jest jakakolwiek obrona Republiki Radzieckiej.

Niniejsza uchwała podlega bezwarunkowemu i bezwzględnemu wykonaniu.

Porozumienie się z Piotrogrodem, jak również złożenie sprawozdania w Radzie Obrony (w piątek 9 sierpnia) porucza się Nadzwyczajnemu Pełnomocnikowi do Spraw Zaopatrzenia Armii Czerwonej i Floty.

Przewodniczący Rady Obrony *W. Uljanow (Lenin)*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 204.

TELEGRAM DO G. J. ZINOWJEWA

Piotrogród
Smolny, dla Zinowjewa

7.VIII.1919

Wyjaśniono ostatecznie, że tylko Piter może dać robotników do fabryk amunicji. Trzeba za wszelką cenę zmusić fabrykę siestroriecką oraz fabrykę zapalników do pocisków, aby natychmiast dały wszystkich, o których się zwrócono. Mitręga jest niedopuszczalna, jest przestępstwem, bez amunicji bowiem zginiemy. Naciśnijcie ze wszystkich sił i czuwajcie nad wykonaniem.

Lenin

Zbiór Leninowski XXIV, str. 14.

DYREKTYWY W SPRAWIE OBRONY ODESSY I KIJOWA

1

Do Przewodniczącego Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki

7 sierpnia 1919

Biuro Polityczne KC po omówieniu wysuniętych przez Was bardzo poważnych zagadnień poleca, jeśli idzie o te sprawy, wykonać dyrektywę Naczelnego Dowódcy dla Frontu Południowego i XII armii, która zostanie niezwłocznie przekazana.

Biuro Polityczne ze swej strony nalega na to, aby bronić Odessy do ostatniej możliwości.*

W imieniu Biura Politycznego KC *Lenin*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 205.

2

Telegram

Do Przewodniczącego Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki

Biuro Polityczne KC prosi o zakomunikowanie wszystkim odpowiedzialnym działaczom dyrektyw KC: sta-

* Powyższa uchwała została powzięta przez Biuro Polityczne KC wbrew Trockiemu, który proponował wycofać oddziały Armii Czerwonej z Odessy i Nikołajewa. — *Red.*

wiać opór ze wszystkich sił, broniąc do ostatniej kropli krwi Odessy i Kijowa, łączności między nimi i ich łączności z nami. Od tego zależą losy całej rewolucji. Pamiętajcie, że nasza odsiecz jest bliska.

Za Biuro Polityczne KC *Lenin*

Napisane 9 sierpnia 1919 r.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 399.

TELEGRAM DO SZEFA ZAOPATRZENIA FRONTU POŁUDNIOWEGO

8 sierpnia 1919

W ciągu lipca wysłano Wam znaczną ilość umundurowania i obuwia. Mimo to we wszystkich armiach Frontu Południowego są oddziały nieobute i nieodziane.

Polecam, pod groźbą poniesienia jak najsurowszej odpowiedzialności osobistej, podjąć stanowcze kroki w celu niezwłocznego rozdzielenia pomiędzy potrzebujące oddziały tego, coście otrzymali.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Tow. Sklański! Zależnie od tego, jak wygodniej, wyślijcie szyfrem albo nie zaszyfrowane.

8.VIII. *Lenin*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 206.

TELEGRAM
DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ 5 ARMII

W rocznicę powstania piątej armii, która w ciągu jednego roku z niedużej grupy stała się armią silną swym porywem rewolucyjnym, zespoloną w zwycięskich walkach w obronie Wołgi i o rozgromienie kołczakowskich oddziałów — Rada Obrony Robotniczej i Chłopskiej przesyła Czerwonym Bohaterom braterskie pozdrowienie i wyraża im podziękowanie za wszystkie trudy i wyrzeczenia, jakie poniosła armia w obronie Rewolucji Socjalistycznej. Jako rekompensatę materialną za wyrzeczenia, które były udziałem armii w jej ciężkich walkach, wypłacić wszystkim czerwonoarmistom i dowódcom piątej armii dodatkowe pobory miesięczne.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Członek Rady Obrony *Sklański*

8 sierpnia 1919 r.

W. I. Lenin, Korespondencja wojenna 1917—1920, Ogiz-Gospolitizdat 1943, str. 87.

DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI

Tow. Sklański! Czuję się niezdrów, musiałem się położyć.

W związku z tym *przyślijcie odpowiedź przez gońca.*

Opóźnienie ofensywy na kierunku woroneskim *(od 1 sierpnia do 10!!!)* jest potwornością. Sukcesy Denikina są ogromne.

Jakie są przyczyny? Sokolnikow mówił, że tam (pod Woroneżem) mamy *czterokrotnie* przeważające siły.

Jakież są przyczyny? Jak mogliśmy tak przegapić?

Powiedzcie Naczelnemu Dowódcy, że *tak nie wolno*

Trzeba zająć się tym *poważnie.*

Może by wysłać do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Południowego taki telegram:

Opóźnianie ofensywy jest absolutnie niedopuszczalne. Opóźnienie to odda bowiem Denikinowi całą Ukrainę i nas zgubi. Odpowiadacie za każdy dzień, a nawet godzinę zbędnego odwlekania ofensywy. Podajcie natychmiast wasze wyjaśnienia i termin, kiedy wreszcie rozpoczynacie decydującą ofensywę.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Napisane 10 sierpnia 1919 r.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 400.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU POŁUDNIOWEGO

Kozłow
Dla Smiłgi, Łaszewicza i Sokolnikowa

Zakomunikujcie niezwłocznie, czy przegrupowanie i koncentracja przebiega wystarczająco energicznie, czy podjęto wszystkie nieodzowne środki w celu przyspieszenia. Czy działania rozpoczną się w terminie, czy będzie zwłoka? Kiedy zaczynacie? W związku z sytuacją na Ukrainie bardzo się niepokoję. Od Łaszewicza oczekuję odpowiedzi na pytania postawione w Moskwie.

Lenin

13/VIII. godz. 0 min. 30

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 207.

TELEGRAM

Kijów
Dla Rakowskiego, Trockiego i Kosiora

Stanowczo polecamy zamknąć wszystkie komisariaty oprócz wojskowego, komunikacji i aprowizacji. Wszystkich bez wyjątku mobilizujcie do pracy dla potrzeb wojny oraz połączcie w jedną instytucję Radę Komisarzy Ludowych, Radę Obrony, CIK i KC KPU, stawiając jako zadanie wytrwanie w takiej sytuacji choćby przez kilka tygodni. Prosimy maksymalnie wykorzystać do tej akcji Trockiego.

Biuro Polityczne *Lenin*

Stasowa

13.VIII.1919

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 207.

UCHWAŁA RADY OBRONY ROBOTNICZO-CHŁOPSKIEJ

Wobec tego, że oddziały kawaleryjskie Denikina, liczebnie dość znaczne, które przedarły się na tyły Południowego Frontu, dokonują nalotów na miasta, linie kolejowe i telegraf, rabują i niszczą mienie oraz dopuszczają się w ogóle wszelkich gwałtów i bezeceństw, Rada Obrony Robotniczo-Chłopskiej postanowiła w celu najszybszego zlikwidowania wymienionego nalotu ogłosić: 1) Stan wojenny w guberniach: riazańskiej, tulskiej, orłowskiej, woroneskiej, tambowskiej i penzeńskiej. 2) Dla bezpośredniego wprowadzenia w tych guberniach stanu wojennego utworzyć we wszystkich miastach gubernialnych, powiatowych [i] innych, przy wszystkich dużych ośrodkach i stacjach kolejowych, znajdujących się poza miastami, Komitety Rewolucyjne (Rewkomy) z miejscowym komisarzem wojskowym i dwoma przedstawicielami prezydium miejscowego komitetu wykonawczego na czele. Uwaga: w miejscowościach, w których znajdują się Rady rejonów umocnionych, winny one sprawować wszystkie funkcje Komitetów Rewolucyjnych. 3) Komitety Rewolucyjne obarczyć całą odpowiedzialnością za skuteczną obronę wszystkich znajdujących się pod ich zarządem miejscowości przed napadami białogwardyjskich i kozackich band oraz za całkowitą likwidację wszelkich wystąpień kontrrewolucyjnych. W tym celu: A) Komitetom Rewolucyjnym przekazuje się pełnię władzy w obrębie danej miejscowości. B) Wszystkie bez wyjątku instytucje, organizacje i osoby znajdujące się w danej miejscowości zobowiązane są na żądanie miejscowych Komitetów Rewolucyjnych przekazać im wszystkie środki obrony,

a mianowicie: wojska, milicję, karabiny maszynowe, karabiny, konie, furmanki, samochody osobowe i ciężarowe, motocykle, rowery i in. C) Komitety Rewolucyjne powinny przy użyciu zebranych środków niezwłocznie zorganizować czynną obronę swoich miejscowości. 4) Ogólne kierownictwo działalnością wymienionych Komitetów Rewolucyjnych powierzyć Rewolucyjnej Radzie Wojennej Republiki. 5) RRWR polecić przeprowadzenie we wszystkich innych — poza wymienionymi w p. 1 — gubern[iach] mobilizacji taboru samochodowego, w związku z czym wszystkie instytucje i organizacje zobowiązane są w ciągu trzech dni od dnia otrzymania tej uchwały przekazać miejscowym gubernialnym komisariatom wojskowym samochody ciężarowe i osobowe oraz motocykle, przydatne dla celów wojskowych, w ilości nie przekraczając[ej] 50% miejscowego taboru samochodowego.

Przewodniczący Rady Obrony Robotniczo-Chłopskiej

W. Uljanow (Lenin)

23 sierpnia 1919 roku

„Proletarskaja rewolucja" nr 1, 1940, str. 152.

LIST DO ROBOTNIKÓW I CHŁOPÓW W ZWIĄZKU ZE ZWYCIĘSTWEM NAD KOŁCZAKIEM

Towarzysze! Wojska czerwone wyzwoliły od Kołczaka cały Ural i zaczęły wyzwalać Syberię. Robotnicy i chłopi Uralu i Syberii z entuzjazmem witają Władzę Radziecką, ponieważ żelazną miotłą wymiata ona całą tę zgrają obszarniczą i kapitalistyczną, która zadręczyła lud daninami i chłostą, która znęcała się nad ludem i przywracała carski system ucisku.

Nasz powszechny entuzjazm, nasza radość z powodu wyzwolenia Uralu i wkroczenia wojsk czerwonych na Syberię nie oznacza, byśmy mieli spocząć na laurach. Wróg bynajmniej nie został jeszcze zniszczony. Nie został nawet ostatecznie rozbity.

Trzeba wytężyć wszystkie siły, żeby wypędzić z Syberii Kołczaka i Japończyków oraz innych zagranicznych bandytów, a jeszcze bardziej trzeba siły te wytężyć, żeby wroga zniszczyć, żeby uniemożliwić mu powtórzenie jego bandyckich wyczynów.

Jak to osiągnąć?

Z ciężkiego doświadczenia Uralu i Syberii, jak również wszystkich krajów znękanych czteroletnią wojną imperialistyczną nie możemy nie wysnuć nauki na przyszłość.

Oto pięć głównych nauk, które wszyscy robotnicy i chłopi, wszyscy ludzie pracy powinni wysnuć z tych doświadczeń, aby uchronić się przed nieszczęściami, jakie przynieść może ze sobą powrót kołczakowszczyzny.

Nauka pierwsza. Aby obronić władzę robotników i chłopów przed bandytami, to znaczy przed obszarnikami i kapitalistami, potrzebna nam jest potężna Armia Czerwona. Nie słowami, lecz czynem dowiedliśmy, że

potrafiliśmy ją stworzyć, że nauczyliśmy się nią kierować i zwyciężać kapitalistów, mimo szczodrej pomocy w postaci broni i ekwipunku, którą otrzymywali oni od najbogatszych krajów świata. Bolszewicy dowiedli tego czynem. Zaufać im powinni wszyscy robotnicy i chłopi — jeśli są uświadomieni — nie na słowo (ufać na słowo jest głupotą), lecz na podstawie doświadczenia wielu milionów ludzi na Uralu i Syberii. Zadanie połączenia zbrojnej siły robotników i chłopów z dowództwem byłych oficerów, którzy przeważnie sympatyzują z obszarnikami i kapitalistami — jest zadaniem niezwykle trudnym. Można je rozwiązać jedynie przy doskonałej umiejętności organizowania, przy surowej, świadomej dyscyplinie, jedynie przy zaufaniu szerokich mas do kierowniczej warstwy komisarzy robotniczych. To niebywale trudne zadanie bolszewicy rozwiązali: wypadków zdrady ze strony byłych oficerów mamy bardzo dużo, a mimo to Armia Czerwona nie tylko jest w naszych rękach, ale nawet nauczyła się zwyciężać carskich generałów oraz generałów angielskich, francuskich i amerykańskich.

Dlatego też każdy, kto naprawdę chce uwolnić się od kołczakowszczyzny, powinien wszystkie siły, wszystkie środki, wszystkie umiejętności całkowicie poświęcić sprawie budowania i umacniania Armii Czerwonej. Nie z musu, lecz z przekonania należy wykonywać wszystkie ustawy dotyczące Armii Czerwonej, wszystkie rozkazy; podtrzymywać wszelkimi sposobami dyscyplinę w jej szeregach, pomagać Armii Czerwonej wszystkim, czym tylko kto może — taki jest pierwszy, podstawowy i najważniejszy obowiązek każdego świadomego robotnika i chłopa, który nie chce kołczakowszczyzny.

Jak ognia należy bać się metod partyzanckich, samowoli poszczególnych oddziałów i nieposłuszeństwa wobec władzy centralnej, albowiem prowadzi to do zguby; dowiodły tego i Ural, i Syberia, i Ukraina.

Kto nie pomaga Armii Czerwonej całą duszą i z bezgranicznym poświęceniem, kto nie podtrzymuje ze wszystkich sił porządku i dyscypliny w jej szeregach, ten jest sprzedawczykiem i zdrajcą, ten jest zwolennikiem kołczakowszczyzny, tego trzeba bezlitośnie tępić.

Z silną Armią Czerwoną jesteśmy niezwyciężeni. Bez

silnej armii staniemy się niechybnie ofiarą Kołczaka, Denikina, Judenicza.

Nauka druga. Armia Czerwona nie może być silna bez wielkich państwowych zapasów zboża, ponieważ bez tego nie można armii ani swobodnie przerzucać, ani należycie szkolić. Bez tego nie można wyżywić robotników pracujących dla armii.

Każdy świadomy robotnik i chłop powinien wiedzieć i pamiętać, że główną przyczyną nie dość szybkich i trwałych sukcesów naszej Armii Czerwonej jest obecnie właśnie brak państwowych zapasów zboża. Kto nie dostarcza nadwyżek zboża państwu, ten pomaga Kołczakowi, ten jest sprzedawczykiem, zdrajcą robotników i chłopów, ten ponosi winę za śmierć i męki nowych dziesiątków tysięcy robotników i chłopów w Armii Czerwonej.

Oszuści, spekulanci i zupełnie ciemni chłopi rozumują w ten oto sposób: lepiej sprzedać zboże po cenie wolnorynkowej; dostanę o wiele więcej, niż sprzedając je po cenie sztywnej, którą płaci państwo.

Ale w tym właśnie rzecz, że wskutek wolnej sprzedaży rośnie spekulacja, wzbogacają się nieliczne jednostki, tuczą się tylko bogacze, a masy robotnicze głodują. Widzieliśmy to w praktyce w najbogatszych w zboże okolicach Syberii i Ukrainy.

Przy wolnej sprzedaży zboża kapitał tryumfuje, a praca głoduje i bieduje.

Przy wolnej sprzedaży zboża cena jednego puda wzrasta do tysięcy rubli, pieniądze tracą na wartości, zyskuje garstka spekulantów, lud ubożeje.

Przy wolnej sprzedaży zboża spichrze państwowe są puste, armia jest bezsilna, przemysł zamiera, zwycięstwo Kołczaka czy Denikina — nieuniknione.

Wolnej sprzedaży zboża bronią świadomie tylko bogacze, tylko najbardziej zacięci wrogowie władzy robotniczej i chłopskiej. Kto wskutek swojej ciemnoty broni wolnej sprzedaży zboża, tego przykład Syberii i Ukrainy powinien nauczyć, ten na tym przykładzie powinien zrozumieć, dlaczego wolna sprzedaż zboża oznacza zwycięstwo Kołczaka i Denikina.

Są jeszcze ciemni chłopi, którzy rozumują w ten sposób: niech najpierw państwo w zamian za zboże dostar-

czy mi dobrych towarów po cenie przedwojennej, wtedy oddam nadwyżki zboża, w przeciwnym razie nie oddam. Właśnie tego rodzaju rozumowanie sprawia, że oszustom i zwolennikom obszarników udaje się często „łapać" na wędkę ciemnych chłopów.

Nietrudno zrozumieć, że państwo robotnicze, które kapitaliści doszczętnie zrujnowali czteroletnią grabieżczą wojną o Konstantynopol, a po tym wszystkim Kołczakowie i Denikinowie rujnują jeszcze przez zemstę, przy pomocy kapitalistów całego świata — nietrudno zrozumieć, że państwo robotnicze nie może dostarczać teraz chłopom towarów, ponieważ przemysł stoi. Nie ma zboża, nie ma paliwa, nie ma przemysłu.

Każdy rozsądny chłop zgodzi się z tym, że głodnemu robotnikowi trzeba nadwyżki zboża dać na kredyt pod warunkiem późniejszego otrzymania wyrobów przemysłowych.

Tak właśnie ma się sprawa obecnie. Wszyscy świadomi, rozsądni chłopi, wszyscy oprócz oszustów i spekulantów zgodzą się z tym, że państwu robotniczemu trzeba dać na kredyt *absolutnie wszystkie nadwyżki zboża*, gdyż wówczas państwo odbuduje przemysł i dostarczy chłopom wyrobów przemysłowych.

A czy chłopi zaufają państwu robotniczemu, by dać mu nadwyżki zboża na kredyt? — może nas ktoś zapytać.

Odpowiemy: Po pierwsze, państwo daje potwierdzenie otrzymania pożyczki — banknoty pieniężne. Po drugie, wszyscy chłopi wiedzą z doświadczenia, że państwo robotnicze, tj. Władza Radziecka, pomaga ludziom pracy, walczy z obszarnikami i kapitalistami. Dlatego właśnie Władza Radziecka nazywa się władzą robotniczo-chłopską. Po trzecie, chłopi nie mają innego wyboru: mogą zaufać albo robotnikowi, albo kapitaliście; mogą okazać zaufanie i udzielić kredytu albo państwu robotniczemu, albo państwu kapitalistów. Innego wyboru nie ma ani w Rosji, ani w żadnym kraju na świecie. Im bardziej świadomi stają się chłopi, tym bardziej stanowczo stają po stronie robotników, tym bardziej zdecydowani są wszelkimi sposobami pomóc państwu robotniczemu, by uniemożliwić przywrócenie władzy obszarników i kapitalistów.

Nauka trzecia. Aby ostatecznie zlikwidować Kołczaka i Denikina, należy przestrzegać najsurowszego porządku rewolucyjnego, należy święcie przestrzegać ustaw i zarządzeń Władzy Radzieckiej i pilnować, by były one wykonywane przez wszystkich.

Na przykładzie kołczakowskich zwycięstw na Syberii i na Uralu widzieliśmy wszyscy wyraźnie, jak to najmniejszy nieporządek, najmniejsze naruszenie ustaw wydanych przez Władzę Radziecką, najmniejsza nieuwaga lub opieszałość natychmiast przyczyniają się do wzrostu sił obszarników i kapitalistów, do ich zwycięstwa. Obszarnicy i kapitaliści bowiem nie zostali zniszczeni i nie uważają się za pokonanych; każdy rozsądny robotnik i chłop widzi, wie i rozumie, że zostali oni tylko rozbici i że pochowali się, przyczaili, przywdziewając na siebie bardzo często „radziecki" kolor „ochronny". Wielu obszarników przekradło się do gospodarstw radzieckich, a wielu kapitalistów — do rozmaitych „zarządów głównych" i „central", w szeregi urzędników radzieckich; na każdym kroku czyhają oni na błędy Władzy Radzieckiej i jej niedomagania, aby obalić ją, aby pomóc dziś Czechosłowakom, jutro Denikinowi.

Trzeba wszelkimi siłami wyśledzać i wyłapywać tych łotrów, ukrywających się obszarników i kapitalistów we *wszystkich ich kryjówkach*, trzeba demaskować ich i karać bezlitośnie — są to bowiem najbardziej zacięci wrogowie ludu pracującego, wyrafinowani, znający się na rzeczy, doświadczeni, cierpliwie wyczekujący dogodnej do spisku chwili; są to sabotażyści, którzy nie cofają się przed żadną zbrodnią, byle tylko zaszkodzić Władzy Radzieckiej. W stosunku do tych wrogów ludu pracującego, do obszarników, kapitalistów, sabotażystów, w stosunku do białych należy być bezlitosnym.

Żeby zaś umieć ich wyłapywać, trzeba być człowiekiem bystrym, uważnym, świadomym, trzeba zwracać baczną uwagę na najmniejsze nieporządki, najmniejsze uchylanie się od sumiennego wykonywania ustaw wydanych przez Władzę Radziecką. Siła obszarników i kapitalistów opiera się nie tylko na ich wiedzy i doświadczeniu, nie tylko na pomocy otrzymywanej od najbogatszych krajów świata, ale także na sile przyzwycza-

jenia i na ciemnocie szerokich mas, które chcą żyć „po staremu" i nie rozumieją konieczności ścisłego i sumiennego przestrzegania ustaw wydanych przez Władzę Radziecką.

Najmniejsze bezprawie, najmniejsze naruszenie radzieckiego porządku stanowi już *wyłom*, który natychmiast wykorzystują wrogowie ludu pracującego, stanowi *punkt oparcia* dla zwycięstw Kołczaka i Denikina. Przestępstwem byłoby zapominać, że kołczakowszczyzna zaczęła się od drobnej nieostrożności w stosunku do Czechosłowaków, od drobnej niesubordynacji niektórych pułków.

Nauka czwarta. Przestępstwem byłoby zapominać nie tylko o tym, że kołczakowszczyzna zaczęła się od drobnostek, ale i o tym, że pomogli jej narodzić się i bezpośrednio ją popierali mieńszewicy („socjaldemokraci") oraz eserowcy („socjaliści-rewolucjoniści"). Czas już nauczyć się oceniać partie polityczne według ich czynów, a nie według ich słów.

Chociaż mienią się socjalistami, mieńszewicy i eserowcy są w istocie rzeczy *pomocnikami białych*, pomocnikami obszarników i kapitalistów. Dowiodły tego w praktyce nie tylko poszczególne fakty, lecz dwa wielkie okresy w historii rewolucji rosyjskiej: 1) kiereńszczyzna i 2) kołczakowszczyzna. W obu wypadkach mieńszewicy i eserowcy, w słowach „socjaliści" i „demokraci", w praktyce odegrali rolę *pomocników białogwardzistów*. Czyż będziemy takimi głupcami, żeby uwierzyć im teraz, kiedy proponują nam, byśmy im pozwolili jeszcze raz „spróbować", nazywając to pozwolenie „jednolitym socjalistycznym (czy demokratycznym) frontem"? Czyż po kołczakowszczyźnie znajdą się jeszcze, oprócz jednostek, chłopi, którzy nie rozumieliby, że „jednolity front" z mieńszewikami i eserowcami oznacza jednoczenie się z pomocnikami Kołczaka?

Ktoś może powie: mieńszewicy i eserowcy spostrzegli swój błąd i wyrzekli się wszelkiego sojuszu z burżuazją. Ale to nieprawda. Po pierwsze, prawicowi mieńszewicy i eserowcy wcale nie wyrzekli się tego sojuszu, wyraźnej zaś linii odgraniczającej od tych „prawicowców" nie ma, i to *nie ma* jej z winy „lewicowych" mień-

szewików i eserowców; nawet najlepsi spośród mieńszewików i eserowców potępiając w słowach swoich „prawicowców" w rzeczywistości pozostają *bezsilni* w jednych z nimi szeregach, wbrew wszystkiemu, co mówią. Po drugie, nawet najlepsi spośród mieńszewików i eserowców bronią właśnie *kołczakowskich idei* — idei, które pomagają burżuazji oraz Kołczakowi i Denikinowi, które maskują ich plugawą, krwawą kapitalistyczną sprawę. Idee te — to ludowładztwo, powszechne, równe, bezpośrednie prawo wyborcze, Zgromadzenie Ustawodawcze, wolność prasy i tym podobne. Na całym świecie istnieją republiki kapitalistyczne, które tym właśnie „demokratycznym" kłamstwem usprawiedliwiają panowanie kapitalistów oraz wojny o narzucenie swego jarzma koloniom. U nas jesteśmy świadkami tego, jak i Kołczak, i Denikin, i Judenicz, i każdy generał chętnie szafują takimi „demokratycznymi" obietnicami. Czyż można wierzyć takiemu człowiekowi, który z racji słownych obietnic pomaga jawnemu bandycie? Wszyscy bez wyjątku mieńszewicy i eserowcy pomagają jawnym bandytom, imperialistom całego świata, upiększając pseudodemokratycznymi hasłami *ich* władzę, *ich* najazd na Rosję, *ich* panowanie, *ich* politykę. Wszyscy mieńszewicy i eserowcy proponują nam „sojusz" wysuwając jako warunek to, żebyśmy czynili ustępstwa kapitalistom i ich prowodyrom — Kołczakowi i Denikinowi, żebyśmy na przykład „wyrzekli się terroru" (wtedy, kiedy przeciwko nam skierowany jest terror miliarderów całej Ententy, całej koalicji najbogatszych krajów organizujących spiski w Rosji) lub żebyśmy otworzyli furtkę dla wolnego handlu zbożem itp. Te „warunki" mieńszewików i eserowców oznaczają tylko jedno: my, mieńszewicy i eserowcy, skłaniamy się na stronę kapitalistów i chcemy „jednolitego frontu" z bolszewikami, przeciw którym prowadzą ofensywę kapitaliści, wykorzystując każde ustępstwo! Nie, panowie mieńszewicy i eserowcy, ludzi, którzy mogliby wam uwierzyć, szukajcie już teraz poza Rosją. W Rosji świadomi robotnicy i chłopi zrozumieli, że mieńszewicy i eserowcy są pomocnikami białogwardzistów, jedni — świadomie i w złej woli, inni —

z powodu głupoty i upierania się przy starych błędach, lecz wszyscy są pomocnikami białogwardzistów.

Nauka piąta. Aby zniszczyć Kołczaka i kołczakowszczyznę, aby nie pozwolić im znów podnieść głowy, wszyscy chłopi powinni bez wahania dokonać wyboru na rzecz państwa robotniczego. Chłopów straszą (zwłaszcza mieńszewicy i eserowcy, wszyscy, nawet „lewicowi") straszakiem „dyktatury jednej partii", partii bolszewików-komunistów.

Na przykładzie Kołczaka chłopi nauczyli się, że nie trzeba się bać straszaka.

Albo dyktatura (tj. żelazna władza) obszarników i kapitalistów, albo dyktatura klasy robotniczej.

Pośredniej drogi nie ma. O pośredniej drodze marzą nadaremnie paniczyki, inteligenciki, pankowie, którzy się kiepsko uczyli z kiepskich książek. Nigdzie na świecie pośredniej drogi nie ma i być nie może. Albo dyktatura burżuazji (osłonięta pompatycznymi eserowskimi i mieńszewickimi frazesami o ludowładztwie, uczrediłce, wolności itp.), albo dyktatura proletariatu. Kto nie nauczył się tego z historii całego XIX stulecia, ten jest beznadziejnym idiotą. W Rosji zaś wszyscy byliśmy świadkami tego, jak za kiereńszczyzny i Kołczaka mieńszewicy i eserowcy marzyli o drodze pośredniej.

Komu przydały się te marzenia? Komu one pomogły? — Kołczakowi i Denikinowi. Ludzie, którzy marzą o pośredniej drodze — to pomocnicy Kołczaka.

Na Uralu i na Syberii robotnicy i chłopi porównali w praktyce dyktaturę burżuazji z dyktaturą klasy robotniczej. Dyktaturę klasy robotniczej urzeczywistnia ta sama partia bolszewików, która już od 1905 r. i wcześniej zespoliła się z całym rewolucyjnym proletariatem.

Dyktatura klasy robotniczej oznacza: państwo robotnicze bez wahania zdławi obszarników i kapitalistów, zdławi zdrajców i sprzedawczyków pomagających tym wyzyskiwaczom, pokona ich.

Państwo robotnicze — to bezlitosny wróg obszarnika i kapitalisty, spekulanta i oszusta, wróg prywatnej własności ziemi i kapitału, wróg władzy pieniądza.

Państwo robotnicze — to jedyny wierny przyjaciel i pomocnik ludu pracującego i chłopstwa. Żadnych wahań na rzecz kapitału, sojusz ludzi pracy w walce z ka-

pitałem, *władza robotniczo-chłopska, Władza Radziecka* — oto co oznacza *w praktyce* „dyktatura klasy robotniczej".

Mieńszewicy i eserowcy chcą tymi słowami nastraszyć chłopów. Nie uda im się to. Teraz, po Kołczaku, nawet w zapadłych kątach robotnicy i chłopi zrozumieli, że wyrazy te oznaczają *właśnie to, bez czego od Kołczaka uratować się nie można.*

Precz z ludźmi wahającymi się, pozbawionymi charakteru, z ludźmi, którzy schodzą na manowce popierania kapitału, których olśniewają hasła i obietnice kapitału! Bezwzględna walka z kapitałem i sojusz ludu pracującego, sojusz chłopów z klasą robotniczą — oto ostatnia i najważniejsza nauka wypływająca z kołczakowszczyzny.

N. Lenin

24 sierpnia 1919 r.

Dzieła, t. 29, Warszawa 1956, str. 552—560.

TELEGRAM DO W. W. OSIŃSKIEGO

Tuła
Komitet Wykonawczy, dla Osińskiego
Kopia dla komisarza fabryk broni i amunicji

26.VIII.1919

Nie przeprowadzajcie żadnej przymusowej mobilizacji robotników fabryk broni i amunicji do żadnych robót, broń bowiem i amunicja są ważniejsze niż wszystko inne. [O] wykonaniu zawiadomcie.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Zbiór Leninowski XXIV, str. 14.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU POŁUDNIOWEGO

28 sierpnia 1919

Jestem niezmiernie zaniepokojony sukcesami Mamontowa*. On nam może strasznie zaszkodzić, niszcząc drogi i składy. Czy przedsięwzięto wszelkie środki? Czy wystarczająco energicznie i szybko? Informujcie częściej.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 208.

---

* Przełamanie frontu przez białogwardyjski korpus konny Mamontowa w dniu 20 sierpnia 1919 r., przedostanie się na tyły wojsk Frontu Południowego oraz natarcie Denikina na całej linii poważnie zagroziły wojskom Armii Czerwonej, broniącym bezpośrednio podejść do Moskwy. Lenin uważał, że zlikwidowanie korpusu konnego Mamontowa jest zadaniem palącym. — *Red.*

POLECENIE DLA S. M. KIROWA

Astrachania bronić do ostatniej możliwości*.

Napisane w sierpniu 1919 r.

Siergiej Mironowicz Kirow. 1886—1934, Krótki szkic biograficzny, 1940, str. 52.

---

* Powodem do wysłania niniejszego telegramu był rozkaz Trockiego, który zarządził ewakuację Astrachania w celu „wyrównania frontu". S. M. Kirow, który dowodził obroną Astrachania, złożył protest przeciwko temu rozkazowi i zwrócił się o poparcie do Lenina.

W swym referacie na miejskiej konferencji partyjnej w dniu 3 sierpnia Kirow oświadczył: „...Dopóki w Kraju Astrachańskim jest choć jeden komunista — ujście Wołgi było, jest i będzie radzieckie". — *Red.*

DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI

Tajne. Zrobić 2 *kopie* i wysłać jedną tow. Sklańskiemu z tą kartką:

tow. Sklański! Widać z tego, że zwala się winę na niewinnych. Widocznie *nie ma ani jednego* oddziału **zdolnego do walki** z Mamontowem: to po prostu hańba i absolutne niedbalstwo Rewolucyjnej Rady Wojennej albo też *zupełne gapiostwo.*

Trzeba podjąć energiczniejsze kroki!

Lenin

Przypisek: kolejarze mówią, że nasze jednostki wysłane przeciw Mamontowowi *boją się wyleźć z wagonów.*

Wysyłając takie jednostki Rewolucyjna Rada Wojenna Republiki *kompromituje siebie.*

Napisane pod koniec sierpnia 1919 r.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 401.

PROJEKT REZOLUCJI BIURA POLITYCZNEGO KC

Przypisując bardzo poważne znaczenie operacjom Mamontowa i uważając, że *jak najszybsze* zniszczenie jego oddziału jest sprawą nie cierpiącą zwłoki, Biuro Polityczne KC postanawia:

1) zwrócić raz jeszcze uwagę ludowych komisarzy poczt i telegrafów oraz komunikacji na konieczność wytężenia wszystkich sił w celu *ulepszenia łączności pocztowo-telegraficznej w rejonie* operacyj *Mamontowa* oraz *przyspieszenia* przerzutów wojsk w tymże rejonie.

2) polecić przewodniczącemu Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki:

a) ułożyć projekt odezwy telegraficznej do organizacji partyjnych tegoż rejonu z *powtórnym wezwaniem* do bardziej energicznego działania;

b) wziąć udział wraz z Łaszewiczem (zostawiając Łaszewiczowi jednoosobowe dowództwo) we wszystkich operacjach przeciwko Mamontowowi aż do jego całkowitej likwidacji, ażeby KC i Rewolucyjna Rada Wojenna Republiki mogły szybciej i bardziej zdecydowanie oddziaływać swym autorytetem na wszystkie te operacje;

c) w guberniach: twerskiej, kostromskiej, jarosławskiej i iwanowo-wozniesieńskiej ogłosić zaciąg ochotniczy do walki z Mamontowem.

Napisane w końcu sierpnia 1919 r.

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 210.

PROJEKT REZOLUCJI BIURA POLITYCZNEGO KC

Trzeba natychmiast ułożyć *projekt* dyrektywy Biura Politycznego KC.

Uznać za politycznie nieodzowne:

1) ze wszystkich sił przyśpieszyć przesunięcie belebejskiej dywizji baszkirskiej do Piotrogrodu i możliwie jak najenergiczniej przeprowadzić ten przerzut;

2) przesunąć — i to większą — część 21 dywizji na Front Południowy, zabezpieczając jednocześnie dostateczną ochronę Tuły i w ogóle obronę od północy przed Mamontowem, łącząc zadanie ujęcia Mamontowa od południa z zadaniem udziału w walkach na Froncie Południowym.

Napisane w końcu sierpnia 1919 r.

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 211.

UZUPEŁNIENIE DO UCHWAŁY BIURA POLITYCZNEGO KC

Proponuję uzupełnić uchwałę Biura Politycznego (kroki przeciwko Mamontowowi):

1) przy przeprowadzaniu okrążenia wyznaczyć *dowódców każdego odcinka* (wiorst 10 — 30 itp.) w tym 1 — 2 komunistów;

2) za odmowę wyjścia z wagonów natychmiast rozstrzeliwać;

3) zastosować szereg dodatkowych drakońskich środków w celu podniesienia dyscypliny...

+3) *Każdy transport* 21 dywizji natychmiast kierować do akcji przeciwko Mamontowowi dodając (*jeżeli trzeba*) komunistów*.

((Skręcać jeszcze *przed* Moskwą))

Napisane w końcu sierpnia 1919 r.

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 211.

---

* 21 dywizję przerzucano z Frontu Wschodniego do rejonu Tuły, aby wzmocnić wojska Frontu Południowego. — *Red.*

DO TOW. SKLAŃSKIEGO
(od Lenina)

30.VIII

Tow. Sklański! Markow powiedział mi dziś, że teraz będzie nadchodziło codziennie po 7 transportów 21 dywizji, że za jakieś 4 dni przybędzie ona cała (wiadomości o niej opóźniły się z powodu burzy, która na 2 dni uszkodziła telegraf); a następnie trzeba będzie jeszcze po 1 tygodniu na każdą dywizję. On robi, co może, aby przyspieszyć.

Może należałoby użyć całej 21 względnie jej części (większej), aby bezwzględnie *wybić wszystkich co do jednego* „chrześniaków Łaszewicza"*? Rozważcie to dobrze. Wielkie, *ogromne* znaczenie ma ujęcie „chrześniaka Sokolnikowa"** i całkowite zniszczenie chrześniaków Łaszewicza.

Wasz Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 208—209.

---

* Mowa o korpusie konnym białogwardyjskiego generała Mamontowa. Łaszewicz, dowódca oddziałów Armii Czerwonej wydzielonych do zlikwidowania konnicy Mamontowa, nie wykonał dyrektyw Lenina co do szybkiego i bezwzględnego zniszczenia mamontowowców. — *Red.*

** Chodzi o dowódcę dońskiego korpusu kozackiego Mironowa, który zdradził Władzę Radziecką i wszczął bunt na tyłach IX armii. Sokolnikow, który był wówczas członkiem Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Południowego nie przedsięwziął należytych środków w celu zlikwidowania buntu. — *Red.*

NOTATKA DO E. M. SKLAŃSKIEGO*

4.IX.1919 r.

(Wobec nisko lecącego samolotu *kawaleria* jest bezbronna)

Tow. Sklański! Czy moglibyście zasięgnąć informacji u *specjalisty* wojskowego X. Y. Z...! (szybko) samoloty przeciw kawalerii? *P r z y k ł a d y.* Lot *b a r d z o n i s k i. P r z y k ł a d y.* Aby instrukcja, jaką się wyda, była umotywowana „naukowo" (kiedyś o tym czytałem, pewien zaś „praktyk", *I. N. Smirnow,* śmieje się — powiada, że bzdury)?

Lenin

Dzieła, 4 wyd. ros., t. 36, str. 472.

---

* Notatkę niniejszą napisał Lenin w dniach słynnego „raidu Mamontowa", kiedy to kawalerii denikinowskiej pod dowództwem Mamontowa udało się wedrzeć na głębokie zaplecze naszych oddziałów do Tambowa i Kozłowa (obecnie Miczurińsk) (10 sierpnia — 19 września 1919 roku). Obmyślając widocznie sposoby zlikwidowania tego wyłomu Lenin zatrzymał się nad możliwością wykorzystania samolotów do walki z kawalerią. I. N. Smirnow był wówczas członkiem Komitetu Wojenno-Rewolucyjnego 5 armii. — *Red.*

UCHWAŁA RADY OBRONY

5 września 1919 r.

Oddziały XV armii po uporczywych walkach zdobyły Psków. Uwzględniając warunki, w jakich armia walczyła, ubóstwo własnych środków żywnościowych w kraju, trudności z ich dowozem, konieczność uzupełniania braku żywności zakupami u miejscowej ludności

Rada Obrony postanowiła:

1. W imieniu Rady Obrony wyrazić XV armii braterskie podziękowanie za zdobycie Pskowa.
2. Jako rekompensatę wydatków poniesionych przez czerwonoarmistów i dowódców wypłacić XV armii dodatkowe pobory miesięczne.

Przewodniczący Rady Obrony *W. Uljanow (Lenin)*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 212.

TELEGRAM DO BASZKIRSKIEGO KOMITETU REWOLUCYJNEGO

U f a
Baszkirski Komitet Rewolucyjny

W chwili obecnej, kiedy decydujące zwycięstwa Armii Czerwonej na Wschodzie zapewniły narodowi baszkirskiemu swobodny rozwój, uchwała Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki o przeniesieniu niektórych jednostek baszkirskich do Piotrogrodu nabiera wyjątkowego znaczenia politycznego. Grabieżcy imperialiści przekonają się, że przebudzone narody Wschodu wystąpiły w obronie ośrodków rewolucji proletariackiej. Zarazem bliski kontakt uzbrojonych Baszkirów z robotnikami Piotrogrodu zapewni ścisłą więź i wzajemny szacunek w duchu komunistycznym. Wyrażam głębokie przekonanie, że Komitet Rewolucyjny Republiki Baszkirskiej i wszyscy przodujący towarzysze Baszkirzy dołożą wszelkich starań, by przerzucenie jednostek baszkirskich przeprowadzono w najkrótszym terminie i z najmniejszym obciążeniem transportu kolejowego. Proszę o przekazanie braterskich pozdrowień czerwonoarmistom Baszkirom.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Napisane 5 września 1919 r.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 402.

DO S. I. GUSIEWA*

Tow. Gusiew! Analizując list Sklańskiego (o sytuacji w dniu 15.IX) i rezultaty według meldunków, dochodzę do przekonania, że nasza RRWR źle pracuje.

Uspokajać i uspokajać — to kiepska taktyka. Powstaje jakaś „zabawa w zachowanie spokoju".

W rzeczywistości zaś mamy zastój — prawie że rozkład.

Na froncie syberyjskim postawili jakiegoś łajdaka Olderoge i babę Pozerna i „uspokoili się". To po prostu hańba! A nas zaczęli bić! Jeżeli nie zostaną podjęte *e n e r g i c z n e* kroki, złożymy za to odpowiedzialność na RRWR! Wypuszczać zwycięstwo z rąk — to hańba.

Z Mamontowem zastój. Jak widać, opóźnienie za opóźnieniem. Spóźniły się wojska, które szły z północy na Woroneż. Spóźnili się z przerzuceniem 21 dywizji na południe. Spóźnili się z karabinami maszynowymi. Spóźnili się z łącznością. Obojętne, czy do Orła pojechał Naczelny Dowódca sam, czy też z Wami — sprawy nie załatwiono. Łączności z Seliwaczowem** nie nawiązano, nie roztoczono nad nim nadzoru wbrew *znanemu już od dawna i w y r a ź n e m u* żądaniu KC.

---

* Wrzesień — październik 1919 roku był najostrzejszym, najcięższym okresem wojny domowej i interwencji. Wówczas to białogwardyjskie wojska Denikina rozpoczęły natarcie na całym froncie i podeszły pod Kursk, który też 21 września zajęły. — Red.

** Grupa Seliwaczowa składała się z 8 i 13 armii; 1 września grupa podeszła pod Kupiańsk, ale następnie została zmuszona do odwrotu. — *Red.*

W rezultacie i z Mamontowem zastój, i u Seliwaczowa zastój (zamiast zapowiedzianych w dziecinnych rysuneczkach „zwycięstw" dzień w dzień — przypominacie sobie, pokazywaliście mi te rysuneczki? a ja powiedziałem: o nieprzyjacielu zapomnieliście!!).

Jeżeli Seliwaczow ucieknie lub jeśli zdradzą jego dowódcy dywizji , winna będzie RRWR, gdyż spała i uspokajała — zamiast działać. Trzeba wysłać na południe najlepszych, *najenergiczniejszych* komisarzy, a nie śpiące królewny.

Z formowaniem także spóźniamy się. Nie wykorzystujemy jesieni — a Denikin potroi siły, dostanie czołgi itp. itp. Tak nie wolno. Trzeba *senne* tempo pracy zmienić w *żywe*.

Odpowiedzcie mi (przez L. Al. Fotijewą).

Lenin

16.IX

Najwidoczniej nasza RRWR „dowodzi" nie troszcząc się o *wykonanie* czy też nie umiejąc go dopilnować. Jeśli ten grzech jest właściwy nam wszystkim, to w dziedzinie wojennej wiedzie to wręcz do klęski.

Napisane 16 września 1919 r.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 403—404.

NOTATKA DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI

Tow. Sklański! Trzeba jak najszybciej rozwiązać problem zasilenia dywizji ściągniętej z Frontu Wschodniego.

Czy nie dodać jej 20—30% nowicjuszy? Zmobilizowanych robotników? Może by tak: 5% komunistów, 15% robotników, 10% chłopów? Powiększy się wówczas o 30%. Może zasady naukowe pozwalają na to (bez osłabienia dywizji jako całości w sensie jej hartu)?

Trzeba to *szybko* przemyśleć i rozstrzygnąć.

Następnie trzeba obecnie *zwiększyć* wysyłki karabinów na Front Wschodni.

Czy nie postawić przed Frontem Wschodnim zadania: obmyślić i dokonać przegrupowania wojsk tak, aby wzmocnić *wszystkie* dywizje o około 15—30 procent i w ten sposób doprowadzić całą armię do poprzedniego stanu.

Lenin

Napisane we wrześniu 1919 r.

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 221.

UCHWAŁA RADY OBRONY 24 WRZEŚNIA 1919 r.

Rada obrony Robotniczo-Chłopskiej na swym posiedzeniu 24 września postanowiła:

1) Przygotować do uporczywej obrony rejon o granicach: Moskwa, Witebsk, rzeka Dniepr, Czernihów, Woroneż, Tambów, Szack, Moskwa.

2) W całym tym rejonie ogłosić stan wojenny.

3) Utworzyć w oznaczonym rejonie gubernialne i powiatowe Komitety Rewolucyjne oraz Komitety Rewolucyjne w dużych miejscowościach, na dużych stacjach kolejowych itp., złożone z 3 przedstawicieli miejscowej Władzy Radzieckiej, przy czym jednym z nich powinien być komisarz wojskowy.

Komitetom tym poruczyć zorganizowanie uporczywej obrony odnośnych rejonów.

4) Rejon, o którym mowa w niniejszym rozkazie, podporządkować Rewolucyjnej Radzie Wojennej Republiki.

5) W całym rejonie stworzyć warunki sprzyjające istnieniu stałych formacji i w tym celu: wojskom formowanym w rejonie dla jego obrony przyznać frontową rację i frontowe pobory.

6) W celu uzupełnienia ilości koni w armii przeprowadzić wszędzie obowiązkowy zakup koni, przeciętnie po 10 koni z gminy, zależnie od ilości koni na danym terenie.

Przewodniczący Rady Obrony Robotniczo-Chłopskiej

W. Uljanow (Lenin)

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 215—216.

UCHWAŁA RADY OBRONY 1 PAŹDZIERNIKA 1919 r.

Rada Obrony Robotniczo-Chłopskiej na posiedzeniu w dniu 1 października br. postanowiła:

1. Za bohaterski przemarsz w celu połączenia się z oddziałami XII armii odznaczyć okryte chwałą dywizje: 45 i 48, honorowymi sztandarami rewolucji.

2. Za przemarsz ten wypłacić całej grupie, zarówno dowódcom, jak wszystkim czerwonoarmistom, nagrodę pieniężną w wysokości miesięcznych poborów.

Przewodniczący Rady Obrony Robotniczo-Chłopskiej

W. Uljanow (Lenin)

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 221.

PRZYKŁAD ROBOTNIKÓW PIOTROGRODZKICH

Gazety podały już wiadomość, że robotnicy Piotrogrodu rozpoczęli wzmożoną mobilizację i poczęli wysyłać najlepszych działaczy na Front Południowy.

Zajęcie Kurska przez Denikina i posuwanie się w kierunku Orła całkowicie tłumaczą ten wzrost aktywności proletariatu piotrogrodzkiego. Za jego przykładem powinni pójść również robotnicy innych ośrodków przemysłowych.

Denikinowcy liczą na to, że wywołają panikę w naszych szeregach i zmuszą nas do tego, byśmy myśleli tylko o obronie, tylko o danym froncie. Wiadomości radia zagranicznego dowodzą, z jaką gorliwością imperialiści Francji i Anglii pomagają Denikinowi również pod tym względem, podobnie jak pomagają mu swym uzbrojeniem i setkami milionów rubli. Zagraniczne rozgłośnie krzyczą na cały świat, że droga do Moskwy stoi otworem. W ten sposób kapitaliści chcą nas zastraszyć.

Ale zastraszyć nas im się nie uda. Wojska nasze są rozmieszczone zgodnie z przemyślanym i stanowczo realizowanym planem. Nasza ofensywa na główne ognisko sił nieprzyjaciela rozwija się nieustannie. Zwycięstwa odniesione w tych dniach — zdobycie 20 dział w rejonie Boguczaru, zdobycie stanicy Wieszeńskiej — świadczą o pomyślnym posuwaniu się naszych oddziałów w kierunku głównego ośrodka kozactwa, a wszak jedynie kozactwo umożliwiało i umożliwia Denikinowi tworzenie poważnej siły. Denikin zostanie rozbity, tak jak rozbito Kołczaka. Nie uda się nas zastraszyć, a nasza walka skończy się zwycięstwem.

Zajęcie Kurska i posuwanie się wroga w kierunku Orła stawiają przed nami zadanie: rzucić dodatkowe siły, aby odeprzeć tu nieprzyjaciela. Robotnicy piotrogrodzcy dowiedli swym przykładem, że należycie zrozumieli to zadanie. Nie zamykając oczu na niebezpieczeństwo, ani trochę go nie bagatelizując, mówimy: przykład Piotrogrodu dowiódł, że nie brak nam sił rezerwowych. Aby odeprzeć natarcie na Orzeł, aby przejść do ofensywy na Kursk i Charków, nie wystarczy to, czym rozporządzamy, trzeba zmobilizować najlepszych ludzi spośród proletariatu. Upadek Kurska stworzył poważne niebezpieczeństwo. Nigdy jeszcze wróg nie znajdował się tak blisko Moskwy. Aby jednak niebezpieczeństwo to zażegnać, rzucamy, jako uzupełnienie dotychczasowych sił wojskowych, nowe oddziały przodujących robotników, zdolne do wytworzenia przełomu w nastroju cofających się wojsk.

Wśród naszych wojsk na południu była pokaźna ilość dezerterów, którzy powrócili do szeregów armii. Powrócili oni w większości wypadków dobrowolnie, pod wpływem agitacji, która wyjaśniła im ich obowiązek, wyjaśniła im, jak wielkim dla nich niebezpieczeństwem byłoby przywrócenie władzy obszarników i kapitalistów. Dezerterzy jednak nie utrzymali pozycji, zabrakło im hartu, częstokroć cofali się bez walki.

Oto dlaczego sprawa zasilenia armii przez nowy dopływ sił proletariackich nabiera pierwszorzędnego znaczenia. Niezdecydowanie, cechujące pewne elementy, ustąpi miejsca stanowczości, nastrój się poprawi, przełom zostanie osiągnięty. Proletariat, jak to zawsze było w naszej rewolucji, doda otuchy wahającym się warstwom ludności pracującej i nimi pokieruje.

Robotnicy Piotrogrodu od dawna już dźwigają na swych barkach większy ciężar niż robotnicy innych ośrodków przemysłowych. I głód, i zagrożenie wojenne, i zabieranie najlepszych robotników na stanowiska w aparacie Rad w całej Rosji — wszystko to spadało na proletariat piterski o wiele większym ciężarem niż na proletariat innych dzielnic kraju.

A jednak widzimy, że wśród robotników piterskich nie ma najmniejszego zniechęcenia, najmniejszych objawów słabości. Przeciwnie. Nabrali hartu. Znaleźli no-

we siły. Wyłaniają nowe zastępy bojowników. Doskonale spełniają zadanie przodującego oddziału, wysyłając pomoc i posiłki tam, gdzie są najbardziej potrzebne.

Kiedy takie świeże siły napływają, aby wzmocnić te oddziały naszej armii, które się zachwiały, wówczas masy pracujące, żołnierze rekrutujący się z chłopów, otrzymują nowych przywódców z własnego środowiska, ze środowiska takich samych ludzi pracy, lecz bardziej rozwiniętych, bardziej świadomych, bardziej nieugiętych. Oto dlaczego taka pomoc dla naszej chłopskiej armii daje nam zdecydowaną przewagę nad wrogiem, wróg bowiem, aby „podtrzymać" swoją chłopską armię, wysyła jedynie synalków obszarników, a wiemy, że tego rodzaju „podtrzymanie" zgubiło Kołczaka i zgubi również Denikina.

Towarzysze robotnicy! Weźmy się wszyscy do nowej pracy za przykładem towarzyszy piotrogrodzkich! Więcej sił zgromadźmy do pracy wśród wojska, więcej inicjatywy i odwagi, więcej współzawodnictwa, by dorównać towarzyszom piotrogrodzkim — a wtedy masy pracujące odniosą zwycięstwo, kontrrewolucja obszarnicza i kapitalistyczna będzie zupełnie pokonana.

N. Lenin

P.S. Dowiedziałem się w tej chwili, że z Moskwy wyjechało na front kilkudziesięciu najbardziej oddanych towarzyszy. Za przykładem Pitra ruszyła Moskwa. Za przykładem Moskwy powinny pójść inne ośrodki.

N. L.

3 października 1919 roku

Dzieła, t. 30, Warszawa 1957, str. 31 — 33.

DO CZŁONKA REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU POŁUDNIOWO-WSCHODNIEGO PRZEZ BEZPOŚREDNIĄ LINIĘ

4 października 1919

Szorin oszukuje, zastrzegając Budionnego tylko dla siebie* i w ogóle nie przejawiając żadnej energii w sprawie pomocy dla wojsk Frontu Południowego. Wy będziecie całkowicie odpowiadać za zlikwidowanie tego skandalu, równoznacznego zdradzie. Telegrafujcie szczegółowo, co konkretnie robicie w sprawie istotnej pomocy i istotnej kontroli wykonania oraz jakie są wyniki.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 222.

---

* Szorin (dowódca Frontu Południowo-Wschodniego) udaremnił wykonanie rozkazu o przerzuceniu konnego korpusu Budionnego na Front Południowy do walki z konnicą Mamontowa. — *Red.*

TELEGRAM DO ORENBURSKIEGO KOMITETU GUBERNIALNEGO RKP(b) I GUBERNIALNEGO KOMITETU WYKONAWCZEGO

Orenburg
Komitet Gubernialny partii, Gubernialny Komitet Wykonawczy, rejon umocniony

8 października 1919

Wytężcie siły, aby zasilić Front Południowy siodłami, końmi i żołnierzami. Telegrafujcie, co robicie i co zrobicie.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 224.

TELEGRAM DO KOMITETU WYKONAWCZEGO RADY PETERSBURSKIEJ W ZWIĄZKU Z OFENSYWĄ JUDENICZA

14 października 1919 r.

Nie ulega wątpliwości, że ofensywa białych jest manewrem, którego celem jest osłabienie naszego natarcia na Południu. Odeprzyjcie wroga i uderzcie na Jamburg i Gdów. Przeprowadźcie mobilizację robotników na front. Skasujcie dziewięć dziesiątych wydziałów. Nigdzie u nas jeszcze nie przeprowadzono mobilizacji wszystkich sił na front, chociaż wiele się o tym pisało oraz jest uchwała Komitetu Centralnego i rozesłano okólniki.* Trzeba na czas ich odeprzeć, abyście mogli znowu iść z pomocą Południu.

Dzieła, 4 wyd. ros., t. 36, str. 474.

---

* Chodzi o następujące okólniki Komitetu Centralnego: „Tezy KC RKP(b) w związku z sytuacją na Froncie Wschodnim" (patrz wyd. niniejsze, str. 189—192), w których KC zwraca się do wszystkich organizacji partyjnych i do wszystkich związków zawodowych z prośbą, by „przeszły na rewolucyjny styl pracy i nie poprzestawały na starych szablonach".

Okólnik KC RKP(b) przesłany drogą radiową i telegraficzną 29 kwietnia 1919 roku w związku z niebezpieczeństwem spowodowanym posuwaniem się Kołczaka wzywał wszystkie terenowe organizacje partyjne, aby „do maksimum wytężyć swoje siły poświęcając je pracy dla armii" oraz jak największą ilość pracowników odkomenderować do pracy związanej z wojną, nawet jeśli zahamuje to na czas jakiś działalność poszczególnych resortów, albowiem „poświęcanie swych sił pokojowej, kulturalnej działalności, wówczas gdy samo istnienie Republiki Radzieckiej jest w śmiertelnym niebezpieczeństwie, byłoby dziecinadą niegodną najbardziej rewolucyjnej partii na świecie" („Prawda" nr 92, 1 maja 1919 roku).

Temu też zagadnieniu był w znacznym stopniu poświęcony list KC RKP(b) do organizacji partyjnych: „Wszyscy do walki z Denikinem!" (patrz wyd. niniejsze, str. 322—341).

Wreszcie w związku z zaostrzeniem się w końcu września sytuacji na Froncie Południowym KC RKP(b) wysłał nowy okólnik do organizacji partyjnych, w którym zażądał oddania całego aparatu państwowego w służbę zadaniu zlikwidowania Denikina. — *Red.*

DO E. SKLAŃSKIEGO

15.X.1919 r.

Tow. Sklański!

Dla Frontu Południowego absolutnie niezbędne są kawaleryjskie radiostacje, a także polowe lekkie radiostacje ruchome, których sporo macie w składach Głównego Zarządu Wojskowo-Inżynierskiego. Wydajcie natychmiast zarządzenie niezwłocznego wydania Frontowi Południowemu po 50 sztuk jednego i drugiego typu. Domaga się tego Stalin, który bardzo się uskarża na brak łączności.

Napiszcie mi, coście konkretnie zrobili, a jednocześnie każcie sporządzić dla mnie w GZWI krótkie zestawienie ogólnej liczby radiostacji znajdujących się u nich oraz przydzielonych poszczególnym armiom.

Przewodniczący Rady Obrony *W. Uljanow (Lenin)*

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 405.

ADNOTACJA NA LIŚCIE G. K. ORDŻONIKIDZEGO*

Według opinii zarówno Unszlichta, jak i Stalina, Sergo jest pracownikiem **wojskowym,** na którym najzupełniej można polegać. Jako niezwykle oddanego i *niezwykle dzielnego* rewolucjonistę sam go znam przeszło 10 lat.

Napisane 16 lub 17 października 1919 r.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 406.

---

* Niniejszą adnotację zrobił Lenin na liście Ordżonikidzego z dnia 15 października 1919 roku; w liście Ordżonikidze informował Lenina o skandalicznym bezładzie i rozprzężeniu w sztabach XIII i XIV armii Frontu Południowego. — *Red.*

PRZEMÓWIENIE DO ZMOBILIZOWANYCH ROBOTNIKÓW-KOMUNISTÓW WYGŁOSZONE Z BALKONU MOSKIEWSKIEJ RADY DELEGATÓW ROBOTNICZYCH I CHŁOPSKICH 16 PAŹDZIERNIKA 1919 r.

NOTATKA KRONIKARSKA

(Ukazanie się Lenina powitane zostało burzą oklasków). Towarzysze! Pragnę wyrazić słowa uznania dla robotników guberni jarosławskiej i włodzimierskiej, którzy jeszcze raz odpowiedzieli na nasz apel i dali najlepsze swoje siły dla obrony republiki robotniczo-chłopskiej. Wiecie z gazet, w których drukujemy całą prawdę, nic nie ukrywając, jakie nowe i groźne niebezpieczeństwo zawisło nad nami wskutek zajęcia Orła przez carskiego generała Denikina oraz zagrożenia czerwonego Pitra przez Judenicza. Ale my widzimy to niebezpieczeństwo i walczymy z nim tak, jak zawsze: zwracamy się do świadomego proletariatu i pracującego chłopstwa z wezwaniem, by własną piersią bronili swych zdobyczy.

Sytuacja jest nadzwyczaj ciężka. Nie upadamy jednak na duchu, wiemy bowiem, że ilekroć Republika Radziecka staje w obliczu trudnej sytuacji, robotnicy dokazują cudów waleczności, podnoszą na duchu i zagrzewają swym przykładem wojsko i prowadzą je do nowych zwycięstw.

Wiemy, że na całym świecie, we wszystkich bez wyjątku krajach, nieustannie, jakkolwiek nie tak szybko, jakbyśmy tego pragnęli, wzmaga się ruch rewolucyjny. I wiemy również, że zwycięstwo klasy robotniczej na całym świecie jest zapewnione.

Bez względu na ogromne ofiary, jakie ponosi Rosja, bez względu na jej udręki i męczarnie, walczy ona nieugięcie o sprawę wszystkich robotników. Imperialiś-

ci mogą zdławić jeszcze jedną — dwie republiki, ale nie są w stanie uratować światowego imperializmu, ponieważ jest on skazany na zagładę, ponieważ zburzy go nadchodzący socjalizm.

Oto dlaczego wyrażam wam słowa uznania, robotnicy guberni włodzimierskiej i jarosławskiej, żywiąc niezłomne przeświadczenie, że swym osobistym przykładem podtrzymacie ducha Armii Czerwonej i poprowadzicie ją do zwycięstwa.

Niech żyją robotnicy i chłopi!

Niech żyje światowa republika robotnicza!

Dzieła, t. 30, Warszawa 1957, str. 51 — 52.

Z UCHWAŁY RADY OBRONY REPUBLIKI, NADANEJ PRZEZ LENINA DO PIOTROGRODU PRZEZ BEZPOŚREDNIĄ LINIĘ

17 października 1919 r., godzina 7 minut 30 rano

Punkt pierwszy. Uchwała Rady Obrony z dnia 16 października 1919 roku jako polecenie zasadnicze stawia zadanie utrzymania za wszelką cenę Piotrogrodu aż do nadejścia posiłków, które już zostały wysłane.

Punkt drugi. Bronić przeto Piotrogrodu do ostatniej kropli krwi, nie oddając ani jednej piędzi ziemi i tocząc walkę na ulicach miasta.

Dokumienty o gieroiczeskoj oborone Pietrograda w 1919 godu, 1941, str. 98.

REZOLUCJA NA TELEGRAMIE SYBERYJSKIEGO KOMITETU REWOLUCYJNEGO*

17 października 1919

1) Dać 30 000 umundurowania.

2) *Całą* V armię wziąć na *południe natychmiast*, nie zaś po Iszymie (albowiem rzeka Toboł jest znacznie większa i szersza od rzeki Iszym, długość zaś frontu w wyniku przejścia nad rzekę Iszym ulega znikomemu skróceniu).

3) Natarcie na Iszym przekształcić w demonstrację i wycofać się (przygotowawszy to w *najkrótszym* czasie) nad rzekę Toboł.

Polecić Naczelnemu Dowódcy, aby rozważył moje propozycje 1—3.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 229—230.

---

* W telegramie Syberyjskiego Komitetu Rewolucyjnego donoszono, że „nastroje na Syberii są zdecydowanie proradzieckie. Organizujemy miejscowe siły i z Kołczakiem damy sobie radę, potrzeba tylko umundurowania i amunicji. Wczoraj przeszliśmy do natarcia na całym froncie i zamierzamy w ciągu trzech tygodni dojść do Iszymu". W dalszym ciągu była mowa o tym, że dowódcy i pracownicy polityczni V armii pragną przerzucenia jej na Front Południowy. Syberyjski Komitet Rewolucyjny proponował, aby po Iszymie przerzucić na południe trzy dywizje tej armii. „Jeżeli dacie umundurowanie na 30 000, natychmiast tę ilość żołnierzy zmobilizujemy i w Czelabińsku, i tam, dokąd idziemy. Przysyłajcie tylko umundurowanie, siła żywa jest i będzie." — *Red.*

DO ROBOTNIKÓW I CZERWONOARMISTÓW PIOTROGRODU

Towarzysze! Nadeszła decydująca chwila. Carscy generałowie jeszcze raz otrzymali zaopatrzenie i sprzęt wojskowy od kapitalistów Anglii, Francji, Ameryki, jeszcze raz na czele band synalków obszarniczych usiłują zdobyć czerwony Piter. Wróg dokonał napaści w czasie, gdy toczyły się pokojowe rokowania z Estonią, napadł na naszych czerwonoarmistów, którzy zaufali tym rokowaniom. Ten zdradziecki charakter napaści tłumaczy po części szybkie sukcesy wroga. Zdobył on Krasnoje Sieło, Gatczynę, Wyricę. Przecięte zostały dwie linie kolejowe wiodące do Pitra. Wróg dąży do przecięcia trzeciej, Nikołajewskiej, i czwartej, Wołogodzkiej, żeby wziąć Piter głodem.

Towarzysze! Wszyscy wiecie i widzicie, jak ogromne niebezpieczeństwo zawisło nad Piotrogrodem. Kilka najbliższych dni zadecyduje o losach Piotrogrodu, a to znaczy, że zadecydują one w połowie o losach Władzy Radzieckiej w Rosji.

Piotrogrodzkim robotnikom i czerwonoarmistom nie mam potrzeby przypominać ich obowiązku. W czasie całej dwuletniej — niebywałej pod względem trudności i niebywałej pod względem zwycięstw — walki Władzy Radzieckiej z burżuazją całego świata robotnicy piterscy dali nie tylko wzór spełniania obowiązku, ale też wzór najwyższego bohaterstwa, niespotykanego w świecie rewolucyjnego entuzjazmu i ofiarności.

Towarzysze! Rozstrzyga się los Piotrogrodu! Wróg usiłuje nas zaskoczyć. Siły jego są nieduże, nawet znikome, ale za to ma on przewagę szybkości działania, zuchwałej brawury oficerów, technicznego zaopatrze-

nia i uzbrojenia. Piter rychło otrzyma pomoc; już ją wysyłamy. Jesteśmy znacznie silniejsi od wroga. Walczcie, towarzysze, do ostatniej kropli krwi, brońcie każdej piędzi ziemi, wytrwajcie do końca, zwycięstwo jest bliskie! My je odniesiemy!

W. Uljanow (Lenin)

17/X

Dzieła, t. 30, Warszawa 1957, str. 53 — 54.

TELEGRAM DO PIOTROGRODZKIEGO KOMITETU PARTII

18.X.1919 r.

Sądzę, że porozumienie z Estonią przeciwko Judeniczowi jest niemożliwe, bo ona, nawet jeśli zechce — jest bezsilna, i nie może nic zrobić. Poza tym baza Judenicza znajduje się prawdopodobnie nie w Estonii, lecz poza nią, nad brzegiem morza, pod osłoną floty angielskiej. Posłaliśmy wam dużo wojska, cała rzecz w szybkości natarcia na Judenicza i w okrążeniu go. Wytężcie wszystkie siły, aby przyspieszyć. Wielkie powstanie na tyłach Denikina na Kaukazie oraz nasze sukcesy na Syberii pozwalają spodziewać się całkowitego zwycięstwa, jeżeli tylko gwałtownie przyspieszymy likwidację Judenicza.

Lenin

„Prawda" nr 53, 23 lutego 1938 r.

TELEGRAM DO M. W. FRUNZEGO

Szyfrem

Rewolucyjna Rada Wojenna Frontu Turkiestańskiego
Frunze

Całą uwagę skierujcie nie na Turkiestan, lecz na całkowitą likwidację uralskich kozaków, używając wszelkich, chociażby nawet dyplomatycznych, środków. Przyspieszajcie ze wszystkich sił pomoc dla Frontu Południowego. Czy nie można by kozaków orenburskich wziąć pod Piter albo na inny front.

Zawiadamiajcie jak najczęściej szyfrem o faktycznym wykonaniu.

Lenin

18/X

W. M. Frunze na frontach graždanskoj wojny, Zbiór dokumentów, 1941, str. 222—223.

DO TOWARZYSZY-CZERWONOARMISTÓW

Towarzysze-czerwonoarmiści! Carscy generałowie — Judenicz na północy, Denikin na południu — jeszcze raz wytężają swe siły, aby pokonać Władzę Radziecką, aby przywrócić władzę cara, obszarników i kapitalistów.

Wiemy, jak skończyła się podobna próba Kołczaka. Nie na długo udało mu się oszukać uralskich robotników i syberyjskich chłopów. Gdy robotnicy Uralu i chłopi Syberii zobaczyli, że są oszukiwani, gdy padli ofiarą niezliczonych aktów gwałtu, chłosty, grabieży popełnianych przez oficerów, synalków obszarników i kapitalistów — pomogli naszej Armii Czerwonej pobić Kołczaka. Kozacy orenburscy otwarcie wypowiedzieli się za Władzą Radziecką.

Oto dlaczego jesteśmy całkowicie pewni naszego zwycięstwa nad Judeniczem i Denikinem. Nie uda im się przywrócić władzy cara i obszarników. Nigdy się to nie stanie! Powstania chłopskie wybuchają już na tyłach armii Denikina. Silne płomienie powstania przeciwko Denikinowi ogarnęły Kaukaz. Szerzy się ferment i wrzenie wśród kozaków kubańskich, niezadowolonych z denikinowskich aktów gwałtu i grabieży popełnianych w interesie obszarników i Anglików.

Bądźmy więc nieugięci, towarzysze-czerwonoarmiści! Robotnicy i chłopi w coraz bardziej zwartych szeregach, z coraz większą świadomością i stanowczością występują w obronie Władzy Radzieckiej.

Naprzód, towarzysze-czerwonoarmiści! Do walki o władzę robotniczo-chłopską, przeciw obszarnikom, przeciw carskim generałom! Odniesiemy zwycięstwo!

19.X.1919

N. Lenin

Dzieła, t. 30, Warszawa 1957, str. 55—56.

TELEGRAM DO DOWÓDCY ARMII REZERWOWEJ

Kazań

19.X.1919 r.

Czy otrzymaliście dostateczną ilość ludzi dla sformowania? Czy praca przebiega pomyślnie? Czy wszyscy miejscowi działacze pomagają wam z dostateczną energią? Przeczytajcie im ten telegram. Odpowiedzcie sami i niech oni mi też odpowiedzą.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

„Prawda" nr 53, 23 lutego 1938 r.

TELEGRAM DO RADY PIOTROGRODZKIEJ

20 października 1919

Czy przedsięwzięto środki w celu nawiązania trwałej łączności radiowej między grupą Charłamowa a sztabem VII armii? Czy łączność ta jest dostatecznie zabezpieczona? To samo w stosunku do wszystkich pozostałych grup. Jeżeli potrzebna jest nasza pomoc, telefonujcie.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 230.

DO TULSKIEGO KOMITETU REWOLUCYJNEGO

20.X.1919 r.

Towarzysze! Tuła ma w tej chwili niezwykle doniosłe znaczenie — i w ogóle, niezależnie nawet od zbliżania się nieprzyjaciela, znaczenie Tuły dla republiki jest ogromne.

Dlatego należy wytężyć *wszystkie* siły do *zgodnej* pracy, koncentrując *wszystko* wokół pracy dla wojska i zaopatrzenia wojska.

Bardzo mi przykro, że doszło do tarć między wami i Zelikmanem a Petersem i myślę, że winien jest Zelikman, bo skoro dał się zauważyć jakiś rozdźwięk, należało go od razu załagodzić (a zrobić to nie było trudno), nie doprowadzając do konfliktu.* Najdrobniejsze nawet *rozdźwięki* należy na przyszłość łagodzić, zawiadamiając o nich władze centralne *na czas* i nie dopuszczając do tego, by konflikt się rozrastał.

Pracę w Tule trzeba wszelkimi siłami usprawnić i zorganizować *całkowicie* na zasadach *stanu wojennego*. Dekret o ograniczeniu administracji cywilnej ukaże

---

* Konflikt, o którym wspomina Lenin, miał miejsce w sierpniu — wrześniu 1919 r. 20 sierpnia konnica białogwardyjskiego generała Mamontowa przerwała pod Nowochoperskiem linię frontu i zajęła Woroneż, Tambów i stację Boborykino na terytorium guberni tulskiej. W celu zorganizowania obrony guberni tulskiej została powołana Rada Wojenna Tulskiego Rejonu Umocnionego i Komitet Rewolucyjny. Między Radą Wojenną a Komitetem Rewolucyjnym wynikły tarcia w związku z ustaleniem ich kompetencji. Ostatecznie, po liście Lenina, konflikt został zlikwidowany. — *Red.*

się w najbliższych dniach, należy go nie tylko przestrzegać, ale stosować arcysumiennie i gorliwie.* Daleko jeszcze do tego, by w Tule *masy* były za nami. Stąd — konieczność *szczególnie* intensywnej pracy w wojsku, śród rezerwistów, śród robotników, śród robotnic.

Jeżeli brak sił, napiszcie — pomożemy z Moskwy.

Nad obroną czuwać, nie spuszczając oczu: czy buduje się blokhauzy? czy praca nie słabnie? czy są materiały? robotnicy? czy czerwonoarmiści się szkolą? czy zaopatrzenie ich jest zadowalające? Wszystkie te i tym podobne sprawy należy *przydzielić* pod specjalny *nadzór* roztropnym ludziom i oddanym partii towarzyszom. Wy ponosicie całą odpowiedzialność za *powodzenie* tej pracy, za niedbalstwo (jeżeli na czas nie zaprotestujecie i nie zwrócicie się do władz centralnych). Formowanie jednostek wojskowych ma *wyjątkowe* znaczenie.

Jeżeli zdobędziemy Orzeł,** pracy nie osłabiać, lecz *dziesięciokrotnie* wzmóc, bez tego bowiem nie zwyciężymy, a zahamowanie ofensywy to dla nas śmierć.

Odczytajcie ten list *wszystkim* odpowiedzialnym działaczom i członkom partii i *regularnie*, bardzo *zwięźle* informujcie mnie o tym, co się *faktycznie* robi.

Z komunistycznym pozdrowieniem *W. Uljanow (Lenin)*

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 407—408.

---

* Dekret *„O uproszczeniu aparatu cywilnego Władzy Radzieckiej"*, o którym wspomina Lenin, omawiano w RKL w dniu 25 listopada i 15 grudnia 1919 roku. — *Red.*

** Oddziały Armii Czerwonej zdobyły Orzeł w dniu, kiedy Lenin pisał niniejszy list. — *Red.*

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ V ARMII

Całość szyfrem

Kopia dla Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Wschodniego

21 października 1919

Frumkin przekazał mi wasze sugestie o tym, że Front Wschodni jest zbędny. Powtórzcie dokładniej. Są nam diabelnie potrzebni dowódcy. Następnie poinformujcie, ile wojska i kiedy — uwzględniając rozpoczęte przez was natarcie — możecie dać na Front Południowy.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 231—232.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU ZACHODNIEGO

Całość szyfrem

21 października 1919

Donoszą, że zaczęło się bratanie żołnierzy polskich z naszymi. Sprawdźcie dokładniej i zakomunikujcie, jakie kroki podejmujecie, ażeby całkowicie unieszkodliwić oszustów względnie podstępy nieprzyjaciela oraz ażeby w brataniu brali udział ludzie w pełni odpowiedni albo komisarze. Podajcie wszystko, co wiecie o nastrojach polskich żołnierzy.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 232.

NOTATKA DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI

22/X 1919.

Byłem trochę „skonsternowany" wczorajszym żądaniem Zinowjewa przysłania nowych pułków. Czy to prawda o Estończykach?

Mimo to przekazałem Sklańskiemu i rozporządzenie w sprawie wysłania z Tuły (znowu z Tuły!) zostało wydane.

Ale brać dalej z rezerw Frontu Południowego nie jest bezpiecznie. Czy nielepiej by poszukać gdzie indziej?

Skończenie z Judeniczem (właśnie skończenie — dobicie) to dla nas *diabelnie* ważne. Jeżeli natarcie się rozpoczęło, to czy nie można by zmobilizować jeszcze ze 20 tysięcy robotników piterskich... i pójść do natarcia na Judenicza rzeczywiście olbrzymią masą?

Jeżeli się ma 5—10 tysięcy dobrych wojsk ofensywnych (a Wy je macie), to z pewnością takie miasto jak Piter może *dodać* im na pomoc *30* tysięcy. Rykow mówi, że w Pitrze „znalazło się" dużo mienia, chleb jest, mięso nadchodzi.

Trzeba skończyć z Judeniczem *szybko;* wówczas skierujemy *wszystko* przeciw Denikinowi.

Brać teraz z Frontu Południowego jest, moim zdaniem, niebezpiecznie; tam zaczęło się natarcie, trzeba je rozszerzyć.

P. S. Dowiedziałem się właśnie od Sklańskiego, że 2 pułki skierowane do Pitra dotarły do Kotlasu. Przyspieszymy ich marsz.*

Nowe doniesienie: to nieprawda.

Pozdrowienia! *Lenin*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 233.

---

* Zdanie to Lenin wykreślił. — *Red.*

NOTATKA DO PRZEWODNICZĄCEGO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI SKREŚLONA NA SPRAWOZDANIU LUDOWEGO KOMISARZA SPRAW ZAGRANICZNYCH CZICZERINA

Moim zdaniem Cziczerin ma rację.* Czy sprawdzono wiadomości, że Estończycy wojują? Czy nie ma tu oszustwa? A może z Judeniczem idą Estończycy *tylko biali* (oficerowie), którzy wśród Estończyków stanowią mniejszość i to znikomą?

Trzeba dziesięć razy przemyśleć, dziesięć razy przymierzyć, albowiem wiele faktów wskazuje na to, że estońskie *chłopstwo* pragnie pokoju.

Pozdrowienia! *Lenin*

22/X

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 233—234.

---

* W notatce adresowanej do Lenina ludowy komisarz spraw zagranicznych Cziczerin oponował przeciwko wypowiedzeniu wojny Estonii. — *Red.*

POLECENIE DLA ZASTĘPCY KOMISARZA LUDOWEGO SPRAW WOJSKOWYCH

24.X.1919 r.

Od *Stalina*
(s z y b k o załatwić)

1) Zmobilizowanych Łotyszów skierować do batalionów zapasowych dywizji łotewskiej
(ponaglić Petersona; powtórzyć mu rozkaz).
2) Naczelny Dowódca obiecał dać Turkiestańską Brygadę Konną do Kozłowa.
Sprawdzić. Ponaglić.
3) Dla 8 armii Naczelny Dowódca obiecał 8 batalionów. Ponaglić.
W y z n a c z y ć o s o b ę o d p o w i e d z i a l n ą.
4) Z Kaługi Naczelny Dowódca obiecał wysłać uzupełnienia dla 45 dywizji.
Sprawdzić. Ponaglić.
Wyznaczyć osobę odpowiedzialną.

Lenin

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 409.

TELEGRAM DO RADY PIOTROGRODZKIEJ

24 października 1919

Naczelny Dowódca odrzuca w swym telegramie prośbę o przysłanie dodatkowo brygady — oprócz pułku kolejowego i 2 pułków VI armii, z których jeden już w drodze. Sądzę, że jest to słuszne, nie ma bowiem skąd wziąć, a na południu pod Orłem wciąż jeszcze toczą się niezwykle zacięte walki. Co do uzupełnień, to na razie wyśle się Wam półtora tysiąca. Poczyniono kroki, by jeszcze dodatkowo dać Łotyszów, jeżeli się tacy znajdą. Przewiduje się przysłanie Wam 600 ludzi ze Szkoły Radzieckiej.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 235.

DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI

25 października 1919

Sądziłem, że Cziczerin zakomunikował Wam, iż zawiadamia Estończyków o tym, że jeśli puszczą Judenicza, to rozwiniemy ofensywę przeciwko nim. Moim zdaniem, jeżeli oni puszczą Judenicza, to trzeba wkroczyć do Estonii i, jeśli to aktualne, to akcję tę wściekle przyspieszyć. Cziczerin jest przeciwny ogłaszaniu tego, bo Ententa podejmie wówczas kroki ze swej strony.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 237.

TELEGRAM DO KOMISARZA WOJSKOWEGO ŁOTWY PETERSONA

Zakomunikujcie natychmiast:

1) Czy zmobilizowanych skierowaliście już do batalionu zapasowego Dywizji Łotewskiej? Ilu skierowano? Czy mobilizację przeprowadzono z należytą energią?

2) Czy wykonaliście polecenie o wysłaniu uzupełnień do Pułku Łotewskiego, do 7 armii? Zarówno jedno, jak drugie, to zadania nie cierpiące zwłoki.

Lenin

25/10 19 r.

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 235.

LIST DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU POŁUDNIOWEGO

25 października 1919

Do tow. Smiłgi
i pozostałych członków Rewolucyjnej Rady Wojennej
i armii

Bardzo polecam oddawcę listu, znanego mi od dawna osobiście bolszewika, tow. Stiepana Nazarowa.

Wraz z innymi iwanowo-wozniesieńskimi towarzyszami utworzyli oni *w sposób przemyślany zorganizowaną* grupę (od 300 do 500 ludzi) dla udzielenia wszechstronnej pomocy i uzdrowienia całej armii.

Gorąco polecam towarzyszy i bardzo proszę uczynić wszystko, aby ich nie zaprzepaszczono, lecz z całą troskliwością w sposób właściwy rozmieszczono. Bardzo proszę zawiadomić mnie o otrzymaniu tego listu oraz o tym, dokąd i do jakich zadań towarzysze zostali wyznaczeni.

Przewodniczący Rady Obrony

W. Uljanow (Lenin)

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 237.

TELEGRAM DO DOWÓDCY ARMII REZERWOWEJ

1.XI.1919 r.

Kazań
Dowódca armii rezerwowej

Podajcie stan waszych formacji? Czy ogólnorosyjski Sztab Główny dał wam wszystko, co obiecał? Jak przebiega walka z tyfusem plamistym, zabezpieczenie kwater oraz czy partia rozwinęła akcję pomocy?

Lenin

„Prawda" nr 53, 23 lutego 1938 r.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ V ARMII

1.XI.1919 r.

Rewolucyjna Rada Wojenna 5

Podajcie, ile, jakich dywizji i kiedy można od was przerzucić. Zasięgnijcie informacji u Rewolucyjnej Rady Wojennej trzeciej oraz Frontu. Odpowiedzcie niezwłocznie.

Lenin

„Prawda" nr 53, 23 lutego 1938 r.

TELEGRAM DO PIOTROGRODU PRZEZ BEZPOŚREDNIĄ LINIĘ

1 listopada 1919 r.

Cała sytuacja wojenna i polityczna wymaga szybkiego skoncentrowania bardzo poważnych sił pod Pitrem, ażeby zgnieść Judenicza ostatecznie. Radzę załatwić to z Naczelnym Dowódcą albo przez Biuro Polityczne.

Lenin

Dokumienty o gieroiczeskoj oboronie Pietrograda w 1919 godu, 1941, str. 113.

TELEGRAM DO M. W. FRUNZEGO

2 listopada 1919 r.

Walka z uralskimi kozakami przewleka się i nie widzę, aby podejmowano kroki w celu przyspieszenia likwidacji tego frontu, mimo że żądałem od was, abyście całą swoją uwagę skoncentrowali na tej sprawie. Zwracam uwagę, że przeciwnik wykorzystując okres wytchnienia, który mu daliście, wzmacnia się i stara się zakończyć sprawę jedynie porozumieniem. Zakomunikujcie natychmiast, jakie poczyniliście kroki, ażeby rozgromić przeciwnika.

Lenin

M. W. Frunze na frontach graždanskoj wojny, Zbiór dokumentów, 1941, str. 236.

POZDROWIENIE DLA ROBOTNIKÓW PIOTROGRODZKICH

W dniu drugiej rocznicy Republiki Radzieckiej pierwsze słowa pozdrowienia należy skierować do robotników piotrogrodzkich. Jako awangarda rewolucyjnych robotników i żołnierzy, jako awangarda mas pracujących Rosji i całego świata, robotnicy piotrogrodzcy pierwsi obalili władzę burżuazji i wznieśli sztandar proletariackiej rewolucji przeciw kapitalizmowi i imperializmowi.

Już od dwóch lat mimo wszystkie trudności i męczarnie głodu, chłodu, rozprzężenia i ruiny sztandar ten zwycięsko trzymają w swych dłoniach robotnicy i pracujący chłopi Republiki Radzieckiej. Dwa lata budownictwa socjalistycznego mimo szalonej zaciekłości i oporu burżuazji, mimo zbrojnego najazdu światowego imperializmu dały nam duże doświadczenie, dały nam okrzepnięcie Władzy Radzieckiej.

Robotnicy całego świata darzą nas swą sympatią. Powoli i z trudem, ale nieustannie dojrzewa we wszystkich krajach rewolucja proletariacka, a bestialskie akty przemocy burżuazji zaostrzają tylko walkę, przyśpieszają tylko zwycięstwo proletariatu.

Właśnie w ostatnich dniach angielscy reakcjoniści, imperialiści rzucili wszystko na ostatnią kartę, jaką miało być zdobycie Piotrogrodu. Burżuazja całego świata, a rosyjska w szczególności, miała już przedsmak zwycięstwa. Ale zamiast zwycięstwa pod Piotrogrodem spotkała ich klęska.

Wojska Judenicza są rozbite i cofają się.

Towarzysze-robotnicy, towarzysze-czerwonoarmiści! Wytężcie wszystkie siły! Nie szczędźcie sił w pościgu

za cofającym się wojskiem, bijcie je, nie dawajcie mu ani godziny, ani chwili wytchnienia. Teraz bardziej niż kiedykolwiek możemy i musimy uderzyć z jak największą siłą, aby dobić wroga.

Niech żyje Czerwona Armia, która pokonuje carskich generałów, białogwardzistów, kapitalistów! Niech żyje międzynarodowa Republika Radziecka.

N. Lenin

5.XI.1919

Dzieła, t. 30, Warszawa 1957, str. 104—105.

DO BIURA ORGANIZACYJNEGO KC

10 grudnia 1919

Moim zdaniem Frunze żąda zbyt wiele. Najpierw trzeba zająć całkowicie Ukrainę, a Turkiestan poczeka, pocierpi.*

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 244.

---

* Widocznie Frunze zwracał się o przysłanie odpowiednich pracowników politycznych, którzy potrzebni byli na Froncie Południowym. — *Red.*

UCHWAŁA RADY OBRONY

10 grudnia 1919 r.

Trzecia i piąta armia w wyniku szybkiego natarcia na Wschód zakończyły operację omską zdobyciem m. Omska oraz innych miejscowości, gdzie wzięły wielu jeńców i bogatą zdobycz wojenną.

Wszystko to osiągnięto jedynie dzięki maksymalnemu wytężeniu sił przez wszystkich pracowników III i V armii, którzy ponieśli wielkie ofiary podczas gwałtownego natarcia Armii Czerwonej na Syberii.

Jako rekompensatę wydatków poniesionych przez uczestników operacji omskiej, Rada Obrony Robotniczo-Chłopskiej postanowiła:

Wypłacić całemu składowi osobowemu III i V armii, które uczestniczyły w operacji omskiej, dodatkowe pobory miesięczne.

Przewodniczący Rady Obrony

W. Uljanow (Lenin)

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 244.

LIST DO G. J. ZINOWJEWA

Tow. Zinowjew!
Posyłam decyzję Biura Politycznego.*
Dwie sprawy:
1) Czy nie można zamówić pilnie 2 par sań (sań samochodowych Kegress) ciężkich i 2 lekkich dla Frontu Południowego? *Pilne.* Odpowiedzcie.
2) Zwróćcie specjalną uwagę na łupki palne w pobl[iżu] Jamburga.
Arcyważne jest dołożenie wszystkich sił.
3) Materiałów (drut kolczasty i in.) *nie* niszczyć, nie roztrwonić.
Przyda się. Zwróćcie uwagę.

Pozdrowienia *Lenin*

Artykuł piszę. Jeżeli dziś nie skończę, nie oczekujcie.**

Napisane 15 grudnia 1919 r.

Zbiór Leninowski XXIV, str. 21.

---

* Decyzja Biura Politycznego KC RKP(b) dotyczyła widocznie obrony RFSRR. — *Red.*

** Mowa o artykule „Wybory do Zgromadzenia Ustawodawczego a dyktatura proletariatu", który Lenin zakończył 16 grudnia 1919 r. — *Red.*

LIST DO G. J. ZINOWJEWA

23/XII 1919

Tow. Zinowjew!

Otrzymałem W[asz] l[is]t z 20/XII.

Co do Pitra uzgodnijcie wszystko z Trockim. Trzeba, sądzę, zachować i *odbudować* wszystkie urządzenia obr[onne] (powiadają, że kradną już drut i in.) oraz wymyślić system *cotygodniowej* mobilizacji (względnie „alarmu" albo *zbiórki*), ażeby trzymać Piter w pogotowiu. Trzeba to szczególnie dobrze przemyśleć.

Apr[owiza]cja z powodu transportu całkowicie leży. *Remont parowozów i wagonów!!*

Wspaniale żeście się już zajęli sprawą łupków. Ale zdziwiło mnie, że piszecie o transporcie łupków. Transportu (chyba że na *gaz:* gazu łupek daje ponoć więcej niż węgiel) łupki nie znoszą, trzeba ponoć elektryfikować na miejscu i na miejscu też postawić rafinerię dla uzyskiwania ropy z łupku. Tak mi tu mówiono. I sądziłem, że Piter przy swoich zasobach może sobie poradzić zarówno z elektryfikacją, jak rafinowaniem ropy.

Pozdrowienia! *Lenin*

NB. Czy nie można budować blokhauzów dla obrony Pitra? Posyłam Wam i Trockiemu raport na ten temat.

NB.

Dlaczego nie ma więcej kegressów? Mówią, że taśm jest ponad 100?

Zbiór Leninowski XXIV, str. 22.

1920

NOTATKA DO J. W. STALINA PRZEZ BEZPOŚREDNIĄ LINIĘ

4 lutego 1920

KC nie obstaje przy Waszym wyjeździe pod warunkiem, że w ciągu najbliższych tygodni całą uwagę i całą energię skoncentrujecie na pracy dla Frontu Kaukaskiego, podporządkowując mu interesy Frontu Południowo-Zachodniego. Arżanowa posyła się do Woroneża, aby przyspieszył nieodzowne przerzuty. Prosimy okazać mu niezbędną pomoc i regularnie informować nas o przebiegu przerzutów.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 258.

TELEGRAM DO G. K. ORDŻONIKIDZEGO

Całość szyfrem

Rewolucyjna Rada Wojenna Frontu Kaukaskiego

17 lutego 1920

Jestem niezmiernie zaniepokojony stanem naszych wojsk na Froncie Kaukaskim, całkowitym rozkładem u Budionnego, osłabieniem wszystkich naszych wojsk, słabością ogólnego dowództwa, waśnią między armiami, wzmocnieniem się przeciwnika. Trzeba wytężyć wszystkie siły i z rewolucyjną energią przeprowadzić szereg nadzwyczajnych posunięć. Telegrafujcie szczegółowo szyfrem, co mianowicie podejmujecie.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 261.

TELEGRAM DO J. W. STALINA

Charków
Ukraińska Rada Armii Pracy
Stalin, kopia dla Ukraińskiego Komitetu Rewolucyjnego

Jestem bardzo rad, że ściągnięto umiarkowane kontyngenty — 158 [mln pudów] i że 10 procent pozostawiacie biedocie oraz że już przeznaczyliście trzy pułki i 4 szwadrony dla Ukraińskiej Rady Armii Pracy.

Radzę: 1) zabezpieczyć wydobyty węgiel i szybko przerzucić posiłki na Front Kaukaski. Jest to rzecz najważniejsza; 2) zabezpieczyć wydobytą sól i — w miarę jak pułki i szwadrony będą kolejno zajmowały gminy wokół Zagłębia Donieckiego — ściągać w pełni kontyngenty, nagradzając biedotę zbożem i solą; 3) niezwłocznie zmobilizować część robotników charkowskich i donieckich do pracy w armii aprowizacyjnej wespół z pułkami i szwadronami; 4) dokonywać oceny działalności Ukraińskiej Rady Armii Pracy na podstawie codziennej ilości dostarczonego zboża, węgla, wyremontowanych parowozów.

Lenin

Napisane 18 lutego 1920 r.

Dzieła, t. 30, Warszawa 1957, str. 372.

TELEGRAM DO J. W. STALINA

Członek Rewolucyjnej Rady Wojennej
Frontu Południowo-Zachodniego
towarzysz Stalin

przez bezpośrednią linię

Moskwa, 20 lutego

Sytuacja na Froncie Kaukaskim staje się coraz poważniejsza. Sądząc według stanu na dzień dzisiejszy, nie jest wykluczona utrata Rostowa i Nowoczerkaska oraz to, że nieprzyjaciel podejmie próbę posunięcia się dalej na północ, co zagrozi okręgowi donieckiemu. Zastosujcie nadzwyczajne środki, aby przyśpieszyć przerzucenie dywizji czterdziestej drugiej i Dywizji Łotewskiej oraz podnieść ich zdolność bojową. Liczę na to, że — mając na uwadze ogólną sytuację — rozwiniecie całą Waszą energię i osiągniecie poważne rezultaty.

Lenin

Dzieła, t. 30, Warszawa 1957, str. 378.

TELEGRAM DO J. W. STALINA

Charków
Stalin

22/II

Trzeba niezwłocznie przydzielić tłumaczy do wszystkich sztabów i instytucji wojskowych, bezwzględnie zobowiązując wszystkich do przyjmowania podań i dokumentów w języku ukraińskim. Jest to bezwzględnie konieczne; co się tyczy języka — wszelkie ustępstwa i maksimum równouprawnienia. Co do płac kolejarzy — zaraz powiem. Jeśli sylabizujecie, słyszę was dobrze, odpowiedzcie więc telefonicznie na oba moje telegramy.

Lenin

Dzieła, t. 30, Warszawa 1957, str. 381.

DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI

27.II.1920 r.

Oczywiście, Rada Obrony nie będzie się sprzeciwiała rozformowaniu aparatu poszczególnych armii*. Wszelkie oznaki świadczą, że Polska postawi nam warunki absolutnie niewykonalne, nawet bezczelne. Trzeba skierować całą uwagę na przygotowanie, wzmocnienie Frontu Zachodniego. Uważałbym, że niezbędne są środki nadzwyczajne w celu szybkiego dowozu wszystkiego, co możliwe, z Syberii i z Uralu na Front Zachodni. Obawiam się, iż pospieszyliśmy się nieco z armiami pracy, chyba że wykorzystamy je całkowicie w celu przyspieszenia dowozu na Front Zachodni. Należy rzucić hasło: przygotować się do wojny z Polską.

Lenin

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 421.

---

* Lenin ma na myśli przekształcenie na początku 1920 roku niektórych jednostek Armii Czerwonej w armie pracy celem wykorzystania ich w dziedzinie budownictwa gospodarczego. Wojna z burżuazyjno-obszarniczą Polską i Wranglem zmusiła do ponownego przekształcenia armii pracy w jednostki bojowe. — *Red.*

TELEGRAM DO J. W. STALINA

Charków
Do członka Rewolucyjnej Rady Wojennej
Frontu Południowo-Zachodniego

29 lutego 1920

KC potwierdza swoją uchwałę w sprawie konieczności odkomenderowania do pracy w transporcie odpowiedzialnych pracowników politycznych z armii Frontu Południowo-Zachodniego. Przerzut ten z armii do pracy na kolei KC uważa za główną gwarancję uratowania transportu. Nawet Front Kaukaski oddał do pracy na kolejach południowo-wschodnich cały aparat II armii i 100 pracowników politycznych. Podajcie telegraficznie ilość i stanowiska odkomenderowanych.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 271.

DO CZŁONKA REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ VI ARMII

5 marca 1920

Zachowajcie w tej sprawie jak największą ostrożność i nieufność*. Uważajcie, aby Was nie wyprowadzili w pole oficerowie, którzy chcą przeniknąć do nas w celu rozłożenia armii. O każdym, który chce wrócić, zasięgnijcie jak najbardziej szczegółowych informacji i jeżeli będziecie przekonani o pożyteczności jego powrotu, przekażcie do Moskwy dla decyzji. Tę samą sprawę omówcie z komisją, która wyjechała do Archangielska. Propozycje po omówieniu przedstawcie.

Oświadczenie Cziczerina o wyjeździe za granicę zakładało jako warunek poddanie się białego rządu, ale ten uciekł. Na wyjazdy za granicę na razie nie zezwalajcie. Aresztowanych oficerów wykorzystujcie do pracy. Pozostających na wolności — do tego samego celu. Telegram Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki w sprawie skierowania części z nich do centrum pozostaje w mocy.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 273—274.

---

* Członek Rewolucyjnej Rady Wojennej VI armii prosił Lenina o wskazówki, jak postąpić z oficerami Frontu Północnego, którzy złożyli broń i wyrazili gotowość pracy w Rosji Radzieckiej (Zbiór Leninowski XXXIV, str. 273). — *Red.*

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU ZACHODNIEGO, DLA UNSZLICHTA

11.III.1920 r.

Wygląda na to, że Polacy będą wojować. Robimy wszystko, co można, dla wzmocnienia obrony. Należy również gwałtownie wzmóc agitację w języku polskim. Jeżeli trzeba, pomożemy wam ludźmi, pieniędzmi, papierem.

Lenin

W. I. Lenin, Iz epochi graždanskoj wojny, Partizdat 1934, str. 81.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU KAUKASKIEGO

11.III.1920 r.

RRW Frontu Kaukaskiego
Ordżonikidze
Kopia RRW Południowo-Zachodniego
dla Stalina

Cieszy mnie bardzo Wasza wiadomość, iż spodziewacie się wkrótce całkowitej klęski Denikina, niepokoi mnie jednak Wasz nadmierny optymizm. Polacy, jak widać, doprowadzą do tego, że wojna z nimi stanie się nieunikniona. Dlatego głównym zadaniem nie jest obecnie Kaukaska Armia Pracy, lecz przygotowania do jak najszybszego przerzucenia maksimum wojsk na Front Zachodni. Na tym zadaniu skoncentrujcie wszystkie wysiłki. Arcyenergicznie wykorzystajcie do tegoż celu jeńców.

Lenin

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 422.

DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI

15.III.1920 r.

tow. Sklański!

Potrzebna jest uchwała RRW:

zwrócić szczególną uwagę na niewątpliwie *popełniony* **błąd** w sprawie Krymu (nie posłano na czas dostatecznych sił);

— wszystkie wysiłki na naprawienie błędu (wydarzenia w Niemczech* **niezwykle** zaostrzają sprawę **przyspieszenia** dobicia Denikina);

— w szczególności przygotować wojenny sprzęt morski (miny, łodzie podwodne itp.) i ewentualną ofensywę z Półwyspu Tamańskiego na Krym (o ile pamiętam, Mich. Dm. Boncz-Brujewicz mówił mi, że to jest łatwe).

Trzeba podjąć niezwłocznie szereg bardzo ścisłych i energicznych uchwał RRW w tej sprawie.

Przyślijcie mi odpis.

Lenin

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 425.

---

* Chodzi o tak zwany „pucz Kappa" (próba wojskowo-monarchistycznego przewrotu w Niemczech) zorganizowany w marcu 1920 roku przez reakcyjnych militarystów niemieckich z Kappem na czele. Pod naporem robotników rząd Kappa po kilku dniach upadł. — *Red.*

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU KAUKASKIEGO

RRW Frontu Kaukaskiego, Ordżonikidze

17.III.1920 r.

Zdobycie Baku jest dla nas nadzwyczaj, nadzwyczaj konieczne. Skierujcie na to wszystkie wysiłki, przy czym oświadczenia trzeba utrzymywać w bardzo dyplomatycznym tonie oraz maksymalnie upewnić się co do przygotowania mocnej lokalnej Władzy Radzieckiej. To samo dotyczy Gruzji, ale wobec niej radzę postępować jeszcze ostrożniej. Co do translokacyj porozumcie się z Naczelnym Dowódcą.

Lenin

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 426.

PRZEMÓWIENIE UTRWALONE NA PŁYCIE GRAMOFONOWEJ

O DYSCYPLINIE PRACY

Dlaczego pokonaliśmy Judenicza, Kołczaka i Denikina, chociaż pomagali im kapitaliści całego świata?

Dlaczego jesteśmy pewni, że pokonamy obecnie ruinę gospodarczą, że odbudujemy przemysł i rolnictwo?

Pokonaliśmy obszarników i kapitalistów dlatego, że czerwonoarmiści, robotnicy i chłopi wiedzieli, iż walczą o własną żywotną sprawę.

Zwyciężyliśmy dlatego, że najlepsi ludzie całej klasy robotniczej i całego chłopstwa wykazali w tej wojnie z wyzyskiwaczami niebywałe bohaterstwo, dokazywali cudów odwagi, godzili się na niesłychane wyrzeczenia, poświęcali swe życie, bezlitośnie przepędzali sobków i tchórzy.

Obecnie jesteśmy pewni, że pokonamy również ruinę gospodarczą, albowiem najlepsi ludzie całej klasy robotniczej i całego chłopstwa stają do walki tak samo świadomie, z taką samą nieugiętością, z takim samym bohaterstwem.

Kiedy zaś miliony ludzi pracy zespalają się jak jeden mąż, idąc za najlepszymi ludźmi swej klasy — wówczas zwycięstwo jest pewne.

Z armii już wypędzono sobków. Teraz wszyscy powiemy:

„Precz z sobkami, precz z tymi, którzy myślą o własnej korzyści i spekulacji, o uchylaniu się od pracy, precz z tymi, którzy boją się niezbędnych dla zwycięstwa ofiar!"

Niech żyje dyscyplina pracy, zapał w pracy, wierność sprawie robotników i chłopów!

Wieczna chwała tym, którzy polegli w pierwszych szeregach Armii Czerwonej!

Wieczna chwała tym, którzy obecnie wiodą za sobą milionowe masy pracujące, krocząc z żarliwym zapałem w pierwszych szeregach armii pracy!

Wygłoszone w końcu marca 1920 r.

Dzieła, t. 30, Warszawa 1957, str. 449—450.

TELEGRAM DO G. K. ORDŻONIKIDZEGO

2/IV 1920 r.

Rewolucyjna Rada Wojenna Frontu Kaukaskiego
Ordżonikidze

Jeszcze raz proszę działać ostrożnie i koniecznie przejawiać maksimum życzliwości w stosunku do muzułmanów, zwłaszcza podczas wkraczania do Dagestanu. Podkreślajcie przy każdej możliwości, i to w najbardziej uroczysty sposób, sympatię do muzułmanów, ich autonomię, niezależność itp. O przebiegu spraw informujcie dokładniej i częściej.

Lenin

Dzieła, t. 30, Warszawa 1957, str. 509.

TELEGRAM DO SYBERYJSKIEGO KOMITETU REWOLUCYJNEGO

Omsk

16 kwietnia 1920

Natychmiast wyślijcie do Moskwy z największymi wygodami i jak najszybciej austriackiego jeńca porucznika inżyniera Rudolfa Ernsta*, przebywającego w osiedlu wojskowym pod Krasnojarskiem. O wykonaniu zatelegrafujcie.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 287.

---

* Austriacki jeniec Rudolf Ernst — inżynier elektryk — prosił (za pośrednictwem G. M. Krzyżanowskiego) o pracę w swoim zawodzie. — *Red.*

NOTATKA DO SEKRETARIATU KC RKP (b)

Proponuję wydanie dyrektywy: wszystkie artykuły o Polsce i wojnie polskiej powinni przeglądać odpowiedzialni *r e d a k t o r z y i osobiście* za nie odpowiadać. Nie przesadzać, tzn. nie wpadać w szowinizm, zawsze odróżniać panów i kapitalistów od robotników i chłopów Polski.

Lenin

Napisane w kwietniu 1920 r.

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 293.

PRZEMÓWIENIE NA OGÓLNOROSYJSKIM ZJEŹDZIE ROBOTNIKÓW PRZEMYSŁU SZKLARSKIEGO I CERAMICZNEGO 29 KWIETNIA 1920 r.

Wczorajszy dzień przyniósł nam dwie nowiny: pierwsza z nich, nader smutna — to wiadomość o orędziu szefa rządu polskiego, Piłsudskiego. Tekstu tego orędzia jeszcze nie widziałem, informowano mnie o nim telefonicznie, ale jedno nie ulega wątpliwości: jest ono równoznaczne z wypowiedzeniem przez Polskę wojny Ukrainie. Jak widać, wpływy imperialistów francuskich wzięły górę w sferach rządowych Polski. Prowadzoną ostatnio politykę lawirowania wokół toczonych z nami rokowań o zawarcie pokoju rząd polski postanowił porzucić i rozpocząć działania wojenne na szerszym froncie. Polska zajęła już Żytomierz i posuwa się na Kijów. Wymaga to od nas najbardziej zdecydowanej i niezwłocznej obrony interesów proletariatu. Nie wątpimy, że zdołamy interesy te obronić, nie wątpimy, że ta nowa próba imperialistów Ententy zmierzająca do zdławienia Rosji Radzieckiej poniesie takie samo fiasko jak awantura Denikina i Kołczaka. Rzecz jasna, że Polska korzysta z całkowitego poparcia wojskowego Francji, Anglii i całej Ententy. Pod tym względem jest rzeczą nader znamienną, że w ostatnim stadium prowadzonych z nami rokowań w sprawie Krymu rząd angielski znacznie zmienił swój pierwotny przychylny stosunek. W odpowiedzi na propozycję Anglii, byśmy okazali humanitaryzm wobec przypartych do morza żołnierzy Denikina, oświadczyliśmy, że gotowi jesteśmy darować życie krymskim białogwardzistom, jeśli Ententa ze swej strony okaże humanitaryzm w stosunku do pokonanych komunistów węgierskich i przepuści ich do Rosji Radzieckiej. Nie potrzeba nam krwi owych krymskich białogwardzistów, nie jesteśmy mściwi. Ale na naszą notę nie otrzymaliśmy odpowiedzi rządu angielskiego,

który widocznie, w związku z wystąpieniem Polski, nie kwapi się z odpowiedzią. Jesteśmy jednak przeświadczeni, że wśród robotników angielskich, nawet najbardziej oportunistycznie nastrojonych, nie znajdą się zwolennicy interwencji.

Mamy wiadomości, że nawet Polska Partia Socjalistyczna, która prześladowała w Polsce komunistów, oświadcza w swym organie prasowym, że Polska nie powinna zrywać rokowań pokojowych z Rosją Radziecką poprzez wysuwanie ultymatywnego żądania, aby rokowania te były prowadzone w Borysowie. Takie postępowanie rządu polskiego gazeta ta uważa za przestępstwo. Polacy zaproponowali nam prowadzenie rokowań pokojowych w Borysowie bez zaprzestania działań wojennych, a prowadzenie rokowań właśnie w tym punkcie pozbawiłoby nas w czasie rokowań możności kontynuowania działań wojennych, pozostawiając jednocześnie Polsce całkowitą swobodę pod tym względem. Nie mogliśmy oczywiście prowadzić rokowań pokojowych w takich warunkach i zaproponowaliśmy, by na podstawie wzajemnego porozumienia z Polską przenieść miejsce tych rokowań do Paryża, Rewla, Warszawy, Moskwy lub do jakiegokolwiek innego miasta. Odpowiedzią na tę propozycję była szeroko zakrojona ofensywa wojsk polskich na całym froncie. Nie wątpimy, że rząd polski rozpoczął tę napastniczą wojnę wbrew woli swoich robotników. Oto dlaczego w obliczu tej nowej awantury zachowujemy całkowity spokój: wiemy, że wyjdziemy z niej zwycięsko; wiecie jednak, towarzysze, że każda wojna związana jest z ogromnymi trudnościami, w celu przezwyciężenia których zwracaliśmy się niejednokrotnie do mas robotniczych o poparcie. Wojna z Polską została nam narzucona; nie nosimy się z najmniejszymi nawet zamiarami godzącymi w niepodległość Polski, podobnie jak nie nosimy się z zamiarami godzącymi w niepodległość Litwy i Białorusi, ale mimo całej naszej ustępliwości narzucają nam jednak wojnę, a skoro tak, to powinniśmy wszyscy powstać jak jeden mąż, aby obronić i siebie, i Ukrainę przed najazdem polskich imperialistów. (H u c z n e o k l a s k i). W tym celu musimy znów dokonać pewnego przełomu. Jakkolwiek bardzo pragnęlibyśmy mo-

żliwie najszybciej przystąpić do budownictwa pokojowego i możliwie najszerzej je rozwinąć, to jednak — skoro narzucono nam wojnę — musimy wszystko podporządkować interesom tej wojny, aby osiągnąć jak najpomyślniejsze dla nas i jak najszybsze wyniki. Powinniśmy wyjaśnić wszystkim robotnikom i chłopom, dlaczego Polska podżegana przez Ententę wszczęła z nami wojnę. Powinniśmy wyjaśnić, że uczyniono to w tym celu, by zwiększyć barierę, pogłębić przepaść, która oddziela od nas proletariat Niemiec.

Z drugiej strony, wczoraj właśnie otrzymaliśmy wiadomość z Baku, która świadczy o tym, że sytuacja Rosji Radzieckiej zmierza ku lepszemu; wiemy o tym, że przemysł nasz stoi wskutek braku paliwa, a oto otrzymaliśmy wiadomość, że proletariat Baku wziął władzę w swe ręce i obalił rząd azerbajdżański. Oznacza to, że mamy teraz taką bazę ekonomiczną, która może ożywić cały nasz przemysł. W Baku znajduje się milion pudów ropy naftowej, dla której do niedawna nie było zbytu, wskutek czego nawet potentat naftowy Nobel usiłował wszcząć z nami pertraktacje w sprawie dostarczenia tej ropy naftowej Rosji Radzieckiej. Tak zatem nasz transport i przemysł otrzymują od przemysłu naftowego Baku bardzo istotną pomoc.

Ludowy komisarz aprowizacji tow. Ciurupa zakomunikował mi dzisiaj, że w obwodzie kubańskim i na Kaukazie znajdują się olbrzymie zapasy zboża, na otrzymanie których możemy liczyć. Oznacza to, że będziemy mieli paliwo dla przemysłu i chleb dla ludzi. Jeśli wytężymy wszystkie siły w celu odbudowy transportu, to zdobędziemy zboże i ropę naftową, które stanowić będą właściwą podstawę ekonomiczną dla wzajemnych stosunków między robotnikami i chłopami. Powiadamy, że chłop powinien oddawać robotnikom swoje nadwyżki zboża, ponieważ sprzedawanie tych nadwyżek byłoby w obecnych warunkach zbrodnią, dlatego też, skoro tylko odbudujemy nasz przemysł, dołożymy wszelkich starań, aby dać chłopom potrzebne im gotowe wyroby miasta.

Nakreśliwszy wam w tych kilku słowach — o ile pozwala mi teraz na to czas — ogólną sytuację republiki w chwili obecnej, pozwolę sobie zakończyć wyrażeniem

przeświadczenia, że cztery miliony zorganizowanych w związkach zawodowych robotników, przy których pomocy prowadziliśmy politykę radziecką, że te cztery miliony robotników opierając się na szerokich warstwach chłopstwa, nie zamykając się w ciasnych ramach swego życia zawodowego — podobnie jak przedtem, tak i w obecnej chwili, w nowym stadium naszych stosunków z Polską, kiedy zarówno zboże Kubania, jak i ropa naftowa Baku są już do naszej dyspozycji, udzielą wszechstronnego poparcia w odnoszeniu dalszych sukcesów i rozwijaniu ogólnoproletariackiego dzieła. Wiemy, że tylko uświadomienie robotników, ich jedność, całkowita zwartość związków zawodowych stanowią siłę, która przynosiła świetne zwycięstwa naszej Armii Czerwonej, armii, która najskuteczniej się przyczyniła do szerzenia świadomości wśród mas chłopskich, która nauczyła je wyrzucać ze swych szeregów szubrawców po to, by utrzymać władzę w rękach robotników. To uświadomienie, ta jedność i całkowita zwartość związków zawodowych potrzebne nam są również obecnie w wojnie z Polską i w dziele odbudowy przemysłu. Należy obecnie zachować i wzmóc dyscyplinę, która jest nam potrzebna we wszystkich gałęziach produkcji. Świadomi robotnicy wiedzą, że gdybyście wy, robotnicy, nie przejawili tej dyscypliny dotychczas, to mógłby nas czekać los Węgier. Niech towarzysze o tym pamiętają i niech u siebie w terenie doprowadzą do tego, aby wszystkie zadania podporządkowane zostały całkowicie jednemu podstawowemu: trzeba wykorzenić, trzeba jak najprędzej skończyć z tym przeklętym hasłem: każdy sam za siebie, a pan bóg za wszystkich. Trzeba doprowadzić proletariacką dyscyplinę pracy do najwyższego stopnia napięcia, a wtedy będziemy niezwyciężeni. Udowodnimy, że Republiki Radzieckiej obalić nie można i że zdołamy przyciągnąć na pomoc wszystkie pozostałe republiki świata. (P o p r z e m ó w i e n i u t o w a r z y s z a L e n i n a r o z l e g ł y s i ę z g o d n e, d ł u g o n i e m i l k n ą c e o k l a s k i w s z y s t k i c h u c z e s t n i k ó w z j a z d u i o k r z y k i: „Niech żyje nasz wódz, towarzysz Lenin!")

Dzieła, t. 31, Warszawa 1955, str. 107—111.

PRZEMÓWIENIE DO CZERWONOARMISTÓW UDAJĄCYCH SIĘ NA FRONT POLSKI 5 MAJA 1920 r.

SPRAWOZDANIE PRASOWE

Towarzysze! Wiecie, że polscy obszarnicy i kapitaliści, podżegani przez Ententę, narzucili nam nową wojnę. Pamiętajcie, towarzysze, że z polskimi chłopami i robotnikami nie jesteśmy poróżnieni, że niepodległość Polski i polską republikę ludową uznawaliśmy i uznajemy. Proponowaliśmy Polsce pokój na warunkach nienaruszalności jej granic, mimo że granice te sięgały o wiele dalej niż tereny zamieszkałe przez ludność rdzennie polską. Godziliśmy się na wszystkie ustępstwa i niech każdy z was pamięta o tym na froncie. Niech wasze postępowanie w stosunku do Polaków udowodni tam, że jesteście żołnierzami republiki robotniczo-chłopskiej, że idziecie do nich nie jako ciemiężcy, lecz jako wyzwoliciele. Teraz, kiedy panowie polscy, wbrew naszym dążeniom, zawarli sojusz z Petlurą, kiedy przeszli do ofensywy, kiedy zbliżają się do Kijowa, a prasa zagraniczna rozpowszechnia pogłoski, że zdobyli już Kijów — co jest wierutnym kłamstwem, gdyż wczoraj jeszcze rozmawiałem przez bezpośrednią linię z przebywającym w Kijowie F. Konem — teraz mówimy: towarzysze, potrafiliśmy dać odprawę straszniejszemu wrogowi, potrafiliśmy pokonać własnych obszarników i kapitalistów — pokonamy również obszarników i kapitalistów polskich! Powinniśmy wszyscy złożyć tu dzisiaj przysięgę, złożyć uroczyste przyrzeczenie, że wszyscy, jak jeden mąż, staniemy murem, żeby nie dopuścić

do zwycięstwa polskich jaśnie panów i kapitalistów. Niech żyją chłopi i robotnicy wolnej, niepodległej republiki polskiej! Precz z polskimi jaśnie panami, obszarnikami i kapitalistami! Niech żyje nasza robotniczo-chłopska Armia Czerwona! (Ostatnie słowa towarzysza Lenina toną w potężnych dźwiękach „Międzynarodówki" oraz okrzykach „hura").

Dzieła, t. 31, Warszawa 1955, str. 116—117.

TELEGRAM DO G. K. ORDŻONIKIDZEGO

Baku przez Rostów
Członek RRW Frontu Kaukaskiego
Ordżonikidze

Doręczyć przez odpowiedzialną osobę, po doręczeniu zakomunikować Rewolucyjnej Radzie Wojennej Republiki, Sklańskiemu.

KC zobowiązuje Was wycofać oddziały z terytorium Gruzji na granicę i wstrzymać się od ofensywy na Gruzję.

Po rokowaniach z Tyflisem jasne jest, że pokój z Gruzją nie jest wykluczony.

Natychmiast podajcie wszystkie jak najściślejsze dane o powstańcach*.

Z polecenia Biura Politycznego KC
Lenin
Stalin

Napisane 5 maja 1920 r.

Dzieła, t. 35 Warszawa 1957, str. 430.

---

* W odpowiedzi Leninowi — Ordżonikidze i Kirow przysłali telegram, w którym czytamy: „Wasze polecenie zostanie ściśle wykonane...

Rejon powstania: Południowa Osetja, powiat duszecki i łagocki, Abchazja i cała niemal gubernia Kutaiska. Jeśli będziemy się posuwać w kierunku granic — powstanie w wymienionych rejonach nieuchronnie wybuchnie. Jak zadecydujecie — podtrzymywać je czy nie? Naszym zdaniem warunkiem pokoju z Gruzją powinno być kategoryczne żądanie proklamowania Władzy Radzieckiej w Gruzji. Według tego, jak się orientujemy, mieńszewicy gotowi są zgodzić się na to, będą się tylko uparcie targować". (Zbiór Leninowski XXXIV, str. 296). — *Red.*

LIST DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU TURKIESTAŃSKIEGO

7.V.1920 r.

Przekażcie, proszę, w moim imieniu podziękowanie trzydziestemu pułkowi Czerwonych Komunardów z Frontu Turkiestańskiego za przysłany makaron i mąkę, które przekazałem dzieciom moskiewskim.

Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych
W. Uljanow (Lenin)

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 300.

TELEGRAM DO KOMITETU WOJENNO-REWOLUCYJNEGO AZERBAJDŻAŃSKIEJ REPUBLIKI RADZIECKIEJ*

Baku

9 maja 1920 r. Moskwa

Rada Komisarzy Ludowych wita wyzwolenie mas pracujących niepodległej Republiki Azerbajdżańskiej oraz wyraża niezachwianą pewność, że pod kierownictwem swego rządu radzieckiego niepodległa Republika Azerbajdżanu, wraz z RFSRR, obroni swoją wolność i niezawisłość przed wrogiem uciskanych narodów Wschodu — imperializmem.

---

* 28 kwietnia 1920 r. robotnicy i chłopi Azerbajdżanu obalili rząd mussawatystowski, którego oparcie stanowiły siły zbrojne państw imperialistycznych i ustanowili władzę Rad, proklamując Azerbajdżan niezawisłą Republiką Radziecką.

Komitet Wojenno-Rewolucyjny w Baku, przekazując o tym telegraficzną wiadomość Leninowi, pisał: „Tymczasowy Komitet Wojenno-Rewolucyjny niezawisłej Republiki Radzieckiej Azerbajdżanu, powołany do władzy zgodnie z wolą rewolucyjnego proletariatu miasta Baku i pracującego chłopstwa Azerbajdżanu, ogłasza stary mussawatystowski rząd zdrajcą narodu i wrogiem niepodległości kraju oraz zrywa wszelkie stosunki z Ententą i wszelkimi innymi wrogami Rosji Radzieckiej.

Nie będąc w stanie własnymi siłami wstrzymać naporu zjednoczonych band zewnętrznej i wewnętrznej kontrrewolucji, Komitet Wojenno-Rewolucyjny Azerbajdżanu zwraca się do rządu Rosyjskiej Republiki Radzieckiej z propozycją zawarcia bratniego sojuszu w celu prowadzenia wspólnej walki z imperializmem światowym i prosi o natychmiastowe przysłanie oddziałów Armii Czerwonej, które by przyszły z pomocą rewolucji". — *Red.*

Niech żyje niepodległa Republika Radziecka Azerbajdżanu!

Niech żyje sojusz robotników i chłopów Azerbajdżanu i Rosji.

Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych RFSRR
Lenin

Dzieła, 3 wyd. ros., t. XXIX, str. 508.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU KAUKASKIEGO

12 maja 1920

Dywizje, które Naczelny Dowódca rozkazał wysłać na zachód, powinny pójść natychmiast, bez zwłoki. Dopilnujcie tego osobiście. Zróbcie, co należy, aby dywizje po drodze nie zmniejszyły się ilościowo oraz aby front ich nie ograbił przed wymarszem. Jeżeli uważacie za możliwe wydzielenie dodatkowych oddziałów, to postawcie tę sprawę przed Naczelnym Dowódcą. Trzeba energiczniej pomóc Frontowi Zachodniemu. Przetelegrafujcie szczegółowo waszą odpowiedź.

Lenin

W. I. Lenin, Korespondencja wojenna 1917 — 1920, Ogiz-Gospolitizdat 1943, str. 104.

UCHWAŁA RADY PRACY I OBRONY W SPRAWIE ODKOMENDEROWANIA Z INSTYTUCJI RADZIECKICH MOSKWY OFICERÓW PRZYDATNYCH DLA FRONTU ZACHODNIEGO

12 MAJA 1920 R.

Polecić wszystkim komisariatom, aby w porozumieniu z resortem wojskowym wyznaczyły przydatnych dla Frontu Zachodniego oficerów, nakładając na nich obowiązek stawienia się przed komisją przy Rewolucyjnej Radzie Wojennej Republiki z tym, że w ciągu trzech dni od czasu stawienia się zostaną oni wysłani na Front Zachodni.

Akcją tą objąć również instytucje resortu wojskowego i Radę Moskiewską.

Sprawozdanie o wykonaniu winno być złożone Radzie Pracy i Obrony za tydzień.

Przewodniczący Rady Pracy i Obrony
W. Uljanow (Lenin)

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 304 — 305.

PRZEMÓWIENIE NA SZEROKIEJ KONFERENCJI ROBOTNIKÓW I CZERWONOARMISTÓW W DZIELNICY ROGOSKO-SIMONOWSKIEJ 13 MAJA 1920 r.

SPRAWOZDANIE PRASOWE

Republika Radziecka znów przeżywa ciężką chwilę. Pozbywszy się Kołczaka i Denikina proletariat rosyjski zamierzał skierować wszystkie swe siły duchowe i fizyczne na odbudowę ekonomicznego życia kraju. Sądziliśmy, że burżuazyjny rząd polski nie odważy się na nową awanturę. Co prawda, komuniści polscy mówili, że właśnie dlatego, iż rząd polski nie ma już nic do stracenia, nie zawaha się on pchnąć swych robotników i chłopów do takiej czy innej awantury. Przypuszczamy jednak, że proletariat polski wespół z proletariatem Łotwy i Białorusi postara się przepędzić polską burżuazję i jaśnie panów. Rosyjski rząd robotniczo-chłopski czynił Polsce ogromne ustępstwa, pragnąc udowodnić w ten sposób narodowi polskiemu, że rząd robotniczo-chłopski zerwał ostatecznie z polityką caratu w stosunku do małych państw.

Za plecami burżuazji polskiej działają kapitaliści francuscy, którzy pragną zbyć Polsce po słonej cenie swój sprzęt wojenny i powetować sobie straty poniesione na Kołczaku i Denikinie.

Rzecz znamienna, że żadne z państw Ententy nie odważa się wystąpić otwarcie przeciw Rosji Radzieckiej, bojąc się ukazać robotnikom swe prawdziwe oblicze. W tej chwili rzeczą dla nas najważniejszą jest przekonać obywateli nieuświadomionych politycznie i zacofanych, że zrobiliśmy wszystko, co było możliwe, aby uniknąć nowego przelewu krwi, oraz że polski robotnik i chłop nie jest naszym wrogiem, że jednak — jeśli polska burżuazja, która połączyła się z Petlurą, pragnie wojny — będziemy walczyli i będziemy nieubłagani.

W każdej wojnie zwycięstwo uzależnione jest w ostatecznym wyniku od tego, jaki jest stan duchowy mas, które przelewają krew na polu walki. Przeświadczenie o tym, że wojna jest sprawiedliwa, świadomość konieczności oddania życia dla dobra swych braci podnosi ducha żołnierzy i nakazuje im znosić niesłychane trudy. Generałowie carscy powiadają, że nasi czerwonoarmiści znoszą takie trudy, jakich nigdy nie zniosłaby armia carska. Tłumaczy się to tym, że każdy robotnik i chłop, którego powołano pod broń, wie, o co walczy, i świadomie przelewa krew w imię tryumfu sprawiedliwości i socjalizmu.

To uświadomienie sobie przez masy celów i przyczyn wojny ma ogromne znaczenie i zapewnia zwycięstwo.

Kraj nasz zmęczony jest wojną, toteż pragniemy za cenę ogromnych ustępstw położyć kres przelewowi krwi i przystąpić do pokojowej pracy. Dlatego, kiedy do Rosji przyjechał Bullitt i zaproponował pokój na ciężkich warunkach, Rząd Radziecki podpisał ten pokój*, aby dać Władzy Radzieckiej możność okrzepnięcia.

W chwili obecnej jesteśmy znowu zmuszeni rzucić hasło: „Wszystko dla wojny". Wszystkie organizacje, zarówno związkowe, jak i partyjne, powinny teraz poświęcić wszystkie swe siły sprawie pomocy dla bohaterskiej Armii Czerwonej.

O tym, że słuszność jest po naszej stronie, przekonamy wkrótce cały świat.

Wczoraj przybyła do Pitra delegacja angielskich trade-unionów; niewielu członków tej delegacji sympatyzuje z nami, jesteśmy jednak pewni, że po powrocie do domu będą oni najlepszymi agitatorami działającymi na naszą korzyść. Nawet dawni generałowie carscy uznają

---

* Lenin ma na myśli przyjazd do Moskwy w marcu 1919 roku Bullitta, który przybył z polecenia prezydenta USA Wilsona i premiera Anglii Lloyd George'a. Bullitt przedstawił Rządowi Radzieckiemu propozycję zawarcia pokoju z „rządami" białogwardyjskimi, istniejącymi wówczas na terytorium Rosji. Opracowany został projekt porozumienia. Jednakże imperialiści, żywiąc w związku z chwilowymi sukcesami armii Kołczaka i aktywizacją „ochotniczej" armii Denikina na południu nadzieję na rozgromienie Republiki Radzieckiej, odmówili prowadzenia rokowań. — *Red.*

roszczenia Polski za niesłuszne i przychodzą nam z pomocą. „Wszystko dla wojny, wszystko dla zwycięstwa" — mówimy my i rosyjscy robotnicy i chłopi. Wytężmy więc wszystkie swe siły, aby zapewnić zwycięstwo. (B u r z l i w e o k l a s k i).

Dzieła, t. 31, Warszawa 1955, str. 126—128.

TELEGRAM DO J. W. STALINA

Kremieńczug

2 czerwca 1920

Sytuacja na Froncie Zachodnim okazała się gorsza, niż Tuchaczewski i Naczelny Dowódca przypuszczali, i dlatego dywizje, o które prosiliście, trzeba skierować tam, a z Frontu Kaukaskiego więcej wziąć nie można, bo tam powstania i położenie arcyniepokojące. Przewodniczący Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki stara się wysłać Wam uzupełnienia z dywizji krymskich, co być może pozwoli Wam zdjąć dwie — trzy z nich dla kierunku kijowskiego. Starajcie się za wszelką cenę podnieść zdolność bojową jednostek. Prowadźcie rozpoczęte natarcie bardziej energicznie. Pamiętacie oczywiście, że na mocy uchwały Biura Politycznego natarcie na Krym zostało wstrzymane aż do nowych decyzji Biura Politycznego.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 317.

NA POMOC RANNEMU CZERWONOARMIŚCIE!

Z niezwykłym trudem, w sposób męcząco powolny udaje nam się jednak, dzięki bohaterstwu robotników i wszystkich ludzi pracy, podnosić z gruzów i odbudowywać zrujnowaną przez cara i kapitalistów gospodarkę. Tak czy owak sprawa posunęła się jednak nieco naprzód. Ale wszystkie nasze trudności i męczarnie są niczym w porównaniu z tym, co przypadło w udziale rannemu czerwonoarmiście, który przelewa krew broniąc władzy robotniczej i chłopskiej przed jaśnie panami i kapitalistami Polski, podżeganymi przez kapitalistów Anglii, Francji i Ameryki.

Niech więc każdy na zapleczu pamięta o swym obowiązku: nieść wszelką pomoc rannemu czerwonoarmiście.

N. Lenin

2.VII.1920

Dzieła, t. 31, Warszawa 1955, str. 175.

REZOLUCJA NA LIŚCIE J. W. STALINA*

11 lipca 1920

Zastępca przewodniczącego Rewolucyjnej Rady Wojennej.

Proszę zwrócić mi to z Waszymi adnotacjami, *co już wykonano*, a co i *kiedy mianowicie* jest wykonywane.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 335.

---

* W liście adresowanym do przewodniczącego Rady Pracy i Obrony, Lenina, Stalin pisał, że zgodnie z obietnicą Naczelnego Dowódcy dla wzmocnienia Frontu Krymskiego powinny być przerzucone następujące jednostki wojskowe i techniczne:

1) 51 dywizja piechoty.
2) 1 dywizja piechoty.
3) 23 dywizja piechoty.
4) 9 dywizja piechoty.
5) 5 dywizja kawalerii.
6) Ochotnicza Brygada Syberyjska.
7) Brygada Szkolna.
8) 1 brygada Golberga.
9) 2 brygada Golberga.
10) Pułk kawalerii Golberga.
11) Cztery szwadrony marszowe Golberga.
12) Dziewięć batalionów marszowych (okręgowych).
13) Dziesięć tysięcy uzupełnień (do 15 lipca).
14) Oprócz trzech wysłanych oddziałów pancernych jeszcze siedem oddziałów pancernych.
15) Czołgi w ilości nieustalonej.
16) Jeden myśliwski dywizjon lotniczy w składzie trzech myśliwskich oddziałów lotniczych.
17) Dwa rozpoznawcze oddziały lotnicze (samoloty dwumiejscowe). — *Red.*

TELEFONOGRAM DO J. W. STALINA

Charków
Telefonicznie *do Stalina*

Nadeszła nota od Curzona. Curzon proponuje rozejm z Polską na warunkach wycofania armii polskiej poza linię wyznaczoną jej przez konferencję pokojową* w ubiegłym roku: Grodno, Jałówka, Niemirów, Brześć Litewski, Dorohusk, Uściług, Kryłów. Linia ta przecina Galicję między Przemyślem a Rawą Ruską aż do Karpat. Wszystkie ziemie na wschód pozostawia się w naszych rękach. Armia nasza ma cofnąć się o 50 kilometrów na wschód od *tej* linii. W Londynie odbędzie się konferencja przedstawicieli Rosji Radzieckiej, Polski, Łotwy, Litwy i Finlandii pod protektoratem konferencji pokojowej. Zostaną tam dopuszczeni przedstawiciele wschodniej Galicji. My możemy posłać kogo chcemy w charakterze naszych przedstawicieli. Proponują nam zawarcie rozejmu z Wranglem przedkładając jako warunek wycofanie się Wrangla na Krym. Wrangel jedzie do Londynu w celu omówienia losów swej armii, ale nie jako członek konferencji. Dają nam tygodniowy termin na odpowiedź. Ponadto w nocie Curzona stwierdza się, że rząd polski wyraził zgodę na pokój z Rosją na powyższych warunkach.

---

* Mowa o Paryskiej Konferencji Pokojowej, zwołanej po klęsce Niemiec i ich sojuszników w pierwszej światowej wojnie imperialistycznej lat 1914—1918; konferencja zakończyła się podpisaniem Wersalskiego Traktatu Pokojowego. Na konferencji obok innych zagadnień omawiano zagadnienie granic Polski. Tymczasowe granice wschodnie Polski zostały samowolnie ustalone przez uchwałę Najwyższej Rady Sojuszniczej 8 grudnia 1919 roku. — *Red.*

Taka jest nota Curzona. Proszę Stalina:

1) aby przyśpieszył wydanie rozkazu o maksymalnym wzmożeniu ofensywy;

2) aby powiadomił mnie, jakie jest jego, Stalina, zdanie.

Ja zaś osobiście uważam, że jest to jedno wielkie szachrajstwo, mające na celu aneksję Krymu; sprawę tej aneksji bezczelnie wysuwa się w nocie. Za pomocą szachrajskich obietnic chcą nam wydrzeć z rąk zwycięstwo.

Lenin

Zanotować *odpowiedź* Stalina i *telefonicznie* przekazać tę odpowiedź mnie.

Lenin

Napisane 12 lub 13 lipca 1920 r.

Dzieła, t. 31, Warszawa 1955, str. 197—198.

TELEGRAM DO J. W. STALINA

Charków
Rada Rewolucyjna Frontu Południowo-Zachodniego
do Stalina, pilne

17.VII.1920 r.

Plenum KC przyjęło niemal bez zmian nakreślone przeze mnie propozycje*. Tekst w pełnym brzmieniu otrzymacie, informujcie koniecznie dwa razy na tydzień szyfrem bardziej szczegółowo o rozwoju operacji i o biegu spraw**.

Lenin

Dzieła, t. 31, Warszawa 1955, str. 199.

---

* Mowa o propozycjach Lenina zaaprobowanych przez posiedzenie plenarne KC RKP(b) 16 lipca 1920 roku, a dotyczących odpowiedzi na notę Curzona z dnia 12 lipca 1920 roku. Na podstawie propozycji leninowskich sporządzono wysłany 17 lipca 1920 roku do rządu Anglii radiotelegram Komisarza Ludowego Spraw Zagranicznych. — *Red.*

** Mowa o operacji, którą Pierwsza Armia Konna pod dowództwem Budionnego rozpoczęła 5 czerwca 1920 r. w celu przełamania Frontu Polskiego w rejonie Popielnia — Kazatin i która przyniosła wyzwolenie Żytomierza, Kijowa i wielu innych miast ukraińskich. Dnia 4 lipca rozpoczęło się ogólne natarcie wojsk radzieckich Frontu Zachodniego przeciwko armiom polskim. Wyzwolony został Mińsk oraz inne miasta Białorusi i Litwy. — *Red.*

TELEGRAM DO PRZEWODNICZĄCEGO SYBERYJSKIEGO KOMITETU REWOLUCYJNEGO SMIRNOWA

Szyfrem przez
bezpośrednią linię

Omsk

2 sierpnia 1920

Naczelny Dowódca zażądał z Syberii nabojów i karabinów. Żądanie to należy natychmiast bez żadnej zwłoki wykonać, wysłać tak, aby przyszło maksymalnie szybko. Wyjaśnijcie i jeżeli można dać tych rzeczy więcej, to dajcie. Dopilnujcie wykonania.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 342.

TELEGRAM DO J. W. STALINA

Do Stalina

Przed chwilą przeprowadziliśmy w Biurze Politycznym podział frontów, abyście Wy zajęli się wyłącznie Wranglem. W związku z powstaniami, szczególnie na Kubaniu, a następnie również na Syberii, niebezpieczeństwo ze strony Wrangla staje się olbrzymie i w łonie KC wzmaga się dążenie do niezwłocznego zawarcia pokoju z burżuazyjną Polską. Proszę Was, abyście bardzo wnikliwie rozważyli, jaka jest sytuacja z Wranglem i przedstawili Waszą opinię. Z Naczelnym Dowódcą umówiłem się, że dostarczy Wam więcej nabojów, posiłków i samolotów. Dzierżyński wraz ze swymi przyjaciółmi utworzył polski komitet rewolucyjny i wydał manifest.

Lenin

Napisane 2 sierpnia 1920 r.

Dzieła, t. 31, Warszawa 1955, str. 263.

NOTATKA DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU ZACHODNIEGO PRZEZ BEZPOŚREDNIĄ LINIĘ

Do tow. Smiłgi i tow. Tuchaczewskiego

3 sierpnia 1920

Trzeba przedsięwziąć wszelkie środki, aby jak najszerzej rozpowszechnić w Polsce Manifest Polskiego Komitetu Rewolucyjnego. Wykorzystać do tego nasze lotnictwo. Poinformujcie o tym, co zrobiliście.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 342.

TELEGRAM DO J. W. STALINA

Do Stalina

Na jutro, szósta wieczór, wyznaczono plenum KC. Postarajcie się przysłać do tego czasu Waszą opinię o charakterze trudności u Budionnego* i na froncie Wrangla, jak również o naszych perspektywach wojennych na obu tych frontach. Od Waszej opinii mogą zależeć doniosłe decyzje polityczne.

Lenin

Napisane 4 sierpnia 1920 r.

Dzieła, t. 31, Warszawa 1955, str. 264.

---

* Trudności Pierwszej Armii Konnej, o których mówi Lenin, były spowodowane tym, że w rejonie Brodów dowództwo polskie rzuciło przeciwko niej trzy grupy wojsk: litewską, łucką i galicyjską, aby nie dopuścić nacierających oddziałów Armii Czerwonej do Lwowa. Pierwsza Armia Konna przeszła od natarcia do obrony. — *Red.*

TELEGRAM DO F. DZIERŻYŃSKIEGO I J. MARCHLEWSKIEGO

Rewolucyjna Rada Wojenna Frontu Zachodniego

9 sierpnia 1920

Wasze doniesienia są nazbyt lakoniczne. Nieodzowne są, i to jak najszybciej, szczegóły o nastrojach parobków oraz robotników warszawskich, jak również o perspektywach politycznych w ogóle. Bardzo proszę odpowiedzieć, jeśli można, już dziś.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 342.

TELEGRAM DO J. W. STALINA

10 sierpnia 1920

Polscy delegaci przeszli już przez nasz front. Pierwsze spotkanie z delegatami ma się odbyć jutro i dlatego udział Barana* od samego początku jest niemożliwy. Zaraz zasięgniemy opinii Cziczerina co do jego dalszego udziału i przekażemy Wam.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 343.

---

* W telegramie z 10 sierpnia Stalin prosił o zapewnienie Galicyjskiemu Komitetowi Rewolucyjnemu udziału w rokowaniach z Polską w sprawie rozejmu i zawiadamiał, że jako delegata na konferencję Komitet Rewolucyjny wysunął Michała Barana. — *Red.*

DO RADY KAUKASKIEJ ARMII PRACY

10 sierpnia 1920

Proszę zakomunikować telegraficznie, jak przedstawiają się sprawy powstań na Kaukazie i Kubaniu, wzmagają się czy słabną, czy poczyniono wszelkie kroki, czy daje się odczuć przybycie nowych wojsk, czy jest ich dosyć, oraz inne szczegóły.

Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych *Lenin*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 343.

TELEGRAM DO J. W. STALINA

Do Stalina

Przed chwilą nadeszła depesza przewodniczącego delegacji radzieckiej w Londynie. Anglia stchórzyła przed strajkiem powszechnym i Lloyd George oświadczył, że radzi Polsce przyjąć nasze warunki rozejmu obejmujące i rozbrojenie, i przekazanie broni robotnikom, i sprawę ziemi, i tak dalej. Zwycięstwo nasze jest wielkie i będzie całkowite, jeśli dobijemy Wrangla. Podejmujemy tutaj wszelkie środki po temu. Naciśnijcie również i Wy, aby w wyniku obecnego uderzenia odebrać za wszelką cenę cały Krym. Od tego zależy teraz wszystko. Polacy zwlekają i nie przyjechali w oznaczonym terminie. Dla nas jest to arcydogodne.

Lenin

Napisane 11 sierpnia 1920 r.

Dzieła, t. 31, Warszawa 1955, str. 265.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU ZACHODNIEGO

18 sierpnia 1920

Ze względu na ofensywę Polaków jest dla nas bardzo ważne wzmożenie naszego nacisku, choćby na przeciąg kilku dni. Zróbcie wszystko, co można, wydajcie, jeżeli uważacie za wskazane, rozkaz do wojsk o tym, że udziesięciokrotniając wysiłki teraz zapewnią Rosji korzystne warunki pokoju na wiele lat.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 347.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ FRONTU ZACHODNIEGO

19 sierpnia 1920

Szczegółową uchwałę Biura Politycznego przekaże Wam Rewolucyjna Rada Wojenna Republiki i z niej dowiecie się, że w pełni podzielamy Wasz pogląd. Trzeba wytężyć wszystkie siły, ażeby białoruscy robotnicy i chłopi, w łapciach chociażby i kąpielówkach, ale natychmiast w rewolucyjnym tempie dostarczyli Wam uzupełnień w ilości potrójnej i poczwórnej. Następnie trzeba, posługując się aeroplanami, dziesięciokrotnie wzmóc agitację wśród polskich robotników i chłopów, że ich kapitaliści sabotują pokój i skazują ich na bezcelowy przelew krwi.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 347—348.

DYREKTYWY KC RKP(b) W SPRAWIE WALKI Z WRANGLEM

1

Charków
Do towarzysza Rakowskiego
KC Komunistycznej Partii Ukrainy

Notatka przez bezpośrednią linię (szyfrem)

19 sierpnia 1920

Czekająca nas jeszcze uporczywa walka z białą armią polską uniemożliwia KC RKP skoncentrowanie szczególnej uwagi na froncie wranglowskim. Trzeba, aby KC KPU poczynił ze swej strony kroki celem wyznaczenia na front wranglowski znacznej liczby jak najlepszych działaczy, którzy potrafiliby podnieść zdolność bojową oddziałów, wzmocnić zaplecze, poprowadzić walkę z dezercją i bandytyzmem na bliskich tyłach itp. O podjętych krokach poinformujcie KC RKP.

Lenin
Stalin

2

Do Kaukaskiego Biura KC
Notatka przez bezpośrednią linię (szyfrem)

19 sierpnia 1920

Czeka nas jeszcze uporczywa walka z białymi Polakami. KC może przeto wyznaczyć na front wranglowski

tylko ograniczoną ilość działaczy. Kaukaskie Biuro KC powinno jak najściślej ewidencjonować i rozmieszczać siły, jako traktując główne zadanie front wranglowski. Trzeba dopomóc w umocnieniu wydziału politycznego, wydziału specjalnego i trybunałów armij, w podniesieniu zdolności bojowej jednostek posyłając tam najlepszych komunistów. O poczynionych krokach zawiadomić KC.

Lenin

Stalin

3

Do Syberyjskiego Biura KC
Notatka przez bezpośrednią linię
(szyfrem)

19 sierpnia 1920

Walka z białą Polską bynajmniej nie jest zakończona. Front wranglowski wymaga ogromnych ofiar. Możliwa jest kampania zimowa. KC oczekuje od Biura Syberyjskiego i Syberyjskiego Komitetu Rewolucyjnego dalszej wytężonej pracy. Poza normalnymi zleceniami mobilizacyjnymi potrzebne są formacje ochotnicze, szczególnie kawalerii, chociażby w postaci małych jednostek. Potrzebne są konie kawaleryjskie, sprzęt taborowy i in. Praca w zakresie aprowizacji nie powinna w żadnym wypadku słabnąć. O poczynionych krokach zawiadomcie KC.

Lenin

Stalin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 348—349.

TELEGRAM DO G. K. ORDŻONIKIDZEGO

20 sierpnia 1920

Dziś Biuro Polityczne zadecydowało, że musicie koniecznie wyjechać do Rostowa, aby wziąć bezpośredni udział w likwidacji desantów na Kubaniu i w Kraju Czarnomorskim. Przyspieszcie to i dołóżcie wszelkich wysiłków, informujcie mnie częściej. Pozostawcie w Baku kogokolwiek w zastępstwie.

Proszę też nie zapomnieć o Waszym przyrzeczeniu ulokowania na leczenie Inessy Armand i jej chorego syna, którzy wyjechali 13 sierpnia; są już na pewno w Rostowie.

Lenin

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 346.

LUDOWY KOMISARIAT KOMUNIKACJI CENTRALNY ZARZĄD KOMUNIKACJI WOJSKOWEJ

Moskwa, 28 sierpnia 1920 roku

W związku z sytuacją wojenną szczególnie konieczna jest w chwili obecnej wytężona, nieprzerwana praca kolei dla transportów wojskowych. Aczkolwiek i dziś kolej dobrze wywiązuje się z tych zadań, to jednak trzeba dołożyć jeszcze większych wysiłków, ponieważ obecnie sukces ogólnej sprawy szczególnie zależy od pracy kolei. Zwłaszcza niezbędna jest elastyczność i dokładność, jeśli idzie o transporty operacyjne, gdzie absolutnie niedopuszczalne są jakiekolwiek zahamowania czy błędne skierowania.

Przewodniczący Rady Pracy i Obrony
W. Uljanow (Lenin)

„Prawda" nr 54, 23 lutego 1942 r.

TELEGRAM DO G. K. ORDŻONIKIDZEGO

Rewolucyjna Rada Wojenna Frontu Kaukaskiego

2 września 1920

Otrzymałem Wasz telegram. Nie warto się oburzać. Jeżeli informacje podane przez iksa są fałszywe, napiszcie spokojnie parę wierszy sprostowania i przyślijcie do mnie w liście. Proszę dodać jak najwięcej szczegółów o przebiegu walki z bandytyzmem i o tym, jak urządziliście w Kisłowodsku tych działaczy radzieckich, o których Wam tu osobiście mówiłem.

Przewodniczący RKL *Lenin*

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 346—347.

TELEGRAM DO G. K. ORDŻONIKIDZEGO

9.IX.1920 r.

RRW Frontu Kaukaskiego
Dla Ordżonikidzego

Jak najszybsza i całkowita likwidacja wszystkich band i resztek białogwardzistów na Kaukazie i Kubaniu jest bezwzględnie sprawą wagi ogólnopaństwowej. Informujcie mnie częściej i dokładniej o stanie rzeczy.

Lenin

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 437.

PRZEMÓWIENIE NA IX OGÓLNOROSYJSKIEJ KONFERENCJI RKP(b) 22 WRZEŚNIA 1920 r.

SPRAWOZDANIE PRASOWE

Wojna z Polską, a raczej kampania lipcowo-sierpniowa, zmieniła gruntownie międzynarodową sytuację polityczną.

Napaść Polaków na nas poprzedził epizod charakterystyczny dla stosunków międzynarodowych, jakie się wówczas wytworzyły. Kiedy w styczniu zaproponowaliśmy Polsce pokój — pokój nadzwyczaj korzystny dla niej, bardzo niekorzystny dla nas — dyplomaci wszystkich krajów zrozumieli to po swojemu: „bolszewicy czynią niezmiernie wielkie ustępstwa — są zatem niezmiernie słabi". Jeszcze raz znalazła potwierdzenie prawda, że dyplomacja burżuazyjna nie jest zdolna zrozumieć metod naszej nowej dyplomacji, polegającej na składaniu otwartych, szczerych oświadczeń. Dlatego też nasze propozycje wywołały jedynie wybuch wściekłego szowinizmu w Polsce, Francji i w innych krajach i popchnęły Polskę do napaści. Polska zrazu zagarnęła Kijów, lecz następnie, w wyniku naszego kontruderzenia, nasze wojska doszły do Warszawy; później nastąpił przełom i cofnęliśmy się o przeszło sto wiorst.

Jednakże niezmiernie ciężka sytuacja, jaka się w wyniku tego wytworzyła, bynajmniej nie stanowi dla nas wyłącznie przegranej. Dyplomaci, którzy liczyli na naszą słabość, zawiedli się srodze w swoich rachubach: udowodniliśmy, że Polska nie może nas pokonać, my natomiast byliśmy i jesteśmy niedalecy zwycięstwa nad Polską. Poza tym jeszcze teraz posiadamy sto wiorst zdobytego terytorium. Wreszcie, nasz marsz na Warsza-

wę wywarł tak potężny wpływ na Europę zachodnią i na całą sytuację światową, że zmienił całkowicie stosunek walczących z sobą wewnętrznych i zewnętrznych sił politycznych.

Zbliżenie się naszych wojsk do Warszawy dowiodło niezbicie, że gdzieś w jej pobliżu znajduje się środek ciężkości całego systemu światowego imperializmu, systemu opierającego się na Traktacie Wersalskim. Polska, ostatnia twierdza przeciw bolszewikom, znajdująca się całkowicie w rękach Ententy, jest tak potężnym czynnikiem tego systemu, że kiedy Armia Czerwona zagroziła tej twierdzy — cały system się zachwiał. Republika Radziecka stawała się w polityce międzynarodowej czynnikiem o pierwszorzędnym znaczeniu.

W nowej sytuacji, jaka się wytworzyła, ujawnił się przede wszystkim ten fakt o ogromnym znaczeniu, że burżuazja krajów pozostających pod uciskiem Ententy jest raczej po naszej stronie, a kraje te zamieszkuje 70% całej ludności kuli ziemskiej. Widzieliśmy jeszcze przedtem, jak małe państwa, które zaznały gorzkiego losu pod kuratelą Ententy (Estonia, Gruzja i in.) same wieszając swoich bolszewików — z nami zawierają pokój wbrew woli Ententy. Teraz przejawiło się to ze szczególną siłą na wszystkich krańcach świata. Z chwilą zbliżenia się naszych wojsk do Warszawy całe Niemcy ogarnęło wrzenie. Wytworzyła się tam sytuacja, jaką można było obserwować u nas w 1905 roku, kiedy czarnosecińcy budzili i wciągali do życia politycznego szerokie, najbardziej zacofane warstwy chłopstwa, które dziś występowały przeciwko bolszewikom, a nazajutrz żądały od obszarników całej ziemi. Również w Niemczech ujrzeliśmy taki blok czarnosecińców z bolszewikami, sprzeczny z naturalnym porządkiem rzeczy. Pojawił się dziwny typ czarnosecińca-rewolucjonisty, przypominający tego zacofanego chłopa z Prus Wschodnich, który — jak czytałem w tych dniach w pewnej niemieckiej niebolszewickiej gazecie — powiada, że wypadnie Wilhelma znów osadzić na tronie, nie ma bowiem porządku, ale że iść trzeba za bolszewikami.

Innym następstwem tego, że znajdowaliśmy się pod Warszawą, był potężny wpływ na ruch rewolucyjny w Europie, a zwłaszcza w Anglii. Jeśli nie potrafiliśmy

dotrzeć do proletariatu przemysłowego Polski (i to jest jedną z głównych przyczyn naszej porażki), który znajduje się za Wisłą i w Warszawie, to dotarliśmy do proletariatu angielskiego i podnieśliśmy jego ruch na niebywałe wyżyny, na całkiem nowy szczebel rewolucji. Kiedy rząd angielski wystosował do nas ultimatum, okazało się, że trzeba najpierw zapytać o to robotników angielskich. A robotnicy ci, których przywódcy są w dziewięciu dziesiątych zajadłymi mieńszewikami, odpowiedzieli na to utworzeniem „Komitetu Akcji"*.

Prasa angielska zaniepokoiła się i podniosła krzyk, że jest to „dwuwładztwo". I miała rację. Anglia znalazła się w tym stadium stosunków politycznych, jakie istniało w Rosji po lutym 1917 roku, kiedy Rady musiały kontrolować każdy krok rządu burżuazyjnego. „Komitet Akcji" jest zjednoczeniem wszystkich robotników, niezależnie od ich przynależności partyjnej, podobnym do naszego WCIK z owego okresu, kiedy gospodarowali tam Goc, Dan i in. — zjednoczeniem, które konkuruje z rządem i w którym mieńszewicy zmuszeni są postępować na poły jak bolszewicy. I podobnie jak nasi mieńszewicy koniec końców zaplątali się i sami dopomogli masom znaleźć drogę do nas, tak samo mieńszewicy z „Komitetu Akcji" zmuszeni są niepowstrzymanym biegiem wydarzeń do torowania angielskim masom robotniczym drogi do rewolucji bolszewickiej. Według świadectwa osób kompetentnych mieńszewicy angielscy już czują się tak, jakby stanowili rząd, i zamierzają w niedalekiej przyszłości zająć miejsce rządu burżuazyjnego. Będzie to następnym szczeblem w ogólnym procesie rewolucji proletariackiej w Anglii.

Te olbrzymie postępy w angielskim ruchu robotniczym wywierają potężny wpływ na światowy ruch robotniczy, a w pierwszym rzędzie na ruch robotniczy Francji.

---

* Lenin ma na myśli „Komitet Akcji", utworzony przez robotników angielskich w sierpniu 1920 roku w Londynie na wspólnej konferencji przedstawicieli kongresu trade-unionów, Komitetu Wykonawczego i parlamentarnej grupy Partii Pracy. „Komitet Akcji" został utworzony w celu zorganizowania akcji robotników przeciw przystąpieniu Anglii do wojny z Rosją Radziecką. — *Red.*

Takie są rezultaty naszej ostatniej kampanii polskiej, jeśli chodzi o politykę międzynarodową i kształtujące się w Europie zachodniej stosunki.

Obecnie stoi przed nami zagadnienie wojny i pokoju z Polską. Chcemy uniknąć uciążliwej dla nas kampanii zimowej i znowu proponujemy Polsce korzystny dla niej, niekorzystny dla nas pokój. Możliwe jednak, że dyplomaci burżuazyjni, zgodnie ze starym zwyczajem, znowu uznają nasze otwarte oświadczenie za oznakę słabości. Według wszelkiego prawdopodobieństwa sprawa kampanii zimowej została przez nich przesądzona. Trzeba tu więc wyjaśnić warunki, w jakich wypadnie nam wkroczyć w przypuszczalny nowy okres wojny.

Porażka nasza wywołała w Europie zachodniej pewne zmiany i zespoliła przeciwko nam różnorodne wrogie nam elementy. Ale niejednokrotnie widzieliśmy zwrócone przeciwko nam bardziej jeszcze potężne koalicje i nastroje, które nie przesądzały jednak sprawy.

Mamy przeciwko sobie blok Polski, Francji i Wrangla, na którego Francja stawia swoją stawkę. Blok ten cierpi jednak na zastarzałą chorobę — na nie dającą się pogodzić sprzeczność interesów między poszczególnymi jego częściami składowymi, na strach, jakim czarnosecinna Rosja i jej typowy przedstawiciel, Wrangel, napełniają drobną burżuazję Polski. Polska drobnoburżuazyjna, patriotyczna, partie PPS, ludowców — zamożnych chłopów — chcą pokoju. Przedstawiciele tych partii mówili w Mińsku: „Wiemy, że Warszawę i Polskę uratowała nie Ententa — nie mogła ona nas uratować — uratował je zryw patriotyczny". Takich lekcji się nie zapomina. Polacy widzą wyraźnie, że wyjdą z wojny całkowicie zrujnowani pod względem finansowym. Za wojnę trzeba przecież płacić, a Francja uznaje „świętą własność prywatną". Przedstawiciele partii drobnoburżuazyjnych wiedzą, że jeszcze przed wojną Polska znajdowała się w przededniu kryzysu, że wojna przynosi dalszą ruinę, i dlatego wolą pokój. Tę właśnie szansę chcemy wykorzystać proponując Polsce pokój.

Ujawnił się też niezwykle ważny czynnik: zmiana składu socjalnego armii polskiej. Kołczaka i Denikina zwyciężyliśmy dopiero wtedy, gdy zmienił się skład socjalny ich armii, gdy podstawowe silne kadry rozpły-

nęły się w zmobilizowanej masie chłopskiej. Proces ten zachodzi teraz w armii polskiej; rząd musiał powołać do niej starsze roczniki chłopów i robotników, którzy przeszli bardziej okrutną, imperialistyczną wojnę. Armia ta składa się teraz już nie z chłopaczków, których łatwo było „urobić", lecz z ludzi dorosłych, z którymi nie można robić, co się chce. Polska przekroczyła już granicę, poza którą miała zapewnione najpierw największe zwycięstwo, a następnie największą klęskę.

Jeśli sądzona nam jest kampania zimowa, to nie ulega wątpliwości, że mimo wyczerpania i zmęczenia zwyciężymy. Gwarancją tego jest również nasza sytuacja ekonomiczna. Polepszyła się ona znacznie. W porównaniu z przeszłością zdobyliśmy mocną bazę ekonomiczną. Jeśli w roku 1917—1918 zebraliśmy 30 milionów pudów zboża, w roku 1918—1919 — 110 milionów pudów, w roku 1919—1920 — 260 milionów pudów, to w przyszłym roku spodziewamy się zebrać około 400 milionów pudów. Nie są to już te liczby, z którymi mieliśmy do czynienia w latach głodu. Nie będziemy już z takim przerażeniem patrzyli na różnokolorowe papierki, które sypią się miliardami i wyraźnie świadczą teraz o tym, że są szczątkiem, strzępami starej szaty burżuazyjnej.

Mamy ponad sto milionów pudów ropy naftowej. Zagłębie Donieckie dostarcza nam już 20—30 milionów pudów węgla miesięcznie. W znacznym stopniu polepszyła się sytuacja z drzewem na opał. A w ubiegłym roku mieliśmy samo tylko drzewo na opał, siedzieliśmy bez ropy naftowej i bez węgla.

Wszystko to daje nam więc prawo twierdzić, że jeśli zespolimy i wytężymy swe siły, zwycięstwo będzie należało do nas.

Dzieła, t. 31, Warszawa 1955, str. 275—279.

DO NIEZAMOŻNYCH CHŁOPÓW UKRAINY

Towarzysze! Carski generał Wrangel wzmaga ofensywę przeciwko Ukrainie i Rosji. Popierany przez kapitalistów francuskich posuwa się naprzód zagrażając Zagłębiu Donieckiemu i Jekaterynosławowi. Niebezpieczeństwo jest wielkie. Obszarnicy raz jeszcze usiłują przywrócić swą władzę, usiłują odzyskać utracone ziemie i znowu ujarzmić chłopów!

Towarzysze! Wieś ukraińska doznała niesłychanych cierpień w jarzmie obszarników. Obszarnikom niejednokrotnie udawało się obalić Władzę Radziecką, władzę robotniczo-chłopską; bogaci chłopi, kułacy, pomagali im niejednokrotnie, pomagali zarówno w ten sposób, że jawnie przechodzili na ich stronę, jak i w ten sposób, że przeszkadzali niezamożnym, pracującym chłopom w budowaniu nowego ładu, nowego życia, nowej organizacji wsi. I za każdym razem próby przywrócenia władzy obszarniczej kończyły się nowym zwycięstwem robotników i chłopów. Obecnie na Ukrainie niezamożni chłopi przystąpili do organizowania swoich komitetów, aby ostatecznie złamać opór nielicznych bogaczy, aby ostatecznie utrwalić władzę ludu pracującego. Obszarniczy generał Wrangel wzmaga napór, aby zniszczyć te organizacje mas pracujących.

Towarzysze! Niechaj więc wszyscy jak jeden mąż powstaną do obrony przed Wranglem! Niech wszystkie komitety niezamożnych chłopów jak najbardziej wytężą swe siły, niech pomogą Armii Czerwonej w dobiciu Wrangla. Niech żaden chłop pracujący nie pozostaje na uboczu od sprawy robotniczo-chłopskiej, niech nie

pozostaje bezczynny lub obojętny. Towarzysze! Pamiętajcie, że chodzi o uratowanie waszych rodzin, o obronę chłopskiej ziemi i władzy.

Wszyscy na pomoc Armii Czerwonej!

Śmierć obszarnikom-ciemiężcom!

Lenin

2.X.1920

Dzieła, t. 31, Warszawa 1955, str. 316—317.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ PIERWSZEJ ARMII KONNEJ

Przez bezpośrednią linię
RRW I Konnej

Niezwykle ważne jest, by przyspieszyć ze wszystkich sił przerzucenie waszej armii na Front Południowy. Proszę podjąć w tym celu wszelkie kroki, nie cofając się przed takimi, które wymagają heroizmu. Telegrafujcie, co konkretnie przedsięwzięto.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

4 października

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 439.

TELEGRAM DO M. W. FRUNZEGO

RRW Południe, Frunze*

Po otrzymaniu entuzjastycznych telegramów od Gusiewa i od Was niepokoi mnie zbytni optymizm. Pamiętajcie, że trzeba za wszelką cenę, depcząc nieprzyjacielowi po piętach, wedrzeć się na Krym. Przygotujcie się gruntowniej, sprawdźcie, czy zbadano wszystkie brody w celu zdobycia Krymu**.

Lenin

16.X.20 r.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 440.

---

* M. W. Frunze od września 1920 roku dowodził wojskami Frontu Południowego. — *Red.*

** Krym został wyzwolony przez Armię Czerwoną w listopadzie 1920 roku. — *Red.*

DO TOWARZYSZY Z TUŁY*

Drodzy towarzysze!

Na podstawie *waszej* relacji zgadzam się z wami, lecz jeśli chcecie wykorzystać moją opinię przeciwko waszej «opozycji», to *dajcie* jej i wasz list do mnie, i moją odpowiedź. Wtedy oni będą poinformowani, będą mogli złożyć mi *swoją* relację, wtedy ja będę poinformowany *nie* jednostronnie.

Co do meritum sprawy, wypowiem się krótko. Dopóki nie pobiliśmy Wrangla *ostatecznie*, dopóki nie zdobyliśmy całego Krymu, dopóty zadania wojenne są na *p i e r w s z y m* planie. To jest absolutnie bezsporne.

Następnie, biorąc pod uwagę fabryki broni i amunicji w Tule, *jest bardzo możliwe, że dla niej* przez pewien czas *również po zwycięstwie* nad Wranglem zadania doprowadzenia do końca pracy nad produkcją karabinów i amunicji pozostaną najważniejszymi, *gdyż przygotowanie armii należy zakończyć* do wiosny.

Przepraszam, że poprzestaję na tak krótkiej odpowiedzi, i proszę o powiadomienie mnie, czy pokazaliście «opozycji» ten mój list i wasz list do mnie.

Z komunistycznym pozdrowieniem *Lenin*

Napisane 20 października 1920 r.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, st. 441.

---

* Niniejszy list został napisany w związku z próbami niektórych członków tulskiej organizacji partyjnej postawienia na pierwszym planie zadań gospodarczych i kulturalno-oświatowych z uszczerbkiem dla zadań wojskowych. — *Red.*

UCHWAŁA W SPRAWIE ODBUDOWY FLOTY BAŁTYCKIEJ*

23 października 1920 r.

Polecić Piotrogrodzkiej Radzie Delegatów i specjalnie Komitetowi Obrony Piotrogrodu, aby zwróciły szczególną uwagę na sprawę przyspieszenia prac nad odbudową Floty Bałtyckiej oraz na skoordynowanie działalności wszystkich instytucji mogących dopomóc w tej sprawie, tępiąc wszelką mitręgę i ustanawiając realny nadzór nad tempem i wynikami pracy.

„Prawda" nr 53, 23 lutego 1938 r.

---

* 23 października 1920 r. na posiedzeniu Rady Pracy i Obrony rozpatrywano „Projekt uchwały o powołaniu specjalnej komisji do spraw odbudowy Floty Bałtyckiej". Powzięta na podstawie referatu uchwała napisana jest ręką Lenina. — *Red.*

TELEGRAM
DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ PIERWSZEJ ARMII KONNEJ

Przez bezpośrednią linię

RRW Pierwszej Konnej
Kopia: Front Południowy

Wrangel wyraźnie wycofuje swoje oddziały. Być może, że już teraz usiłuje okopać się na Krymie. Wypuszczenie go byłoby największą zbrodnią. Powodzenie zamierzonego uderzenia zależy w znacznym stopniu od Pierwszej Konnej. Polecamy Rewolucyjnej Radzie Wojennej Pierwszej Konnej podjąć najbardziej heroiczne kroki w celu przyspieszenia koncentracji Pierwszej Konnej.

Przewodniczący RKL *Lenin*

24.X.20

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 443.

TELEGRAM DO M. W. FRUNZEGO

28 października 1920 r.

Na Wasz nr 001/psz. Oburza mnie Wasz optymistyczny ton, gdy jednocześnie sami piszecie, że mamy tylko jedną szansę na sto, by pomyślnie wykonać główne, dawno postawione zadanie. Jeżeli sprawy stoją tak skandalicznie źle, to proszę rozważyć natychmiastowe sposoby dowiezienia ciężkiej artylerii, zbudowania linii dla jej dowozu, dostarczenia saperów i inne*.

Lenin

M. W. Frunze na frontach graždanskoj wojny, Zbiór dokumentów, 1941, str. 415.

---

* 29 października 1920 r. Frunze donosił w telegramie adresowanym do Lenina: „Natarcie armij frontu rozwija się pomyślnie. Do godziny 12 29 października, ogólnie rzecz biorąc, atakowaliśmy i rozgromiliśmy wszystkie numerowane dywizje nieprzyjacielskiej piechoty, prócz jednej tylko — Drozdowskiej. Na razie nienaruszona pozostaje podstawowa masa konnicy przeciwnika... 30—31 października mają być stoczone decydujące walki z tą ostatnią siłą wroga, jeśli tylko już teraz nie zacznie ona panicznej ucieczki w kierunku Salkowa.

Drogi odwrotu na Perekop są odcięte i przeciwnikowi pozostaje jedna tylko droga — na Salkowo. Uważam, że losy bitwy na północ od przesmyków można już uważać za rozstrzygnięte na naszą korzyść. Wydałem rozporządzenia o wykonaniu drugiego i ostatniego zadania frontu — zdobycia Półwyspu Krymskiego.

Jeżeli niewiele jest szans zdobycia Perekopu atakiem z marszu, o co, mimo wszystko, bezwzględnie się postaramy, to daje ich dosyć dużo możliwość przeprawienia się brodem lub na tratwach przez Siwasz, korzystając z paniki, jaką spowoduje fakt rozgromienia głównych sił wroga. W każdym razie zostanie zrobione wszystko, aby zadanie wykonać w jak najkrótszym terminie" (M. W. Frunze na frontach graždanskoj wojny, Zbiór dokumentów, 1941, str. 418—420). — *Red.*

TELEGRAM DO J. W. STALINA

Baku lub w miejscu postoju
Rewolucyjna Rada Wojenna Republiki
Dla Stalina

29/X

Uważam za rzecz niewątpliwą, że Gruzja odda Ententcie Batum, prawdopodobnie potajemnie, i że Ententa ruszy na Baku. Przemyślcie i szybko przygotujcie środki umocnienia przedpola Baku od strony lądu i morza, dowiezienia ciężkiej artylerii i inne. Zawiadomcie o Waszej decyzji.

Lenin

Napisane 29 października 1920 r.

Dzieła, t. 31, Warszawa 1955, str. 369.

TELEGRAM

Szyfrem
Przez bezpośrednią linię

RRW Frontu Południowego
Kopia dla Trockiego

Właśnie dowiedziałem się, że zaproponowaliście Wranglowi, aby się poddał. Ogromnie mnie dziwi niezmierna ustępliwość warunków. Jeżeli przeciwnik je przyjmie, trzeba realnie zabezpieczyć odebranie floty i niewypuszczenie ani jednego okrętu; jeżeli zaś przeciwnik nie przyjmie tych warunków, to, moim zdaniem, nie należy ich więcej powtarzać i trzeba bezlitośnie się rozprawić*.

Lenin

12.XI

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 379.

---

* Wytyczne Lenina zostały wykonane. 15 listopada 1920 r. wojska Frontu Południowego wyzwoliły Sewastopol, 16 listopada — Kercz. Wojska Wrangla zostały doszczętnie rozbite, Wrangel uciekł. „Front Południowy zlikwidowany" — telegrafował 16 listopada 1920 r. M. W. Frunze do Lenina. W grudniu 1920 r. w sprawozdaniu z działalności Rady Komisarzy Ludowych na VIII Ogólnorosyjskim Zjeździe Rad Lenin mówił: „Ażeby więc wojnę zakończyć jak najszybciej, musieliśmy dokonać szybkiej koncentracji wojsk, by zadać Wranglowi cios decydujący. Wiecie, oczywiście, jak niezwykłe bohaterstwo przejawiła Armia Czerwona pokonując takie przeszkody i zdobywając takie umocnienia, które nawet specjaliści wojskowi i autorytety wojskowe uważały za niemożliwe do zdobycia. Jedną z najświetniejszych kart historii Armii Czerwonej stanowi całkowite, decydujące i niezwykle szybkie zwycięstwo odniesione nad Wranglem. A zatem wojna narzucona nam przez białogwardzistów i imperialistów została zlikwidowana". (*W. I. Lenin*, Dzieła, t. 31, Warszawa 1955, str. 497—498). — *Red.*

TELEGRAM DO G. K. ORDŻONIKIDZEGO

Baku

Nieodzowne są jak najszybsze i bezwzględne, stanowcze działania w celu całkowitego rozbrojenia burżuazji i chłopów, jak również niepewnych elementów. Poinformujcie dokładnie, co robicie i z jakimi wynikami.

Lenin

Napisane jesienią 1920 r.

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 347.

TELEGRAM DO J. W. STALINA

Do Stalina

Jak przebiega walka z bandami? Czy to prawda, że liczą one ponad 20 000 bagnetów i szabel? Czy posiłki przeznaczone na Front Kaukaski są wystarczające? Czy uważacie za rzecz możliwą pokojowe uregulowanie stosunków z Gruzją i Armenią i na jakiej podstawie? Następnie, czy prace nad umocnieniem przedpola Baku prowadzone są w pełnym poczuciu powagi sprawy. Proszę również o informację co do Turcji i Persji, zwięźle w telegramie, bardziej szczegółowo w liście.

Lenin

Napisane 13 listopada 1920 r.

Dzieła, t. 31, Warszawa 1955, str. 409.

SEWASTOPOL. KOMITET REWOLUCYJNY

Z chwilą zajęcia przez nasze waleczne wojska Półwyspu Krymskiego w ręce nasze dostały się różne magazyny z towarami przywiezionymi z zagranicy oraz zebranymi w kraju w celu wywiezienia za granicę. Nasza Federacyjna Republika Rad prowadzi obecnie wytężoną walkę z rozprzężeniem gospodarczym i odczuwa dotkliwe braki, jeśli idzie o zaopatrzenie Armii Czerwonej i kluczowych zakładów produkcyjnych w najniezbędniejsze środki produkcji, surowce i półfabrykaty. Wszystkie tego rodzaju produkty zdobyte na wrogu, znajdujące się na Półwyspie Krymskim, Międzyresortowe Komisje Zdobyczy powinny jak najdokładniej spisać i te szczegółowe spisy przekazać Kombezchozowi, a kopię Komisji Dyspozycyjnej w Moskwie. Wszystkie towary pochodzenia krajowego należy w ten sam sposób chronić przed wszelkim rozkradaniem, szczegółowo spisać, a dane o nich przekazać Kombezchozowi, kopię — dla Komisji Dyspozycyjnej. Towary, które mogą mieć wartość eksportową, należy wykorzystać do nabycia za granicą tak koniecznych dla nas środków produkcji, pozostałą zaś część należy zużytkować jak najbardziej racjonalnie dla naszych potrzeb wewnętrznych — zaopatrzenia Armii Czerwonej, zakładów produkcyjnych i ludności. Wszystkie osoby i instytucje, które naruszą to rozporządzenie i dopuszczą do rozkradania tych zdobycznych towarów, poniosą najsurowszą karę.

Przewodniczący Rady Pracy i Obrony *Lenin*

19/XI—20 roku

„Prawda" nr 54, 23 lutego 1942 r.

TELEGRAM DO PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU WOJENNO-REWOLUCYJNEGO ARMENII*

Erywań
Do Przewodniczącego Komitetu
Wojenno-Rewolucyjnego Armenii tow. Kasjana

Pozdrawiam w waszej osobie wyzwolony z ucisku imperializmu lud pracujący Armenii Radzieckiej. Nie wątpię, że dołożycie wszelkich starań, by między masami pracującymi Armenii, Turcji i Azerbajdżanu zapanowała braterska solidarność.

Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych *Lenin*

Moskwa, 2 grudnia 1920 r.

Dzieła, t. 31, Warszawa 1955, str. 445.

---

* Telegram został wysłany w odpowiedzi na pozdrowienia Komitetu Wojenno-Rewolucyjnego Armenii, przesłane Leninowi w związku z ustanowieniem Władzy Radzieckiej w Armenii. Pozdrowienia Komitetu Wojenno-Rewolucyjnego zostały wysłane 30 listopada 1920 roku. — *Red.*

UCHWAŁA RADY PRACY I OBRONY

24 GRUDNIA 1920 r.

Dzięki bezgranicznemu męstwu wojsk Frontu Południowego RFSRR została oswobodzona od ostatniej ostoi rosyjskiej kontrrewolucji. — W wyniku ich bohaterskiego wysiłku został wyzwolony Krym, zepchnięty do morza Wrangel, a jego siły ostatecznie rozproszone. Kraj może wreszcie odetchnąć po narzuconej mu przez białogwardzistów trzyletniej wojnie domowej, przystąpić do leczenia zadanych mu niezliczonych ran i zająć się odbudową tak poszkodowanej w ciągu tych lat gospodarki narodowej.

Zasługi Frontu Południowego wobec całego państwa robotniczo-chłopskiego są niezwykle duże.

Aby uczcić bohaterstwo Frontu Południowego, Rada Pracy i Obrony postanawia:

1. W imieniu Rady Pracy i Obrony przekazać wszystkim żołnierzom Frontu Południowego komunistyczne pozdrowienie i podziękowanie za okazane bezgraniczne męstwo, niezwykłą energię i świadomość polityczną w walce o urzeczywistnienie ideałów rewolucji robotniczo-chłopskiej.

2. Wszystkim wojskowym figurującym w dniu 20 listopada br. w wykazach wszystkich jednostek, sztabów, zarządów i instytucji Frontu Południowego wypłacić dodatkowe pobory miesięczne.

Przewodniczący Rady Pracy i Obrony
W. Uljanow (Lenin)

Zbiór Leninowski XXXIV, str. 396.

DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ REPUBLIKI

6.II.1921 r.

Tow. Sklański!

Załączam jeszcze jedno „ostrzeżenie".

Nasze dowództwo wojskowe skompromitowało się haniebnie, wypuszczając Machnę (mimo olbrzymiej przewagi sił i surowych rozkazów schwytania), a obecnie kompromituje się jeszcze haniebniej, nie umiejąc zgnieść garstek bandytów.

Poproście dla mnie o *krótki* raport Naczelnego Dowódcy (ze szkicem rozmieszczenia band i wojsk) o podejmowanych krokach.

Jak wykorzystuje się całkowicie pewne jednostki kawalerii?

— pociągi pancerne? (Czy są racjonalnie rozmieszczone? Czy nie kursują *bez potrzeby*, czy nie ma tu marnotrawstwa?)

— samochody pancerne?

— aeroplany?

Jak i jaką ich ilość się wykorzystuje?

I zboże, i drzewo, wszystko się marnuje z powodu band, a my mamy milionową armię. Trzeba zdopingować Naczelnego Dowódcę wszelkimi siłami.

Lenin

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 456.

TELEGRAM DO REWOLUCYJNEJ RADY WOJENNEJ XI ARMII

Kopia: RRW Frontu Kaukaskiego
Kopia: Komitet Rewolucyjny Gruzji
Kopia: tow. Ordżonikidze

W związku z tym, że jednostki jedenastej armii znajdują się na terytorium Gruzji, poleca się Wam nawiązać ścisły kontakt z Komitetem Rewolucyjnym Gruzji i bezwzględnie stosować się do dyrektyw Komitetu Rewolucyjnego; nie podejmować bez uzgodnienia z Komitetem Rewolucyjnym Gruzji żadnych kroków, które mogłyby narazić na szwank interesy ludności miejscowej, traktować ze szczególnym szacunkiem suwerenne organy Gruzji, przejawiać szczególną wnikliwość i ostrożność, gdy idzie o stosunek do ludności gruzińskiej. Niezwłocznie udzielcie odpowiedniej dyrektywy wszystkim instytucjom wojskowym, łącznie z Wydziałem Specjalnym. Pociągajcie do odpowiedzialności każdego, kto naruszy tę dyrektywę. Komunikujcie o każdym wypadku naruszenia lub nawet o najdrobniejszych tarciach i nieporozumieniach z ludnością miejscową.

Przewodniczący Rady Obrony *Lenin*

Napisane 10 marca 1921 r.

Dzieła, t. 35, Warszawa 1957, str. 461.

SPIS RZECZY

str.

Od Wydawnictwa 5

ROK 1917

List do członków KC. *24 października (6 listopada)* . . . 9
Rozmowa telegraficzna z Helsingforsem przez bezpośrednią linię. *27 października (9 listopada)* 11
I 11
II Rozmowa z tow. Michajłowem 12
III Rozmowa z zastępcą przewodniczącego Centrobałtu tow. Izmajłowem 12
Polecenie dla magazynu materiałów wybuchowych na Ochtie. *29 października* 14
Komunikat radiowy Rady Komisarzy Ludowych. *30 października (12 listopada)* 15
Rozmowa telegraficzna rządu z Kwaterą Główną przez bezpośrednią linię. *9 (22) listopada* 17
Komunikat radiowy do wszystkich. *9 (22) listopada* . . 21
Polecenie dla rad terenowych. *9 (22) listopada* 23
List do komitetu fabrycznego Tulskiej Fabryki Broni. *25 listopada (8 grudnia)* 24
Notatka do N. I. Podwojskiego i W. A. Antonowa. *26 listopada* 25
Polecenie dla komisarzy kolejowych. *6 (19) grudnia* . . 26
Polecenie dla Naczelnego Dowódcy. *8 (21) grudnia* . . . 27
Projekt rezolucji Rady Komisarzy Ludowych. *18 (31) grudnia* 28
Pytania do delegatów na Ogólnowojskowy Zjazd w sprawie demobilizacji armii. *18 (31) grudnia* 29
List do Ludowego Komisarza Spraw Wojskowych. *20 grudnia* 31

E 213

ROK 1918

str.

Do Ogólnowojskowego Zjazdu w sprawie demobilizacji armii. *1—3 (14—16) stycznia* 35
Uchwała Rady Komisarzy Ludowych. *1 (14) stycznia* . . 36
Telegram do W. A. Antonowa-Owsiejenki. *Między 21 a 28 grudnia* 37
Do Komitetu Rewolucyjnego Floty. *15 stycznia* . . . 38
Do Ludowego Komisariatu Spraw Wojskowych. *17 (30) stycznia* 39
Telegram do W. A. Antonowa-Owsiejenki. *Początek lutego* 40
Telegram do M. A. Murawjowa. *14 lutego* 41
Telegram do Przewodniczącego Komitetu Wojenno-Rewolucyjnego Obwodu Dońskiego. *16 lutego* 42
Do Naczelnego Dowódcy M. A. Murawjowa. *17 lutego* . . 43
Telegram do Rady Rewelskiej. *18 lutego* 44
Pierwotny projekt radiogramu do rządu Rzeszy Niemieckiej. *Noc z 18 na 19 lutego* 45
Telegram do Przewodniczącego Rady Delegatów miasta *Dryssy. 19 lutego* 46
Odpowiedzi Lenina Radzie Moskiewskiej przez bezpośrednią linię. *20 lutego* 47
Ojczyzna socjalistyczna w niebezpieczeństwie! *21 lutego* 48
Uzupełnienie do Dekretu Rady Komisarzy Ludowych: „Ojczyzna socjalistyczna w niebezpieczeństwie!". *21 lub 22 lutego* 50
Rozmowa z W. N. Podbielskim. *22 lutego* 52
Telegram do W. A. Antonowa-Owsiejenki. *23 lutego* . . 53
Telegram o natarciu Niemców na Piotrogród. *27 lutego* 54
Oświadczenie w sprawie wojny rewolucyjnej. *Luty* . . 55
Rozkaz do wszystkich Rad Delegatów. *1 marca (16 lutego)* 56
Projekt rozkazu do wszystkich Rad Delegatów. *2 marca* 57
Polecenie dla Głównego Komisarza wszystkich uczelni wojskowych. *10 marca* 58
Z rozmowy przez bezpośrednią linię z Jurjewem. *Marzec* 59
W sprawie Najwyższej Rady Wojennej (telegram do N. I. Podwojskiego). *1 kwietnia* 60
Dwa telegramy do Centralnego Komitetu Wykonawczego Rad Syberii w sprawie przygotowania się do obrony przeciwko obcym interwentom 61
1. *5 kwietnia* 61
2. *6 kwietnia* 61
Dyrektywy dla Rady Władywostockiej. *7 kwietnia* . . 63
Telegram. *13 kwietnia* 64
Do ludowego Komisariatu Spraw Wojskowych. *22 kwietnia* 65
Dyrektywy w sprawie zniszczenia Floty Czarnomorskiej 66
1. Rezolucja na raporcie szefa sztabu generalnego Marynarki Wojennej. *24 maja* 66
2. Poufna dyrektywa do dowódcy Floty Czarnomorskiej i głównego komisarza Floty. *28 maja* . . 66
Telegram do III Nadzwyczajnego Zjazdu Rad Republiki Kubańsko-Czarnomorskiej. *27 maja* 68

str.

Rozmowa z W. W. Kujbyszewem przez bezpośrednią linię. *Koniec maja* 69
Do W. W. Kurajewa przez bezpośrednią linię. *31 maja* . . 70
Do wszystkich Gubernialnych i Powiatowych Rad Delegatów. *2 czerwca* 71
Telegram do Rady Archangielskiej. *7 czerwca* 73
Telegram do A. Jurjewa. *26 czerwca* 74
Dyrektywy dla piotrogrodzkich organizacji 75
1. Dla Zinowjewa. *11 czerwca* 75
2. Dla Zinowjewa. *14 czerwca* 75
3. Dla Zinowjewa. *26—27 czerwca* 76
4. Zinowjew, Łaszewicz i Stasowa. *20 lipca* . . . 76
5. Telegram do Komitetu Komunistów. *27 lipca* . . 77
6. Dla Zinowjewa. *27 lipca* 78
W sprawie likwidacji białogwardyjskiego buntu lewicowych eserowców w Moskwie 79
1. Do wszystkich Komitetów Rejonowych R. K. P., do wszystkich Rejonowych Rad Delegatów, do wszystkich sztabów Armii Czerwonej. *6 lipca* 79
2. Telefonogram do Rady Moskiewskiej. *6 lipca* . . 80
3. Telegram. Komisarz Ludowy Stalin. *7 lipca* . . 80
4. Postanowienie. Telefonogram. *8 lipca* 81
5. Telefonogram do Rady Moskiewskiej. *7 lipca* . . 81
6. Telefonogram do Moskiewskiej Rady Delegatów. *7 lipca* 82
7. Telegram do Rad Delegatów Robotniczych i Armii Czerwonej w miastach: Bogorodsk, Pokrow, Pietuszki, Włodzimierz, Kirżacz, Pawłowskij Posad, Oriechowo, Czerkuszyno, Aleksandrow, Dmitrow, Oziery, Jegorjewsk, Bronnicy. *8 lipca* 82
8. Telegram dla Komisarza Iwanowa. *11 lipca* . . 83
Telegram do Komisarza Nadzwyczajnego. *7 lipca* . . . 85
Notatka do Ludowego Komisariatu Spraw Morskich. *13 lipca* 86
W sprawie zorganizowania Komisji Nadzwyczajnej do Walki z Kontrrewolucją na froncie czechosłowackim *16 lipca* 87
Telegram do Przewodniczącego Rady Komisarzy Ludowych Rewolucji Turkiestańskiej. *17 lipca* 88
Do K. Zetkin. *26 lipca* 89
Telegram do S. G. Szaumiana. *29 lipca* 91
Rozmowa przez bezpośrednią linię z członkiem Astrachańskiej Rady Wojennej. *29 lipca* 92
Pismo do Przewodniczącego Ogólnorosyjskiego Centralnego Komitetu Wykonawczego J. M. Swierdłowa. *31 lipca* 93
Do mas pracujących Francji, Anglii, Ameryki, Włoch i Japonii. *1 sierpnia* 94
List do pracowników Frontu Wschodniego tow. tow. Koboziewa, Daniszewskiego, Miechanoszyna i Raskolnikowa. *1 sierpnia* 101

str.
Telegramy do Wołogodzkiego Gubernialnego Komitetu Wykonawczego 102
1. *4 sierpnia* 102
2. *9 sierpnia* 102
3. *11 sierpnia* 103
Polecenia dla Najwyższej Rady Wojennej. *8 sierpnia* . . 104
Telegram do Dowództwa Floty Bałtyckiej. *9 sierpnia* . . 105
Z listu do Niżniego Nowgorodu. *9 sierpnia* 106
Telegram do Przewodniczącego Astrachańskiej Rady Delegatów. *9 sierpnia* 107
Notatka i telegramy do Penzeńskiego Gubernialnego Komitetu Wykonawczego 108
1. *11 sierpnia* 108
2. *9 sierpnia* 109
3. *10 sierpnia* 109
4. *12 sierpnia* 110
5. *12 sierpnia* 110
6. *Między 12 a 14 sierpnia* 111
7. *19 sierpnia* 111
8. 112
9. *29 sierpnia* 112
Polecenie dla Najwyższej Rady Wojennej. *10 sierpnia* . 113
Telegram. *12 sierpnia* 114
Telegram do M. S. Kiedrowa. *12 sierpnia* 115
Telegram do Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych Smirnowa. *12 sierpnia* 116
Telegram do Zadońskiego Komitetu Wykonawczego *17 sierpnia* 117
Polecenie dla F. Raskolnikowa o zabezpieczeniu zaopatrzenia Frontu Kazańskiego i o walce z białogwardzistami w Niżnim Nowgorodzie. *19 sierpnia* 118
Telegram do Zdorowieckiego Komitetu Wykonawczego *19 sierpnia* 119
Telegram do Liwieńskiego Komitetu Wykonawczego. *20 sierpnia* 120
Do Najwyższej Rady Wojennej. *21 sierpnia* 121
Telegram do Astrachańskiego Gubernialnego Komitetu Wykonawczego. *21 sierpnia* 122
Do Towarzysza Miedwiediewa (komisarza politycznego). *21 sierpnia* 123
Dwa telegramy do A. K. Pajkiesa 124
1. *22 sierpnia* 124
2. *22 sierpnia* 124
Polecenie do Rybińska dla komisarza i dowódcy grupy torpedowców. *23 sierpnia* 125
Telegram do Szlichtera. *23 sierpnia* 126
Notatki dla Sztabu Marynarki Wojennej 127
1. *28 sierpnia* 127
2. *29 sierpnia* 127
Do N. I. Murałowa. *29 sierpnia* 128
Do M. Kiedrowa. *29 sierpnia* 129

str.
Telegram do L. Trockiego. *Wrzesień* 130
Telegram do sztabu V armii. *7 września* 131
Pozdrowienia dla Armii Czerwonej z okazji zdobycia Kazania. *11 września* 132
Telegram do W. W. Kujbyszewa 133
Telegram do Kursów Dowódców w Piotrogrodzie. *18 września* 134
Telegram do K. J. Woroszyłowa. *19 września* 135
List do czerwonoarmistów, którzy brali udział w zdobyciu Kazania. *29 września* 136
Okólnik Komitetu Centralnego do wszystkich członków partii, komisarzy, dowódców i czerwonoarmistów. *Jesień* 137
Do J. M. Swierdłowa. *1 października* 139
List do wspólnego posiedzenia WCIK i Rady Moskiewskiej z udziałem przedstawicieli komitetów fabrycznych i związków zawodowych. *3 października* 141
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki w sprawie udzielenia pomocy Carycynowi. *15 października* 145
Telegram do Naczelnego Dowódcy. *20 października* . . 146
Telegram do dowódcy Frontu Południowego w sprawie zasilenia bronią Frontu Carycyńskiego. *29 października* 147
Telegram do dowódcy II armii. *7 listopada* 148
Telegram do Ludowego Komisarza Szlapnikowa. *12 listopada* 149
Telegram do Orłowskiego Gubernialnego Komitetu Partii. *13 listopada* 150
Telegram do Przewodniczącego Unieczańskiej Organizacji RKP(b). *13 listopada* 151
Do Naczelnego Dowódcy i Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki. *15 listopada* 152
Przemówienie w „Dniu Czerwonego Oficera". *24 listopada* 153
Notatka przez bezpośrednią linię i telegram dla Przewodniczącego Orłowskiego Gubernialnego Komitetu Wykonawczego. *16 listopada* 155
Telegram do Naczelnego Dowódcy. *29 listopada* . . . 157
Telegram do Ukraińców Guberni Samarskiej. *16 lub 17 grudnia* 158
Adnotacja na telegramie Naczelnego Dowódcy w sprawie zaopatrzenia nowo formujących się dywizji. *7 grudnia* 159
List do tow. Szlapnikowa. *12 grudnia* 160
Notatka do Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki. *13 grudnia* 162
Telegram do Przewodniczącego Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki. *13 grudnia* 163
Z uchwał Rady Obrony. *18 grudnia* 164
Notatka przez bezpośrednią linię. *18 grudnia* 165
Telefonogram do Naczelnego Dowódcy. *23 grudnia* . . 166

ROK 1919

str.

Telegram do Przewodniczącego Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki. *2 lub 3 stycznia* 169
Do Przewodniczącego Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki. *3 stycznia* 170
Telegram do J. W. Stalina i F. Dzierżyńskiego. *14 stycznia* 171
Telegram do Przewodniczącego Rewolucyjnej Rady Republiki. *24 stycznia* 172
Zapytanie do Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki. *25 stycznia* 173
Telegram do robotników Zakładów Iżewskich. *27 stycznia* 174
Telegram do Ufimskiego Gubernialnego Komitetu Rewolucyjnego. *5 lub 6 lutego* 175
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Kaspijsko-Kaukaskiego. *12 lutego* 176
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Wschodniego. *14 lutego* 177
Telegram do komisarza Ługańskiej Fabryki Amunicji. *15 lutego* 178
W sprawie zwiększenia racji czerwonoarmistom w rocznicę Armii Czerwonej. Uchwała Rady Obrony. *17 lutego* 179
O zaopatrzeniu materiałowym armii. *25 lutego* 180
Telegram. *27 marca* 181
Przemówienie utrwalone na płycie gramofonowej. Odezwa do Armii Czerwonej. *29 marca* 182
Telefonogram do Ogólnorosyjskiej Komisji Nadzwyczajnej. *1 kwietnia* 184
Notatki do Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki. *3 kwietnia* 185
Telegram do komisarza wojskowego VI armii Kuźmina. *8 kwietnia* 186
List do robotników piotrogrodzkich w sprawie pomocy dla Frontu Wschodniego. *10 kwietnia* 187
Tezy KC RKP(b) w związku z sytuacją na Froncie Wschodnim. *11 kwietnia* 189
Telegram do W. Ł. Paniuszkina. *12 kwietnia* 193
Uchwała Rady Obrony. *16 kwietnia* 194
Przemówienie o walce z Kołczakiem wygłoszone na konferencji komitetów fabrycznych i związków zawodowych Moskwy. *17 kwietnia* 195
Telegram do Piotrogrodzkiego Komitetu Partii. *18 kwietnia* 199
Telegram. *20 kwietnia* 200
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Południowego. *20 kwietnia* 201
Notatka do Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki. *20 kwietnia* 202
Projekt dyrektywy dla komisariatów centralnych i terenowych. *Nie później niż 21 kwietnia* 203
Telegram do Dowódcy Frontu Ukraińskiego. *22 kwietnia* 204
Dyrektywy dla Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki. *23 kwietnia* 205

str.
Projekt dyrektywy KC w sprawie jedności wojskowej. *Maj* 206
Notatka do Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki. *23 kwietnia* 208
Telegram do Ukraińskiego Rządu Radzieckiego. 24 kwietnia 209
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej IX armii. *24 kwietnia* 210
Telegram do Naczelnego Dowódcy i Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Zachodniego. *24 kwietnia* . . . 211
Notatka do E. M. Sklańskiego. *24 kwietnia* 212
Telegram do Astrachańskiej Rewolucyjnej Rady Wojennej. *24 kwietnia* 213
Telegram do Dowódcy Frontu Ukraińskiego. *25 kwietnia* 214
Notatka do zastępcy Przewodniczącego Rewolucyjnej Rady Wojennej. *26 kwietnia* 215
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Wschodniego. *26 kwietnia* 216
List do organizacji piotrogrodzkiej. *Kwiecień* 217
Telegram do Miechanoszyna. *26 kwietnia* 219
Do sztabu 2 Ukraińskiej Armii Radzieckiej i do wszystkich towarzyszy walczących w jej szeregach. *2 maja* . 220
Telegram. *3 maja* 221
Telegram do L. B. Kamieniewa. *7 maja* 222
Telegram do Ukraińskiego Rządu Radzieckiego. *5 maja* . 223
Telegram do Pełnomocnika Rady Obrony Biełoborodowa. *6 maja* 224
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Południowego. *6 maja* 225
Telegram. *8 maja* 226
Telegram do M. W. Frunzego. *12 maja* 227
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej V armii. *12 maja* 228
Telegram do dyrekcji fabryki amunicji. *12 maja* . . . 229
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Południowego. *14 maja* 230
Telegram do Komitetu Obrony Piotrogrodu. *14 maja* . . 231
Do Przewodniczącego Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki (Front Południowy). *15 maja* 232
Do L. B. Kamieniewa. *16 maja* 233
Telegram. *17 maja* 235
Telegram do Centralnej Komisji Odroczeniowej w Moskwie. *17 maja* 236
Telegram do Dowódcy 10 armii. *18 maja* 237
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej XI armii. *18 maja* 238
Z telegramu do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Zachodniego. *18 maja* 239
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Południowego. *19 maja* 240
Uchwała Rady Obrony o środkach stłumienia powstań nad Donem. *20 maja* 241

str.
Telegram do J. W. Stalina. *20 maja* 242
List do G. Sokolnikowa. *20 maja* 243
Telegram. *20 maja* 244
Rozporządzenie dla Sztabu Generalnego Marynarki. *20 maja* 245
Telegram. *20 maja* 246
Telegram do Zarządu Cywilnego Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Południowego. *21 maja* 247
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Południowego. *21 maja* 248
Telegram do M. W. Frunzego. *22 maja* 249
Do Przewodniczącego Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki przez bezpośrednią linię. *22 maja* 250
Telegram do dyrektora i komisarza politycznego Ługańskiej Fabryki Amunicji. *22 maja* 251
Do Przewodniczącego Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki. *22 maja* 252
Telegram do Rakowskiego. *24 maja* 253
Telegram do tambowskiego gub. komisarza wojskowego. *24 maja* 254
W sprawie paczek żywnościowych czerwonoarmistów (Uchwała Rady Obrony). *24 maja* 255
Telegram 257
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Wschodniego. *25 maja* 258
Telegram do Woroneskiego Gubernialnego Komisarza Wojskowego *26 maja* 259
Telegram do Rady Komisarzy Ludowych Ukrainy. *26 maja* 260
Telegram. *28 maja* 261
Dyrektywa KC. *Maj* 262
Telegram. *28 maja* 263
Notatka dla Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki. *28 maja* 265
Telegram do J. W. Stalina. *29 maja* 266
Telegram. *29 maja* 267
Telegram do Rady Komisarzy Ludowych Ukrainy. *29 maja* 268
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Wschodniego. *29 maja* 270
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej X armii. *30 maja* 271
Telegram do Przewodniczącego Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki. *30 maja* 272
Telegram. *30 maja* 273
Notatka do Ogólnorosyjskiego Sztabu Głównego. *31 maja* 274
Telegram do N. I. Podwojskiego. *31 maja* 275
Od Rady Obrony Robotniczo-Chłopskiej. *31 maja* . . . 276
Telegram do K. J. Woroszyłowa. *1 czerwca* 277
Telegram. *1 czerwca* 278
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Południowego. *3 czerwca* 279
Telegram do J. W. Stalina. *Początek czerwca* 280

str.

Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Wschodniego. *3 czerwca* 281
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Wschodniego. *4 czerwca* 282
Telegram do J. W. Stalina. *4 czerwca* 283
Telegram do J. W. Stalina. *4 czerwca* 284
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Południowego. *5 czerwca* 285
Telegram do A. Bubnowa. *5 czerwca* 286
Do Przewodniczącego Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki. *6 czerwca* 287
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Południowego. *6 czerwca* 288
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Wschodniego. *6 czerwca* 289
Notatka do E. Sklańskiego. *8 czerwca* 290
Notatka do Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki. *9 czerwca* 291
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Wschodniego. *9 czerwca* 292
Telegram do Mielniczańskiego. *9 czerwca* 293
Do Pełnomocnika Rady Obrony na Froncie Południowym. *10 czerwca* 294
Do E. Sklańskiego. *10 czerwca* 295
Telegramy do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Wschodniego. *11 czerwca* 296
Telegram do Przewodniczącego Rady Jekaterynosławskiej. *13 czerwca* 298
Telegram. *14 czerwca* 299
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej X armii. *14 czerwca* 300
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Południowego. *14 czerwca* 301
Telegram do M. W. Frunzego i Sz. Z. Eliawy. *16 czerwca* 302
Do Biura Organizacyjnego KC i Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki. *16 czerwca* 303
Telegram do Komitetów Wykonawczych rejonów przyfrontowych. *16 czerwca* 304
Telegram do Przewodniczącego Gubernialnego Komitetu Aprowizacyjnego. *17 czerwca* 305
Telegram do J. W. Stalina. *Przed 18 czerwca* 306
Notatka do J. W. Stalina. *Czerwiec* 307
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej X armii. *18 czerwca* 308
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Wschodniego. *18 czerwca* 309
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Południowego. *Po 18 czerwca* 310
Telegram do dowódcy Flotylli Kaspijskiej. *19 czerwca* . 311
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Wschodniego. *20 czerwca* 312

str.
Projekt uchwały Rady Obrony. *21 czerwca* 313
Telegram do Szefa Zaopatrzenia Frontu Wschodniego. 21 czerwca 314
Pytanie do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Wschodniego. *24 czerwca* 315
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Wschodniego. *27 czerwca* 316
Telegram do J. W. Stalina. *30 czerwca* 317
Do Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki. *Lato* . . . 318
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Wschodniego. *1 lipca* 319
Telegram do M. W. Frunzego. *1 lipca* 320
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej IV armii, do Saratowskiego Gubernialnego Komitetu Wykonawczego i Gubernialnego Komitetu Partii. *2 lipca* . . . 321
Wszyscy do walki z Denikinem! List KC RKP (bolszewików) do organizacji partyjnych. *Nie później niż 3 lipca* 322
Notatka do Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki. *5 lipca* 342
Telegram do Saratowskiego Gubernialnego Komitetu Wykonawczego. *8 lipca* 343
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Południowego. *8 lipca* 344
Telegram do Zjazdu Metalowców w Tule. *11 lipca* . . 345
Telegram do komisariatu orłowskiego okręgu wojskowego. *12 lipca* 346
Telegram do komisarza wojskowego 25 dywizji. *16 lipca* . 347
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Wschodniego. *17 lipca* 348
Telegram do J. W. Stalina. *18 lipca* 349
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Południowego. *19 lipca* 350
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Wschodniego. *19 lipca* 351
Uchwała Rady Obrony. *23 lipca* 352
Telegram do M. W. Frunzego. *25 lipca* 353
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej VII armii. *1 sierpnia* 354
W sprawie dostarczenia siły roboczej fabrykom amunicji. *1 sierpnia* 355
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej piątej armii. *2 sierpnia* 356
W sprawie skierowania robotników do fabryk amunicji Symbirska, Kowrowa i Podolska (Uchwała Rady Obrony). *6 sierpnia* 357
Telegram do G. J. Zinowjewa. *7 sierpnia* 358
Dyrektywy w sprawie obrony Odessy i Kijowa. . . . 359
1. *7 sierpnia* 359
2. *9 sierpnia* 359
Telegram do szefa zaopatrzenia Frontu Południowego. *8 sierpnia* 361

str.

Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej 5 armii. *8 sierpnia* 362
Do Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki. *10 sierpnia* 363
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Południowego. *13 sierpnia* 364
Telegram. *13 sierpnia* 365
Uchwała Rady Obrony Robotniczo-Chłopskiej. *23 sierpnia* 366
List do robotników i chłopów w związku ze zwycięstwem nad Kołczakiem. *24 sierpnia* 368
Telegram do W. W. Osińskiego. *26 sierpnia* 377
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Południowego. *28 sierpnia* 378
Polecenie do S. M. Kirowa. *Sierpień* 379
Do Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki. *Koniec sierpnia* 380
Projekt rezolucji Biura Politycznego KC. *Koniec sierpnia* 381
Projekt rezolucji Biura Politycznego KC. *Koniec sierpnia* 382
Uzupełnienie do Uchwały Biura Politycznego KC. *Koniec sierpnia* 383
Do tow. Sklańskiego. *30 sierpnia* 384
Notatka do E. M. Sklańskiego. *4 września* 385
Uchwała Rady Obrony. *5 września* 386
Telegram do Baszkirskiego Komitetu Rewolucyjnego. *5 września* 387
Do S. I. Gusiewa. *16 września* 388
Notatka do Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki. *Wrzesień* 390
Uchwała Rady Obrony. *24 września* 391
Uchwała Rady Obrony. *1 października* 392
Przykład robotników piotrogrodzkich. *3 października* . 393
Do członka Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Południowo-Wschodniego. *4 października* 396
Telegram do Orenburskiego Komitetu Gubernialnego RKP(b) i Gubernialnego Komitetu Wykonawczego. *8 października* 397
Telegram do Komitetu Wykonawczego Rady Petersburskiej w związku z ofensywą Judenicza. *14 października* 398
Do E. Sklańskiego. *15 października*, ... 399
Adnotacja na liście do G. K. Ordżonikidzego. *16 lub 17 października* 400
Przemówienie do zmobilizowanych robotników-komunistów wygłoszone z balkonu Moskiewskiej Rady Delegatów Robotniczych i Chłopskich. *16 października* . . 401
Z uchwały Rady Obrony Republiki, nadanej przez Lenina do Piotrogrodu przez bezpośrednią linię. *17 października* 403
Rezolucja na telegramie Syberyjskiego Komitetu Rewolucyjnego. *17 października* 404
Do robotników i czerwonoarmistów Piotrogrodu. *17 października* 405

str.
Telegram do Piotrogrodzkiego Komitetu Partii. *18 października* 407
Telegram do M. W. Frunzego. *18 października* . . . 408
Do Towarzyszy Czerwonoarmistów. *19 października* . . 409
Telegram do dowódcy armii rezerwowej. *19 października* 410
Telegram do Rady Piotrogrodzkiej. *20 października* . . 411
Do Tulskiego Komitetu Rewolucyjnego. *20 października* . 412
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej V armii. *21 października* 414
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Zachodniego. *21 października* 415
Notatka do Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki. *22 października* 416
Notatka do Przewodniczącego Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki skreślona na sprawozdaniu Ludowego Komisarza Spraw Zagranicznych Cziczerina. *22 października* 417
Polecenie dla Zastępcy Komisarza Ludowego Spraw Wojskowych. *24 października* 418
Telegram do Rady Piotrogrodzkiej. *24 października* . . 419
Do Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki. *25 października* 420
Telegram do komisarza wojskowego Łotwy Petersona. *25 października* 421
List do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Południowego. *25 października* 422
Telegram do dowódcy armii rezerwowej. *1 listopada* . . 423
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej V armii. *1 listopada* 424
Telegram do Piotrogrodu przez bezpośrednią linię. *1 listopada* 425
Telegram do M. W. Frunzego. *2 listopada* 426
Pozdrowienia dla robotników piotrogrodzkich. *5 listopada* 427
Do Biura Organizacyjnego KC. *10 grudnia* 429
Uchwała Rady Obrony. *10 grudnia* 430
List do G. J. Zinowjewa. *15 grudnia* 431
List do G. J. Zinowjewa. *23 grudnia* 433

ROK 1920

Dopisek na telegramie Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki do dowódcy Frontu Turkiestańskiego M. W. Frunzego. *17 stycznia* 435
Notatka J. W. Stalina przez bezpośrednią linię. *4 lutego* 436
Telegram do G. K. Ordżonikidze. *17 lutego* 437
Telegram do J. W. Stalina. *18 lutego* 438
Telegram do J. W. Stalina. *20 lutego* 439
Telegram do J. W. Stalina. *22 lutego* 440
Do Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki. *27 lutego* . 441
Telegram do J. W. Stalina. *29 lutego* 442
Do członka Rewolucyjnej Rady Wojennej VI armii. *5 marca* 443

str.
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Zachodniego. *11 marca* 444
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Kaukaskiego. *11 marca* 445
Do Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki. *15 marca* . 446
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Kaukaskiego. *17 marca* 447
Przemówienie utrwalone na płycie gramofonowej. O dyscyplinie pracy. *Koniec marca* 448
Telegram do G. K. Ordżonikidzego. *2 kwietnia* . . . 450
Telegram do Syberyjskiego Komitetu Rewolucyjnego. *16 kwietnia* 451
Notatka do sekretariatu KC RKP(b). *Kwiecień* 452
Przemówienie na Ogólnorosyjskim Zjeździe Robotników Przemysłu Szklarskiego i Ceramicznego. *29 kwietnia* . 453
Przemówienie do czerwonoarmistów udających się na front polski. *5 maja* 457
Telegram do G. K. Ordżonikidzego. *5 maja* 459
List do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Turkiestańskiego. *7 maja* 460
Do Komitetu Wojenno-Rewolucyjnego Azerbajdżańskiej Republiki Radzieckiej. *9 maja* 461
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Kaukaskiego *12 maja* 463
Uchwała Rady Pracy i Obrony w sprawie odkomenderowania z instytucji radzieckich Moskwy oficerów przydatnych dla Frontu Zachodniego. *12 maja* 464
Przemówienie na szerokiej konferencji robotników i czerwonoarmistów w dzielnicy Rogosko-Simonowskiej. *13 maja* 465
Telegram do J. W. Stalina. *2 czerwca* 468
Na pomoc rannemu czerwonoarmiście. *2 lipca* 469
Rezolucja na liście J. W. Stalina. *11 lipca* 470
Telefonogram do J. W. Stalina. *12 lub 13 lipca* 471
Telegram do J. W. Stalina. *17 lipca* 473
Telegram do Przewodniczącego Syberyjskiego Komitetu Rewolucyjnego Smirnowa. *2 sierpnia* 474
Telegram do J. W. Stalina. *2 sierpnia* 475
Notatka do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Zachodniego przez bezpośrednią linię. *3 sierpnia* 476
Telegram do J. W. Stalina. *4 sierpnia* 477
Telegram do F. Dzierżyńskiego i J. Marchlewskiego. *9 sierpnia* 478
Telegram do J. W. Stalina. *10 sierpnia* 479
Do Rady Kaukaskiej Armii Pracy. *10 sierpnia* . . . 480
Telegram do J. W. Stalina. *11 sierpnia* 481
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Zachodniego. *18 sierpnia* 482
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Frontu Zachodniego. *19 sierpnia* 483

str.
Dyrektywy KC RKP(b) w sprawie walki z Wranglem. *19 sierpnia* 484
Telegram do G. K. Ordżonikidzego. *20 sierpnia* . . . 486
Ludowy Komisariat Komunikacji. Centralny Zarząd Komunikacji Wojskowej. *28 sierpnia* 487
Telegram do G. K. Ordżonikidzego. *2 września* 488
Telegram do G. K. Ordżonikidzego. *9 września* 489
Przemówienie na IX Ogólnorosyjskiej Konferencji RKP(b). *22 września* 490
Do niezamożnych chłopów Ukrainy. *2 października* . . 495
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Pierwszej Armii Konnej. *4 października* 497
Telegram do M. W. Frunzego. *16 października* 498
Do towarzyszy z Tuły. *20 października* 499
Uchwała w sprawie odbudowy Floty Bałtyckiej. *23 października* 500
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej Pierwszej Armii Konnej. *24 października* 501
Telegram do M. W. Frunzego. *28 października* 502
Telegram do J. W. Stalina. *29 października* 503
Telegram RRW Frontu Południowego. *12 listopada* . . 504
Telegram do G. K. Ordżonikidzego. *Jesień* 505
Telegram do J. W. Stalina. *13 listopada* 506
Sewastopol. Komitet Rewolucyjny. *19 listopada* . . . 507
Telegram do Przewodniczącego Komitetu Wojenno-Rewolucyjnego Armenii. *2 grudnia* 508
Uchwała Rady Pracy i Obrony. *24 grudnia* 509
Do Rewolucyjnej Rady Wojennej Republiki. *6 lutego 1921 r.* 510
Telegram do Rewolucyjnej Rady Wojennej XI armii. *Marzec 1921 r.* 511

Printed in Poland

Nakład 3000 egz. Objętość: 20,2 ark wyd., 16,5 ark. druk. Papier druk. mat. III kl. 70 g. Format 82 x 104/32 z papierni PWPW
Oddano do składu 20.XII.57 r. Druk ukończono w lutym 1958 r. Wojskowe Zakłady Graficzne w Warszawie.
Zam. nr 5208 z dn. 20.XII.57 r.
B-67

Biblioteka AP W
L
27724/2
128/k